

BIBLIA
SAU
SFANTA SCRIPTURA
DUPA TEXTUL GRECESC AL SEPTUAGINTEI

TIPOGRAFIA DE ZILILE MAINTINUTE SAUA

MIHAI I

SAUA SAUA SAUA

PEIN CALAREA SAUA ORA SAUA SAUA

NICODIM

SAUA SAUA SAUA

CU SAUA SAUA SAUA SAUA SAUA

SAUA SAUA

C U P R I N S U L

	Pagina
Introducerea : <i>Lămuriri asupra Bibliei</i>	XI-XXVIII
I. Alcătuirea și numirile Bibliei	XIII
II. Sfânta Scriptură este însoțită de Dumnezeu	XIV
III. Valoarea canonică a cărților Sfintei Scripturi	XV
IV. Limba, traduceri și împărțirea cărților Sfintei Scripturi	XVII
V. Cuprinsul fundamental al Bibliei	XVIII
VI. Împărțirea cărților sfinte după Biblia noastră și după cea evreiască	XXIV
VII. Traducerea Bibliei	XXVII
 Vechiul Testament	 1—1096
A. <i>Cărți canonice</i>	1— 917
1. Facerea	1
2. Eșirea	58
3. Leviticul	105
4. Numerile	139
5. Deuteronomul	185
6. Iisus Navi	227
7. Judecătorii	255
8. Rut	282
9. I Regi	286
10. II Regi	321
11. III Regi	351
12. IV Regi	388
13. I Paralipomena	420
14. II Paralipomena	451
15. I Ezdra	491
16. Neemia (II Ezdra)	502

	Pagina
17. Ester	518
18. Iov	530
19. Psaltirea	562
20. Pildele lui Solomon	635
21. Ecclesiastul	661
22. Cântarea Cântărilor	670
23. Isaia	675
24. Ieremia	728
25. Plângerile lui Ieremia	787
26. Iezechiil	793
27. Daniil	847
28. Osie	864
29. Amos	873
30. Miheia	880
31. Ioil	885
32. Avdie	889
33. Iona	891
34. Naum	894
35. Avacum	897
36. Sofonie	900
37. Agheu	903
38. Zaharia	905
39. Maleahi	915

B. Cărți și fragmente necanonice 918-1096

1. Tobit	918
2. Iudit	928
3. Baruh	942
4. <i>Epistola lui Ieremia</i>	947
5. <i>Cântarea celor trei tineri</i>	950
6. III Ezdra	953
7. Înțelepciunea lui Solomon	969
8. Înțelepciunea lui Isus, fiul lui Sirah	986
9. <i>Istoria Susanei</i>	1028
10. <i>Istoria omorîrii balaurului și a sfărâmării lui Bel</i>	1031
11. I Macabei	1033
12. II Macabei	1063
13. III Macabei	1086

	<u>Pagina</u>
Noul Testament	1097—1395
1. Evanghelia după Mateiu .	1099
2. Evanghelia după Marcu	1137
3. Evanghelia după Luca . .	1160
4. Evanghelia după Ioan	1199
5. Faptele Apostolilor	1229
6. Epistola apostolului Iacov	1265
7. Epistola I-a a apostolului Petru	1270
8. Epistola II-a a apostolului Petru	1275
9. Epistola I-a a apostolului Ioan	1278
10. Epistola II-a a apostolului Ioan	1283
11. Epistola III-a a apostolului Ioan	1284
12. Epistola apostolului Iuda	1285
13. Epistola către Romani a apostolului Pavel	1287
14. Epistola I-a către Corinteni a apostolului Pavel	1303
15. Epistola II-a către Corinteni a apostolului Pavel	1319
16. Epistola către Galateni a apostolului Pavel	1329
17. Epistola către Efeseni a apostolului Pavel	1335
18. Epistola către Filipeni a apostolului Pavel	1341
19. Epistola către Coloseni a apostolului Pavel	1345
20. Epistola I-a către Tesaloniceni a apostolului Pavel	1349
21. Epistola II-a către Tesaloniceni a apostolului Pavel	1353
22. Epistola I-a către Timoteiu a apostolului Pavel	1355
23. Epistola II-a către Timoteiu a apostolului Pavel	1360
24. Epistola către Tit a apostolului Pavel	1363
25. Epistola către Filimon a apostolului Pavel	1365
26. Epistola către Evrei a apostolului Pavel	1366
27. Descoperirea Sf. Ioan Teologul (Apocalipsis)	1378
<i>Insemnarea Institutului Biblic și de Misiune .</i>	<i>1397</i>

NOUL TESTAMENT

*« Noul testament în cel vechiu
se ascunde ».*

(Fer. Augustin: Întrebarea 73 la Eşire).

SFÂNȚA EVANGHELIE

DUPĂ MATEIU

CAP. 1.

*Spîța neamului și nașterea lui
Iisus Hristos.*

1. Spîța neamului lui Iisus Hristos, Fiul lui David, fiul lui Avraam:

2. Avraam a născut pe Isaac, Isaac a născut pe Iacov, Iacov a născut pe Iuda și pe frații lui;

3. Iuda a născut pe Fares și pe Zara din Tamara, Fares a născut pe Esrom, Esrom a născut pe Aram;

4. Aram a născut pe Aminadav, Aminadav a născut pe Naason, Naason a născut pe Salmon;

5. Salmon a născut pe Booz, din Rahava, Booz a născut pe Ovid din Rut, Ovid a născut pe Iessei;

6. Iessei a născut pe David, care a fost rege. Iar regele David a născut pe Solomon din femeia fostă a lui Urie;

7. Solomon a născut pe Roboam, Roboam a născut pe Avia, Avia a născut pe Asa;

8. Asa a născut pe Iosafat, Iosafat a născut pe Ioram; Ioram a născut pe Ozia;

9. Ozia a născut pe Ioatam, Ioatam a născut pe Ahaz, Ahaz a născut pe Ezechia;

10. Ezechia a născut pe Manase, Manase a născut pe Amon, Amon a născut pe Iosia;

11. Iosia a născut pe Ioachim, Ioachim a născut pe Iehonia, și pe frații lui, la strămutarea în Babilon.

12. Iar după strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiil, Salatiil a născut pe Zorobabel.

13. Zorobabel a născut pe Aviud, Aviud a născut pe Eliachim, Eliachim a născut pe Azor;

14. Azor a născut pe Sadoc, Sadoc a născut pe Ahim, Ahim a născut pe Eliud;

15. Eliud a născut pe Eleazar, Eleazar a născut pe Mațan, Mațan a născut pe Iacov;

16. Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din carea s'a născut Iisus, Care se numește Hristos.

17. Așa dară generațiunile, de toate, au fost: dela Avraam până la David patrusprezece generațiuni; și dela David până la strămutarea în Babilon patrusprezece generațiuni; și dela strămutarea în Babilon până la Hristos patrusprezece generațiuni.

18. Iară nașterea lui Iisus Hristos a fost așa: după ce mama Lui, Maria, a fost logodită cu Iosif și înainte de a fi ei împreună, s'a aflat că ea are în pîntece din Duhul Sfânt.

19. Dar bărbatul ei, Iosif, fiind drept și envoinț să o vădească, a vrut să o lase pe ascuns.

20. Pe când însă cugeta el aceasta, iată, i s'a arătat îngerul Domnului în vis și i-a zis: «Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, femeia ta, că ceea ce s'a zămislit într'însa este din Duhul Sfânt;

Cap. 1.— (1) 2 Paral. 17, 11. Luc. 3, 24. Rom. 9, 5. (2) Fac. 21, 2-3; 25, 26; 26, 19; 29, 35. (3) Fac. 38, 27, 30; 46, 12. Rut 4, 18. 1 Paral. 2, 4, 5, 9. (5) Is. Nav. 6, 24. Rut 2, 3; 4, 17, 21. 1 Paral. 2, 11-12. (6) Fac. 17, 6, 16. 1 Reg. 17, 12. 2 Reg. 12, 24. 1 Paral. 2, 15. (7) 3 Reg. 11, 43; 14, 31; 15, 8. 1 Paral. 3, 10. (9) 4

Reg. 15, 7, 38; 16, 20. (10) 4 Reg. 20, 20. 1 Paral. 3, 13. (11) 4 Reg. 23, 34; 24, 6. 1 Paral. 3, 16. 2 Paral. 36, 4. (12) 4 Reg. 24, 6. 1 Paral. 3, 17. 2 Paral. 36, 8. 1 Ezed. 3, 2; 5, 2. (13) Luc. 1, 27, 34-35; 2, 5. (14) Num. 5, 12-31. Deut. 24, 1-5. (20) Luc. 1, 35.

21. și va naște un Fiu, și-I vei pune numele Iisus, că Acela va mântui de păcate pe poporul Său ».

22. Toate acestea s'au făcut, ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin prorocul, care zice:

23. « Iată, fecioara va avea în pân-tece și va naște un fiu, și I se va pune numele Emanoil, care însemnează: « cu noi este Dumnezeu ».

24. După ce s'a sculat din somn, Iosif a făcut cum îi poruncise îngerul Domnului, și a luat pe femeia sa,

25. dar nu a cunoscut-o, până ce ea a născut pe Fiul său cel întâiu născut și I-a pus numele Iisus.

CAP. 2.

Inchinarea magilor. Fuga în Egipt. Uciderea pruncilor. Intoarcerea din Egipt și așezarea în Nazaret.

1. Iar după ce S'a născut Iisus în Betleemul Iudeei, în zilele regelui Irod, iată au venit la Ierusalim niște magi dela răsărit și au zis:

2. « Unde este Regele Iudeei, Cel ce S'a născut, căci am văzut steaua Lui la răsărit, și am venit să ne închinăm Lui? »

3. Auzind aceasta, regele Irod, s'a turburat și împreună cu el și tot Ierusalimul.

4. Și adunând pe toți arhierii și cărturarii poporului, i-a întrebat: « Unde este să se nască Hristos? »

5. Iară ei i-au răspuns: « În Betleemul Iudeei, căci așa s'a scris prin prorocul:

6. « Și tu Betleeme, pământul lui Iuda, nicidecum nu ești mai mic între voevodatele lui Iuda, căci din tine are să iasă Povățuitorul, Care are să pască pe poporul meu Israil ».

7. Atunci Irod chemând în ascuns pe magi, a cercat să afle cu amăruntul dela ei: în ce timp s'a arătat steaua.

8. Apoi trimetându-i la Betleem, le-a zis: « Duceți-vă și cercetați cu amăruntul despre Prunc, și de-l veți afla, să mă vestiți și pe mine, ca să vin și eu, să mă închin Lui ».

9. Iară ei ascultând pe regele, au plecat; și iată steaua, pe care o văzuseră

la răsărit, merse înaintea lor până ce ajunse și se opri deasupra locului, unde era Pruncul.

10. Și văzând ei steaua, s'au bucurat foarte mult.

11. Și intrând în casă, au văzut Pruncul cu Maria, mama Lui; și căzând, I s'au închinat; și deschizându-și vistierile lor, I-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă.

12. Apoi primind știre în vis, să nu se mai întoarcă pe la Irod, s'au dus pe altă cale în țara lor.

13. Iară după ce s'au dus ei, iată îngerul Domnului se arată lui Iosif în vis și-i zice: « Scoală, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până-ți voi spune eu; căci Irod va să caute Pruncul, ca să-L omoare ».

14. Și el s'a sculat și a luat Pruncul și pe mama Lui, noaptea, și s'a dus în Egipt.

15. Și a stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin prorocul, care zice: « Din Egipt am chemat pe Fiul Meu ».

16. Atunci Irod, văzând că a fost nesocotit de magi, s'a mâniat foarte tare, și a trimes ostași în Betleem și în tot ținutul lui, să ucidă toți pruncii dela doi ani în jos, după vremea ce aflase dela magi.

17. Atunci s'a plinit ceea ce s'a spus prin prorocul Ieremia, care zice:

18. « Strigăt s'a auzit în Rama, plângere și bocet și tânguire mare; Rahila plânge pe fiii săi și nu vrea să se mângâie, pentru că nu mai sunt ».

19. Iară după moartea lui Irod, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, în Egipt, și-i zice:

20. « Scoală, ia Pruncul și pe mama Lui, și du-te în pământul lui Israil, căci au murit cei ce căutau sufletul Pruncului ».

21. Și el s'a sculat, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israil.

22. Auzind însă că în Iudeea domnește Arhelai în locul lui Irod, tatăl său, s'a temut să se ducă acolo, ci luând poruncă prin vis, s'a dus în părțile Galileei.

23. Și venind, s'a așezat în cetatea numită Nazaret, ca să se plinească

(21) Is. 49, 1. Luc. 1, 31-33. Fapt. 4, 12; 5, 31; 13, 23, 38-39. 1 Ioan 2, 2. Rom. 3, 24. (23) Is. 7, 14. Luc. 1, 31. (25) Luc. 1, 31; 2, 7, 21. Cap. 2.—(1) Luc. 2, 4-8. (2) Num. 24, 17. Is. 60, 3. Luc. 2, 11. (6) Fac.

49, 10. Mih. 5, 1. Ioan 7, 42. Apoc. 2, 27. (11) Pild. 18, 16. Is. 60, 6. Luc. 2, 16-17. (15) Num. 24, 8. Os. 11, 1. (18) Ier. 31, 15. (20) Eș. 4, 19. (22) Luc. 2, 39. (23) Jud. 13, 5. Ioan 1, 45.

ceea ce s'a zis prin proroci, că Nazoreu se va numi.

CAP. 3.

Ioan propoveduește în pustie. Botezul lui Iisus.

1. În zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul și propoveduia în pustia Iudeei, zicând:

2. « Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor! »

3. Căci el este acela, de care a grăit prorocul Isaia și a zis: « Glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului! Netede faceți-I cărările! »

4. Ioan acesta avea îmbrăcăminte de păr de cămilă și brâu de curea peste mijlocul său; iar hrana lui era acride și miere sălbatecă.

5. Atuncea ieșeau la dânsul Ierusalimul și toată Iudeea și toată latura Iordanului,

6. și mărturisindu-și păcatele lor, se botezau de către dânsul în Iordan.

7. Dar văzând Ioan pe mulți din farisei și din saducheii venind la botez, le zicea: « Pui de vipere, cine v'a învățat să fugiți de mânia ce va să fie? »

8. Faceți dară roade vrednice de pocăință!

9. Și să nu vă gândiți să ziceți în sine: tată avem pe Avraam; căci vă spun, că Dumnezeu și din pietrele acestea poate să ridice fiii lui Avraam.

10. Iată și securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul, care nu face roadă bună, se taie și se aruncă în foc.

11. Eu vă botez cu apă spre pocăință, iar Cel ce vine după mine este mai tare decât mine și eu nu-s vrednic să-I duc nici încălțăminte Lui; Acela vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc.

12. El are în mână Sa lopată și va curăți aria Sa; grâul îl va aduna în grânarul Său, iar pleava o va arde cu foc nestins.

13. Atuncea a venit Iisus din Galileea la Iordan către Ioan, ca să se boteze de către dânsul.

14. Iar Ioan îl oprea, zicând: « Eu se cuvine să fiu botezat de Tine și Tu vii la mine? »

15. Răspunzând însă Iisus, a zis către dânsul: « Lasă acum, căci așa se cuvine să plinim toată dreptatea ». Atunci Ioan s'a învoit să-l boteze.

16. Iar după ce s'a botezat, a ieșit îndată din apă și iată I s'au deschis cerurile, și Ioan a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorându-se ca un porumb și lăsându-se peste Dânsul.

17. Și iată se auzi glas din cer, care zicea: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care bine am voit! »

CAP. 4.

Postul și ispitirea lui Iisus. Iisus începe propoveduirea, cheamă pe cei dintâi apostoli și vindecă bolnavi.

1. Atuncea Iisus a fost dus de Duhul în pustie, ca să se ispitească de diavolul.

2. Și postind patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit.

3. Și apropiindu-se de Dânsul ispititorul, a zis: « De ești Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâni! »

4. Iară El răspunzând i-a zis: « Scris este, că nu numai cu pâne va trăi omul, ci și cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu ».

5. Atunci L-a dus diavolul în sfânta cetate și punându-L pe aripa bisericii,

6. I-a zis: « De ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, căci scris este: îngerilor Săi va porunci pentru Tine și pe mâni Te vor ridica, ca să nu-Ți lovești de piatră piciorul Tău ».

7. Iar Iisus i-a răspuns: « De asemenea este scris: să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău! »

8. Apoi L-a dus iară diavolul pe un munte foarte înalt și arătându-I toate împărățiile lumii și slava lor, I-a zis:

9. « Toate acestea Ți le voi da Ție, de vei cădea și te vei închina mie ».

10. Atuncea Iisus i-a zis: « Lipsește Satano, căci scris este: Domnului Dum-

Cap. 3.—(1) Marc. 1, 4. Luc. 1, 80; 3, 2-3. Ioan 1, 6, 28. Fapt. 13, 24. (2) Iez. 18, 30. Mat. 4, 17; 10, 7. Marc. 1, 15. (3) Is. 40, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 78; 3, 4. Ioan 1, 23. (4) 4 Reg. 1, 8. Zah. 13, 4. Marc. 1, 6. (5) Marc. 1, 5. (6) Marc. 1, 5. Fapt. 19, 4, 18. (7) Mat. 12, 34; 23, 33. Luc. 3, 7. (8) Luc. 3, 8. (9) Ioan 8, 33, 37-39. Fapt. 13, 26. Rom. 4, 1-16. (10) Mat. 7, 19. Luc. 3, 9. (11) Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 15-16. 26-27, 33. Fapt. 1, 5; 2, 2; 11, 16; 19, 4. (12) Mal. 3, 3, 19. Luc. 3, 17. (13) Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. (16) Is. 11, 2. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21-22.

Ioan, 1, 32-33. (17) Ps. 2, 6. Mat. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 9, 22; 9, 35. Ioan 5, 37, 2. Petr. 1, 17. 1 Ioan, 5, 7-9. Ef. 1, 6. Col. 1, 13. Cap. 4.—(1) Jud. 13, 24. Iez. 3, 14. Sir. 2, 1. Marc. 1, 12. Luc. 4, 1. (2) Eș. 34, 28. 3 Reg. 19, 8. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. (3) Luc. 4, 3. (4) Deut. 8, 3. Ințel. 16, 26. Luc. 4, 4. (5) Iez. 8, 3; 11, 1; 43, 5. Luc. 4, 9. (6) 1 Reg. 7, 3. Ps. 70, 3; 90, 11-12. Luc. 4, 9-11. (7) Deut. 6, 16. Luc. 4, 12. (8) Iez. 40, 2. Luc. 4, 5. (9) Dan. 3, 5. Luc. 4, 6-7. (10) Deut. 6, 13; 10, 20. Is. Nav. 24, 14. Luc. 4, 8.

nezeului tău să te închini și numai lui să-I slujești!»

11. Atuncea L-a lăsat diavolul, și iată au venit la Dânsul îngeri și-I slujeau.

12. Auzind Iisus, că Ioan a fost dat la închisoare, s'a dus în Galileea;

13. și lăsând Nazaretul, a venit și a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și ale lui Neftali,

14. ca să se plinească ceea ce s'a spus de prorocul Isaia, care zice:

15. « Poporul din țara Zabulon și din țara Neftali, de pe calea mării și de peste Iordan, din Galileea neamurilor,

16. care ședea în întunec, a văzut lumină mare, și celor ce ședea în țara și în umbra morții lumină le-a răsărit ».

17. De atunci a început Iisus a propovedui și a zice: « Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor! »

18. Dar pe când umbla El pe lângă marea Galileei, a văzut doi frați, pe Simon, care se numește Petru, și pe Andrei, fratele lui, aruncându-și mrejele în mare, căci erau pescari,

19. și le-a zis: « Veniți după Mine și vă voi face pescuitori de oameni ».

20. Iară ei lăsându-și îndată mrejele, s'au dus după Dânsul.

21. Mergând de acolo mai departe, a văzut alți doi frați: pe Iacov a lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în luntre cu tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat și pe ei.

22. Iară ei lăsând îndată luntrea și pe tatăl lor, s'au dus după dânsul.

23. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând prin sinagogile lor, propoveduind Evanghelia Împărăției și tămăduind în popor toată boala și toată neputința.

24. Și s'a dus vestea despre el în toată Siria; și aduceau la Dânsul pe toți neputincioșii, care erau cuprinși de felurite boale și chinuri, și pe îndrăciți, pe lunatici și pe slăbănogi, și El îi vindeca.

25. Și urmau după Dânsul mulțimi multe din Galileea, din Decapolia, din

Ierusalim, din Iudeea și de peste Iordan.

CAP. 5.

Cuvântarea de pe munte. Fericirile. Apostolii sunt sare și lumină. Adevărata împlinire a legii.

1. Văzând însă Iisus mulțimile, s'a suit în munte și dacă a șezut, au venit la Dânsul ucenicii lui;

2. iară El deschizându-și gura, îi învăța, zicând:

3. « Fericți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor.

4. Fericți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

5. Fericți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

6. Fericți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

7. Fericți cei milostivi, că aceia se vor milui.

8. Fericți cei cu inimă curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9. Fericți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

10. Fericți cei isgoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.

11. Fericți veți fi și voi, când veți fi ocăriți și prigoniți și în tot felul grăiți de rău, pe nedreptul, pentru Mine.

12. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, căci așa au prigunit și pe proroci, care au fost înainte de voi.

13. Voi sunteți sarea pământului. Dar dacă sarea își va pierde tăria, cu ce se va săra ea? De nimic nu mai e bună, decât să se arunce afară și să se calce de oameni.

14. Voi sunteți lumina lumii. Cetatea care este așezată pe vârf de munte, nu poate să se ascundă;

15. și lumânarea aprinzându-se, nu se pune sub vas, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă.

(12) Marc. 1, 14. Luc. 3, 20; 4, 14. Ioan 4, 43. (13) Is. Nav. 19, 10, 33. Marc. 1, 21. Luc. 4, 16, 31. (15) Is. 8, 23. (16) Is. 9, 1; 42, 7. Luc. 1, 79; 2, 32. (17) Mat. 3, 2; 10, 7. Marc. 1, 14, 15. Luc. 10, 9. (18) Ințel. 6, 16. Marc. 1, 16. Luc. 5, 1-2. Ioan 1, 35-42. (19) Ier. 16, 16. Mat. 8, 22. Marc. 1, 17. Luc. 5, 10. (20) Mat. 10, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 5, 11; 18, 28. (21) Marc. 1, 19-20. (22) Deut. 33, 9. Marc. 1, 20. (23) Mat. 9, 35; 24, 14. Marc. 1, 14, 39. Luc. 4, 14-15. (24) Marc. 6, 55. (25) Marc. 3, 7-8. Luc. 6, 17. Cap. 5.—(1) Marc. 3, 13. (2) Luc. 6, 20. (3) Ps. 50, 18. Is. 57, 15.

Luc. 6, 20. (4) Ps. 125, 5-6. Is. 61, 2-3. Luc. 6, 21. Ioan 16, 20. Apoc. 22, 4. (5) Ps. 24, 12; 36, 11, 29. Pild. 2, 21; 16, 19. Is. 66, 2. Mat. 11, 29. (6) Is. 55, 1; 65, 13. Bar. 2, 18. Luc. 1, 53. (7) Ps. 40, 1-2. Pild. 14, 21; 21, 21. Sir. 3, 30-31. Mat. 6, 14. Iac. 2, 17. (8) Ps. 14, 2; 16, 15; 23, 4; 72, 1. Avar. 1, 13. 1 Ioan 3, 2-3. Evr. 12, 14. (9) Iac. 3, 18. Evr. 12, 14. (10) 1 Petr. 2, 19; 3, 14. Rom. 8, 17. (11) Luc. 6, 22. 1 Petr. 4, 14. (12) 2 Paral. 36, 16. Mat. 21, 35; 23, 34-35. Luc. 6, 23. Fapt. 5, 41. (13) Marc. 9, 50. Luc. 14, 34-35. (14) Pild. 4, 18. Filip. 2, 15. (15) Marc. 4, 21. Luc. 8, 16; 11, 33.

16. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă ei faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri.

17. Să nu credeți că am venit să stric legea sau prorocii; n'am venit să stric, ci să plinesc.

18. Căci adevărul vă grăiesc: până va trece cerul și pământul, niciun punct sau o virgulă din lege nu vor trece până se vor împlini toate.

19. Deci, cel ce va strica vreuna din aceste porunci mai mici și va învăța așa pe oameni, acela mai mic se va chema întru împărăția cerurilor; iar cel ce va împlini și va învăța și pe alții să le îplinească, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor.

20. Căci vă spun: dacă dreptatea voastră nu va întrece pe a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor.

21. Ați auzit, că s'a zis celor de demult: să nu ucizi; iar cel ce va ucide, va fi vinovat de dat judecății.

22. Eu însă vă zic, că tot cel ce se mânie pe fratele său de geaba, va fi vinovat de dat judecății; iar cel ce va zice fratelui său: netrebnicule, va fi vinovat de dat gheenei focului.

23. Deci, de-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte, că fratele tău are ceva împotriva ta,

24. lasă darul tău acolo, la altar, și du-te de te împacă mai întâiu cu fratele tău și apoi vină de-ți adă darul tău.

25. Impacă-te cu protivnicul tău curând, cât ești încă pe cale cu el, ca nu cumva protivnicul să te dea judecătorului, iar judecătorul să te dea slujitorului, ca să te arunce în temniță;

26. căci adevărul îți spun: nu vei ieși de acolo, până nu vei da și cel din urmă bănuț.

27. Ați auzit că s'a zis celor de demult: să nu faci desfrânare!

28. Eu însă vă zic, că tot cel ce se uită la femeie cu poftă, acela a și făcut desfrânare cu ea în inima sa.

29. Deci, de te smintește ochiul tău drept, scoate-l și-l aruncă, căci e mai bine pentru tine să piară unul din membrele tale, decât tot corpul tău să fie aruncat în gheena.

30. Și de te smintește mâna ta dreaptă, tai-o și-o aruncă dela tine, căci e mai bine pentru tine să piară unul din membrele tale, decât tot corpul tău să fie aruncat în gheena.

31. De asemenea s'a zis, că de se va despărți cineva de femeia sa, să-i dea ei carte de despărțenie.

32. Eu însă vă zic: cel ce se despărțește de femeia sa, fără pricină de desfrânare, acela fi dă ei prilej să facă desfrânare; și cel ce ia pe cea despărțită, acela face desfrânare.

33. Și iarăși ați auzit, că s'a zis celor de demult: să nu-ți calci jurământul, ci să îplinești înaintea Domnului juruințele tale!

34. Eu însă vă zic: să un vă jurați deloc, nici pe cer, pentru că este scaunul lui Dumnezeu;

35. nici pe pământ, pentru că este așternut picioarelor Lui; nici pe Ierusalim, pentru că este cetatea împăratului celui mare;

36. nici pe capul tău să uu te juri, pentru că nu poți face nici un fir de păr, alb sau negru;

37. ci să fie cuvântul vostru: ce e da, da și ce e nu, nu; iar ce este mai mult decât atâta, e dela cel rău.

38. Ați mai auzit că s'a zis; ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte.

39. Eu însă vă zic: nu vă împotriviți celui rău; ci celui ce te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt.

40. Și celui ce voiește să se judece cu tine, ca să-ți ia haina, dă-i și cămașa.

41. Iar de te va sili cineva să mergi cu el o milă de loc, mergi cu dânsul două..

(16) Pild. 4, 18. Ioan 15, 8. 1 Petr. 2, 12. Filip. 1, 11; 2, 15. (17) Mat. 3, 15. Rom. 3, 31. (18) Ps. 118. 89-90, 152. Is. 40, 8. Mal. 2, 6. Mat. 24, 35. Luc. 16, 17; 21, 33. (19) 1 Ezd. 7, 10. Iac. 2, 10. (20) Rom. 9, 31. (21) Eș. 20, 13. Lev. 24, 17. Deut. 5, 17. Mat. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. (22) 1 Ioan 8, 15. (23) Mat. 8, 4. Marc. 11, 25. (24) Is. 66, 3. Marc. 11, 25. (25) Pild. 25, 8. Sir. 8, 1-2. Mat. 6, 14; 18, 35. Luc. 12, 58. (26) Luc. 12, 59. (27) Eș. 20, 14. Deut. 5, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. (28) Fac. 34, 2. Lev. 20, 10. 2 Reg. 11, 2. Iov. 31, 1. Pild. 6, 25. Sir. 9, 8; 41, 25. (29) Deut. 13,

5-10. Pild. 1, 15-16. Mat. 18, 8-9. Marc. 9, 43, 47. Rom. 8, 13. (30) Mat. 18, 8. (31) Deut. 24, 1. Ier. 3, 1. Mat. 19, 7. Marc. 10, 4, 11. Luc. 16, 18. 1 Cor. 7, 10. (32) Mal. 2, 14-15. Mat. 19, 9. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. Rom. 7, 2. (33) Eș. 20, 7. Lev. 19, 12. Deut. 5, 11. Mat. 23, 16. (34) Ps. 10, 4. Is. 66, 1. Mat. 23, 16, 22. Iac. 5, 12. (35) Ps. 47, 3. Is. 66, 1. (37) Iac. 5, 12. 2 Cor. 1, 17. (38) Eș. 21, 24. Lev. 24, 20. Deut. 19, 21. (39) Lev. 19, 17-18. Pild. 20, 22. Is. 50, 6. Plâng. 3, 30. Luc. 6, 29. Iac. 3, 13. 1 Petr. 3, 9. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. 1 Tes. 5, 15. (40) Luc. 6, 29. 1 Cor. 6, 7.

42. Celui ce cere dela tine, dă-i, și celui ce vrea să se împrumute dela tine nu-i întoarce spatele.

43. Ați auzit că s'a zis: să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău!

44. Eu însă vă zic: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă rugați pentru cei ce vă nedreptățesc și vă prigonesc,

45. ca să fiți fiii Tatălui vostru, Care este în ceruri; căci El poruncește soarelui Său să răsară și peste cei răi, și peste cei buni, și dă ploaie și peste cei drepti, și peste cei nedrepti.

46. Căci de iubiți pe cei ce vă iubesc, ce plată vi se cuvine? Au nu fac tot așa și vameșii?

47. Și de urați sănătate numai fraților voștri, ce lucru mare faceți? Au nu și păgânii fac așa?

48. Deci fiți desăvârșiți precum este desăvârșit Tatăl vostru cel ceresc.

CAP. 6.

Urmare la cuvântarea de pe munte: despre milostenie, rugăciune și post. Să nu ne grijim prea mult de cele pământești.

1. Dar vedeți, să nu faceți faptele voastre cele bune înaintea oamenilor, ca să fiți văzuți de ei, altminterlea nu aveți plată dela Tatăl vostru cel ceresc.

2. De aceea, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în adunări și pe uliți, ca să-i laude oamenii; adevărul vă spun, că prin aceasta își iau plata lor.

3. Tu însă când faci milostenie, să nu știe stânga ce face dreapta ta,

4. așa ca milostenia ta să fie făcută în ascuns, și Tatăl tău, Care vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare.

5. Iar când te rogi, nu fii ca fățarnicii, cărora le place să se oprească și să se roage în adunări și pe la răspântiile

uliților, ca să se arate oamenilor; adevărul vă spun, că își iau plata prin aceasta.

6. Tu însă, când te rogi, intră în odaia ta și închizându-ți ușa, roagă-te Tatălui tău în ascuns și Tatăl tău, Cel ce vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare.

7. Iar când vă rugați, nu grăiți multe, ca păgânii, care socot că prin polologia lor vor fi auziți.

8. Să nu vă asemănați acestora, căci știe Tatăl vostru de ce aveți nevoie mai 'nainte de a-I cere voi.

9. Să vă rugați însă așa:

«Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău;

10. vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ;

11. pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi;

12. și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri;

13. și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean; că a Ta este împărăția și puterea și slava în veci. Amin».

14. Căci de veți ierta oamenilor greșalele lor, și Tatăl vostru cel ceresc vă va ierta greșalele voastre;

15. iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru cel ceresc nu vă va ierta greșalele voastre.

16. De asemenea când postiți, nu fiți triști, ca fățarnicii; căci aceștia își păsomorăsc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărul vă spun, că prin aceasta își iau plata lor.

17. Tu însă când postești, unge-ți capul și spală-ți fața,

18. ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci numai Tatălui tău, Celui ce și în ascuns este de față, și Tatăl tău, Cel ce vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare.

19. Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură,

(42) Deut. 15, 7, 8, 10. Sir. 4, 5. Luc. 6, 30, 34. (43) Lev. 19, 17-18. Deut. 23, 6. Mat. 22, 39. Marc. 12, 31. Iac. 2, 8. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. (44) Ps. 108, 28. Luc. 6, 27; 23, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14. 1 Cor. 4, 12. (45) Deut. 4, 19. Sir. 18, 12. Luc. 6, 35. (46) Luc. 6, 32. (47) Lev. 11, 44; 19, 2; 20, 7, 26. Is. 38, 3. Luc. 6, 36. Iac. 1, 4. 1 Petr. 1, 15. Ef. 5, 1. Cap. 6.—(1) Deut. 24, 13. Ps. 111, 9. Pild. 4, 23. Mat. 23, 5. (2) Pild. 20, 6. Rom. 12, 8. (3) 1 Reg. 16, 7. Luc. 14, 14. (4) Mat. 15, 8. (5) 4 Reg. 4, 33. (6) 3 Reg. 18, 26. Eccl. 5, 1-2. Is. 1, 15. Sir. 7, 15. (8) Mat. 6, 32.

(9) Deut. 32, 6. Ier. 3, 4. Iez. 36, 23. Luc. 11, 1-4. (10) 2 Reg. 15, 26. Ps. 4, 6; 21, 31. Mat. 26, 39. Luc. 22, 42. Fapt. 21, 14. (11) Pild. 30, 8. Luc. 11, 3. (12) Ps. 31, 6. Pild. 28, 13. Sir. 18, 12; 28, 1-2. Mat. 18, 21. Luc. 11, 4. (13) Deut. 13, 3. Jud. 2, 22. 3 Reg. 22, 22. 1 Paral. 29, 11. Ps. 50, 13; 118, 39. Is. 28, 19. Mat. 26, 41. Luc. 11, 4. Ioan 17, 15. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. (14) Sir. 28, 2. Marc. 11, 25. Luc. 6, 37. Ef. 4, 32. Col. 3, 13. (15) Sir. 28, 1. 4. Mat. 18, 35. Marc. 11, 26. Iac. 2, 13. (16) Is. 58, 3. (17) Rut 3, 3. Eccl. 9, 8. Dan. 10, 3. (19) Iac. 5, 2-4. Ebr. 13, 5.

20. ei vă adunați comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă, nici le fură.

21. Căci unde-i comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

22. Luminătorul trupului este ochiul. Deci, dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat;

23. iar dacă ochiul tău va fi rău, tot trupul tău va fi întunecat. Așa dară, dacă lumina, care e în tine, este întunec, atunci cum e întunecul?

24. Nimenea nu poate sluji la doi domni, pentru că sau pe unul va urî și pe altul va iubi, sau de unul se va ținea și de altul nu va griji: nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui mamona.

25. De aceea vă zic: nu vă îngrijați pentru viața voastră, ce veți mânca și ce veți bea, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca. Au nu este mai însemnată viața decât hrana, și trupul decât haina?

26. Priviți la păsările cerului: ele nici nu samănă, nici nu secără, nici nu adună în grânare, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Dar oare nu sunteți voi mai de samă decât acestea?

27. Și apoi care din voi îngrijindu-se, poate să adauge la statura sa măcar un cot?

28. Și de haină la ce să vă îngrijați? Priviți crinii câmpului cum cresc! Ei nu se ostenesc, nici nu torc,

29. dar drept vă spun, că nici Solomon în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei.

30. Dacă însă pe iarba câmpului, care astăzi este și mâne se aruncă în cuptor, Dumnezeu o îmbracă așa, apoi cu cât mai vărtos pe voi, puțin credincioșilor?

31. Deci, să nu vă îngrijați nici să ziceți: ce vom mânca, sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca?

32. Pentru că toate acestea le caută păgânii și pentru că Tatăl vostru cel ceresc știe că aveți trebuință de toate acestea.

33. Căutați însă mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate acestea se vor adăoga vouă.

34. Deci, nu vă îngrijați pentru ziua de mâne, căci ziua de mâne se va îngriji de sine. Ajunge *fiecărei* zile grija ei.

CAP. 7.

Sfârșitul cuvântării de pe munte: judecata pripită. Puterea rugăciunii. Ferirea de prorocii mincinoși.

1. Nu judecați, ca să nu fiți judecați!

2. Căci cu ce judecată veți judeca, cu aceea veți fi judecați; și cu ce măsură veți măsura, cu aceea vi se va măsura și vouă.

3. Pentru ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o simți?

4. Sau cum vei zice fratelui tău: lasă-mă să-ți scot paiul din ochi, când tu ai în ochi o bârnă?

5. Fățarnice, scoate întâiu bârna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău!

6. Nu dați cele sfinte câinilor, și mărgăritarele voastre nu le aruncați înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și întorcându-se, să vă rupă.

7. Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide!

8. Căci tot cel ce cere ia; și cel ce caută află; și celui ce bate i se deschide.

9. Este oare între voi un astfel de om, care când fiul său i-ar cere pâine, el să-i dea piatră?

10. Sau când i-ar cere pește, să-i dea șarpe?

11. Deci, dacă voi răi fiind, vă pricepeți să dați fiilor voștri daruri bune; apoi cu atât mai vărtos Tatăl vostru cel ceresc va da cele bune celor ce cer dela Dânsul.

12. Așa dară toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea, căci aceasta este legea și prorocii.

(20) Sir. 20, 14. Mat. 19, 21. Luc. 12, 21, 33. 1 Petr. 1, 4. 1 Tim. 6, 19. (21) Luc. 12, 34. (22) Luc. 11, 34. (23) Luc. 11, 35. (24) 3 Reg. 18, 24; 21, 7. Luc. 16, 13. Iac. 4, 4. 1 Ioan 2, 15. Rom. 6, 16. (25) Ps. 54, 23. Bar. 3, 18. Luc. 12, 22-23. 1 Petr. 5, 7. Filip. 4, 6. (26) Iov 38, 41. Ps. 146, 9. Luc. 12, 24. (27) Luc. 12, 25. (28) Luc. 12, 26. (29) 3 Reg. 4, 21. Luc. 12, 27. (30) Mat. 16, 8. Luc. 12, 28. (31) Luc. 12, 29. (32) Mat. 6, 8. Luc. 12, 30. (33) Eș. 23, 25. 3 Reg. 3, 13-14. Ps. 36, 25. Ințel. 7, 10-11. Marc. 10, 30. Luc. 12, 31. 1 Tim.

4, 8. (34) Eș. 16, 19. Cap. 7.— (1) Luc. 6, 37. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1-3; 14, 10. 1 Cor. 4, 5. (2) Is. Nav. 7, 25. Jud. 1, 7. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. (3) Ps. 49, 17-21. Plâng. 3, 39-40. Luc. 6, 41. (4) Luc. 6, 42. (5) Ps. 50, 14. Luc. 6, 42. (6) Pild. 9, 7-8; 23, 9. (7) 1 Paral. 28, 9. Cânt. 3, 4. Ier. 29, 13. Mat. 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13. Iac. 1, 5-6. (8) Pild. 8, 17. Luc. 11, 10. (9) Luc. 11, 11. (10) Luc. 11, 12. (11) Fac. 8, 21. Is. 49, 15. Luc. 11, 13. Iac. 1, 7. Evr. 12, 10. (12) Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Luc. 6, 31. Rom. 13, 8.

13. Intrați pe poarta cea strâmtă, pentru că poarta cea largă și calea cea lată duc la pieire, și mulți merg pe dănsese;

14. iar poarta vieții este strâmtă și calea ce duce la ea îngustă, și puțini le află.

15. Păziți-vă de prorocii mincinoși, care vin la voi îmbrăcați în haine de oi, iar pe din lăuntru sunt lupi răpitori.

16. După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară se culeg struguri din spini, sau smochine din ciulini?

17. Așa că tot pomul bun face roade bune, iar pomul rău dă roade rele.

18. Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune.

19. Tot pomul, care nu face roade bune, se taie și se aruncă în foc.

20. Așa dar, după roadele lor îi veți cunoaște.

21. Nu tot cel ce-Mi zice: „Doamne, Doamne!” va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, Care este în ceruri.

22. Mulți îmi vor zice în ziua aceea: „Doamne, Doamne, oare nu în numele Tău am prorocit? Oare nu în numele Tău am isgonit draci? Și oare n’am făcut noi mulțime de minuni în numele Tău?”

23. Atuncea însă le voi spune: niciodată nu v’am cunoscut; duceți-vă dela Mine cei ce faceți fărădelegea!

24. Deci, pe tot cel ce aude aceste cuvinte ale Mele și le împlinește, îl voi asemăna cu omul înțelept, care și-a zidit casa pe temelie de piatră,

25. și când a căzut ploaie, și s’au revărsat râurile, și au suflat vânturile, și s’au pornit spre casa aceea, ea n’a căzut, pentru că era întemeiată pe piatră.

26. Iar tot cel ce aude aceste cuvinte ale Mele și nu le împlinește, se va asemăna omului nesocotit, care și-a zidit casa sa pe nisip;

27. și când a căzut ploaie și s’au revărsat râurile și au suflat vânturile și s’au pornit spre casa aceea, ea a căzut, și a fost căderea ei mare.

28. Iar după ce a sfârșit Iisus cuvântarea aceasta, se mira poporul de învățătura Lui.

29. Căci El îi învăța, ca unul ce avea putere, iar nu ca fariseii și cărturarii.

CAP. 8.

Iisus vindecă un lepros, pe sluga sutașului, și pe soacra lui Petru; dă sfat la doi ucenici, vindecă doi îndrăciți și potolește furtuna pe mare.

1. După ce s’a pogorît Iisus din munte, urmat de mulțime de popor,

2. iată s’a apropiat un lepros și închinându-se Lui, a zis: „Doamne, de voiești, poți să mă curățești!”

3. Iară Iisus întinzându-și mâna, S’a atins de dânsul și a zis: „Voiesc, curățește-te!” Și îndată s’a curățit lepra de pe el.

4. Atunci Iisus i-a zis: „Ia sama, să nu spui nimănui, ci mergi de te arată preotului și du darul ce a poruncit Moise, spre încredințarea lor.”

5. Iar dacă a intrat Iisus în Capernaum, a venit la El un sutaș și L-a rugat, zicând:

6. „Doamne, slujitorul meu zace acasă paralizat și se chinuște cumplit.”

7. Iisus însă i-a zis: „Voiu veni să-l vindec.”

8. Iar sutașul răspunzând, a zis: „Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci zi numai un cuvânt și se va însănătoșa slujitorul meu.

9. Căci și eu sunt om sub stăpânire și am sub mine ostași, și zic unuia: „vină”, și vine, iar altuia: „du-te”, și se duce; și slujitorului meu: „fă cutare”, și face.”

10. Auzind acestea Iisus, s’a mirat și a zis către cei ce veneau după Dânsul: „Adevărul vă grăiesc, nici în Israil n’am aflat atâta credință.

11. Dar vă spun, că mulți vor veni dela răsărit și dela apus, și vor prânzi cu Avraam și cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor;

(13) Sir. 21, 11. Luc. 13, 24. Fapt. 20, 29. (14) Luc. 13, 24. Fapt. 14, 22. (15) Deut. 13, 1-3. Ier. 14, 14; 23, 6. Mih. 3, 5. Mat. 24, 4. Marc. 13, 22. Fapt. 20, 29. 1 Ioan 4, 1. 2 Cor. 11, 15. (16) Mat. 7, 20. Luc. 6, 44. Iac. 3, 12. (17) Mat. 12, 33. 1 Tim. 5, 24. (18) Mat. 12, 33. Luc. 6, 43. Iac. 3, 11-12. (19) Mat. 3, 10. Luc. 3, 9. Ioan 15, 2-6. (20) Luc. 6, 44. (21) Os. 8, 2. Mat. 25, 11. Luc. 6, 46. Ioan. 6, 40. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. (22) Luc. 6, 46. 1 Cor. 13, 2. (23) Iov 13, 16. Ps. 5, 4; 6, 8. Luc. 13, 25, 27.

(24) Luc. 6, 47-48. (25) Is. 4, 6. Mat. 16, 18. Luc. 6, 48. (26) Ințel. 4, 4-5. Luc. 6, 49. (27) Is. 28, 18. Iez. 13, 11. Luc. 6, 49. (28) Mat. 22, 33. Marc. 1, 22; 6, 2. Luc. 2, 47; 4, 32. (29) Pild. 8, 6. Is. 50, 4. Mat. 21, 21. Marc. 1, 22. Luc. 4, 32. Cap. 8.—(2) Marc. 1, 40. Luc. 5, 12. (3) Marc. 1, 41. Luc. 5, 13. (4) Lev. 13, 2; 14, 2-5. Mat. 5, 23; 9, 30. Marc. 1, 43-44; 5, 30. Luc. 5, 14; 8, 56; 17, 14. (5) Luc. 7, 2. (6) Luc. 7, 3. (8) Luc. 7, 6-7. (9) Luc. 7, 8. (10) Luc. 7, 9. (11) Is. 2, 2-3; 43, 5; 49, 12. Luc. 3, 8; 13, 28-29.

12. iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunerecul cel mai de afară; acolo va fi plânsul și scrâșnire de dinți ».

13. Iar sutașului i-a zis Iisus: « Du-te și să-ți fie după credința ta! » Și s'a vindecat slujitorul lui în ceasul acela.

14. Venind apoi Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcând, cuprinsă de friguri;

15. și atingându-se de mâna ei, au lăsat-o frigurile și ea s'a sculat și le-a slujit.

16. Iar dacă s'a făcut sară, au adus la Dânsul mulțime de îndrăciți și El a isgonit duhurile cu cuvântul și a vindecat toți bolnavii.

17. Ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul Isaia, care zice: « Acesta a luat asupra Sa neputințele noastre și boalele noastre le-a purtat ».

18. Văzând însă Iisus împrejurul Său gloate multe, a poruncit ucenicilor Săi să treacă de ceea parte de mare.

19. Atuncea s'a apropiat un cărturar și a zis: « Învățătorule, eu te voiu urma oriunde vei merge! »

20. Dar Iisus i-a zis: « Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului n'are unde să-și plece capul ».

21. Altul din ucenicii Lui i-a zis: « Doamne, dă-mi voie să mă duc mai întâiu să îngrop pe tatăl meu! »

22. Iisus însă i-a răspuns: « Vină după mine și lasă pe morți să-și îngroape morții lor! »

23. După aceea Iisus s'a suit în luntre, urmat de ucenicii Lui.

24. Și iată s'a stârnit pe mare furtună înfricoșată, încât se acoperea luntrea de valuri; iară El dormea.

25. Atuncea s'au apropiat ucenicii Lui de Dânsul și deșteptându-L, au zis: « Doamne, mântuește-ne, că pierim! »

26. Iar El le-a răspuns: « De ce vă temeți, puțin credincioșilor! » Apoi sculându-se, a certat vântul și marea, și s'a făcut liniște mare.

27. Iar oamenii se mirau și ziceau: « Cine este Acesta, că și vântul, și marea îl ascultă? »

28. După ce a trecut de ceea parte în țara Gergesenilor, L-au întâmpinat doi îndrăciți, cari ieșiseră de prin morminte și erau așa de feroși, că nimenea nu îndrăznea să treacă pe calea aceea.

29. Și iată au început a striga și a zice: « Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aicea înainte de vreme să ne muncești ».

30. În depărtare însă păștea o turmă mare de porci.

31. Și dracii L-au rugat, zicând: « Dacă ne isgonești, trimete-ne în turma cea de porci! »

32. Iar El le-a zis: « Duceți-vă! » Și ieșind ei din oamenii aceia, au intrat în turma cea de porci și îndată toată turma de porci s'a aruncat de pe mal în mare și s'a înecat în apă.

33. Atuncea păstorii au fugit și ajungând în cetate, au povestit toate și cele ce se petrecuseră cu cei îndrăciți.

34. Și îndată a ieșit toată cetatea întru întâmpinarea lui Iisus și văzându-L se rugau să se ducă din hotarele lor.

CAP. 9.

Vindecarea slăbănogului în Capernaum. Chemarea lui Mateiu; învierea fiicei lui Iair; vindecarea unei femei, a doi orbi și a unui îndrăcit.

1. Atuncea Iisus suindu-se în luntre, a trecut marea înapoi și a venit în cetatea Sa.

2. Și iată au adus la Dânsul un om paralizat, întins pe un pat. Și văzând Iisus credința lor, a zis paralizatului: « Îndrăznește, fiule, că ți se iartă păcatele! »

3. Atuncea unii din cărturari au zis în sine: « Acesta hulește! »

4. Iar Iisus văzând gândurile lor, a zis: « Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? »

5. Că ce este mai lesne: a zice: ți se iartă păcatele, sau a zice: scoală și umblă? »

(12) Ințel. 17, 21. Mat. 13, 42; 21, 43; 22, 13; 24, 51. Iuda 1, 13. (13) Mat. 9, 29. Luc. 7, 10. (14) Marc. 1, 29-32. Luc. 4, 38. (15) Mat. 9, 25. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. (16) Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. (17) Is. 53, 4. 1 Petr. 2, 24. (18) Marc. 4, 35. (19) Luc. 9, 57. (20) Luc. 9, 58. 2 Cor. 8, 9. (21) Ag. 1, 4. Luc. 9, 59. (22) Mat. 4, 19. Luc. 9, 60. (23) Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. (24) Ps. 43, 25; 106, 25. Marc. 4, 37. Luc. 8, 23. (25) 2 Paral. 20, 12. Cânt. 8, 5. Sir. 1, 27. Mat. 14, 30. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. (26) Ps. 64, 7; 88, 9. Is. 43, 2. Mat. 14, 31-32.

Marc. 4, 39-40. Luc. 8, 24. (27) Pild. 30, 4. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. (28) Marc. 5, 1-5. Luc. 8, 26-27. (29) Marc. 1, 21; 5, 6-7. Luc. 4, 41. (30) Marc. 3, 11. Luc. 8, 32. (31) Marc. 5, 12. Luc. 8, 29, 32. (32) Marc. 5, 8-10, 13. Luc. 8, 33. (33) Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. (34) 2 Reg. 6, 9. Marc. 5, 17. Luc. 8, 37. **Cap. 9.**— (1) Mat. 4, 13. Marc. 2, 1 (2) Marc. 2, 3. Luc. 5, 18; 7, 48. Luc. 5, 15. (3) Lev. 24, 11. Marc. 2, 6-7. Luc. 5, 21; 7, 49. (4) Ps. 139, 2. Mat. 12, 25. Marc. 2, 8. Luc. 5, 22. Ioan 2, 21-25. (5) Marc. 2, 9. Luc. 5, 23.

6. Ca să știți însă, că Fiul Omului are putere pe pământ de a ierta păcatele, zice paralizatului: scoală, ia-ți patul și du-te la casa ta!»

7. Și acela sculându-se, s'a dus la casa sa.

8. Iar poporul văzând aceasta, se mira și slăvea pe Dumnezeu, Care a dat o putere ca aceasta oamenilor.

9. Apoi trecând Iisus de acolo, a văzut șezând la vamă un om, care se numea Mateiu, și i-a zis: «Urmează-Mi!» Și acela s'a sculat și l-a urmat.

10. Iar dacă s'a așezat Iisus la masă, în casă la acest om, mulți vameși și păcătoși au venit și au șezut la masă cu Dânsul și cu ucenicii Lui.

11. Fariseii însă văzând aceasta, au zis către ucenicii Lui: «Pentru ce Invățătorul vostru mănâncă și bea cu păcătoșii?»

12. Iar Iisus auzind acestea, le-a zis: «Nu cei sănătoși, ci cei bolnavi au trebuință de doftor.

13. Mergeți dar și înțelegeți, ce înseamnă cuvintele: «milă voiesc, iar nu jertfă». Căci n'am venit să chem la pocăință pe cei drepti, ci pe cei păcătoși».

14. Atunci au venit la Dânsul ucenicii lui Ioan și au zis: «Pentru ce noi și fariseii postim mult, iar ucenicii Tăi nu postesc?»

15. Și Iisus le-a răspuns: «Pot oare nuntași să jelească câtă vreme este mirele cu dânsii? Dar va veni vremea, când se va lua mirele dela dânsii, și atunci vor posti.

16. Nimenea nu pune petec de pânză nouă la haină veche, căci petecul cel nou trage de haina cea veche și spăratura se face mai mare.

17. De asemenea nu se pune vin nou în burduf vechiu; iar de se pune, se sparge burduful, și se pierde și vinul și burduful; ci vinul nou se pune în burduf nou, și se păstrează și unul și altul».

18. Dar pe când graia El acestea, iată a venit la Dânsul o căpetenie, și închinându-l-se, a zis: «Fiica mea

moare acum; vină deci de-Ți pune mâna pe ea și va trăi».

19. Sculându-se atunci Iisus, s'a dus după dânsul cu ucenicii Lui.

20. Și iată o femeie, care de doisprezece ani pătimea de curgere de sânge, venind din urmă, s'a atins de poala hainei Lui.

21. Pentru că zicea în sine: «Numai de mă voi atinge de haina Lui, mă voi vindeca».

22. Iar Iisus întorcându-Se și văzând-o a zis: «Indrăznește fiică, credința ta te-a mântuit!» Și s'a vindecat femeia din ceasul acela.

23. Sosind apoi Iisus la casa căpeteniei, a văzut lăutarii și mulțimea turburată,

24. și le-a zis: «Ieșiți afară, căci fata n'a murit, ci doarme!» Aceia însă râdeau de Dânsul.

25. Dar după ce mulțimea a fost scoasă afară, Iisus intrând, a luat fata de mână și aceasta s'a sculat.

26. Și s'a lătit vestea despre aceasta în tot ținutul acela.

27. După ce a plecat Iisus de acolo, iată veneau în urma Lui doi orbi, care strigau și ziceau: «Miluește-ne pre noi Iisuse, Fiul lui David!»

28. Iar dacă a intrat El în casă, orbii s'au apropiat de Dânsul și Iisus le-a zis: «Credeți că pot Eu să fac aceasta?» Și ei au zis către Dânsul: «Da, Doamne!»

29. Atuncea El, s'a atins de ochii lor și a zis: «Fie vouă după credința voastră!»

30. Și s'au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime: «Luați sama, să nu afle de aceasta nimenea!»

31. Iar ei ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela.

32. După ce au plecat aceia, au adus la Dânsul un om mut și îndrăcit.

33. Și dacă a fost scos dracul, a început mutul a grăi, iar gloatele se mirau și ziceau: «Niciodată nu s'a văzut una ca asta în Israel!»

34. Fariseii însă ziceau: «Cu domnul dracilor scoate El dracii».

(6) Marc. 2, 10-11. Luc. 5, 24. Ioan 5, 8. (7) Marc. 2, 12. Luc. 5, 25. (8) Mat. 9, 33. Marc. 2, 12. Luc. 5, 26. (9) Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. (10) Marc. 2, 15. Luc. 5, 29. (11) Mat. 11, 19. Marc. 2, 16, 18. Luc. 5, 30; 7, 34. (12) 2 Paral. 36, 23 f. Marc. 2, 17. Luc. 5, 31. (13) 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 12, 7. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 1 Tim. 1, 15. (14) Marc. 2, 18. Luc. 5, 33. (15) Is. 62, 5. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34. Ioan 3, 29. (16) Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. (17) Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. (18) Marc. 5, 22. Luc. 8, 41. (19) Marc. 5, 24. (20) Lev. 15, 25. Marc. 5,

25, 27. Luc. 8, 43. (21) Marc. 5, 28. Luc. 8, 44. (22) Ps. 40, 3-4. Sir. 11, 21. Marc. 5, 30, 34. Luc. 8, 48; 17, 19. (23) Marc. 5, 38. Luc. 8, 49. (24) Marc. 5, 39-40. Luc. 8, 52-53. (25) Luc. 8, 54. (26) Luc. 7, 17. (27) Mat. 15, 22; 20, 30. Marc. 10, 47-48, 49. Luc. 18, 35-38. (28) Luc. 18, 40. (29) Mat. 8, 13. Marc. 10, 52. Luc. 5, 13. (30) Mat. 8, 3-4; 12, 16. Marc. 1, 43-44; 5, 43. Luc. 8, 56. (31) Marc. 1, 45. Luc. 18, 43. (32) Is. 35, 6. Luc. 11, 14. (33) Mat. 9, 8. Luc. 11, 14. (34) Mat. 12, 24. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15.

35. Deci, a umblat Iisus în toate părțile prin orașe și prin sate, învățând prin adunările lor, propoveduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor.

36. Și văzând mulțimile de oameni, i s'a făcut milă de ei, că erau necăjiți și risipiți, ca niște oi ce nu au păstor.

37. Atuncea a zis către ucenicii Săi: «Seceriș este mult, dar lucrătorii sunt puțini!

38. Rugați dară pe stăpânul secerișului, să trimeată lucrători la secerișul său!»

CAP. 10.

Trimeterea celor doisprezece apostoli.

Povața și puterea ce li s'a dat.

1. Atuncea chemând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere, ca să isgonească duhurile necurate și să tămăduiască toată boala și toată neputința.

2. Iar numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: cel dintâiu este Simon, numit Petru, și Andrei fratele lui; Iacov al lui Zevedei și Ioan, fratele lui;

3. Filip și Vartolomei, Toma și Mateiu vameșul; Iacov al lui Alfeu și Levi, numit și Tadeu;

4. Simon Cananianul și Iuda Iscarioteanul, care în urmă L-a și vândut pe Iisus.

5. Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, povățuindu-i și zicându-le: «La păgâni să nu vă duceți și în cetate samarineană să nu intrați;

6. ci duceți-vă mai cu samă la oile cele pierdute ale casei lui Israil.

7. Și pe unde veți merge, propoveduiți și spuneți, că s'a apropiat împărăția cerurilor.

8. Pe cei bolnavi vindecați, pe cei leproși curățiți, pe cei morți înviați, dracii isgoniți-i; în dar ați luat, în dar să dați!

9. Să nu luați nici aur, nici argint, nici aramă la brâiele voastre;

10. nici traistă de drum, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiag; căci vrednic este lucrătorul de hrana sa.

11. În orice sat sau cetate veți intra, cercetați cine-i în ea vrednic, și la acela să găzduiți până veți pleca.

12. Iar când veți intra în casă, să-i urați și să ziceți: «Pace casei acesteia».

13. Și de va fi casa aceea vrednică, pacea ce i-ați urât va veni peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea ce i-ați urât se va întoarce la voi.

14. Dacă însă nu vă va primi cineva, sau nu va asculta cuvintele voastre, atuncea ieșind din casa sau din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre.

15. Adevărul vă spun, că în ziua judecății mai bine va fi de Sodoma și de Gomora decât de cetatea aceea.

16. Iacă Eu vă trimet ca pe niște oi în mijlocul lăpilor; fiți deci înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii.

17. Păziți-vă însă de oameni, căci vă vor da judecății și în adunările lor vă vor bate;

18. ba vă vor duce pentru Mine și înaintea domnitorilor și a regilor, ca mărturii ale Mele înaintea lor și a păgânilor.

19. Dar când vă vor da, nu vă grijiți cum sau ce veți răspunde; căci în ceasul acela vi se va da ce trebuie să grațiți.

20. Căci nu veți grai voi, ci duhul Tatălui vostru va grai prin voi.

21. Va da însă la moarte frate pe frate și tată pe fiu, și se vor ridica copiii asupra părinților și-i vor omori.

22. Și veți fi urâți de toți pentru numele Meu; dar cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.

23. Când însă vă vor prigoni într-o cetate, fugiți în alta; căci adevărul vă grăiesc: nu veți isprăvi de străbătut toate cetățile lui Israil, până va veni Fiul Omului.

(35) Cânt. 7, 12-14. Mat. 4, 23. Marc. 6, 6. Luc. 13, 22. (36) Num. 27, 17. Is. 53, 6. Ier. 34, 5. Zah. 10, 2. Marc. 6, 34. (37) Luc. 10, 2. Ioan 4, 35. (38) Luc. 10, 2. 2 Tes. 3, 1. Cap. 10.—(1) Marc. 3, 14. Luc. 6, 13; 9, 1. Fapt. 16, 18. (2) Ioan 1, 42. Fapt. 1, 13. (3) Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. (4) Mat. 26, 14. Marc. 3, 19. Luc. 6, 16. Ioan 13, 21. (5) 4 Reg. 17, 24. (6) Is. 53, 6. Ier. 50, 6. Ier. 34, 5, 16. Mat. 15, 24; 18, 11. Fapt. 3, 26; 13, 26. (7) Mat. 4, 17. Luc. 9, 2. (8) Luc. 10, 9. (9) Lev. 19, 13. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4; 22, 35. (10) Num. 18, 31. Sir. 7, 32-33.

Luc. 10, 7. 1 Cor. 9, 14. 1 Tim. 5, 18. (11) Ințel. 6, 16. Marc. 6, 10. Luc. 9, 4. (12) Luc. 10, 5. (13) Luc. 10, 6. (14) Neem. 5, 13. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5; 10, 11. Fapt. 13, 51; 18, 6. (15) Mat. 11, 24. Marc. 6, 11. Luc. 10, 12. (16) Ps. 114, 6. Cânt. 2, 14. Luc. 10, 3. Rom. 16, 19. 2 Cor. 1, 42. (17) Marc. 13, 9. Fapt. 5, 40. (18) Luc. 21, 12. (19) Eș. 4, 12. Ier. 1, 7. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 15. Ioan 16, 13. (20) Fac. 41, 16. 2 Reg. 23, 2. Marc. 13, 11. Luc. 12, 12. 1 Cor. 15, 20. (21) Mih. 7, 6. Marc. 13, 12. Luc. 21, 16. (22) Dan. 12, 12. Zah. 12, 3. Luc. 21, 17. (23) Mat. 2, 13. Fapt. 14, 6.

24. Nu este ucenic mai presus de dascălul său, nici slugă mai presus de stăpânul său:

25. ajunge ucenicului să fie ca dascălul său și slugii să fie ca stăpânul său. Dacă pe stăpânul casei l-au numit belzebut, apoi cu cât mai vârtos pe casnicii lui?

26. Deci, să nu vă temeți de dânșii, căci nu este nimic ascuns, care să nu se descopere, și tănuit, care să nu se vădească.

27. Ceea ce vă grăiesc Eu la întunec, să spuneți la lumină; și ce auziți spunându-vi-se la ureche, propoveduiți de pe acoperișuri.

28. Să nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide; ci să vă temeți mai vârtos de Acela, care poate să piardă și sufletul și trupul în gheena.

29. Au nu se vând două păsărele pe un ban? Dar niciuna din ele nu cade jos fără să știe Tatăl vostru.

30. Ai voștri însă și perii capului sunt toți numărați.

31. De aceea nu vă temeți, căci voi sunteți cu mult mai de samă decât niște păsărele.

32. Deci, pe tot cel ce Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri;

33. iar de cel ce se va lepăda de Mine, înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.

34. Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n'am venit să aduc pace, ci sabie:

35. căci am venit să despart pe om de tatăl său și pe fiică de mama sa și pe noră de soacra sa.

36. Vrajmașii omului sunt casnicii lui.

37. Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, acela nu este vrednic de Mine. Cel ce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine, acela nu este vrednic de Mine.

38. Și cel ce nu-și ia crucea să-Mi urmeze Mie, acela nu este vrednic de Mine.

39. Cel ce-și cruță sufletul său, îl va pierde; iar cel ce-și pierde sufletul său pentru Mine, îl va afla.

40. Cel ce vă primește pe voi, pe Mine mă primește; iar cel ce Mă primește pe mine, primește pe Cel ce M'a trimis pe Mine.

41. Cel ce primește proroc în nume de proroc, plată de proroc va lua; și cel ce primește drept, în nume de drept, plată de drept va lua.

42. Și cel ce adapă pe unul din acești mai mici măcar cu un pahar de apă rece, în nume de ucenic, adevărul vă spun, nu-și va pierde plata sa.

CAP. 11.

Ioan întreabă de-i Iisus Mesia. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Iisus mustră cetățile păcătoase, preamărește pe Tatăl și cheamă la sine pe cei împovărați.

1. După ce a sfârșit Iisus de dat învățături celor doisprezece ucenici ai Săi, S'a dus de acolo să propoveduiască prin cetățile lor.

2. Auzind însă Ioan din închisoare de faptele lui Hristos, a trimis pe doi din ucenicii săi, să-I zică:

3. « Tu ești cel ce trebuie să vină, sau să așteptăm pe altul? »

4. Iară Iisus răspunzând, a zis: « Duceți-vă și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți:

5. orbii văd și ologii umblă, leproșii se curăță și surzii aud; morții învie și săracii binevestesc.

6. Și ferice de cel ce nu se va sminti de Mine ».

7. Iar dacă s'au dus aceștia, Iisus a început a grăi poporului de Ioan, zicând: « Ce ați ieșit să vedeți în pustie? Au trestie bătută de vânt?

8. Sau ce ați ieșit să vedeți? Poate om îmbrăcat în haine moi? Iată, cei ce

(24) Luc. 6, 40. Ioan 13, 16; 15, 20. (25) 4 Reg. 1, 2. Mat. 9, 34. Marc. 3, 23. Luc. 11, 15. Ioan 8, 48. (26) Ier. 1, 8. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17; 12, 2. (27) Iov 12, 22. Luc. 12, 3. (28) Is. 8, 12-13; 51, 12. Luc. 12, 4. (29) Luc. 12, 6. (30) 1 Reg. 14, 45. Luc. 12, 7; 21, 18. Fapt. 27, 34. (31) Luc. 12, 7. (32) Marc. 8, 38. Luc. 9, 26; 12, 8. Rom. 10, 9. 2 Tim. 1, 8; 2, 12. Apoc. 3, 5. (33) Luc. 12, 9. (34) Luc. 12, 51. (35) Ier. 9, 4. Mih. 7, 6. Luc. 12, 53. (36) Mih. 7, 5-6. Sir. 6, 7. Ioan 13, 18. (37) Deut. 13, 6; 33, 9. Zah. 13, 3. Mat. 19, 29. Luc.

14, 26. (38) Mat. 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23; 14, 27. (39) Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 17, 33. Ioan 12, 25. (40) Mat. 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48; 10, 16. Ioan 12, 44; 13, 20, 3. Ioan 1, 8. (41) 3 Reg. 17, 9. Sir. 12, 2. (42) Pild. 19, 17. Sir. 16, 15. Marc. 9, 41. Evr. 6, 10. Cap. 11.—(2) Mat. 14, 3. Luc. 7, 18. (3) Num. 24, 17. Deut. 18, 15. Luc. 7, 19. Ioan 6, 14. (4) Luc. 7, 22. (5) Ps. 21, 29; 38, 12. Is. 29, 18-19; 95, 5. Marc. 7, 37. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23. (6) Is. 8, 14. Mat. 20, 31. Luc. 7, 23. Rom. 9, 33. (7) Luc. 7, 24. (8) Luc. 7, 25.

poartă haine moi sunt la curțile împăraților.

9. Atunci ce ați ieșit să vedeți? Au doară proroc? Adevărul vă grăiesc, și mai mult decât proroc!

10. Căci el este acela, despre care s'a scris: iată Eu trimet pe îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta înaintea Ta.

11. Drept vă spun: dintre cei născuți din femei nu s'a ridicat niciunul mai mare decât Ioan Botezătorul; însă cel mai mic întru împărăția cerurilor este mai mare decât el.

12. Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum împărăția cerurilor se ia cu sila și cei ce se silesc, aceia o răpesc.

13. Căci toți prorocii și legea au prorocit până la Ioan.

14. Și de voiți să primiți, el este Ilie, cel ce trebuie să vie.

15. Cine are urechi de auzit, să audă.

16. Dar cu cine voi asemăna neamul acesta? El se aseamănă cu copiii, care stau pe uliță și strigând către tovarășii lor, le zic:

17. V'am zis din fluer, și n'ați jucat; de jale v'am cântat și n'ați plâns.

18. Căci a venit Ioan nemâncând și nebând, și zic: are drac!

19. A venit apoi Fiul Omului, care mănâncă și bea, și zic: iată omul, căruia-i place să mănânce și să bea vin, prietenul vameșilor și al păcătoșilor. Și înțelepciunea lumească s'a îndreptățit de fiii săi.

20. Atunci a început Iisus a mostra oetățile, în care arătase cele mai multe minuni ale Sale, pentru că nu s'au pocăit:

21. «Vai ție Horazine! Vai ție Bet-saido! Căci de s'ar fi arătat în Tir și în Sidon minunile, care s'au arătat în voi, de mult îmbrăcându-se în sac și cenușă, s'ar fi pocăit.

22. Dar vă spun: Tirului și Sidonului le va fi mai bine în ziua judecării, decât vouă.

23. Și tu Capernaume, cel ce te-ai înălțat până la cer, până la iad te vei

pogori; căci de s'ar fi făcut în Sodoma minunile, care s'au făcut în tine, ar fi rămas până în ziua de astăzi.

24. Dară vă spun că pământului Sodomei îi va fi mai bine în ziua judecării, decât ție.

25. În vremea aceea urmând Iisus să vorbească, a zis: «Slăvescu-Te pe Tine, Părinte și Doamne al Cerului și al Pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor.

26. Da, Părinte, căci așa ai binevoit Tu.

27. Toate îmi sunt date Mie dela Tatăl Meu și nimenea nu cunoaște pe Fiul, decât numai Tatăl; nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimenea, decât numai Fiul și acela, căruia voiește Fiul să-i descopere.

28. Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni.

29. Luați jugul Meu asupra voastră și vă învățați dela Mine, căci sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre.

30. Căci jugul meu este bun și sarcina Mea ușoară.

CAP. 12.

Iisus umblă Sâmbăta prin semănături, vindecă pe cel cu mâna uscată și un îndrăcit; mustră pe farisei.

1. În vremea aceea a trecut Iisus într-o Sâmbătă prin semănături, iar ucenicii Lui au flămânzit și au început a rupe spice și a mânca.

2. Fariseii însă văzând aceasta, au zis către Dânsul: «Iată ucenicii tăi fac ceea ce nu se cade a face Sâmbăta».

3. Iară El le-a zis: «Oare n'ați citit ce a făcut David, când a flămânzit el și cei cu dânsul,

4. cum au intrat în casa lui Dumnezeu și au mâncat pâinile punerii înainte, care nu era îngăduit să le mănânce nici lui, nici celor ce erau cu dânsul, ci numai preoților?

5. Sau n'ați citit în lege că Sâmbăta preoții în biserică desleagă sâmbăta, și nu sunt vinovați?

(9) Mat. 14, 5. Luc. 1, 76; 7, 26. (10) Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. (11) Luc. 7, 28. (12) Luc. 16, 16. (13) Mal. 3, 24. Luc. 16, 16. (14) Mal. 3, 23. Mat. 17, 10. Marc. 9, 11. Luc. 1, 27. (15) Marc. 7, 16. Apoc. 2, 7. (16) Luc. 7, 31. (17) Luc. 7, 32. (18) Mat. 3, 4. (19) Pild. 8, 1. Mat. 9, 11. Luc. 7, 34-35; 15, 2. (20) Înțel. 2, 12. Luc. 10, 12-15. (21) Mat. 10, 15. Luc. 10, 13. (22) Luc. 10, 14. (23) Is. 14, 12. Plâng. 2, 1. Luc. 10, 15. (24) Mat. 10, 15. Luc. 10, 12. (25) Iov. 17, 4. Ps. 8, 2; 118, 130. Pild. 9, 4. Sir.

19, 21. Luc. 10, 21; 18, 17. Ioan 9, 39. 1 Cor. 1, 19, 21, 27; 2, 8. 2 Cor. 11, 3. (26) Luc. 10, 21. (27) Mat. 16, 17. Luc. 10, 22. Ioan 1, 18; 3, 35; 6, 46; 10, 15. (28) Is. 28, 12; 55, 1. Ier. 31, 25. (29) Num. 12, 3. Ier. 6, 16. Zah. 9, 9. Sir. 6, 30; 51, 33. Ioan 13, 15. (30) 1 Ioan 5, 3. Filip. 4, 12. Cap. 12.— (1) Deut. 23, 25. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (2) Eș. 20, 8, 10. Marc. 2, 24. Luc. 6, 2. (3) 1 Reg. 21, 3-6. Marc. 2, 25. Luc. 6, 3. (4) Eș. 29, 32-33. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. (5) Lev. 2, 9; 8, 31; 24, 5, 8-9. Num. 28, 9. Ioan 7, 22.

6. Vă spun însă, că aicea se află *Acela, care e mai mare decât biserica.*

7. De ați ști ce însemnează *cuvintele*: « milă voiesc, iar nu jertfă », n'ați osândi pe niște nevinovați.

8. Căci Fiul Omului este stăpân și al Sâmbetei ».

9. Trecând apoi de acolo, a intrat în sinagoga lor.

10. Și iată era acolo un om, care avea o mână uscată. Iară Iudeii, ca să aibă prilej să-L învinuiască, L-au întrebat: « Se cuvine oare Sâmbăta a vindeca? »

11. El însă le-a zis: « Cine e omul acela între voi, care de-ar avea o oaie și ar cădea Sâmbăta într-o groapă, n'ar scoate-o? »

12. Dar cu cât e mai de preț omul decât oaia! Deci, se cuvine Sâmbăta a face bine ».

13. Atunci a zis către omul acela: « Intinde-ți mâna! » Și el a întins-o și s'a făcut sănătoasă, ca și cealaltă.

14. Iar fariseii ieșind, au făcut sfat împotriva lui Iisus, cum L-ar pierde; Iisus însă știind, S'a dus de acolo.

15. Și I-au urmat gloate multe și El i-a vindecat pe toți.

16. Și le-a poruncit ca să nu-l facă cunoscut.

17. Ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul Isaia, care zice:

18. « Iată Pruncul Meu, pe care L-am ales; Iubitul Meu, spre Care e îndreptată bunăvoința sufletului Meu. Pune-voiu Duhul Meu peste El și va vesti popoarelor dreptatea.

19. Nu se va împotrivi, nici nu va striga, și nimenea nu va auzi glasul Lui pe ulițe.

20. Trestia sfărâmată nu o va frânge și fitilul aprins nu-l va stinge, până va scoate izbânda dreptății.

21. Și națiile vor nădăjdui în numele Lui ».

22. Atuncea au adus la Dânsul un îndrăcit, orb și mut, și l-a vindecat, încât cel orb și mut a început a grăi și a vedea.

23. Și toate gloatele se mirau și ziceau: « Oare nu cumva e acesta Hristosul, Fiul lui David? »

24. Iar fariseii auzind acestea, ziceau: « Acesta nu scoate dracii, decât cu puterea lui Belzebut, domnul dracilor ».

25. Iisus însă știind gândurile lor, le-a zis: « Toată împărăția, care se desbină în lăuntrul său, se pustiește; și toată cetatea sau casa, care se desbină în lăuntrul său, nu durează.

26. Dacă satana isgonește pe satana, atunci el s'a desbinat în sine; deci, cum va putea să dureze împărăția lui? »

27. Și dacă Eu isgonesc dracii cu puterea lui Belzebut, atuncea fiii voștri cu a cui putere îi isgonesc? De aceea ei vă vor fi judecători.

28. Iar dacă Eu isgonesc dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci negreșit a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

29. Sau cum va putea cineva să intre în casa unui puternic și să-i răpească lucrurile, de nu va lega mai întâiu pe cel puternic și numai atunci să-i prade casa? »

30. Cine nu-i cu Mine, acela-i împotriva Mea, și cine nu adună cu Mine, acela risipește.

31. De aceea vă spun: orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, iar hula împotriva Duhului Sfânt nu se va ierta oamenilor.

32. Deci, de va rosti cineva cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; iar de va rosti cineva cuvânt împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta nici în veacul de acum, nici în cel viitor.

33. Sau ziceți că pomul e bun, și e bună și roada lui; sau ziceți că pomul e rău, și e rea și roada lui; căci după roadă se cunoaște pomul.

34. Pui de viperă, cum ați putea voi să grăiți de bine, răi fiind? Căci din prisosința inimii grăiește gura.

35. Omul bun scoate cele bune din vistieria cea bună a inimii sale; iară omul rău din vistieria cea rea a inimii sale scoate cele rele.

(7) Os. 6, 6. Mih. 6, 8. Mat. 9, 13. (8) Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. (9) Marc. 3, 1. Luc. 6, 6. (10) Marc. 3, 1. Luc. 6, 6-7; 13, 14. Ioan 9, 16. (11) Eș. 23, 4. Deut. 22, 1-4. Luc. 14, 5. (12-13) Marc. 3, 4-5. Luc. 6, 10. (14) Ps. 2, 1. Marc. 3, 6. Luc. 6, 11. Ioan 5, 18. (15) Mat. 10, 2. Marc. 3, 7. (16) Mat. 9, 30. Marc. 3, 12. Luc. 5, 14. (17) Is. 42, 1; 49, 3; 52, 13. (18) Is. 42, 2. (19) Is. 42, 3. (20) Is. 11, 10; 42, 4. Rom. 15, 12. (21) Luc. 11, 14. (22) Luc. 11, 14. (23) Luc. 11, 14. (24) Sir.

27, 6. Mat. 9, 34. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. (25) Marc. 3, 24. Luc. 11, 17. Ioan 3, 25. (26) Marc. 3, 26. Luc. 11, 18. (27) Luc. 11, 19. (28) Eș. 8, 19. Dan. 2, 44. Luc. 11, 20. Ioan 3, 8. (29) Is. 49, 24. Marc. 3, 27; 9, 40. Luc. 11, 21. (30) Luc. 9, 50; 11, 23. (31) Marc. 3, 28. Luc. 12, 10. 1 Ioan 5, 16. (32) Is. 22, 14. Marc. 3, 29. (33) Mat. 7, 17-18. Luc. 6, 43. (34) Cânt. 4, 11. Is. 59, 5. Sir. 34, 4. Mat. 3, 7; 23, 33. Luc. 6, 45. (35) Ps. 30, 30; 39, 12. Pild. 10, 21. Luc. 6, 45.

36. Însă vă spun, că pentru tot cuvântul deșert, ce-l vor rosti oamenii, vor da socoteală în ziua judecății.

37. Căci din cuvintele tale te vei îndrepta, și din cuvintele tale te vei osândi ».

38. Atuncea răspunzând unii din cărturari și farisei, au zis: « Învățătorule, am voi să vedem un semn dela Tine ».

39. Iisus însă le-a răspuns: « Neam viclean și desfrânat, caută semn și semn nu i se va da, decât numai semnul prorocului Ionă ».

40. Căci precum Ionă a fost în pân-tecele chitului trei zile și trei nopți, așa și Fiul Omului va fi în inima pământului trei zile și trei nopți.

41. Ninevitenii se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, căci aceia s'au pocăit după propoveduirea lui Ionă; aicea însă e *Cineva* mai mare decât Ionă.

42. Regina dela miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta și-l va osândi, căci ea a venit dela marginile pământului să audă înțelepciunea lui Solomon; aicea însă e *Cineva* mai mare decât Solomon.

43. Când duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă și nu găsește.

44. Atunci zice: « mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit »; și venind o găsește deșartă, măturată și grijită.

45. Atunci se duce și la alte șapte duhuri, mai rele decât sine, și intrând locuiesc acolo; și starea din urmă a omului aceluia ajunge să fie mai rea decât cea dintâi. Așa va fi și cu acest neam rău ».

46. Dar pe când grăia El multimilor, iată mama și frații Lui stăteau afară, dorind să vorbească cu Dânsul.

47. Și cineva I-a spus: « Iată mama Ta și frații Tăi stau afară, dorind să grăiască cu tine ».

48. Iar El a răspuns și a zis celui ce-I spusese: « Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei? »

49. Și întinzându-și mâna Sa spre ucenicii Săi, a zis: « Iată mama Mea și frații Mei ».

50. Căci cel ce va face voia Tatălui Meu, Celui din cer, acela-Mi este frate, soră și mamă.

CAP. 13.

Pildele cu semănătorul, aluatul, grăuntele de muștar, năvodul și altele. Iudeii se miră de înțelepciunea lui Iisus.

1. În ziua aceea, ieșind Iisus din casă, a șezut lângă mare;

2. și s'au adunat la Dânsul gloate multe, încât a trebuit să se suie și să șadă într-o luntre; iar mulțimea a stătut toată pe mal; și le-a grăit multe în pilde, zicând:

3. « Iată, a ieșit semănătorul să semene.

4. Și semănând el, unele semințe au căzut lângă drum, și au venit păsările și le-au mâncat.

5. Iar altele au căzut pe pietriș, unde nu era mult pământ, și au răsărit curând, pentru că nu era pământ adânc.

6. Dar răsărind soarele, s'au ofilit și pentru că nu aveau rădăcină, s'au uscat.

7. Altele au căzut în spini și crescând spinii, le-au înecat.

8. Iar altele au căzut pe pământ bun și au adus roadă: una o sută, alta șasezeci și alta treizeci.

9. Cine are urechi de auzit să audă! »

10. Atunci apropiindu-se ucenicii Lui au zis către Dânsul: « Pentru ce le grăiești în pilde? »

11. Iar El răspunzând, le-a zis: « Pentru că vouă vă e dat să știți tainele împărăției cerului, iar aceluia nu le e dat.

12. Căci celui ce are i se va mai da și-i va prisosi, iar celui ce nu are și ce are i se va lua.

13. De aceea le grăiesc în pilde, pentru că ei văzând nu văd, și auzind nu aud, nici nu înțeleg;

14. și se împlinește cu dânsii prorocia lui Isaia, care zice: cu auzul veți auzi,

(36) Înțel. 1, 9. Rom. 14, 12. Ef. 4, 29; 5, 4. (37) Iov 15, 6. Luc. 19, 22. (38) Mat. 16, 1. Marc. 8, 11. Ioan 2, 18; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. (39) Is. 57, 3. Mat. 16, 4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. Ioan 4, 48. (40) Iona 1, 15; 2, 1, 11. Luc. 11, 30. (41) Deut. 18, 18; 34, 10. Iona 3, 5. Luc. 11, 32. (42) 3 Reg. 4, 34; 10, 1. 2 Paral. 9, 1. Luc. 11, 31. (43) Iov 1, 7. Luc. 11, 24. (44) Luc. 11, 24-25. (45) Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. Evr. 6, 4. (46) Marc. 3, 31. Luc. 8, 19. Ioan 2, 12. (47) Marc. 3, 32. (48) Marc. 3, 33. (49) Cânt.

8, 5. (50) Marc. 3, 34-35. Luc. 8, 21. Ioan 6, 40; 15, 14. **Cap. 13.**— (1) Marc. 4, 1. (2) Marc. 4, 2. Luc. 8, 4. (3) Marc. 4, 3. Luc. 8, 5. (4-5) Marc. 4, 4-5. Luc. 8, 5-6. (6-8) Marc. 4, 5-8. Luc. 8, 6-8. (9) Mat. 13, 43. Mat. 4, 9. (10-11) Înțel. 2, 22. Marc. 4, 10-11. Luc. 8, 9-10. 1 Cor. 2, 10. (12) Mat. 25, 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18; 19, 26. (13) Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan. 9, 39. (14) Is. 6, 9. Ier. 5, 21. Iez. 12, 2. Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8.

dar nu veți pricepe; și cu ochii veți privi, dar nu veți vedea.

15. Căci s'a învârtosât inima poporului acestuia; urechile lor au asurzit și ochii și i-au închis, ca să nu vadă cu ochii, și să nu audă cu urechile, și să nu priceapă cu inima, ca să nu se întoarcă și să-i vindec.

16. Dar ferice de ochii voștri, că văd și de urechile voastre, că aud!

17. Căci adevărul vă grăiesc, că mulți proroci și drepti au dorit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut, și să audă ce auziți voi și n'au auzit.

18. Ascultați dară ce însemnează pilda cu semănătorul.

19. La tot cel ce ascultă învățătura despre împărăția cerurilor și nu o pricepe, vine vicleanul și răpește cele semănate în inima lui; acesta este închipuit prin sămânța cea căzută lângă drum.

20. Iar cea semănată pe locuri pietroase închipuește pe acela, care aude învățătura și o primește îndată cu bucurie;

21. însă n'are rădăcină în sine, ci ține numai o vreme, iar când vine necazul sau prigonirea pentru învățatură, se smintește îndată.

22. Iar cea semănată în spini închipuește pe acela, care aude învățătura, dară grija veacului acestuia și ademenirea bogăției înădușă învățătura și rămâne neroditor.

23. Iar cea semănată pe pământ bun închipuește pe acela, care aude învățătura și o pricepe; aceștia și sunt roditori și dau: unii o sută, unii șasezeci, iar unii treizeci.

24. Apoi le-a pus înainte altă pildă, zicând: « Impărăția cerurilor se aseamănă cu omul, care a semănat sămânță bună în țarina sa.

25. Dar când dormeau oamenii, a venit vrăjmașul lui și a semănat neghine prin grâu și s'a dus.

26. Iar când a răsărit grâul și a făcut rod, atunci s'au arătat și neghinele.

27. Venind slugile stăpânului casei i-au zis: domnule, n'ai semănat tu oare sămânță bună în țarina ta? De unde dară sunt neghinele?

28. Iară el le-a răspuns: un om vrăjmaș a făcut aceasta. Iar slugile i-au zis: voiești dară să ne ducem să loplivim?

29. El însă le-a zis: nu, ca nu cumva plivind neghinele, să smulgeți împreună cu ele și grâul.

30. Lăsați să crească amândouă împreună până la seceriș, iar în vremea secerișului voi spune secerătorilor: adunați mai întâiu neghinele și le legați snopi, ca să le ardeți; iar grâul adunați-l în grânarul meu ».

31. Apoi le-a mai pus înainte altă pildă, zicând: « Impărăția cerurilor se aseamănă cu grăuntele de muștar, pe care luându-l omul, l-a semănat în țarina sa.

32. Acesta deși e mai mic decât toate semințele, dacă crește, este mai mare decât toate buruienile și se face copac, așa că vin păsările cerului și se adăpostesc în ramurile lui ».

33. Și le-a mai spus încă o pildă: « Impărăția cerurilor se aseamănă cu aluatul, pe care luându-l femeia, îl pune în trei măsuri de făină, până se dospește toată ».

34. Toate acestea le-a grăit Iisus gloatelor în pilde și fără pilde nu le grăia.

35. Ca să se plinească cele spuse prin prorocul, care zice: « Deschide-voiu în pilde gura mea, și voi spune cele ascunse dela începutul lumii ».

36. Apoi Iisus lăsând gloatele, a intrat în casă. Și apropiindu-se de El ucenicii Lui, au zis: « lămurește-ne pilda cu neghinele țarinei! »

37. Iar El răspunzând, a zis: « Cel ce a semănat sămânță bună este Fiul Omului.

38. Țarina este lumea. Sămânța cea bună sunt fiii împărăției, iar neghinele sunt fiii celui viclean.

39. Vrăjmașul cel ce le-a semănat este diavolul. Secerișul este sfârșitul veacului și secerătorii sunt ingerii.

40. Deci, cum se adună neghinele și se ard cu foc, așa va fi la sfârșitul veacului acestuia:

41. va trimete Fiul Omului pe ingerii Săi și vor aduna din împărăția Lui

(15) Is. 6, 10. Ioan 12, 40. Evr. 5, 11. (16) 2 Paral. 9, 7. Mat. 16, 17. Luc. 10, 23. (17) Luc. 10, 21. 1 Petr. 1, 10. (18) Marc. 4, 13, 15. Luc. 8, 11. (19) Marc. 4, 14-15. Luc. 8, 12. (20) Is. 58, 2. Marc. 4, 16. (21) Marc. 4, 17. Luc. 8, 13. (22) Ier. 4, 3. Marc. 4, 18. Luc. 18, 24. (23) Fac. 26, 12. Marc. 4, 20. Luc. 8, 15. (24) Marc. 4, 26. (25) Marc.

4, 27. (26) Marc. 4, 28. (30) Mal. 3, 17. Mat. 3, 12. (31) Marc. 4, 30. Luc. 13, 18. (32) Marc. 4, 30-32. Luc. 13, 18-19. (33) Fac. 18, 6. Luc. 13, 20-21. (34) Marc. 4, 33. (35) Ps. 48, 4; 77, 2. Ef. 3, 9. (38) Cânt. 7, 12-14. Ioan 8, 44. Fapt. 13, 10. (39) Fac. 3, 15. Ioil 4, 13. Apoc. 14, 15-17. (40) Mat. 25, 41. 2 Petr. 3, 7. (41) Mat. 24, 31.

toate smintelele și pe cei ce fac fără-delege.

42. Și-i vor arunca în cuptorul cel de foc: acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți.

43. Atuncea dreptii vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cine are urechi de auzit, să audă!

44. Și iarăși împărăția cerurilor este asemenea unei comori, ascunse în țarină, pe care găcind-o un om, o tăinuște și de bucuria ei, se duce și vinde toate câte are și cumpără țarina aceea.

45. Și iarăși împărăția cerului este asemenea unui neguțător, care caută mărgăritare bune și care găcind un mărgăritar de mare preț,

46. s'a dus și a vândut toate câte avea și l-a cumpărat.

47. Și iarăși împărăția cerului se aseamănă cu un năvod, care s'a aruncat în mare și a prins tot felul de pești.

48. Iar dacă s'a umplut, pescarii l-au tras la mal și șezând ei, au adunat ce a fost bun în vase, iar ce-a fost rău au aruncat afară.

49. Așa va fi și la sfârșitul veacului: vor ieși îngerii și vor alege pe cei răi dintre cei drepti,

50. și-i vor arunca în cuptorul cel de foc; acolo va fi plâns și scrâșnirea dinților ».

51. Apoi Iisus i-a întrebat: « Ați înțeles voi oare toate acestea? » Iar ei l-au răspuns: « Da, Doamne! »

52. Și El le-a zis: « De aceea tot cărturarul, care a învățat împărăția cerurilor, este asemenea unui gospodar, care scoate din camera sa și nouă și vechi ».

53. După ce a isprăvit Iisus pildele acestea, S'a dus de acolo,

54. și venind în patria Sa, învăța pe oameni în sinagoga lor, încât ei se mirau și ziceau: « De unde are Acesta înțelepciunea și puterile acestea? »

55. Oare nu-i Acesta feciorul teslurului? Oare nu se numește mama Lui Maria și frații Lui Iacov, și Iosie, și Simon, și Iuda?

56. Și surorile Lui nu sunt ele oare toate la noi? De unde dară are El toate acestea?

57. Și se sminteau de El. Iisus însă le-a zis: « Nu este proroc disprețuit, decât numai în patria sa și în casa sa ».

58. Și n'a făcut acolo minuni multe din pricina necredinței lor.

CAP. 14.

Tăierea capului sf. Ioan Botezătorul. Minunea înmulțirii pânilor. Iisus umblă pe mare și vindecă mulțime de bolnavi.

1. În vremea aceea, 'a auzit Irod Tetrarhul vestea despre Iisus.

2. Și a zis către slujitorii săi: « Acesta-i Ioan Botezătorul; el a înviat din morți și de aceea se fac minuni printr'însul ».

3. Căci Irod prinzând pe Ioan, îl legase și-l pusese în temniță, pentru Irodiada, femeia lui Filip, fratele său.

4. Pentrucă Ioan îi zicea: « Nu ți se cuvine să o ai soție! »

5. Și Irod ar fi vrut să-l omoare, dar se temea de popor, că acesta îl avea pe Ioan ca proroc.

6. Dară prăznuindu-se ziua nașterii lui Irod, fata Irodiadei a jucat înaintea oaspeților și a plăcut lui Irod.

7. De aceea cu jurământ i-a făgăduit să-i dea orice va cere.

8. Ea însă 'povățuită de mama sa, a zis: « Dă-mi aicea pe taler, capul lui Ioan Botezătorul. »

9. Și s'a întristat regele; dar pentru jurământ și pentru cei ce ospătau cu dânsul, a poruncit să i se dea;

10. și a trimis să-i taie lui Ioan capul în temniță;

11. și s'a adus capul lui pe taler și s'a dat fetei, și ea l-a adus mamei sale.

12. Iar ucenicii lui venind, au luat trupul și l-au îngropat; apoi s'au dus de au vestit pe Iisus.

13. Auzind Iisus ce zice Irod de Dânsul, a plecat de acolo cu luntrea la loc pustiu, ca să fie singur. Gloatele însă de prin orașe auzind de aceasta, s'au dus pe jos după Dânsul.

14. Și ieșind Iisus din luntre, a văzut mulțime de oameni și i s'a făcut milă de ei și le-a vindecat bolnavii lor.

(42) Mat. 3, 12; 8, 12; Apoc. 19, 20. (43) Dan. 12, 3. Înțel. 3, 7; 10, 17. Mat. 13, 9. (44) Pild. 2, 4. (45) Pild. 2, 4; 8, 10. (47) Ier. 16, 16. Iez. 47, 9. (49) Mat. 25, 31-32. (50) Mat. 13, 42; 25, 41. (52) Cânt. 7, 14. Is. 8, 20. (54) Marc. 6, 1-2. Luc. 4, 16, 22. Ioan 7, 15. (56) Marc. 6, 3. Luc. 3, 23. Ioan 6, 42; 7, 27. (57) Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. Ioan 4, 44. (58) Marc. 6, 5. Cap. 14,— (1)

Marc. 6, 14. Luc. 9, 7; 23, 8. (2) Marc. 6, 14; 8, 28. Luc. 9, 19. (3) Marc. 6, 17. Luc. 3, 19-20. (4) Lev. 18, 16. Marc. 6, 18. (5) Mat. 21, 26. Marc. 6, 20. Luc. 20, 6. (6) Pild. 5, 5. Marc. 6, 21. (7) Os. 4, 11; 7, 5. Marc. 6, 22-23. (8) Marc. 6, 24. (11) Marc. 6, 26-28. Luc. 9, 9. (12) 1 Reg 22, 21. Marc. 6, 29. (13) Marc. 6, 32-33. Luc. 9, 10. Ioan 6, 1. (14) Marc. 6, 34. Luc. 9, 11. Ioan 6, 2; 5.

15. Iar dacă s'a făcut seară, s'au apropiat de El ucenicii Lui și au zis: « Locul este pustiu și iată e târziu; dă drumul gloatelor, ca să se ducă prin sate, să-și cumpere de mâncare ».

16. Iar Iisus le-a zis: « Nu trebuie să se ducă; dați-le voi de mâncare! »

17. Ei însă I-au răspuns: « N'avem aicea decât cinci pâni și doi pești ».

18. Și El a zis: « Aduceți-Mi-le aicea ».

19. Apoi după ce a poruncit oamenilor să șadă pe iarbă, a luat cele cinci pâni și cei doi pești și căutând la cer, le-a binecuvântat și frângând pânilor, le-a dat ucenicilor, iar ucenicii le-au dat gloatelor.

20. Și au mâncat toți și s'au săturat și s'au adunat sfărămăturile ce rămăseseră, douăsprezece coșuri pline.

21. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii.

22. Iată după aceea Iisus a silit pe ucenicii Săi să intre în luntre și să treacă înaintea Lui de cea parte, până ce va da El drumul gloatelor.

23. Apoi dând drumul gloatelor, Iisus S'a suit într'un munte să se roage deosebi; și făcându-se seară, era singur acolo.

24. Iar luntrea cu ucenicii era bântuită de valuri în mijlocul mării, pentru că vântul era dimpotrivă.

25. Iar în straja a patra din noapte, a venit Iisus la dânșii, mergând pe mare.

26. Ucenicii însă văzându-L umblând pe mare, s'au spăimântat zicând, că este o nălucă, și de frică au strigat.

27. Dar Iisus le-a grăit îndată: « Eu sunt! Imbărbătați-vă și nu vă temeți! »

28. Atunci răspunzând Petru, a zis: « Doamne, de ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă! » Iar El i-a zis: « Vino! »

29. Și pogorându-se Petru din luntre, a pornit pe apă, ca să meargă la Iisus.

30. Dar văzând că-i vântul puternic, s'a spăimântat și începând a se afunda, a strigat și a zis: « Doamne, mântuește-mă! »

31. Iar Iisus Și-a tins repede mâna. I-a apucat și i-a zis: « Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? »

32. Și dacă s'au suit ei în luntre, s'au liniștit vântul.

33. Iar cei ce erau în luntre s'au apropiat și I s'au închinat, zicând: « Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu ești! »

34. Și trecând marea, au venit în ținutul Genisaretului.

35. Iar oamenii acelui ținut cunoscându-L, au trimes în toată laturea aceea și au adus la Dânsul toți bolnavii,

36. și-L rugau să-i lase să se atingă numai de poala hainei Lui și care se atingeau se vindecau.

CAP. 15.

Spălarea mânilor înainte de masă. Fiica hananiencii. A doua înmulțire a pâniilor.

1. Atuncea au venit la Iisus niște cărturari și niște farisei din Ierusalim și au zis:

2. « Pentru ce ucenicii Tăi calcă datina bătrânilor? Căci nu-și spală mâinile când mănâncă ».

3. Iar El răspunzând, le-a zis: « Dară voi de ce călești porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră? »

4. Căci Dumnezeu a poruncit zicând: « cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, și cel ce va grăi de rău pe tată sau pe mamă cu moarte să se pedepsească ».

5. Voi însă ziceți: dacă cineva va zice tatălui sau mamei: aceea cu ce puteai să te folosești dela mine este dăruit lui Dumnezeu,

6. acela poate să nu cinstească pe tatăl său sau pe mama sa: și așa ați înlăturat porunca lui Dumnezeu prin datina voastră.

7. Fățarnicilor, bine a prorocit de voi Isaia, zicând:

8. poporul acesta se apropie de Mine cu buzele sale și mă cinstește cu limba, iar cu inima lor este departe de Mine.

9. Dar în deșert mă cinstesc, propovăduind învățături și porunci omenești ».

(15) Num. 11, 21. Pild. 29, 25. Marc. 6, 35-36. (16) Marc. 6, 37. Luc. 9, 13. (17) Marc. 6, 38. Luc. 9, 13. Ioan 6, 9. (18) Jud. 7, 19. Marc. 6, 39-41; 8, 7. Ioan 6, 10-11. (19) 1 Reg. 9, 13. Sir. 18, 25. Marc. 6, 42-43; 8, 19. Luc. 9, 17. Ioan 6, 12. (20) Marc. 6, 44. Luc. 9, 14. (21) Ioan 6, 17. (22) Marc. 6, 46-47. Ioan 6, 15. (23) Marc. 6, 48. Ioan 6, 18. (24) Iov 9, 8. Marc. 6, 48. Ioan 6, 19. (25) Marc. 6, 49. (26) Ioan 6, 20. (27) Mat. 8, 25. (28) Mat. 8, 26. Iac. 1, 6. (29) Ps. 106, 29. Iona 1, 15. Mat. 8, 26. Marc. 6, 51. (30) Luc. 4, 41;

9, 20. Ioan 1, 49. (31) Marc. 6, 53. (32) Marc. 6, 54-55. Luc. 6, 18. (33) Marc. 3, 10; 6, 56. Luc. 6, 19. Cap. 15.—(1) Marc. 7, 1. (2) Marc. 7, 3-5. Luc. 11, 38. Col. 2, 8. (3) Lev. 18, 3. Num. 15, 40. Marc. 7, 9. Luc. 11, 39. (4) Eș. 20, 12; 21, 17. Lev. 19, 3; 20, 9. Deut. 5, 16. Pild. 20, 20. Sir. 3, 7-9. Marc. 7, 10. Ef. 6, 1-3. (5) Pild. 28, 24. Marc. 7, 11. (6) Marc. 7, 12-13. (7) Marc. 7, 6. (8) Is. 29, 13. Iez. 33, 31. Os. 7, 14. Am. 5, 23. Marc. 7, 6. (9) Deut. 4, 2. Is. 29, 13. Sir. 34, 7-8. Marc. 7, 7.

10. Apoi chemând poporul, i-a zis: « Ascultați și înțelegeți ce am să vă spun:

11. nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci pe om îl spurcă ceea ce iese din gură ».

12. Atuncea apropiindu-se ucenicii Lui, I-au zis: « Știi oare, că fariseii, auzind ceea ce ai zis, s'au scandalizat? »

13. Iar El răspunzând, le-a zis: « Tot sadul, pe care nu l-a sădit Tatăl Meu cel ceresc, se va smulge.

14. Lăsați-i, că sunt povățuitori orbi ai orbilor; și orb pe orb de va povățui, amândoi vor cădea în groapă ».

15. Atunci răspunzând Petru, a zis către El: « Lămurește-ne pilda aceasta! »

16. Zis-a Iisus: « Au doară nici voi nu pricepeți? »

17. Nu pricepeți oare, că tot ce intră în gură, trece în pântec și apoi se aruncă afară? »

18. Iar ce iese din gură, iese din inimă, și aceasta spurcă pe om; »

19. căci din inimă ies gândurile cele rele, uciderile, desfrânările, furtisagurile, mărturiile mincinoase, hulele.

20. Acestea sunt lucrurile care spurcă pe om; iar a mânca cu mâinile nespălate, nu spurcă pe om ».

21. Ieșind apoi Iisus de acolo, S'a dus în părțile Tirului și ale Sidonului.

22. Și iată a ieșit din părțile acelea o femeie hananiană și striga către Dânsul, zicând: « Miluește-mă Doamne, Fiul lui David, fiica mea se chinuște cumplit de diavolul! »

23. El însă nu i-a răspuns niciun cuvânt. Dar apropiindu-se ucenicii, L-au rugat, zicând: « Dă-i drumul, că strigă în urma noastră! »

24. Iar El răspunzând, a zis: « Nu sunt trimes decât numai la oile cele pierdute ale casei lui Israel! »

25. Și apropiindu-se ea, I s'a închinat și a zis: « Doamne, ajută-mi! »

26. Iar El răspunzând, a zis: « Nu este bine a lua pâinea fiilor și a o arunca la câni ».

27. Ea însă a zis: « Așa-i Doamne! Dar și câni mănâncă din sfărământurile, ce cad din masa stăpânilor lor ».

28. Atuncea Iisus răspunzând i-a zis: « Femeie, mare este credința ta! Facă-se ție cum voiești! » Și s'a vindecat fiica ei din ceasul acela.

29. Trecând apoi Iisus de acolo, a venit la Marea Galileei și suindu-Se în munte, a șezut acolo.

30. Și au venit la Dânsul gloate multe, având cu dânsii ologi, orbi, muți, ciungi și alții mulți, pe care i-au pus la picioarele lui Iisus și El i-a vindecat.

31. Incât gloatele văzând că muții vorbesc, ciungii se însănătoșează, ologii umblă și orbii văd, se mirau și slăveau pe Dumnezeu lui Israel.

32. Iar Iisus chemând pe ucenicii săi, a zis: « Mi-i milă de popor, că iată de trei zile este cu Mine și n'are ce să mănânce. Nu voiesc însă să le dau drumul flămânzi, ca să nu slăbească pe cale ».

33. Atuncea ucenicii Lui I-au zis: « De unde să luăm aicea în pustie atâta pâine, încât să săturăm atâta mulțime? »

34. Dar Iisus le-a zis: « Câte pâni aveți? » Iar ei au zis: « Șapte și puținii peștișori ».

35. Deci a poruncit Iisus gloatelor să șadă jos.

36. Și luând cele șapte pâni și peștii, a dat mulțamită lui Dumnezeu și frângând, a dat ucenicilor Săi, iar ucenicii au împărțit gloatelor;

37. și au mâncat toți și s'au săturat și au adunat rămășițele șapte coșuri pline de sfărământuri;

38. iar cei ce mâncaseră erau ca la patru mii de oameni, afară de femei și de copii.

39. Apoi dând drumul gloatelor, Iisus S'a suit în luntre și a trecut în părțile Magdalului.

CAP. 16.

Iudeii cer semn. Aluatul fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Iisus mustră pe Petru. Lepădarea de sine.

1. Atuncea s'au apropiat fariseii și saducheii și ispitindu-L, îl rugau să le arate vreun semn din cer.

(10) Marc. 7, 14. (11) Marc. 7, 15. Rom. 14, 14. (12) Ioan 15, 2. (13) Is. 9, 15; 42, 19. Ier. 5, 31. Luc. 6, 39. (14) Ps. 118, 68. Marc. 7, 17. (15) Mat. 16, 9. (16) Lev. 11, 47. Is. 17, 10-11. Marc. 7, 19. 1 Cor. 6, 13. (17) Marc. 7, 20. Iac. 3, 6. (18) Fac. 6, 5; 8, 21. Pild. 6, 14; 23, 26. Marc. 7, 21. (19) Marc. 7, 23. (20) Marc. 7, 24. (21) Mat. 9, 27. Marc. 7, 25. (22) Is. 11, 12; 53, 4-6. Ier. 50, 6. Iez. 34, 5, 16. Zah. 11, 4. Mat. 10, 6. Luc. 19, 10. Ioan 1, 11. (23) Marc.

7, 27. (24) Marc. 7, 28. (25) Marc. 7, 29. (26) Marc. 7, 31. (27) Is. 29, 18; 35, 5. Luc. 7, 22. (28) Marc. 7, 37. Luc. 7, 22. (29) Marc. 8, 1-3. Ioan 6, 5. (30) Num. 11, 13, 22. 4 Reg. 4, 43. Marc. 8, 4. (31) Deut. 8, 18. Mat. 16, 10. Marc. 6, 38; 8, 5. Ioan 6, 8, 9. (32) Marc. 8, 6. (33) Lev. 26, 26. 4 Reg. 4, 43. Marc. 8, 8, 20. Ioan 6, 11, 13. (34) Marc. 8, 9. Ioan, 6, 10. (35) Marc. 8, 10. Cap. 16.—(1) Mat. 12, 38. Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. Ioan 2, 18; 4, 48; 6, 30. 1 Cor. 1, 22.

2. Iar El răspunzând, le-a zis: « Seara ziceți: are să fie senin, că se roșește cerul.

3. Iar dimineața ziceți: astăzi are să fie furtună, că cerul e posomorît și roș. Fățarnicilor, fața cerului știți să o socotiți, iar semnele vremurilor nu le puteți!

4. Acest neam viclean și prea desfrânat cere semn și semn nu i se va da, decât numai semnul lui Ionă prorocul ». Și lăsându-i, S'a dus.

5. Iar când au trecut ucenicii Lui de cea parte, au uitat să ieie pâne.

6. Atuncea Iisus le-a zis: « Căutați și vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor ».

7. Ei însă cugetau în sine și ziceau: « aceasta ne-o zice, pentru că n'am luat pâne ».

8. Cunosând însă Iisus aceasta, a zis către dânșii: « Ce cugetați în sine, puțin credincioșilor, că n'ați luat pâne? »

9. Tot nu pricepeți oare, nici vă aduceți aminte de cele cinci pâni la cele cinci mii de oameni și câte coșuri de sfărămături ați luat?

10. Nici de cele șapte pâni la cele patru mii de oameni și câte coșuri de sfărămături ați luat?

11. Cum nu pricepeți, că zicându-vă să vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor, nu v'am grăit de pâne? »

12. Atuncea au priceput ei, că le-a spus să se păzească de învățătura fariseilor și a saducheilor, iar nu de aluatul pâinii.

13. Venind apoi Iisus în părțile Cesareei lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi și a zis: « Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? »

14. Iar ei au zis: « Unii Ioan Botezătorul, alții Ilie, iar alții Ieremia sau unul din proroci ».

15. Zis-a lor: « Dar voi cine ziceți că sunt? »

16. Și răspunzând Simon Petru, a zis: « Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeu-lui celui viu ».

17. Atunci răspunzând Iisus, i-a zis: « Ferice de tine Simone, fiul lui Ionă, că trup și sânge nu ți-a descoperit aceasta, ci Tatăl Meu, care este în ceruri;

18. și Eu îți zic, că tu ești Petru și pe această piatră îmi voi zidi Biserica și porțile iadului nu o vor birui.

19. Și-ți voi da cheile împărăției cerului și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei deslega pe pământ, va fi deslegat și în ceruri ».

20. Atunci Iisus a poruncit ucenicilor Săi, ca să nu spună nimănui, că El este Hristosul.

21. De atunci a început Iisus a descoperi ucenicilor Săi, că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe dela bătrâni, dela căpeteniile preoților și dela cărturari, și să fie omorât și a treia zi să învie.

22. Dar Petru luându-L la o parte, a început a-i sta împotriva și a zice: « Doamne, fii milostiv cu Tine însuși! Să nu se întâmple cu Tine una ca aceasta! »

23. Iar El întorcându-se, a zis lui Petru: « Mergi înapoia Mea, satană! Sminteală îmi ești, că nu cugești cele dumnezeiești, ci cele omenești ».

24. Apoi Iisus a zis către ucenicii Săi: « De voiește cineva să vie după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze.

25. Căci cine voiește să-și mântuiască sufletul său, îl va pierde; iar cine-și va pierde sufletul său pentru Mine, îl va afla.

26. Că ce va folosi omul, de ar dobândi lumea toată, iar sufletul și l-ar pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?

27. Că va veni Fiul Omului în slava Tatălui Său cu îngerii Săi și atuncea va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

28. Adevărul vă spun, sunt unii din cei ce stau aicea, care nu vor gusta moartea, până nu vor vedea pe Fiul Omului, venind în împărăția Sa.

(2) Luc. 12, 54. (3) Ier. 8, 7-8. Luc. 12, 56. (4) Iona 1, 3; 3, 1. Mat. 12, 39. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. (5) Marc. 8, 14. (6) Marc. 8, 15. Luc. 12, 1. Gal. 5, 8. (7) Marc. 8, 16. (8) Marc. 8, 17. (9) Mat. 15, 16. Ioan 6, 9. (10) Mat. 15, 34. Marc. 8, 20. (11) Marc. 8, 21. (12) Gal. 5, 8. (13) Dan. 7, 13-14. Marc. 8, 27. Luc. 9, 18. (14-15) Marc. 8, 28-29. Luc. 9, 7-9, 20. (16) Mat. 14, 33. Marc. 3, 11; 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37. Evr. 1, 2. (17) Mat. 11, 25, 27. Gal. 1, 16. (18) Is. 33, 20. Mat. 7, 25. Luc. 22, 31-32. Ioan 1, 42. 1 Petr. 2, 4.

1 Cor. 3, 11. Ef. 2, 20. Apoc. 21, 14. (19) Mat. 18, 18. Ioan 20, 23. (20) Marc. 8, 30. Luc. 9, 21. (21) Mat. 17, 23; 20, 18. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22. (22) Marc. 8, 32. (23) Marc. 8, 33. Rom. 8, 7. (24) Mat. 10, 38. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23; 14, 27. 1 Petr. 2, 21. (25) Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 17, 33. Ioan 12, 25. (26) Ps. 48, 7-8. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. (27) Ps. 27, 5-6; 61, 10. Pild. 24, 12. Ier. 17, 10; 32, 19. Iez. 33, 20. Dan. 7, 10. Zah. 14, 5. Sir. 17, 18. Mat. 25, 31. Marc. 8, 38; 13, 26. Luc. 9, 26. Rom. 2, 6. 2 Cor. 5, 10. Apoc. 2, 23; 19, 14. (28) Marc. 8, 39. Luc. 9, 27.

CAP. 17.

Schimbarea la față. Vindecarea lunaticului. Ioan este Ilie. A doua veste a patimilor. Plata dajdiei.

1. Iar după șase zile, a luat Iisus pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a suit numai pe ei într'un munte înalt.

2. Și s'a schimbat la față înaintea lor, încât a strălucit fața Lui ca soarele, iar hainele Lui s'au făcut albe ca lumina.

3. Și iată li s'au arătat Moise și Ilie, vorbind cu Dânsul.

4. Iar Petru începând a grăi, a zis către Iisus: « Doamne, bine e să fim aicea! De voiești, să facem aicea trei colibi: Ție una, lui Moise una și una lui Ilie ».

5. Dar pe când grăia el încă, iată i-a umbrat un nor luminos și iată un glas s'a auzit din nor, zicând: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care bine am voit; pe Acesta să-L ascultați! »

6. Auzind glasul acesta, au căzut cu fețele la pământ și s'au spăimântat foarte tare.

7. Apropiindu-se însă Iisus, s'a atins de dânsii și a zis: « Sculați-vă și nu vă temeți! »

8. Atunci ridicându-și ei ochii, n'au văzut pe nimenea, decât numai pe Iisus singur.

9. Când se pogorau însă ei din munte, Iisus le-a poruncit, zicând: « Nimănu-i să nu spuneți vedenia aceasta până nu se va scula Fiul Omului din morți ».

10. Atunci L-au întrebat ucenicii Lui, zicând: « Dară de ce zic cărturarii, că întâiu trebuie să vie Ilie? »

11. Iisus răspunzând, le-a zis: « Ilie are să vină întâiu și are să pregătească toate.

12. Vă spun însă, că Ilie iată a venit, dar nu l-au cunoscut și au făcut cu el ce au voit. Așa va suferi și Fiul Omului dela ei! »

13. Atuncea au înțeles ucenicii, că le grăia de Ioan Botezătorul.

14. Apoi venind El la mulțime, s'a apropiat de Dânsul un om și îngenunchind înaintea Lui,

15. a zis: « Doamne, ai milă de fiul meu, că este lunatic și pătimește rău; căci adesea se aruncă în foc, și adesea în apă;

16. și l-am adus la ucenicii Tăi, dar n'au putut să-l vindece ».

17. Iar Iisus răspunzând a zis: « O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi? Aduceți-l aicea la Mine! »

18. Și l-a certat Iisus și a ieșit demonul dintr'însul și s'a vindecat copilul din ceasul acela.

19. Atuncea au venit ucenicii la Iisus, când era singur, și au zis: « Pentru ce noi n'am putut să-l scoatem? »

20. Iar Iisus le-a zis: « Pentru necredința voastră. Căci adevărul vă grăiesc: de-ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice muntelui acestuia: mută-te de aicea acolo, și s'ar muta și nimic nu v'ar fi cu neputință.

21. Iar soiul acesta de draci nu se poate scoate, decât numai cu rugăciune și cu post ».

22. Pe când străbăteau ei Galileea, Iisus le-a zis: « Fiul Omului va să se dea în mâna oamenilor,

23. și-L vor omorî, dar a treia zi va învia ». Iară ei s'au întristat foarte tare.

24. După ce au sosit la Capernaum, s'au apropiat de Petru cei ce strângeau dările și au zis: « Oare învățătorul vostru nu plătește cele două drahme? » Iară el a zis: « Ba da! »

25. Dar când a intrat el în casă, Iisus i-a apucat înainte, zicând: « Simone, ce ți se pare: împărații pământești dela cine iau dare sau bir: dela fiii lor, sau dela cei streini? »

26. Răspuns-a Petru: « Dela cei streini ». Zis-a Iisus către el: « Așa dară fiii sunt scutiți.

27. Dar pentru ca să nu-i smintim, mergi la mare, aruncă undița și ia cel dintâiu pește, care-ți va cădea, și deschizându-i gura, vei găsi un stactir: ia-l pe acela și li-l dă pentru Mine și pentru tine! »

Cap. 17. — (1) Marc. 9, 1-2. Luc. 9, 28. (2) Marc. 9, 1-2. Luc. 9, 29. Ioan 1, 14. 2 Petr. 1, 16. (3) Marc. 9, 4. Luc. 9, 30. (4) Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. (5) Deut. 18, 15. Is. 42, 1. Mat. 3, 17. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 5, 32. Fapt. 3, 22. 2 Petr. 1, 17. (6) Jud. 13, 20. Luc. 9, 34. 2 Petr. 1, 18. (7) Dan. 8, 18. (8) Luc. 9, 36. (9) Marc. 8, 30; 9, 9. Luc. 9, 21. (10) Mal. 3, 23. Mat. 11, 14. Marc. 9, 11. Ioan 1, 21. (11) Mal. 3, 24.

Luc. 1, 16. Fapt. 3, 21. (12) Marc. 9, 12. (13) Mat. 14, 3, 10. (14) Marc. 9, 14, 17. Luc. 9, 38. (15) Marc. 9, 18, 22. (16) Luc. 9, 40. (17) Marc. 9, 19. (18) Luc. 9, 42. (19) Marc. 9, 28. (20) Iov. 9, 5. Mat. 21, 21. Marc. 9, 23; 11, 23. Luc. 17, 6. (21) Marc. 9, 29. (22) Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22, 44; 24, 7. (23) Is. 53, 8. Mat. 16, 21; 20, 19. Luc. 9, 22. (24) Eș. 30, 13.

CAP. 18.

Intrebări pentru întâietate. Despre smintele. Pilda cu oaia pierdută. Puterea de a lega și a deslega. De câte ori trebuie iertată. Pilda cu iertarea datornicului.

1. În ceasul acela s'au apropiat ucenicii de Iisus și au zis: «Cine oare e mai mare în împărăția cerurilor?»

2. Iară Iisus chemând un prunc l-a pus în mijlocul lor,

3. și a zis: «Adevărul vă grăiesc: de nu vă veți întoarce și de nu vă veți face ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor.

4. Deci cel ce se va smeri ca pruncul acesta, acela este mai mare în împărăția cerurilor;

5. și cel ce va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine mă primește.

6. Iar cel ce va sminti pe vreunul din mititeii aceștia, care cred în Mine, acela mai bine și-ar lega de gât o piatră de moară și s'ar îneca în adâncul mării.

7. Vai lumii de smintele, căci smintele trebuie să vie; dar mai vai de omul acela, prin care vine sminteala!

8. Deci, de te smintește mâna ta, sau piciorul tău, taie-le și le aruncă dela tine; căci e mai bine de tine să intri în viață schiop sau ciung, decât să ai amândouă mâinile și amândouă picioarele și să fii aruncat în focul cel veșnic.

9. Și de te smintește ochiul tău, scoate-l și-l aruncă dela tine, căci e mai bine de tine să intri în viață cu un ochiu, decât cu amândoi ochii să fii aruncat în gheena focului.

10. Căutați să nu nesocotiți pe vreunul din mititeii aceștia, căci vă spun, că ingerii lor în ceruri pururea văd fața Tatălui Meu, care este în ceruri.

11. Căci Fiul Omului a venit să mântuiască pe cel pierdut.

12. Ce vi se pare? De ar avea un om o sută de oi și s'ar rătăci una din ele, nu lasă oare pe cele nouăzeci și nouă în munți și se duce să caute pe cea rătăcită?

13. Și de s'ar întâmpla să o găsească, adevărul vă grăiesc, că se bucură mai mult decât de cele nouăzeci și nouă, care nu s'au rătăcit.

14. Așa nu este voia Tatălui vostru celui din ceruri, ca să piară vreunul din mititeii aceștia.

15. Dacă însă îți va greși fratele tău, mergi și-l mustră între tine și el singur și de te va asculta, ai dobândit pe fratele tău.

16. Iar de nu te va asculta, mai ia împreună cu tine unul sau doi, ca pe spusa a doi sau a trei martori să se sprijine orice cuvânt;

17. și de nu-i va asculta nici pe ei, spune-l Bisericii, iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ca un păgân și vameș.

18. Adevărul vă grăiesc: «Câte veți lega pe pământ, vor fi legate în cer; și câte veți deslega pe pământ, vor fi deslegate în cer.

19. Iarăși adevărul vă grăiesc, că de se vor uni doi din voi pe pământ, tot lucrul ce vor cere li se va da dela Tatăl Meu cel care este în ceruri.

20. Căci unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor».

21. Atunci apropiindu-se de Dânsul Petru, a zis: «Doamne, de câte ori îmi va greși fratele meu și-i voi ierta? Au doară până de șapte ori?»

22. Iisus însă i-a zis «Nu-ți zic să ierți până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte.

23. De aceea împărăția cerurilor este asemenea unui împărat, care a voit să se socotească cu slugile sale.

24. Dar când a început el a se socoti, i s'a adus unul, care-i datora zece mii de talanți;

25. și neavând acela cu ce plăti, a poruncit domnul lui să-l vândă pe el, pe femeia lui, pe copiii lui și toate câte avea și să plătească.

26. Căzând însă sluga aceea, i se închina, zicând: stăpâne, mai îngăduiește-mă, că-ți voi plăti tot!

Cap. 18.— (1-2) Marc. 9, 33-36. Luc. 9, 46-47; 22, 24. (3) Mat. 19, 14. Marc. 10, 15. Luc. 18, 16-17. (4) Marc. 10, 14. 1 Cor. 14, 20. (5) Mat. 10, 40. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. (6) Marc. 9, 42. Luc. 17, 1-2. Rom. 14, 13. (7) Ințel. 4, 12. Mat. 26, 24. Luc. 17, 1. Rom. 14, 13. 1 Cor. 11, 19. (8) Mat. 5, 29-30. Marc. 9, 43-45. (9) Deut. 13, 5-10. Ps. 118, 37. Mat. 5, 29. Marc. 9, 47. (10) 1 Reg. 6, 16. Ps. 33, 8. Iov 1, 6. Tob. 3, 16. Ebr. 1, 14. Apoc. 8, 2. (11) Mat. 10, 6. Marc. 2, 17. Luc. 9, 56; 19, 10.

Ioan 3, 17; 13, 47. 1 Tim. 1, 15. (12) Ier. 50, 6. Iez. 34, 4, 11. Luc. 15, 4. (13) Luc. 15, 5-7. (14) Luc. 15, 7-10. 2 Petr. 3, 9. (15) Lev. 19, 17. Sir. 19, 14. Luc. 17, 3. Iac. 5, 19-20. (16) Deut. 17, 6. Ioan 8, 17. 2 Cor. 13, 1. Ebr. 10, 28. (17) 1 Cor. 5, 11. 2 Tes. 3, 6, 14. (18) Mat. 16, 19. Ioan 20, 23. (19) 1 Ioan 3, 22; 5, 14. (20) Luc. 24, 15. (21) Mat. 6, 12. Luc. 17, 3-4. (22) Lev. 25, 30. Mat. 6, 14. Marc. 11, 25-26. Luc. 17, 4-5. Col. 3, 13. (23) 4 Reg. 4, 1.

27. Și milostivindu-se stăpâniul slugii aceleia, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.

28. Dar ieșind sluga aceea, a găsit pe unul din tovarășii săi, care-i datora o sută de dinari. Apucându-l pe acela, îl gâtuia, zicând: dă-mi ce-mi ești dator!

29. Căzând însă sluga aceea la picioarele lui, îl ruga zicând: mai îngăduște-mă și-ți voi plăti.

30. Dar acela n'a vrut, ci s'a dus și l-a băgat în temniță până ce va plăti datoria.

31. Tovarășii lui însă văzând cele ce s'au petrecut, s'au întristat foarte tare și venind, au spus stăpânului lor toate cele petrecute.

32. Atunci stăpânul său chemându-l, i-a zis: slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, pentru că m'ai rugat.

33. Nu se cuvenea oare să miluești și tu pe tovarășul tău, precum și eu te-am miluit pe tine?

34. Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat muncitorilor, până va plăti toată datoria.

35. Așa va face și Tatăl Meu cel cereș cu voi, dacă fiecare din voi nu va ierta fratelui său din inimă greșalele lui ».

CAP. 19.

Desfacerea căsătoriei. Binecuvântarea copiilor. Bogăția și mântuirea. Viața de veci ca răsplată următorilor lui Hristos.

1. După ce a sfârșit Iisus de rostit cuvintele acestea, a ieșit din Galileea și a venit în părțile Iudeei de dincolo de Iordan.

2. Și I-au urmat mulțime de oameni, iară El i-a vindecat acolo.

3. Atuncea s'au apropiat de Dânsul fariseii, ispitindu-L și zicându-I: « Se cade oare ca omul să-și lase femeia pentru orice pricină? »

4. Iar El răspunzând, le-a zis: « N'ați citit oare, că Făcătorul la început i-a făcut bărbat și femeie

5. și a zis: pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa, se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup,

6. încât nu vor mai fi două trupuri, ci unul. Deci, ceea ce a unit Dumnezeu omul să nu despartă ».

7. Ei însă I-au zis: « De ce dară Moise a poruncit să se dea femeii carte de despărțenie și să o lase? »

8. Iară El le-a zis: « Moise, după învârtoșarea inimii voastre, v'a îngăduit să vă lăsați femeile voastre, dar la început n'a fost așa.

9. Eu însă vă zic, că cel ce-și lasă femeia sa, fără pricină de desfrânare, și se căsătorește cu alta, face desfrânare. De asemenea și cel ce se căsătorește cu cea lăsată, face desfrânare ».

10. Atunci au zis către Dânsul ucenicii Lui: « Dacă așa este pricina bărbatului cu femeia, nu e de folos a se căsători ».

11. Iar El le-a zis: « Nu cuprind toți cuvântul acesta, ci numai aceia, cărora le e dat.

12. Căci sunt fameni, care din pân-tecele mamei lor s'au născut așa; sunt fameni, care s'au scopit de oameni; și sunt fameni, care singuri s'au făcut fameni pentru împărăția cerurilor. Cine poate cuprinde să cuprindă ».

13. Atuncea au fost aduși la Dânsul copiii, ca să-și puie mâinile peste dânsii și să se roage pentru ei. Dar ucenicii i-au certat.

14. Iisus însă le-a zis: « Lăsați copiii și nu-i opriți să vie la Mine, căci a unora ca aceștia este împărăția cerurilor ».

15. Și punându-și mâinile peste ei, S'a dus de acolo.

16. Atunci iată s'a apropiat cineva și I-a zis: « Învățătorule bune, ce bine să fac, ca să am viață veșnică? »

17. Iar El i-a zis: « Ce mă numești bun? Nimenea nu e bun decât numai singur Dumnezeu. De voiești însă să intri în viața veșnică, păzește poruncile ».

18. Zisu-I-a acela: « Care? » Și Iisus a zis: « Să nu ucizi, să nu faci desfrânare, să nu furi, să nu fii martor min-cinos;

(33) Iac. 2, 13. (35) Mat. 5, 25; 6, 12-15. Marc. 11, 25-26. Cap. 19.— (1) Marc. 10, 1. Ioan 10, 40. (2) Mat. 12, 15. (3) Marc. 10, 2. (4) Fac. 1, 27; 5, 2. Mal. 2, 14-15. Marc. 10, 6. (5) Fac. 2, 24. Marc. 10, 7-8. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. (6) Marc. 10, 9. 1 Cor. 7, 10. (7) Deut. 24, 1. Mat. 5, 31. Marc. 10, 4. (8) Deut. 20, 14. Marc. 10, 5. (9) Mat. 5, 32. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18.

(10) Pild. 21, 19. 1 Cor. 7, 32. (11) 1 Cor. 7, 2-9. (12) Is. 56, 3. Ințel. 3, 14. 1 Cor. 7, 7. (13) Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. (14) Mat. 18, 3. Luc. 17, 16. (15) Fac. 48, 14. Marc. 10, 16. (16) Marc. 10, 17. Luc. 10, 25; 18, 18. (17) Deut. 6, 25. 1 Reg. 2, 2. Sir. 15, 15. Marc. 10, 18. Iac. 1, 17. (18) Eș. 20, 13-16. Deut. 5, 17-20. Mat. 5, 21. Marc. 10, 19.

19. cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși ».

20. Zis-a tânărul către El: « Toate acestea le-am păzit din tinereța mea. Ce-mi mai lipsește? »

21. Iar Iisus i-a zis: « De voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer. Apoi vină de-Mi urmează Mie ».

22. Tânărul însă auzind cuvântul acesta, s'a dus întristat, pentru că avea avuții multe.

23. Atunci Iisus a zis către ucenicii Săi: « Adevărul vă grăiesc, că cu anevoie va intra bogatul întru împărăția cerurilor.

24. Ba vă mai spun, că mai lesne e să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul întru împărăția lui Dumnezeu ».

25. Auzind aceasta ucenicii Lui, s'au mirat foarte tare și au zis: « Cine dară poate să se mântuiască? »

26. Iar Iisus privind-i, le-a zis: « La oameni aceasta e cu neputință, iar la Dumnezeu toate sunt cu putință ».

27. Atuncea răspunzând Petru, a zis către Dânsul: « Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Ce va fi oare cu noi? »

28. Iar Iisus le-a zis: « Adevărul vă grăiesc, că la nașterea a doua a făpturii, când Fiul Omului va ședea pe scaunul slavei Sale, atuncea și voi cei ce Mi-ați urmat Mie, veți ședea pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel;

29. și tot cel care a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau soție, sau copii, sau țarine pentru numele Meu, va primi înșutit și va moșteni viața veșnică.

30. Însă mulți din cei dintâi vor fi pe urmă și din cei de pe urmă întâiu ».

CAP. 20.

Pilda cu lucrătorii viei. A treia vestire a patimilor. Fiii lui Zevedeu cer întâietate. Vindecarea a doi orbi.

1. « Căci împărăția cerurilor este asemenea unui gospodar, care a ieșit dis-

dedimineată să năimească lucrători pentru via sa;

2. și învoindu-se cu lucrătorii cu câte un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3. Ieșind apoi în ceasul al treilea, și văzând pe alții șezând în târg fără lucru,

4. le-a zis și acelora: mergeți și voi în via mea și vă voi da ce va fi drept. iară ei s'au dus.

5. Ieșind iarăși în ceasul al șaselea și al noulea, a făcut la fel.

6. Iar prin ceasul al unsprezecelea ieșind, a găsit pe alții stând fără lucru, și le-a zis lor: de ce ați stat aicea toată ziua de geaba?

7. Iar ei i-au zis: nimenea nu ne-a năimit. Zis-a lor: mergeți și voi în via mea, și ce va fi cu dreptul, veți primi!

8. Iar dacă s'a făcut seară, stăpânul viei a zis către iconomul său: cheamă lucrătorii și le plătește, începând cu cei de pe urmă până la cei dintâi.

9. Și venind cei din ceasul al unsprezecelea, au luat câte un dinar.

10. Apoi venind și cei dintâi, socoteau că vor lua mai mult. Dar au luat și ei tot câte un dinar.

11. Iar dacă au luat, au început să cârtească împotriva stăpânului casei, zicând:

12. acești din urmă au lucrat numai un ceas și i-ai făcut întocmai cu noi, cei ce am dus greul zilei și căldura.

13. El însă răspunzând a zis unuia dintr'înșii: prietene, nu-ți fac strâmbătate! Au nu cu un dinar te-ai tocmnit cu mine?

14. Ia-ți al tău și du-te, căci voiesc să dau și acestui de pe urmă ca și ție.

15. Nu mi-e oare îngăduit să fac cu ale mele ce voiesc? Sau poate ochiul tău e pizmătareț, pentru că eu sunt bun?

16. Așa vor fi cei de pe urmă întâi și cei dintâi pe urmă, căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși ».

17. Apoi când mergea Iisus la Ierusalim, a luat pe cale pe cei doisprezece ucenici ai Săi deosebi și le-a zis:

18. « Iată ne suim la Ierusalim și Fiul Omului se va da căpeteniilor preo-

(19) Eş. 20, 12. Luc. 18, 20. (20) Marc. 10, 20. Luc. 16, 9; 18, 21. (21) Mat. 6, 20. Marc. 10, 21-22. Luc. 12, 33. Fapt. 2, 45. (22) Ps. 61, 10. Luc. 18, 23. (23) Pild. 11, 23. Marc. 10, 23-24. Luc. 18, 24. (24) Luc. 6, 24; 18, 25. (25) Marc. 10, 26. Luc. 18, 26. (26) Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 17. Zah. 8, 6. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37; 18, 27. (27) Deut. 33, 9. Mat. 4, 20. Marc. 10, 28. Luc. 5,

11; 18, 28. (28) Inţel. 3, 8. Luc. 22, 28-30. 1 Cor. 6, 2. Apoc. 3, 21; 20, 4. (29) Marc. 10, 29-30. Luc. 18, 29-30. (30) Mat. 20, 16. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. Cap. 20. — (1) Neem. 9, 3. Mat. 21, 33. (8) Apoc. 22, 12. (15) Fac. 4, 6. (16) Mat. 19, 30; 22, 14. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. (17) Marc. 10, 32. Luc. 18, 31. (18) Mat. 16, 21. Marc. 10, 33. Luc. 18, 31-32.

tilor și cărturarilor și-L vor osândi la moarte.

19. Apoi îl vor da păgânilor ca să-L batjocorească, să-L bată și să-L răstignească, dar a treia zi va învia ».

20. Atunci s'a apropiat de El mama fiilor lui Zevedeu cu fiii săi, închinându-se și cerând ceva dela Dânsul.

21. Iară El i-a zis: « Ce voiești? » Răspuns-a ea: « Zi ca acești doi fii ai mei să șadă unul de dreapta Ta și altul deastânga Ta întru împărăția Ta! »

22. Iisus însă răspunzând, a zis: « Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul, pe care voi să-l beau Eu, și cu botezul cu care Mă botez Eu, să vă botezați? » Și ei au zis: « Putem! »

23. Zis-a lor Iisus: « Paharul Meu veți bea și cu botezul cu care Mă voi boteza Eu, vă veți boteza, iar a șede de dreapta Mea, sau deastânga Mea, nu-Mi este îngăduit să dau decât celor ce li s'a rânduit de Tatăl Meu ».

24. Auzind acestea cei zece ucenici, s'au mâniat pe cei doi frați.

25. Iar Iisus chemându-i, a zis: « Știți că domnitorii popoarelor domnesc peste dânsele și cei mari le stăpânesc.

26. Intre voi însă să nu fie așa: ci care dintre voi va vrea să fie mai mare, să vă fie slugă;

27. și cel ce va vrea să fie între voi întâiu, slugă să vă fie;

28. precum și Fiul Omului n'a venit ca să Î se slujească, ci ca să slujească și să-și dea sufletul Său pentru răscumărarea multora ».

29. Plecând apoi ei din Ierihon, a urmat după El popor mult.

30. Și iată doi orbi, care ședeau lângă cale, auzind că trece Iisus pe acolo, au strigat, zicând: « Miluește-ne Doamne, Fiul lui David! »

31. Poporul însă îi certa ca să tacă: iar ei strigau și mai tare, zicând: « Miluește-ne Doamne, Fiul lui David! »

32. Atunci oprindu-se Iisus, i-a chemat și a zis: « Ce voiți să vă fac? »

33. Iar ei I-au zis: « Doamne, să ni se deschidă ochii! »

34. Și milostivindu-se Iisus, S'a atins de ochii lor, și îndată au văzut cu ochii lor și au urmat după Dânsul.

CAP. 21.

Intrarea în Ierusalim. Isgonirea negustorilor din biserică. Smochinul neroditor. De unde era botezul lui Ioan? Pilda cu via și cu lucrătorii.

1. Iară dacă s'au apropiat de Ierusalim și au sosit în Vitfaghi, lângă Muntele Măslinilor, a trimis Iisus doi ucenici,

2. zicându-le: « Mergeți în satul dinaintea voastră și îndată veți găsi o asină legată și cu ea un mânz: deslegând-o, aduceți-o la Mine.

3. Și de va zice cineva ceva, spuneți-i că acestea trebuiesc Domnului, și le va trimete numaidecât ».

4. Iară acestea toate s'au făcut, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul, care zice:

5. « Spuneți fiicei Sionului: iată împăratul tău vine la tine blând și călare pe asină, pe mânz, fiul celei de sub jug ».

6. Mergând deci ucenicii, au făcut cum le poruncise Iisus:

7. au adus asina și mânzul și și-au pus pe ele hainele lor, iară Iisus a șezut pe dânsele.

8. Foarte mulți din popor așterneau pe cale hainele lor, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale.

9. Iar gloatele care mergeau înainte și care veneau în urmă, strigau și ziceau: « Osana Fiul lui David! Binecuvântat fie Cel ce vine în numele Domnului! Osana întru cei de sus! »

10. Și când a intrat El în Ierusalim, s'a mișcat toată cetatea, zicând: « Cine este Acesta? »

11. Iar gloatele răspundeau: « Acesta este Iisus, Prorocul cel din Nazaretul Galileei ».

(19) Is. 53, 4. Mat. 17, 23. Marc. 10, 33-34. Luc. 9, 22. Ioan 18, 28, 32; 19, 1. (20) Marc. 10, 35. (21) Sir. 7, 4. Marc. 10, 36-37. (22) Mat. 26, 39, 42. Marc. 10, 38-40; 14, 35. (23) Luc. 12, 50. (24) Marc. 10, 41. Luc. 22, 24. (24-25) Marc. 10, 41-42. Luc. 22, 24-25. (26) Mat. 23, 11. Marc. 9, 35; 10, 43. 1 Petr. 5, 3. (27) Marc. 10, 44. (28) Is. 53, 11. Dan. 9, 24. Mat. 26, 28. Marc. 10, 45. Ioan 11, 51. Gal. 1, 4. Filip. 2, 7. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. (29) Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. (30) Mat. 9, 27. Luc. 18, 35. (31) Marc. 10, 48. Luc. 18, 35. (32) Luc. 18, 40-41. (33) Eccl.

11, 7. Marc. 10, 50-51. Luc. 18, 41. (34) Marc. 10, 52. Luc. 18, 43. Cap. 21.—(1) Zah. 14, 4-5. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. Ioan 12, 12. (2) Marc. 11, 2. Luc. 19, 30. (3) Marc. 11, 3. Luc. 19, 31. (5) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Ioan 12, 15. (6) Marc. 11, 4-6. Luc. 19, 32. (7) 4 Reg. 9, 13. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. Ioan 12, 14. (8) Lev. 23, 40. Marc. 11, 8. Luc. 19, 36. Ioan 12, 13. (9) 3 Reg. 1, 39. Ps. 117, 26. Mat. 23, 38. Marc. 11, 10. Luc. 13, 35; 19, 38. Ioan 12, 13. (10) Ioan 2, 13. (11) Luc. 7, 16; 24, 19.

12. După aceea intrând Iisus în biserică lui Dumnezeu, a isgonit pe toți cei ce vindeau și cumpărau în biserică, a răsturnat mesele zarafilor și scaunele celor ce vindeau porumbei.

13. Și le-a zis: «Scriș este: casa Mea, casă de rugăciune se va numi, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari».

14. Atuncea au venit la Dânsul în biserică orbi și șchiopi, și i-a vindecat.

15. Văzând însă căpeteniile preoților și cărturarii minunile ce făcea El și copiii strigând în biserică și zicând: «Osana Fiul lui David!» s'au mâniat.

16. Și I-au zis: «Auzi ce zic aceștia?» Iară Iisus le-a răspuns: «Da! Dar oare niciodată n'ați citit, că din gura pruncilor și a copiilor de țată ai scos laudă?»

17. Și lăsându-l, a ieșit afară din cetate, în Vitania, și a mas acolo.

18. Iară a doua zi, când se întorcea în cetate, a flămânzit.

19. Și văzând un smochin lângă drum, s'a apropiat de el, dar negăsind într'însul nimica, decât numai frunze, a zis către dânsul: «De acum în veac să nu se mai facă rod în tine!» Și îndată s'a uscat smochinul.

20. Văzând aceasta ucenicii, s'au mirat și au zis: «Cum de s'a uscat smochinul așa de repede?»

21. Iisus însă a răspuns și le-a zis: «Adevărul vă grăiesc: de veți avea credință și de nu vă veți îndoii, veți face nu numai ceea ce s'a făcut cu smochinul, ci și muntelui acestuia de-i veți zice: ridică-te și te aruncă în marea, se va face așa;

22. și toate câte veți cere în rugăciunea voastră cu credință, veți primi».

23. Iar dacă a venit în biserică, s'au apropiat de El căpeteniile preoților și bătrânii poporului, când învăța, și au zis: «Cu ce putere faci acestea? Și cine Ți-a dat Ție puterea aceasta?»

24. Iară Iisus răspunzând, le-a zis: «Am să vă întreb și Eu un lucru, și de Mi-l veți spune, vă voi spune și Eu cu ce putere fac acestea:

25. Botezul lui Ioan de unde a fost: din cer sau dela oameni?» Ei însă cuge-

tau în sine: «De vom zice: din cer, ne va zice: pentru ce dară n'ați crezut în el?

26. Iară de vom zice: dela oameni, ne temem de popor, că toți au pe Ioan ca pe un proroc».

27. Și răspunzând lui Iisus, au zis: «Nu știm». Atuncea și El le-a zis: «Nici Eu nu vă voi spune cu ce putere fac acestea.

28. Dar ce vi se pare vouă? Un om avea doi feciori; și mergând la cel dintâiu, a zis: fiule, mergi de lucrează azi în via mea!

29. Iară el răspunzând, a zis: nu voiesc; dar mai pe urmă căindu-se, s'a dus.

30. Ducându-se apoi tatăl acela la al doilea fecior, i-a zis același lucru și acela răspunzând, a zis: eu mă duc, domnule, dar nu s'a dus.

31. Care din doi a făcut voia tatălui său? Răspuns-au: «Cel dintâiu». Zis-a lor Iisus: «Adevărul vă grăiesc, că vameșii și păcătoasele intră înaintea voastră în împărăția lui Dumnezeu.

32. Căci a venit la voi Ioan pe calea sfințeniei și n'ați crezut într'însul, iar vameșii și păcătoasele au crezut într'însul. Voi însă nici după ce ați văzut acestea, nu v'ați căit, ca să credeți în el.

33. Ascultați altă pildă: a fost odată un gospodar, care a sădit vie, a îngrădit-o cu gard, a săpat într'însa teasc, a zidit turn, a dat-o lucrătorilor și s'a dus departe.

34. Iară când s'a apropiat vremea roadelor, a trimis omul acela pe slugile sale la lucrători să ia roadele ei.

35. Lucrătorii însă prinzând pe slugile lui, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, iar pe altul l-au ucis cu pietre.

36. Și iarăși a trimis el pe alte slugi, mai multe decât cele dintâi, dar le-au făcut asemenea.

37. Iar mai pe urmă a trimis la dânsii pe fiul său, zicând: se vor rușina de fiul meu.

(12) Deut. 14, 23-25. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Ioan 2, 14. (13) 3 Reg. 8, 43. Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Ioan 2, 16. (14) Is. 35, 5-6. (15) Is. 26, 11. Marc. 11, 18. (16) Ps. 8, 3. (17) Marc. 11, 11, 19. Ioan. 11, 18. (18) Marc. 11, 12. (19) Ier. 8, 13. Marc. 11, 13, 14, 20-21. Luc. 13, 6-7. (21) Mat. 17, 20. Marc. 11, 23. Luc. 17, 6. Iac. 1, 6. (22) Mat. 7, 7. Marc. 9, 23; 11, 34. Ioan 14, 13; 15, 7. 1 Ioan 3, 22. (23) Ag. 2, 7. Mat. 7, 29. Marc. 11, 27. Luc. 20, 1-2. (24)

Marc. 11, 29. Luc. 20, 3. (25) Marc. 11, 30. (26) Mat. 14, 5. Marc. 6, 20; 11, 32. Luc. 20, 6. (27) Pild. 26, 4. Marc. 11, 33. Luc. 20, 7-8. (30) Iez. 33, 31. (31) Luc. 3, 12; 7, 29. (32) Mat. 3, 1-13. Luc. 3, 12. (33) Ps. 79, 8. Cânt. 8, 11-12. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. (34) Cânt. 8, 11. Luc. 20, 10. (35) Neem. 9, 26. Ier. 37, 15. Mih. 7, 6. Mat. 5, 12; 22, 6; 23, 34, 37. Luc. 20, 10. Evr. 11, 35. (36) Mat. 22, 4. Marc. 12, 56. (37) Luc. 20, 13.

38. Însă lucrătorii văzând pe fiul, au zis unii către alții: acesta-i moștenitorul, hai să-l omorîm și să stăpânim moștenirea lui.

39. Și apucându-l, l-au scos afară din vie și l-au omorât.

40. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acestora?

41. Și I-au răspuns: «Pe cei răi, rău îi va pierde, iară via o va da altor lucrători, care-i vor da roadele ei la vreme».

42. Zisu-le-a Iisus iarăși: «Au doară niciodată n'ați cetit în Scriptură: piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, a ajuns să fie pusă în capul unghiului; dela Domnul s'a făcut aceasta și lucrul acesta este minunat în ochii noștri.

43. De aceea vă spun, că se va lua dela voi împărăția lui Dumnezeu și se va da neamului, care va aduce roadele ei.

44. Cel ce va cădea pe piatra aceasta, se va sfărâma și peste care va cădea ea, pe acela îl va zdrobi».

45. Și auzind pildele Lui, căpeteniile preoților și fariseii au înțeles, că de dânsii grăiește.

46. Și căutau să-L prindă, dar se temeau de popor, pentru că îl socoteau ca proroc.

CAP. 22.

Cei chemați la nuntă. Pilda cu banul dajdiei. Despre învierea morților. Căre poruncă e mai mare? Al cui fiu este Hristos?

1. Incepând Iisus iarăși să le grăiască în pilde, a zis:

2. «Împărăția cerurilor se aseamănă cu un împărat, care a făcut nuntă fiului său;

3. și a trimes slugile sale să poștească pe cei chemați la nuntă, dar aceștia n'au voit să vină.

4. Trimes-a iarăși împăratul alte slugi, zicând: «Spuneți celor chemați: iată am gătit prânzul Meu; vițeii Mei și cele îngrășate ale Mele s'au junghiat și toate-s gata; veniți la nuntă!»

5. Ei însă neluând în samă această poftire, s'au dus: unul la țarina sa, unul la neguțătoria sa,

6. iar ceilalți prinzând pe slugile lui, le-au bătut și le-au ucis.

7. Auzind de aceasta împăratul, s'a mâniat și trimetând oștirile sale, a pierdut pe ucigașii aceia și cetatea lor au ars-o.

8. Apoi a zis slugilor sale: «Iată ospățul de nuntă este gata, iar cei chemați n'au fost vrednici de el.

9. Duceți-vă dară pe la răspântiile drumurilor și pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă».

10. Și ieșind slugile acelea pe la răspântii, au adunat pe toți câți au găsit, răi și buni; și s'a umplut ospățul nunții de oaspeți.

11. Dar intrând împăratul să vadă pe cei ce ședea la masă, a văzut acolo un om, care nu era îmbrăcat cu haine de nuntă,

12. și i-a zis: «Prietene, cum ai intrat aicea, neavând haină de nuntă? El însă tăcea.

13. Atuncea a zis împăratul celor ce slujeau: legându-i mâinile și picioarele, luați-l și-l aruncați în întunerecul cel mai din afară: acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți.

14. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși».

15. Atuncea fariseii s'au dus și s'au sfătuit, cum L-ar prinde în vorbă.

16. De aceea au trimes la El pe ucenicii lor împreună cu irodianii, care I-au zis: «Învățătorule, știm că ești drept și cu adevărat înveți calea lui Dumnezeu și nu-Ți pasă de nimeni, căci nu cauți la fața oamenilor.

17. Deci spune nouă, ce ți se pare: se cade a plăti bir cezarului, sau nu?»

18. Iisus însă, cunoscând vicleșugul lor, a zis: «Ce mă ispitiți fățarnicilor? Arătați-Mi banul cu care se face plata birului!»

19. Și ei i-au adus un dinar.

20. El însă le-a zis: «Al cui este chipul și scrisoarea de pe el?»

21. Răspunsu-I-au: «Ale cezarului». Atunci Iisus le-a zis: «Dați dară pe

(38) Fac. 37, 20. Ps. 2, 2. Mat. 26, 4; 27, 1. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Ioan 11, 53. (39) Marc. 12, 8. Luc. 20, 15; 22, 54. Ioan 18, 12. Evr. 13, 12. (40) Marc. 12, 9. Luc. 20, 15. (41) Luc. 20, 16; 21, 24. (42) Ps. 117, 22-23. Is. 28, 16. Zah. 3, 9. Marc. 12, 10. Luc. 14, 24; 20, 17. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 4, 6-7. (44) Is. 8, 14; 60, 12. Dan. 2, 34, 44. Zah. 12, 3. Luc. 2, 34; 20, 18. Rom. 9, 32-33. (45) Marc. 12, 12. (46) Luc. 19, 48. Ioan 6, 14; 7, 40. Cap. 22.— (2) Cânt. 3, 15. Is. 25, 6. Luc. 14, 16. Apoc.

19, 7. (3) Pild. 9, 3-5. Luc. 14, 17. (4) Mat. 21, 36. (5) Luc. 14, 17-20. (6) Mat. 21, 35. (7) Luc. 14, 21; 19, 27, 43. (8) Mat. 10, 11-13. (9) Luc. 14, 21. (11) Ps. 44, 15. Is. 61, 10. 2 Cor. 5, 3. Apoc. 16, 15. (13) Luc. 13, 28. (14) Mat. 20, 16. Marc. 10, 31. Luc. 14, 24. (15) Ps. 40, 7. Ier. 18, 19. Marc. 12, 13. Luc. 20, 20. (16) Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. (17) Marc. 12, 14. Luc. 20, 22. (18-19) Marc. 12, 15. Luc. 20, 23-24. (21) Pild. 24, 21. Marc. 12, 16-17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7.

cele ce sunt ale cezarului, cezarului și pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu ».

22. Și auzind ei aceasta, s'au mirat și lăsându-L, s'au dus.

23. Tot în ziua aceea au venit la Dânsul saducheii, care zic că nu este înviere, și L-au întrebat, zicând:

24. « Învățătorule, Moise a zis: de va muri cineva neavând copii, să ia fratele său pe femeia lui și să ridice urmași fratelui său.

25. Au fost însă la noi șapte frați și însurându-se cel dintâiu, a murit și, neavând copii, a lăsat pe femeia sa fratelui său.

26. Asemenea s'a întâmplat și cu al doilea și cu al treilea până la al șaptelea.

27. Iară mai pe urmă de toți a murit și femeia.

28. Deci la înviere căruia din cei șapte va fi ea femeie, căci toți au avut-o?

29. Iisus însă răspunzând, le-a zis: « Vă rătăciți, neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.

30. Căci la înviere nici bărbații nu se însoară, nici femeile nu se mărită, ci vor fi ca îngerii lui Dumnezeu din ceruri.

31. Dară despre învierea morților n'ați citit oare ceea ce vi s'a zis dela Dumnezeu:

32. Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov? Dumnezeu însă nu este Dumnezeul morților, ci al viilor ».

33. Auzind gloatele, se mirau de învățătura Lui.

34. Fariseii însă, auzind că a astupat gura saducheilor, s'au adunat împreună,

35. și unul din ei, care era om de legi, ispitindu-L, L-a întrebat și a zis:

36. « Învățătorule, care poruncă este mai mare în lege? »

37. Iară Iisus i-a zis: « Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău:

38. aceasta este întâia și cea mai mare poruncă.

39. Iar a doua, asemenea acesteea, este: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

40. Aceste două porunci cuprind toată legea și prorocii ».

41. Iar când s'au adunat fariseii, Iisus i-a întrebat, zicând:

42. « Ce socotiți voi de Hristos: al cui fiu este El? » Și ei i-au răspuns: « Al lui David ».

43. Zis-a Iisus către ei: « Cum dară David, cu Duhul, îl numește Domn. zicând:

44. zis-a Domnul Domnului meu: șezi deadreapta Mea, până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor Tale? »

45. Deci, dacă David îl numește pe El Domn, atunci cum este Fiul lui? »

46. Și nimenea nu i-a putut răspunde niciun cuvânt. Și din ziua aceea nime-nă n'a mai îndrăznit să-L întrebe.

CAP. 23.

Iisus mustră pe farisei, jelește Ierusalimul și vestește dărâmare.

1. Atunci Iisus a grăit gloatelor și ucenicilor Săi și a zis:

2. « Pe scaunul lui Moise s'au așezat cărturarii și fariseii.

3. Deci, toate câte vă vor zice să păziți, păziți și faceți, iară după faptele lor nu faceți, căci ei zic, dară nu fac.

4. Leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iară ei nici cu degetul nu vor să le miște.

5. Toate faptele lor le fac, ca să fie văzute de oameni; își fac filacterii late și-și pun la haine ceprazuri lungi;

6. iubesc locurile cele dintâi la ospete și scaunele cele mai de sus în sinagogi,

7. și să li se închine toți oamenii pe ulițe și să le zică: învățătorule. învățătorule!

8. Voi însă să nu vă numiți învățători, căci învățătorul vostru este unul singur — Hristos, iar voi toți sunteți frați.

(23) Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Fapt. 23, 8. (24) Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Rut 4, 10. Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. (25) Marc. 12, 20. Luc. 20, 29. (26-31) Marc. 12, 21-26. Luc. 20, 30-36. 1 Cor. 45, 43-44. (32) Es. 3, 6. Marc. 12, 26-27. Luc. 20, 37-38. (33) Luc. 20, 39. (35-36) Marc. 12, 28-29. Luc. 10, 25. (37) Deut. 6, 5; 10, 12. Mih. 6, 8. Marc. 12, 29-30. Luc. 10, 27. (38) Marc. 12, 30. (39) Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Marc. 12, 31. Luc. 10, 27. (40) Mat. 7, 12.

Marc. 12, 31. (41) Marc. 12, 35. Luc. 20, 41. (42) Luc. 20, 41. (43) Marc. 12, 36. (44) Ps. 109, 1. Luc. 20, 42-43. Fapt. 2, 34. Evr. 1, 13. (45) Luc. 20, 41. (46) Marc. 12, 34. Luc. 14, 6; 20, 40. Cap. 23.— (2) Neem. 8, 4. (3) Deut. 17, 9. Rom. 2, 19. (4) Is. 10, 1. Luc. 11, 46. Fapt. 15, 10. (5) Num. 15, 38. Deut. 22, 12. Mat. 6, 1. Marc. 12, 38. (6) Marc. 12, 39. Luc. 11, 43; 20, 46. (7) Marc. 12, 38. (8) Ioan 13, 13. Iac. 3, 1. 1 Cor. 3, 4-7.

9. Nici tată al vostru să nu numiți pe nimenea pe pământ, căci aveți numai un singur Tată, care este în ceruri.

10. Nici povățuitori să nu vă numiți, căci Povățuitorul vostru este unul singur — Hristos.

11. Cel mai mare dintre voi să vă fie slugă.

12. Căci cel ce se va înălța pe sine, acela se va smeri, iar cel ce se va smeri pe sine, acela se va înălța.

13. Dar vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că închideți oamenilor împărăția cerurilor, căci voi nu intrați și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați!

14. Vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că mâncați casele văduvelor și cu fățarnicie vă rugați îndelung: de aceea mai mare osândă veți lua!

15. Vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că outreierați marea și uscatul ca să faceți un prozelit și dacă îl dobândiți, îl faceți fiu al gheenei îndoit ca voi!

16. Vai vouă povățuitori orbi, care ziceți, că de se va jura cineva pe biserică, nu e nimica; iară de se va jura cineva pe aurul bisericii, e vinovat.

17. Nebuni și orbi, ce e mai mare? aurul sau biserica care sfințește aurul?

18. Și iarăși: de se va jura cineva pe altar, nu e nimica, iar de se va jura cineva pe darul de pe el, e vinovat.

19. Nebuni și orbi, ce este mai mare: darul sau altarul care sfințește darul?

20. Deci, cel ce se jură pe altar se jură pe el și pe toate câte sunt pe el;

21. și cel ce se jură pe biserică, se jură pe ea și pe Cel ce locuiește într'însa,

22. și cel ce se jură pe cer, se jură pe scaunul lui Dumnezeu și pe Cel ce șade pe dânsul.

23. Vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că dați zeciuială din mintă, din mărar și din chimen și nesocotiți cele mai de samă ale legii: dreptatea, mila și credința. Acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați!

24. Povățuitori orbi, care strecurați țânțarul și înghițiți cămila!

25. Vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că curățiți partea cea de din afară a paharului și a blidului, iar pe din lăuntru sunt pline de răpire și de nedreptate!

26. Fariseie oarbe, curăță mai întâiu partea cea din lăuntru a paharului și a blidului, ca să fie curată și cea dinafară!

27. Vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că vă asemănați mormintelor văruite, care pe din afară se par frumoase, iară în lăuntru sunt pline de oase de morți și de toată necurătenia!

28. Așa și voi, pe din afară păreți oamenilor că sunteți dreți, iar în lăuntru sunteți plini de fățarnicie și de nelegiuire!

29. Vai vouă cărturari și farisei fățarnici, că zidiți mormintele prorocilor și împodobiți gropile dreptilor,

30. și ziceți: de am fi fost în zilele părinților noștri, n'am fi fost părtași cu dânșii la vărsarea sângelui prorocilor.

31. Drept aceea înșivă mărturisiți de voi, că sunteți fiii celor ce au uois pe proroci.

32. Și impliniți și voi măsura părinților voștri.

33. Șerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei?

34. De aceea, iată Eu trimet la voi proroci, înțelepți și cărturari, și pe unii din ei îi veți ucide și-i veți răstigni și pe alții din ei îi veți bate în sinagogile voastre și-i veți alunga din cetate în cetate,

35. ca să vină asupra voastră tot sângele drept, care s'a vărsat pe pământ, dela sângele lui Avel celui drept până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între biserică și altar.

36. Adevărul vă grăiesc: toate acestea vor veni peste neamul acesta.

37. Ierusalime, Ierusalime, cel ce omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimeși la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiii tăi, cum își adună găina puii sub aripă, dar nu ați vrut!

38. Iată vi se lasă casa voastră pustie, căci vă spun: de acum nu Mă

(9) Mal. 1, 6; 2, 10. El. 3, 14. (10) Ioan 13, 13. (11) Mat. 20, 26. (12) Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Luc. 14, 11; 18, 14. (13) Iez. 22, 25. Luc. 11, 52. (14) Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. (15) Mat. 5, 33-34; 15, 14; 23, 24. (16) 1 Petr. 1, 18. 2 Petr. 1, 9. (17) Eș. 29, 37. 1 Petr. 1, 18. 2 Petr. 1, 9. (18) 3 Reg. 8, 13. 2 Paral. 6, 2. Ps. 25, 8; 131, 14. (19) Ps. 10, 4. Mat. 5, 34. Fapt. 7, 49. (20) Deut. 14, 22. Ps. 10, 7. Os. 6, 6. Mih. 6, 8. Mat. 9, 13; 12, 7. Luc. 11, 42. (21) Marc. 7, 3.

Luc. 11, 39. (22) Luc. 11, 41. Tit. 1, 15. (23) Iov 36, 13. Luc. 11, 44. Fapt. 23, 3. (24-31) Luc. 11, 39-49. (32) Fac. 15, 15. 1 Tes. 2, 16. (33) Mat. 3, 7; 12, 34. (34) 2 Paral. 24, 21-22; 36, 15-16. Is. 1, 21; 41, 27-28. Mat. 5, 12. Luc. 11, 49. Fapt. 7, 52. (35) Fac. 4, 8. Ps. 101, 27. Ier. 26, 15. Luc. 11, 51. 1 Ioan 3, 12. Apoc. 18, 24. (36) Deut. 32, 11. Ps. 16, 8; 90, 4. Is. 1, 21; 31, 5. Luc. 13, 34. (37) 3 Reg. 9, 7. Ps. 117, 26. Ier. 12, 7; 22, 5. Mat. 21, 9. Luc. 13, 35. Ioan 12, 13.

veți mai vedea până nu veți striga: binecuvântat fie Cel ce vine întru numele Domnului!»

CAP. 24.

Dărâmarea Ierusalimului. Sfârșitul lumii și a doua venire a lui Hristos. Semnele lor.

1. După ce a ieșit Iisus și a plecat dela biserică, s'au apropiat ucenicii Lui să-I arate zidurile bisericii.

2. Iar Iisus le-a zis: vedeți toate acestea? Adevărul vă grăiesc: nu va rămânea aicea piatră pe piatră care să nu se risipească!

3. Apoi când ședea El pe muntele Elionului, s'au apropiat de Dânsul ucenicii Lui deosebi și au zis: «Spune nouă când au să fie acestea și care e semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului?»

4. Și răspunzând Iisus, le-a zis: «Păziți-vă să nu vă înșele cineva;

5. căci mulți vor veni sub numele Meu și vor zice: eu sunt Hristosul, și pe mulți vor înșela.

6. De asemenea veți auzi de războaie și vești de războaie. Cântați să nu vă spăimântați, căci trebuie să fie toate acestea; dar nu va fi acela sfârșitul.

7. Căci se va scula popor peste popor și împărăție peste împărăție și vor fi: foamete, și ciume, și cutremure pe alocurea.

8. Dar toate acestea sunt numai începutul durerilor.

9. Atunci vă vor da la chinuri și vă vor ucide și veți fi urși de toate popoarele pentru numele Meu.

10. Atunci se vor sminti mulți și se vor ucide unul pe altul și se vor urî unul pe altul.

11. Atuncea mulți proroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți.

12. Și din pricina înmulțirii fărădelegilor, în mulți se va răci dragostea.

13. Dar cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.

14. Și se va propovedui această Evanghelie a Impărăției în toată lumea, spre mărturie la toate popoarele și atunci va veni sfârșitul.

15. Deci, când veți vedea uriciunea pustirii, de care s'a grăit prin prorocul Daniil, șezând în locul cel sfânt, — cel ce citește să înțeleagă, —

16. atunci cei din Iudeia să fugă la munți.

17. Cel ce va fi pe casă să nu se pogoare să ia ceva din casa sa,

18. și cel din țarină să nu se întoarcă să-și ia hainele sale.

19. Vai însă de cele îngreunate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea!

20. Rugați-vă însă ca să nu se întâmple fuga voastră iarna sau Sâmbăta.

21. Căci atunci va fi strâmtorare mare, cum n'a mai fost dela începutul lumii până acum, și nici nu mai va fi.

22. Și de nu s'ar scurta zilele acelea, niciun om nu s'ar mântui. Dară pentru cei aleși, zilele acelea se vor scurta.

23. Atuncea de vă va zice cineva: iată Hristosul este aicea, sau acolo, — să nu credeți!

24. Căci se vor scula Hristoși mincinoși și vor arăta semne mari și minuni, ca să ademenească, de s'ar putea, și pe cei aleși.

25. Iată v'am spus de mai 'nainte.

26. Deci, de vă vor zice: iată Hristosul este în pustie, — să nu ieșiți; sau: iată este în cămări tainice, — să nu credeți!

27. Căci după cum fulgerul iese dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului.

28. Căci unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii.

29. Însă îndată după strâmtorarea din zilele acelea, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina sa, și stelele vor cădea din cer, și puterile cerurilor se vor clăti.

30. Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer și atunci vor plânge

Cap. 24.— (1) Marc. 13, 1. Luc. 21, 5. (2) 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Marc. 13, 2. Luc. 19, 44; 21, 6-7. (3) Marc. 13, 3-4. (4) Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Ef. 5, 6. 2 Tes. 2, 3. (5) Ier. 14, 14; 29, 9. Mat. 7, 22; 24, 24. Marc. 13, 6. Luc. 21, 8. (6) 2 Paral. 15, 6. Ier. 4, 27; 5, 10. Marc. 13, 7. (7) Is. 19, 2. Ag. 2, 21. Luc. 21, 10. (8) Marc. 13, 8. (9) Ps. 49, 17. Mat. 10, 17. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12, 17. Ioan 15, 20. Fapt 4, 1-3. Apoc. 2, 10. (10) Luc. 21, 16. 2 Tim. 1, 15. (11) Deut. 13, 1-3. Marc. 13, 6. 2 Petr. 2, 1. (12) Marc. 13, 13. Evr. 3, 6. Apoc. 2, 10. (13) Marc. 13, 10. Rom. 10, 18. Col. 1, 6. (14) Dan. 9, 27; 12, 11. Marc. 13, 14. Luc.

21, 20. (16) Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. (17-19) Ier. 6, 25. Marc. 13, 15-17. Luc. 17, 31; 21, 33; 23, 29. (20) Eş. 10, 29. Zah. 14, 6. Marc. 13, 18. (21) Dan. 9, 26; 12, 1. Ioil 2, 2. Marc. 13, 19. (22) Is. 65, 8-9. Marc. 13, 20. (23) Marc. 13, 21. Luc. 17, 21-23. (24) Deut. 13, 1-3. Mat. 24, 5. Marc. 13, 22. Apoc. 13, 13. (25-26) Marc. 13, 21-23. (27) Luc. 17, 24. (28) Iov 39, 30. Avac. 1, 8. Luc. 17, 37. (29) Is. 13, 10. Ier. 15, 9. Iez. 33, 7; 38, 19. Am. 5, 20. Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15. Avac. 1, 8. Marc. 13, 24-25. Luc. 21, 25-26. Apoc. 6, 12. (30) Dan. 7, 13-14. Zah. 12, 10. Marc. 13, 26; 14, 62. Apoc. 1, 7.

toate semințele pământului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă mare.

31. Și va trimite îngerii Săi în glas de trâmbiță răsunătoare și vor aduna pe cei aleși ai Lui din cele patru vânturi, dela o margine a cerurilor până la cealaltă margine a lor.

32. Luați pildă dela smochin: când ramurile lui se moaie și încep să dea frunze, atunci știți că vara este aproape.

33. Tot așa și când veți vedea toate semnele acestea, să știți că Fiul Omului este aproape, la ușă.

34. Adevărul vă grăiesc: nu va trece neamul acesta, până vor fi toate acestea.

35. Cerul și pământul vor trece, iară cuvintele Mele nu vor trece fără să se împlinească.

36. Însă de ziua și de ceasul acela nu știe nimenea, nici îngerii din ceruri, ci numai Tatăl Meu singur.

37. Cum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și la venirea Fiului Omului:

38. căci precum în zilele cele de dinainte de potop, oamenii au mâncat, au băut, s'au însurat și s'au măritat până în ziua în care a intrat Noe în corabie,

39. și nu au știut nimic până a venit potopul și i-a pierdut pe toți, — așa va fi și venirea Fiului Omului.

40. Atunci de vor fi doi în câmp, unul se va lua și altul se va lăsa;

41. de vor fi două la moară ca să macine, una se va lua și alta se va lăsa.

42. Priveghiați dară, că nu știți în care ceas va veni Domnul vostru.

43. Să știți însă aceea, că de ar cunoaște stăpânul casei în care ceas are să vie furul, ar priveghea și n'ar lăsa să-i spargă casa.

44. De aceea și voi fiți gata, căci în ceasul în care nu gândiți, va veni Fiul Omului.

45. Cine este oare sluga credincioasă, pe care a pus-o stăpânul său peste slugile sale, ca să le dea hrană la vreme?

46. Ferice de sluga aceea, dacă întorcându-se stăpânul, o va găsi făcând așa.

47. Adevărul vă grăiesc, peste toată averea sa o va pune.

48. Dacă însă sluga aceea fiind rea, va zice în inima sa: stăpânul meu va întârzia,

49. și va începe a bate pe tovarăși și a mânca și a bea cu bețivii,

50. veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua, în care ea nu se așteaptă și în ceasul, în care nu se gândește,

51. și o va tăia din dregătorie și o va face părtașă cu fățarnicii; acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți ».

CAP. 25.

*Pilda cu cele zece fecioare și cu talanții.
Judecata viitoare.*

1. « Atuncea împărăția cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luându-și candelile lor, au ieșit întru întâmpinarea mirelui.

2. Dintre acestea cinci erau înțelepte, iară cinci nebune.

3. Cele nebune luându-și candelile lor, n'au luat cu sine untdelemn;

4. iară cele înțelepte împreună cu candelile lor au luat și untdelemn în vasele lor.

5. Întârziind însă mirele, le-a prins pe toate somnul și au adormit.

6. Iar pe la miezul nopții s'a făcut strigare: iată mirele vine, ieșiți întru întâmpinarea lui!

7. Atunci s'au sculat toate fecioarele acelea și și-au tocmit candelile lor.

8. Cele nebune însă au zis către cele înțelepte: dați-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelile noastre.

9. Iară cele înțelepte au răspuns, zicând: nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă; mergeți mai bine la cei ce vând și vă cumpărați.

10. Și ducându-se ele să-și cumpere, a venit mirele și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă și s'a închis ușa.

11. Mai pe urmă au venit și celelalte fecioare și au zis: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă.

12. Iară el răspunzând, le-a zis: adevărul vă grăiesc: nu vă cunosc pe voi!

(31) Ps. 49, 5. Mat. 13, 41. 1 Cor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16. (32-34) Marc. 13, 28-30. Luc. 21, 29-32. (35) Ps. 118, 89. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33. 2 Petr. 3, 10. Evr. 1, 11. (36) Zah. 14, 7. Marc. 13, 32. Luc. 17, 20. Fapt. 1, 7. (37) Fac. 7, 7. Luc. 17, 26. 1 Petr. 3, 20. (38) Fac. 6, 2-5. Luc. 17, 27. (39-41) Fac. 7, 23. Luc. 17, 30-36. (42-44) Mat. 25, 13. Marc. 13, 33-37. Luc. 12, 40; 21, 36. 2 Petr. 3, 10.

1 Cor. 16, 13. 1 Tes. 5, 2, 6. Apoc. 3, 2. (43) Luc. 12, 39. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 16, 15. (45) Luc. 12, 42. Fapt. 20, 28. 1 Cor. 4, 2. (46-48) Luc. 12, 37, 43-46. Apoc. 16, 15. (49) Ps. 49, 18. (50) Luc. 12, 46. (51) Ps. 20, 8. Mat. 8, 12; 13, 42. Luc. 12, 46. Cap. 25. — (1-5) 1 Tes. 5, 6. 2 Tes. 1, 8. (6) Mat. 24, 31. 1 Tes. 4, 16. (7) Luc. 12, 35. (10) Luc. 13, 25. Apoc. 19, 7. (11) Mat. 7, 21. Luc. 13, 25. (12) Ps. 5, 4. Avac. 1, 13. Luc. 13, 25. Ioan 9, 31.

13. Priveghiați dară, că nu știți nici ziua, nici ceasul, în care are să vie Fiul Omului.

14. Căci El este ca omul, care voind să plece într-o țară depărtată, a chemat slugile sale și le-a încredințat averea sa.

15. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi și altuia unul, după puterea fiecăruia; apoi a plecat îndată.

16. Cel ce primise cinci talanți, s'a dus și a neguțătorit cu dânsii și a făcut alți cinci talanți.

17. Tot așa și cel cu doi, a câștigat și el alți doi.

18. Iară cel ce primise un talant, s'a dus și săpând în pământ, a ascuns argintul stăpânului său.

19. După multă vreme a venit stăpânul slugilor acelora și le-a cerut socoteală.

20. Deci, venind cel ce luase cinci talanți, a mai adus alți cinci talanți și a zis: stăpâne, cinci talanți mi-ai dat; iată am câștigat cu dânsii alți cinci talanți.

21. Iară stăpânul lui i-a zis: bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră în bucuria stăpânului tău!

22. A venit de asemenea și cel ce luase doi talanți și a zis: stăpâne, doi talanți mi-ai dat; iată alți doi talanți am câștigat cu ei.

23. Și stăpânul său i-a zis: bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră în bucuria stăpânului tău!

24. A venit apoi și cel ce luase un talant și a zis: stăpâne, te-am știut om aspru: seceri unde n'ai semănat și aduni unde n'ai risipit;

25. și temându-mă, m'am dus și am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai al tău!

26. Iar stăpânul său răspunzând, i-a zis: slugă vicleană și leneșă, ai știut că secer unde n'am semănat și adun unde n'am risipit;

27. de aceea și se cădea să dai argintul meu neguțătorilor și eu venind, aș fi luat al meu cu dobândă.

28. Deci, luați talantul dela ei și-l dați celui ce are zece talanți;

29. căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar dela cel ce nu are se va lua și ceea ce are;

30. iară pe sluga netrebnică aruncați-o în întunerecul cel din afară; acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți. Și zicând aceasta, a strigat: «Cel ce are urechi de auzit să audă!»

31. Când însă va veni Fiul Omului în slava sa, având cu Dânsul toți sfinții îngeri, atuncea va ședea pe scaunul slavei Sale.

32. Și se vor aduna înaintea Lui toate popoarele și-i va despărți pe unii de alții, cum desparte păstorul oile de capre.

33. Și va pune oile dreapta Sa, iară turma de capre deasțanga.

34. Apoi va zice Împăratul către cei din dreapta Lui: veniți binecuvântații Tatălui Meu, și moșteniți împărăția gătită vouă dela facerea lumii:

35. căci am flămânzit și Mi-ați dat să mănânc; am însetat și M'ați adăpat; străin am fost și M'ați primit;

36. gol și M'ați îmbrăcat; bolnav am fost și M'ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine.

37. Atuncea dreptii răspunzând, vor zice către El: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit, sau însetat și Te-am adăpat?

38. Când Te-am văzut strein și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat?

39. Și când Te-am văzut bolnav, sau în temniță și am venit la Tine?

40. Iară Împăratul răspunzând, le va zice: adevărul vă grăiesc, întrucât ați făcut acestea unuia din acești frați mai mici ai Mei, Mie le-ați făcut.

41. După aceea va zice și celor deasțanga Lui: duceți-vă dela Mine blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui:

(13) Mat. 24, 42. Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 12, 40; 21, 36. Fapt. 20, 31. 1 Petr. 4, 7. 1 Cor. 16, 13. Apoc. 16, 15. (14) Mat. 21, 33. Luc. 19, 12. (15) Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 7, 11. Ef. 4, 11. (16) Mat. 18, 23. Luc. 19, 15. (17) Luc. 19, 16. (18) Is. 61, 7. Dan. 12, 2-3. Mat. 24, 45-47; 25, 31. Luc. 16, 10; 19, 17, 19. (19) Luc. 19, 18. (20) Luc. 19, 19. (21) Luc. 19, 20-21. (22) Ps. 52, 6. Luc. 19, 21. (23) Mat. 18, 32-33. Luc. 19, 22. (24) Luc. 19, 23. (25) Luc. 19, 24. (26) Mat. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18; 19, 26. Ioan 15, 2. (27) Mat. 8, 12; 13, 42, 50; 24,

51. 2 Tes. 1, 8. (28) Zah. 14, 5. Mat. 13, 49; 16, 27. Marc. 8, 38. Fapt. 1, 11. Iuda, 1, 14. Rom. 2, 16. Apoc. 1, 7. (29) Ps. 1, 5. Iez. 20, 37-38; 34, 17. Mat. 13, 41, 49. Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10. Apoc. 20, 12. (30) Is. 34, 17. Zah. 10, 3. (31) Dan. 7, 22. Mat. 20, 23; 25, 21, 46. Ioan 14, 2. 1 Petr. 1, 4, 9; 3, 9. Apoc. 21, 7. (32-33) Pild. 14, 31. Is. 58, 7. Iez. 18, 7. Sir. 7, 37; 17, 17-18. Iac. 1, 27; 2, 15. 2 Tim. 1, 18. Evr. 13, 1-2. (34) Pild. 14, 31; 19, 17. Mat. 10, 42. Marc. 9, 41. Evr. 6, 10. (35) Ps. 6, 8. Is. 30, 33. Mat. 7, 23; 13, 40, 50. Luc. 13, 27. Apoc. 20, 10.

42. că am flămânzit și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu M'ați adăpat;

43. am fost strein și nu M'ați primit; gol am fost și nu M'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță am fost și nu M'ați cercetat.

44. Atunci vor răspunde și ei și vor zice către Dânsul: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau strein, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit?

45. Atunci răspunzând Împăratul, le va zice: adevărul vă grăiesc, întrucât n'ați făcut acestea unuia din acești mai mici; Mie nu Mi le-ați făcut.

46. Și se vor aduce aceștia în munca veșnică, iar dreptii în viața veșnică ».

CAP. 26.

A treia vestire a patimilor, ungerea cu mir. Cina cea de taină. Rugăciunea în Ghetismani. Iuda vinde pe Hristos. Iisus luat și dus la Caiafa. Lepădarea lui Petru.

1. După ce a sfârșit Iisus toate cuvântările acestea, a zis către ucenicii săi:

2. « Știți că după două zile au să fie Paștile, și Fiul Omului se va da să se răstignească ».

3. Atunci s'au adunat arhierii, cărturarii și bătrânii poporului în curtea arhierelui, carele se numea Caiafa.

4. Și s'au sfătuit să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-L omoare.

5. Dară ziceau: « Nu în sărbători, ca să nu se facă turburare în popor ».

6. Pe când se afla Iisus în Vitania, în casa lui Simon Leprosul,

7. s'a apropiat de el o femeie cu un vas de alabastru cu mir scump și l-a turnat pe capul Lui, când ședea El la masă.

8. Și văzând aceasta ucenicii Lui, le-a părut rău și au zis: « Pentru ce s'a făcut această pagubă? »

9. Căci acest mir se putea vinde pe un preț mare și da săracilor ».

10. Iisus însă înțelegând aceasta, le-a zis: « Pentru ce aduceți supărare

femeii? Că lucru bun a făcut ea pentru Mine.

11. Căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iar pe Mine nu Mă aveți pururea.

12. Aceasta turnând acest mir pe trupul Meu, M'a pregătit pentru îngropare.

13. Și drept vă spun: oriunde se va propovedui Evanghelia aceasta în lumea toată, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei ».

14. Atunci unul din cei doisprezece, caru se numea Iuda Iscarioteanul, s'a dus la arhierii,

15. și a zis: « Ce-mi veți da și eu vi-L voi da vouă? » Iară ei i-au dat treizeci de arginți.

16. De atunci căuta Iuda prilej potrivit ca să-L dea.

17. Iar în ziua întâia a azimilor, au venit ucenicii la Iisus și au zis către Dânsul: « Unde voiești să-Ți gătim paștile? »

18. Și El le-a zis: « Duceți-vă la cutare în cetate și-i spuneți: Învățătorul zice: vremea Mea s'a apropiat și voi să fac paștile la tine cu ucenicii Mei ».

19. Deci, au făcut ucenicii cum le poruncise Iisus și au pregătit paștile.

20. Iară dacă s'a făcut seară, Iisus s'a așezat la masă cu cei doisprezece ucenici.

21. Și pe când mâncau ei, a zis: « Adevărat vă spun, că unul din voi Mă va vinde ».

22. Atunci ei s'au întristat foarte tare și fiecare din ei a început a zice către Dânsul: « Doamne, nu cumva sunt eu acela? »

23. Iară El răspunzând, a zis: « Cel ce și-a tins mâna în blid odată cu Mine, acela Mă va vinde.

24. Fiul Omului însă merge cum este scris pentru El: dar vai de omul acela, prin care se vinde Fiul Omului. Mai bine i-ar fi fost omului aceluia de nu s'ar fi născut! »

25. Atuncea și Iuda vânzătorul a zis: « Învățătorule, nu cumva sunt eu? » Iară Iisus i-a răspuns: « Tu ai zis! »

(43) Iov 22, 6-7. (45) Pild. 14, 31; 17, 5. Fapt. 9, 5. (46) Dan. 12, 2. Mat. 25, 21, 34. Ioan 5, 29. Rom. 2, 7. Cap. 26.—(2) Eş. 12, 15. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1. Ioan 13, 1. (3-5) Ps. 2, 1-2; 82, 3. Marc. 14, 1-2. Luc. 22, 2. Ioan 11, 47-53. Fapt. 4, 27. (6-10) Mat. 21, 17. Marc. 14, 3-6. Luc. 7, 37. Ioan 11, 2; 12, 3-7. (11) Deut. 15, 11. Marc. 14, 7. Ioan 12, 8; 13, 33; 14, 19. (12) Marc. 14, 8. Ioan. 12, 7. (13) Pild. 10, 7. (14) Mat. 10, 4. Marc. 14, 10.

Luc. 22, 3-4. Ioan 12, 4; 13, 2, 27. (15) Zah. 11, 12. Mat. 27, 3. Luc. 22, 5. (16-20) Eş. 12, 6, 15. Ps. 40, 9-10. Pild. 1, 18. Marc. 14, 11-17, 18. Luc. 22, 6-14. (21) Ps. 40, 9. Marc. 14, 18. Ioan 13, 2, 21. (22) Marc. 14, 19. Ioan 13, 22. (23) Ps. 40, 9; 54, 14-15. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21. Ioan 13, 18, 26. (24) Ps. 21. Is. 53. Dan. 9, 26. Marc. 9, 12; 14, 21-22. Luc. 22, 22; 24, 25-27. Ioan 17, 12. Fapt. 17, 2; 26, 22. 1 Cor. 15, 3.

26. Și pe când mâncau ei, Iisus luând pâine și binecuvântând, a frânt și a dat ucenicilor Săi, zicând: « Luați mâncați, acesta este trupul Meu ».

27. Apoi luând paharul și binecuvântând, le-a dat, zicând: « Beți din acesta toți »;

28. acesta este sângele Meu al Așezământului celui nou, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor! »

29. Dar vă spun, că de acum nu voi mai bea din acest rod al viței, până în ziua aceea, când îl voi bea cu voi nou, în împărăția Tatălui Meu ».

30. Apoi cântând mulțămita, s'au dus la muntele Maslinilor.

31. Atunci Iisus le-a zis: « În noaptea aceasta toți vă veți sminti de Mine, căci scris este: bate-voi păstorul și se vor risipi oile turmei.

32. Dară după ce mă voi scula voi merge mai înainte de voi în Galileea ».

33. Răspunzând însă Petru, a zis către El: « Chiar toți de s'ar sminti de Tine, eu niciodată nu mă voi sminti ».

34. Iisus însă i-a zis: « Adevărul îți grăiesc, că în această noapte, înainte de a cânta, cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine ».

35. Iar Petru i-a răspuns: « De ar trebui să și mor cu Tine, însă de Tine nu mă voi lepăda ». Asemenea au zis și toți ceilalți ucenici.

36. Apoi Iisus a venit cu dânșii la un loc, numit Ghetsimania, și a zis ucenicilor Săi: « Ședeți aicea, până voi merge să mă rog acolo ».

37. Și luând cu sine pe Petru și pe amândoi fiii lui Zevedeu, a început a Se întrista și a Se mâhni.

38. Atuncea le-a zis Iisus: « Intristat este sufletul Meu până la moarte; rămâneți aicea și priveghiați împreună cu Mine ».

39. Și depărtându-se puțin și căzând cu fața la pământ, S'a rugat și a zis: « Părintele Meu, de este cu putință treacă dela Mine paharul acesta; dar

fie nu cum voiesc Eu, ci cum voiești Tu ».

40. Și venind la ucenici, i-a găsit dormind și a zis lui Petru: « Așa, niciun ceas n'ați putut să priveghiați cu Mine! »

41. Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită: căci duhul este veghetor, iar trupul neputincios ».

42. Și ducându-Se a doua oară, S'a rugat, zicând: « Părintele Meu, de nu poate trece dela Mine paharul acesta, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta! »

43. Și venind la ucenici, i-a găsit iarăși dormind, că le erau ochii îngreuiți de somn.

44. Și lăsându-i, S'a dus iarăși și S'a rugat a treia oară, zicând aceleași cuvinte.

45. Apoi a venit la ucenicii Săi și le-a zis: « Voi tot dormiți încă și vă odihniți! Iată s'a apropiat ceasul și Fiul Omului se va da în mâinile păcătoșilor.

46. Sculați-vă să mergem! Iată s'a apropiat oel ce M'a vândut ».

47. Dar pe când grăia El încă, iată a venit Iuda, unul din cei doisprezece, și împreună cu el au venit dela căpeteniile preoților și dela bătrânii poporului oameni mulți, înarmați cu săbii și cu sulite.

48. Iar cel ce-L vânduse le dăduse semn, zicând: « Pe care-L voi săruta, Acela este: prindeți-L ».

49. Și îndată apropiindu-se de Iisus a zis: « Bucură-te, învățătorule! » Și L-a sărutat.

50. Atunci Iisus i-a zis: « Prietene, la ce ai venit? » Atuncea apropiindu-se cei ce erau cu Iuda, și-au pus mâinile pe Iisus și L-au prins.

51. Și iată unul din cei ce erau cu Iisus, întinzându-și mâna, și-a scos sabia și lovind pe slujitorul arhiereului, i-a tăiat urechea.

52. Atunci Iisus i-a zis: « Intoarce sabia ta la locul ei, căci toți cei ce scot sabia, de sabie vor muri.

(25-27) Marc. 6, 41; 14, 22-23. Luc. 22, 19-23. Ioan 6, 53. 1 Cor. 10, 16; 11, 23-25; 15, 3. (28) Eș. 24, 8. Lev. 14, 25. Zah. 9, 11. Mat. 20, 28. Marc. 14, 24. Evr. 9, 22. (29) Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. (30) 2 Reg. 15, 30. Marc. 14, 26. Luc. 22, 39. (31) Zah. 13, 7. Mat. 11, 6. Marc. 14, 27. Ioan 16, 32. (32) Mat. 28, 7, 16. Marc. 14, 28; 16, 7. Ioan 21, 1. (33) Marc. 14, 29. (34) Marc. 14, 30. Luc. 22, 34. Ioan 13, 38. (35) Marc. 14, 31. Luc. 22, 33. (36) Fac. 22, 5. Marc. 14, 32. Luc. 22, 39. Ioan 13, 1. (37) 2 Reg. 15, 30. Ps. 114, 3. Mat. 4, 21. Marc. 14, 33. Ioan 12, 27.

(38) Ps. 41, 6, 12. Marc. 14, 34. Luc. 22, 40. (39) Mat. 20, 22. Marc. 14, 35-36. Luc. 22, 41-42. Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8. Evr. 5, 7-8. (40) Ier. 12, 5. Marc. 14, 37. Luc. 22, 45. (41) Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 22, 40, 46. Ef. 6, 18. (42) Mat. 20, 22. Marc. 14, 39. (43-46) Marc. 14, 40-42. (47) Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3. Fapt. 1, 16. (48) Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. (49) 2 Reg. 20, 9. Marc. 14, 45. (50) Ps. 40, 9. Marc. 14, 46. Luc. 22, 48. Ioan 13, 27. (51) Marc. 14, 47. Luc. 22, 49-50. Ioan 18, 10. (52) Fac. 9, 6. Num. 35, 33. 2 Reg. 2, 33. Luc. 22, 51. Apoc. 13, 10.

53. Sau poate socoti că n'aș putea să rog acum pe Tatăl Meu, ca să-Mi puie la îndemână mai mult de douăsprezece legiuni de ingeri?

54. Dar cum se vor împlini scripturile, care zic că așa trebuie să fie?

55. În ceasul acela Iisus a zis către gloate: « Ați ieșit, ca la un tâlhar, cu săbii și sulite, ca să mă prindeți. În toate zilele am stat cu voi, învățând în biserică, și nu M'ați luat.

56. Dar acestea toate s'au făcut ca să se plinească scripturile prorocilor, Atuncea lăsându-L toți ucenicii, au fugit.

57. Iar cei ce-L prinseseră pe Iisus L-au dus la Caiafa arhiereul, unde erau adunați cărturarii și bătrânii.

58. Iar Petru L-a urmat departe până la curtea arhiereului și intrând în lăuntru, a șezut cu slujitorii, ca să vadă sfârșitul.

59. Căpeteniile preoților însă și bătrânii și tot sinedriul căutau mărturii mincinoase împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

60. Și nu găseau; deși veniseră mulți martori mincinoși, n'au găsit nimic temeinic. Mai pe urmă însă au venit doi martori mincinoși și au spus:

61. « Acesta a zis: pot să stric biserica lui Dumnezeu și în trei zile să o zidesc ».

62. Atuncea sculându-se căpetenia preoților I-a zis: « De ce nu răspunzi nimica? Auzi ce mărturisesc aceștia asupra Ta! » Iisus însă tăcea.

63. Atuncea căpetenia preoților I-a zis: « Te jur pe Dumnezeul cel viu, să ne spui de ești Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu ».

64. Și Iisus i-a răspuns: « Tu ai zis. Ba vă spun, că de acum veți vedea pe Fiul Omului șezând deadreapta puterii și venind pe norii cerului ».

65. Atunci căpetenia preoților și-a rupt vestmintele sale și a zis: « Hulește! Ce mărturii ne mai trebuiesc? Iată acum ați auzit hula Lui: ce vi se pare? »

66. Iară ei răspunzând, au zis: « Este vrednic de moarte! »

67. Atunci L-au scuipat în obraz și L-au lovit cu pumnii,

68. iar alții i-au dat palme, zicând: « Prorocește-ne, Hristoase, cine Te-a lovit ».

69. Iar Petru ședea afară, în curte. Și s'a apropiat de dânsul o slujnică și a zis: « Și tu erau cu Iisus Galileeanul ».

70. Iară el s'a lepădat înaintea tuturor, zicând: « Nu știu ce grăiești ».

71. Când ieșea însă pe poartă, l-a văzut alta și a zis către cei de acolo: « Și acesta era cu Iisus Nazoreul ».

72. Dar el iarăși s'a lepădat cu jurământ că nu știe pe omul acesta.

73. Apoi peste puțin, s'au apropiat cei ce stăteau acolo și au zis lui Petru: « Cu adevărat și tu ești dintre ei, căci și graiul tău te vădește ».

74. Atunci a început Petru a se blestema și a se jura, că nu știe pe omul acesta. Și îndată a cântat cocoșul.

75. Și și-a adus aminte Petru de cuvântul ce-i spusese Iisus: « Înainte de a cânta cocoșul, te vei lepăda de Mine de trei ori ». Și ieșind afară, a plâns cu amar.

CAP. 27.

Iisus înaintea lui Pilat. Iuda se spânzură. Iisus și Varava. Osândirea, patimile, răstignirea, moartea și îngroparea Domnului. Paza mormântului.

1. Iar după ce s'a făcut ziua, toate căpeteniile preoților și bătrânii poporului au făcut sfat asupra lui Iisus, ca să-L omoare,

2. și legându-L L-au dus și L-au dat guvernatorului Pilat Ponteanul.

3. Atunci Iuda vânzătorul, văzând că Iisus a fost osândit la moarte, s'a căit și a întors cei treizeci de arginți căpeteniilor preoților și bătrânilor zicând:

4. Am greșit, vânzând sânge nevinovat. Ei însă au zis: « Te privește! Ce avem noi? »

5. Atunci Iuda aruncând arginții în biserică, a ieșit și s'a dus de s'a spânzurat.

(53) 4 Reg. 6, 17. Dan. 7, 10. Luc. 24, 26. (54) Ps. 21. Dan. 9, 26. Mat. 26, 24. Luc. 24, 25. (55) Marc. 14, 48-49. Luc. 22, 52. (56) Ps. 21, 17. Plâng. 4, 20. Marc. 14, 50. Ioan 16, 32. (57-58) Lev. 4, 15. Marc. 14, 53-54. Luc. 22, 54-55. Ioan 18, 12-15, 24. (59) Ps. 26, 16; 34, 11. Marc. 14, 55. (60) Deut. 19, 15-18. 3 Reg. 21, 13. Ps. 26, 16; 34, 11; 93, 21. Marc. 14, 57. Fapt. 6, 11-13. (61-62) Mat. 27, 40. Marc. 14, 58-60. Ioan 2, 19. (63) Lev. 5, 1. 3 Reg. 22, 16. Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 14, 61. Luc. 22, 67. Fapt. 8, 32-33. (64) Ps. 109, 1. Dan. 7, 13. Mat. 16, 27.

Marc. 14, 62. Ioan 1, 51; 6, 62. Fapt. 1, 11. Rom. 14, 11. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 1, 7. (65) 4 Reg. 18, 37; 19, 1. 1 Ezd. 9, 3. Fapt. 14, 14. (66) Lev. 24, 16. Ier. 26, 11. Marc. 14, 64. Ioan 19, 7. (67-71) Ps. 21, 7. Is. 50, 6; 53, 3. Marc. 14, 65-69. Luc. 22, 63-65. Ioan. 18, 16-17; 19, 3. (72-75) Jud. 12, 5-6. Marc. 14, 70-72. Luc. 22, 58-62. Ioan 13, 38; 18, 25-27. **Cap. 27.**—(1) Ps. 2, 1-2. Mih. 2, 1. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 24. (2) Mat. 20, 19. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1. Ioan 18, 28. (3) Mat. 26, 14-15. (4) Ințel. 2, 13. (5) 2 Reg. 17, 23. Ier. 32, 7. Zah. 11, 13. Fapt. 1, 18.

6. Iar căpeteniile preoților luând arginții, au zis: « Nu se cuvine să-i punem în vistieria bisericii, pentrucă-i preț de sânge ».

7. Și făcând sfat, au cumpărat cu ei țarina olarului pentru îngroparea streinilor.

8. De aceea s'a și numit țarina aceea țarina sângelui până în ziua de astăzi.

9. Atunci s'a plinit ceea ce s'a spus prin prorocul Ieremia, care zice: « Și-au luat treizeci de arginți, prețul Celui prețuit, Care s'a prețuit de fiii lui Israil,

10. și i-au dat pe țarina olarului, cum mi-a spus mie Domnul ».

11. Iisus însă sta înaintea guvernatorului. Iar guvernatorul L-a întrebat, zicând: « Tu ești regele Iudeilor? » Și Iisus i-a răspuns: « Tu zici! »

12. Iar la cele cu care se învinuia de arhieriei și de bătrâni nu răspundea nimic.

13. Atuncea Pilat i-a zis: « Nu auzi câte mărturisesc aceștia împotriva Ta? »

14. Dar Iisus nu i-a răspuns niciun cuvânt, cât se mira guvernatorul foarte tare.

15. De sărbători însă guvernatorul avea obiceiul să libereze poporului un vinovat, pe care-l voia acesta.

16. Și era atuncea la ei un vinovat vestit, care se numea Varava.

17. Deci, când s'au adunat ei la Pilat, le-a zis: « Pe care voiți să vi-l liberez: pe Varava, sau pe Iisus, care se numește Hristos? »

18. Căci știa că din pismă îl dăduseră.

19. Pe când ședea Pilat pe scaunul de judecată, femeia sa a trimis să i se spună: « Să nu faci nimic Dreptului Aceluia, căci multe am suferit astăzi în vis pentru El! »

20. Căpeteniile preoților însă și bătrânii au ațâțat poporul, să ceară pe Varava, iar pe Iisus să-L piardă.

21. Atunci guvernatorul i-a întrebat: « Pe care din doi voiți să vi-l liberez? » Și ei au zis: « Pe Varava! »

22. Zis-a Pilat către dânșii: « Dară cu Iisus, care se numește Hristos. ce să

fac? » Răspunsu-i-au toți: « Să se răstignească! »

23. Zis-a guvernatorul: « Dară ce rău a făcut? » Ei însă strigau și mai tare, zicând: « Să se răstignească! »

24. Văzând deci Pilat că nimic nu folosește, ci mai multă gălceavă se face, a luat apă și-a spălat mâinile înaintea mulțimii, zicând: « Nevinovat sunt eu de sângele dreptului acestuia: voi veți vedea! »

25. Și răspunzând toată mulțimea, a zis: « Sângele Lui să fie asupra noastră și asupra copiilor noștri! »

26. Atunci le-a liberat pe Varava, iar pe Iisus bătându-L, L-a dat să se răstignească.

27. Atunci ostașii guvernatorului ducând pe Iisus în Pretoriu, au adunat la Dânsul toată compania lor.

28. Și desbrăcându-L de hainele Lui, L-au îmbrăcat cu o mantie roșie;

29. apoi împletind cunună de spini au pus-o pe capul Lui, I-au pus în mână dreaptă o trestie și, îngenunchind înaintea Lui își băteau joc de El, și ziceau: « Bucură-te Regele Iudeilor! »

30. Și-L scupau, și luându-I trestia, îl băteau peste cap.

31. Iară după ce L-au batjocorit, au desbrăcat de pe El mantia, L-au îmbrăcat cu hainele Lui și L-au dus să-L răstignească.

32. Ieșind însă afară, au întâlnit pe un Cirinean, anume Simon. Pe acesta l-au pus să ducă crucea lui Iisus.

33. Și ajungând la locul ce se numea Golgota, adică locul căpățanei,

34. I-au dat să bea oțet amestecat cu fiere, dar El gustând, nu a vrut să bea.

35. Apoi după ce L-au răstignit, au împărțit hainele Lui prin sort.

36. Și șezând, îl păzeau acolo.

37. Iar deasupra capului Lui au pus vina Lui scrisă: « Acesta este Iisus împăratul Iudeilor ».

38. Atunci au răstignit împreună cu El doi tâlhari: unul deadreapta și altul deastânga.

(8) Fapt. 1, 19. (9) Ier. 32, 9. Zah. 11, 12-13. (11) Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33, 37. 1 Tim. 6, 13. (12) Is. 53, 7. Mat. 26, 63. Marc. 15, 3. Luc. 23, 9. Ioan 19, 9. (12) Ps. 37, 13-14. (13) Marc. 15, 4. (14-18) Mat. 21, 11. Marc. 15, 5-9. Luc. 23, 17-19. Ioan 18, 39. (19) Fac. 40, 5. (20) Ps. 21, 12-13. Marc. 15, 11. Luc. 23, 18. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. (21-23) Int. 2, 20. Marc. 15, 9-14. Luc. 23, 17-23. Ioan 18, 39. (24) Deut. 19, 10; 21, 6. Luc. 23, 24. (25) Deut. 19, 10. 2 Reg. 1, 16. 3 Reg. 2, 32.

Ps. 108, 14. Fapt. 5, 28. (26) Is. 53, 5-6. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 1, 16. (27-28) Jud. 9, 24. Ps. 21, 17. Marc. 15, 16-17. Luc. 23, 11. (29-31) Jud. 16, 25. Is. 53, 3-7. Marc. 15, 17-20. Luc. 23, 11. Ioan 19, 2-16. (32-33) Num. 19, 3. Marc. 15, 21-22. Luc. 23, 26, 33. Ioan 19, 17. Evr. 13, 12. (34-35) Ps. 21, 20; 68, 25. Mat. 27, 48. Marc. 15, 22-24. Luc. 23, 34-36. Ioan 19, 23. (36) Mat. 27, 54. (37) Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. Luc. 19, 19. (38) Is. 53, 12. Marc. 15, 27. Luc. 23, 32. Ioan 19, 18.

39. Iară trecătorii îl huleau, dând din cap și zicând:

40. « O, Tu, cel ce strici biserica și în trei zile o zidești, de ești Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe cruce! »

41. Asemenea și arhierii cu cărturarii, cu bătrânii și cu fariseii îl batjocoreau, zicând:

42. « Pe alții a mântuit, iară pe Sine nu poate să se mântuiască. De este împăratul lui Israel, să se pogoare acum de pe cruce, și vom crede într'Insul. »

43. Nădăjduia în Dumnezeu, izbăbească-L acum, de-L voiește! Căci zicea: Sunt Fiul lui Dumnezeu ».

44. De asemenea îl huleau și tâlharii cei răstigniți împreună cu Dânsul.

45. Iară dela ceasul al șaselea s'a făcut întunerec peste tot pământul până la ceasul al nouălea.

46. Iară către ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: « Ili, Ili, lama sabahani? » — adică: « Dumnezeu Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M'ai lăsat? »

47. Unii însă, din cei ce stăteau acolo, auzind acestea, ziceau: « Pe Ilie strigă Acesta ».

48. Și îndată alergând unul din ei și luând un burete, l-a umplut cu oțet și punându-l într'o trestie, îl adăpa;

49. iar alții ziceau: « Lasă să vedem, de va veni Ilie să-L mântuiască ».

50. Iisus însă strigând iarăși cu glas mare, Și-a dat duhul.

51. Și iată catapeteazma bisericii s'a rupt în două de sus până jos, pământul s'a cutremurat, pietrele s'au despicat,

52. mormânturile s'au deschis și multe trupuri ale sfinților răposați au înviat,

53. și ieșind din morminte după învierea Lui, au intrat în sfânta cetate și s'au arătat multora.

54. Iară sutașul și cei ce străjuiau pe Iisus împreună cu dânsul, văzând cutremurul și ceea ce se făcuse, s'au spăimântat foarte tare și ziceau: « Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta ».

55. Și erau acolo multe femei, care priveau de departe și care veniseră după Iisus din Galileea, slujindu-I.

56. Printre ele erau: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob și a lui Iosie și mama fiilor lui Zevedeu.

57. Iară după ce s'a făcut sară, a venit un om bogat din Arimateea, anume Iosif, care de asemenea era ucenic al lui Iisus.

58. Acesta mergând la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să se dea trupul.

59. Și luând Iosif trupul, L-au învălit în giulgiu curat

60. și L-a pus în mormântul său cel nou, care era săpat în stâncă și prăvălind o piatră mare pe ușa mormântului, s'a dus.

61. Și era acolo Maria Magdalena și o altă Marie, care ședeau în preajma mormântului.

62. Iară a doua zi, care vine după Vineri, s'au adunat căpeteniile preoților și fariseii la Palat și au zis:

63. « Domnule, ne-am adus aminte, că înșelătorul acela, când era încă viu, a zis: după trei zile Mă voi scula. »

64. Poruncește dară să se păzească mormântul până a treia zi, ca nu cumva venind ucenicii Lui noaptea, să-L fure și să spună poporului, că s'a sculat din morți; și va fi rătăcirea cea din urmă mai rea decât cea dintâi ».

65. Pilat însă le-a zis: « Aveți strajă, mergeți și întăriți cum știți ».

66. Iar ei mergând, au întărit mormântul cu strajă, și au pecetluit piatra.

CAP. 28.

Învierea lui Hristos. Ingerul și femeile la mormânt. Hristos se arată apostolilor. Porunca botezului.

1. Iară după ce a trecut ziua odihnei, când se lumina spre ziua cea dintâi a săptămânii, a venit Maria Magdalena și cealaltă Marie să vadă mormântul.

2. Și iată s'a făcut cutremur mare, căci ingerul Domnului, pogorându-se din cer și venind, a prăvălit piatra de pe ușa mormântului și a șezut pe dânsa.

3. Înfațișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada.

(39) Ps. 21, 7; 68, 24; 108, 25. Marc. 15, 29. Luc. 23, 35. (40-42) Mat. 26, 61. Marc. 14, 58; 15, 30-32. Luc. 23, 35-37. Ioan 2, 19. (43) Ps. 21, 8. Întel. 2, 13, 18. (44) Dan. 3, 15; 6, 21. Marc. 15, 32. Luc. 23, 39. (45) Am. 8, 9. Luc. 23, 44. (46) Ps. 21, 1. Marc. 15, 34. Evr. 5, 7. (47) Marc. 15, 35. (48) Ps. 68, 25. Mat. 27, 34. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. Ioan 19, 28-29. (49-57) Eș. 26, 31. 1 Reg. 1, 1. 2 Paral. 3, 14. Dan. 3, 25. Întel. 2, 17.

Mat. 28, 1. Marc. 15, 36-43. Luc. 23, 36-51. Ioan 19, 30-38. Evr. 10, 20. (58-61) Mat. 28, 1. Marc. 15, 44-47. Luc. 23, 52-55. (63) Mat. 16, 21; 17, 23; 20, 19; 26, 61. Marc. 8, 31; 10, 34. Luc. 9, 22; 18, 33; 24, 6. Ioan 2, 19; 7, 12. (66) Ps. 40, 8. Dan. 6, 18. Cap. 28.—(1) Mat. 27, 56, 61. Marc. 16, 1. Luc. 23, 56; 24, 1. Ioan 20, 1. (2) Marc. 16, 3-5. Luc. 24, 4. Ioan 20, 11-12.

4. Și de frica lui s'au ctremurat străjerii și s'au făcut ca niște morți.

5. Iară îngerul vorbind, a zis femeilor: «Nu vă temeți! Căci știu că pe Iisus cel răstignit îl căutați.

6. Nu este aicea, căci S'a sculat, cum a zis. Veniți de vedeți locul, unde a zăcut Domnul,

7. și duceți-vă de grabă de spuneți ucenicilor Lui, că s'a sculat din morți și va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo îl veți vedea. Iată am spus vouă ».

8. Și ieșind ele repede dela mormânt, cu frică și cu bucurie mare, au alergat să vestească ucenicilor Lui.

9. Dar pe când mergeau ele să vestească ucenicilor Lui, iată Iisus le-a întâmpinat și a zis: «Bucurați-vă!» Iară ele apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s'au închinat.

10. Atunci Iisus le-a zis: «Nu vă temeți! Mergeți de spuneți fraților Mei, să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedea ».

11. Iară după ce s'a dus ele, au venit unii din străjeri în cetate și au spus căpeteniilor preoților toate cele ce se petrecuseră.

12. Și aceștia adunându-se cu bătrânii și făcând sfat, au dat bani mulți ostașilor și au zis:

13. «Să spuneți, că noaptea, când dormeam noi, au venit ucenicii Lui și L-au furat.

14. Dacă însă va ajunge aceasta la guvernator, noi îl vom potoli și vă vom face fără grijă ».

15. Iară ei luând banii, au făcut cum fuseseră învățați. Și s'a lătit vorba aceasta între Iudei până în ziua de astăzi.

16. Iar cei unsprezece ucenici s'au dus în Galileea, în muntele unde le poruncise Iisus,

17. și văzându-L, I s'au închinat; unii însă s'au îndoit.

18. Și apropiindu-se Iisus le-a grăit și a zis: «Datu-Mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ.

19. Mergeți dară și învățați toate popoarele, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh,

20. povățuindu-le să păzească toate câte v'am poruncit. Și iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin ».

(3) Dan. 10, 6. Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. (4) Marc. 16, 5. Luc. 24, 5. (5) Marc. 16, 6. Luc. 24, 5. Ioan 20, 13. (6) Mat. 12, 40; 16, 21; 17, 23. Marc. 16, 6. Luc. 24, 6. (7) Mat. 26, 32. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 24, 6. Ioan 21, 1. Fapt. 1, 3; 10, 40-41. 1 Cor. 15, 5. (8) Jud. 13, 22. Marc. 16, 8. Luc. 24, 9-10, 22. (9) Marc. 16, 9-10. Luc. 8, 2. Ioan 20, 14. (10) Ioan 20, 17. Evr. 2, 11. (16) Mat. 26,

32; 28, 7. Marc. 14, 28. (17) Luc. 24, 52. (18) Ps. 8, 6. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27. Luc. 1, 32; 10, 22. Ioan 3, 31, 35; 5, 22; 13, 2; 17, 2. 1 Petr. 3, 22. Rom. 14, 9. 1 Cor. 13, 24. Ef. 1, 10, 22. Filip. 2, 9. Col. 1, 16. Evr. 2, 8. Apoc. 17, 14; 19, 16. (19) Is. 52, 10. Marc. 16, 15. Luc. 24, 47. Ioan 15, 16. Fapt. 2, 38. 1 Ioan 5, 7. Rom. 10, 18. Col. 1, 23. (20) Mat. 18, 20. Ioan 14, 18.

SFÂNTA EVANGHELIE

DUPĂ LUCA

CAP. 1.

Pricina scrierii acestei Evanghelii. Ingerul vestește nașterea Inaintemergătorului și a lui Hristos. Maria la Elisaveta. Nașterea lui Ioan și prorocia lui Zaharia.

1. Deoarece mulți s'au apucat să alcătuiască istorisiri despre faptele bine cunoscute la noi,

2. după cum ni le-au împărtășit cei ce dela început au fost văzători și slujitori ai Cuvântului,

3. am găsit și eu cu cale ca, cercetând cu amănuntul toate dela început, să ți le scriu pe rând, alesule Teofile,

4. ca să cunoști temeinicia învățăturilor, pe care le-ai primit *prin graiu*.

5. În zilele lui Irod, regele Iudeei, era un preot, numit Zaharia, din ceata *preoțească* a lui Abia; și femeia lui era din fetele lui Aaron și numele ei era Elisaveta.

6. Aceștia amândoi erau drepti înaintea lui Dumnezeu, urmând toate poruncile și legile Domnului fără prihană,

7. însă nu aveau copii, pentru că Elisaveta era *stearpă* și amândoi erau înaintați în vârstă.

8. Dar slujind el odată înaintea lui Dumnezeu, când era de rând ceata sa, și aruncându-se sorți, cum se obișnuia între preoți,

9. i-a căzut lui sarcina să intre în biserică Domnului ca să tămâieze.

10. În vremea tămâierii însă, când toată mulțimea poporului se ruga afară,

11. s'a arătat un inger al Domnului, care stătea în dreapta altarului tămâierii,

12. și Zaharia, când l-a văzut, s'a turburat și l-a cuprins frica.

13. Iar ingerul a zis către dânsul: «Nu te teme Zaharie, că s'a auzit rugăciunea ta și Elisaveta, femeia ta, îți va naște un fiu, și-i vei pune numele Ioan..

14. Acela-ți va fi bucurie și veselie și mulți se vor bucura de nașterea lui;

15. căci va fi mare înaintea Domnului: vin și sicheră nu va bea, oi se va umplea de Duh Sfânt chiar din pântecul mamei sale;

16. pe mulți din fiii lui Israil îi va întoarce la Domnul Dumnezeu lor.

17. Acesta va merge înaintea Lui cu duhul și puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre fiii lor și pe cei neascultători la înțelepciunea dreptilor, alcătuiind Domnului un popor pregătit ».

18. Atunci Zaharia a zis către inger: «Pe ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în vârstă ».

19. Iară ingerul răspunzând, i-a zis: «Eu sunt Gavriil, cel ce stă înaintea lui Dumnezeu, și sunt trimis să-ți grăiesc și să-ți vestesc acestea.

20. Iată vei fi mut și nu vei putea grăi, până în ziua când se vor împlini acestea, pentru că n'ai crezut cuvintele mele, care se vor împlini la vremea lor ».

21. Poporul însă aștepta pe Zaharia și se mira că el zăbovește *atâta* în biserică.

Cap. 1.— (1-2) Ioan 15, 27. 1 Petr. 5, 1. 2 Petr. 1, 16. 1 Ioan 1, 1. Evr. 2, 3. (3) Fapt. 1, 1. (5) 1 Paral. 24, 5, 10, 19. Neem. 12, 4, 17. (6) Fac. 7, 1; 17, 1. 3 Reg. 9, 4. 4 Reg. 20, 3. 2 Paral. 15, 17. Iov 1, 1, 8. Ps. 118, 5. (7) Fac. 16, 1; 25, 21. 1 Reg. 1, 2. (8) 1 Paral. 24, 19. 2 Paral. 8, 14; 31, 2. (9) Es. 30, 7. Lev. 16, 17. 1 Reg. 2, 28. 1 Paral. 24, 19. 2 Paral. 29, 11. Evr. 9, 6. (10) Lev. 16, 17.

(11) Es. 30, 1. (12) Jud. 6, 22; 13, 6, 20. Dan. 10, 7. Luc. 2, 9. Fapt. 10, 3. (13) Jud. 6, 23. Luc. 1, 60, 63. Fapt. 10, 31. (14) Luc. 1, 58. Ioan 5, 35. (15) Num. 6, 3. Jud. 13, 14. Ier. 1, 5. Mat. 11, 9. Luc. 7, 33. Gal. 1, 15. (17) Is. 40, 3. Mal. 3, 1, 24. Mat. 11, 14. Marc. 1, 3; 9, 12. Luc. 1, 76. Ioan 1, 23. (18) Fac. 17, 17. (19) Dan. 8, 16; 9, 21. (20) Iez. 3, 26. Luc. 1, 64.

22. Iară când a ieșit, nu putu să le grăiască. Și au înțeles, că văzuse o vedenie în biserică. Iar el le făcea semne și a rămas mut.

23. Iar după ce s'au împlinit zilele lui de slujbă, s'a dus acasă.

24. După zilele acestea Elisaveta, femeia sa, a rămas grea și s'a tăinuit cinci luni, zicând:

25. «Astfel a făcut Domnul *miilă* cu mine, când a voit să ridice defăimarea mea dintre oameni».

26. Iară în luna a șasea, îngerul Gavriil a fost trimis dela Dumnezeu într'o cetate a Galileei, al căreia nume era Nazaret,

27. la o fecioară logodită cu un bărbat, al căruia nume era Iosif, din casa lui David; și numele fecioarei era Maria.

28. Și intrând îngerul la dânsa, a zis: «Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine! Binecuvântată ești tu între femei!»

29. Iară ea văzându-l, s'a turburat de cuvântul lui și cugeta: ce să însemneze oare urarea aceasta?

30. Îngerul însă i-a zis: «Nu te teme Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu.

31. și iată vei zămisi și vei naște un Fiu și-I vei pune numele Iisus.

32. Acesta va fi mare și Fiul Celui de sus se va chema, iar Domnul Dumnezeu Îi va da tronul lui David, tatăl Său;

33. și va domni peste casa lui Iacov în veci și împărăția lui nu va avea sfârșit».

34. Atuncea Maria a zis către înger: «Cum va fi aceasta, de vreme ce nu știu de bărbat?»

35. Și răspunzând îngerul, i-a zis: «Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui de sus te va umbri. De aceea și Sfântul, care se va naște, se va numi Fiul lui Dumnezeu.

36. Iată și Elisaveta, rudenia ta, care se zicea stearpă, a zămislit și ea un fiu

la bătrânețele ei și e a șasea lună de când i s'a întâmplat aceasta,

37. că la Dumnezeu niciun lucru nu este cu neputință».

38. Atunci Maria a zis: «Iată roaba Domnului sunt; facă-se cu mine după graiul tău». Și s'a dus îngerul dela dânsa.

39. În zilele acelea, sculându-se Maria, s'a dus de grabă la munte, în cetatea Iuda,

40. și intrând în casa lui Zaharia, s'a închinat Elisavetei.

41. Dar cum a auzit Elisaveta salutarea Mariei, a săltat pruncul în pântecele ei și s'a umplut Elisaveta de Duh Sfânt

42. și a strigat cu glas mare și a zis: «Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelei tale!

43. Și de unde cinstea aceasta pentru mine, ca să vină la mine maica Domnului meu?

44. Căci iată cum ajunse glasul salutării tale în urechile mele, a săltat pruncul cu bucurie în pântecele meu.

45. Ferice de ceea ce a crezut că se vor împlini cele spuse ei dela Domnul!»

46. Iar Maria a zis: «Mărește sufletul meu pre Domnul

47. și se bucură duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu;

48. că a căutat spre smerenia roabei sale și iată de acum mă vor ferici toate neamurile.

49. Că mi-a făcut mărire Cel Puternic, — sfânt fie numele Lui!

50. Că mila Lui e din neam în neam peste cei ce se tem de Dânsul.

51. Arătat-a tăria brațului Său și a risipit pe cei ce se mândreau în cugetele inimii lor.

52. Pogorît-a pe cei puternici de pe scaune și a ridicat pe cei smeriți;

53. pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați, iară pe cei bogați i-a scos afară deșerti.

54. Primit-a pe Israil, sluga Sa, aducându-și aminte de milă,

(21) Sir. 42, 24. (25) 1 Reg. 1, 11. Is. 42, 1; 54, 14. (27) Mat. 1, 18. Luc. 2, 4. (28) Jud. 6. 12. Luc. 1, 42; 11, 27. (31) Fac. 16, 11. I. 7, 14; 54, 5. Mat. 1, 21, 23, 25. Luc. 2, 21. (32) 2 Reg. 7, 12. 2 Paral. 17, 14. Ps. 131. 11. Is. 9, 6; 16, 5. Ier. 23, 5; 33, 17. Mih. 4, 8. Evr. 1, 8. (33) 2 Reg. 7, 16. 3 Reg. 11, 38. 39. 1 Paral. 22, 10. Ps. 44, 7; 88, 29, 36. Is. 9, 7. Ier. 23, 5. Dan. 2, 44; 3, 33; 6, 27; 7, 14, 27. Mih. 4, 7. Evr. 1, 8; 12, 28. (35) Jud. 11, 29. Dan. 9, 24. Mat. 1, 20. Ioan 1, 14. (36) Is. 54, 6. (37) Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 17, 27. Zah. 8, 6. Mat. 19, 26. Marc.

10, 27. Luc. 18, 27. Rom. 4, 21. (38) 2 Reg. 7, 28. (39) Is. Nav. 20, 7; 21, 11. (42) Jud. 5, 24. Luc. 1, 28. (45) Ioan 20, 29. (46) Eş. 15, 2. Ps. 33, 2; 34, 9. Is. 61, 10. Avac. 3, 18. (47) 1 Reg. 2, 1. Ps. 34, 9. Is. 61, 10. Avac. 3, 18. (48) Fac. 30, 13. Mal. 3, 11-12. Luc. 11, 27. (49) Ps. 70, 20; 110, 2; 125, 3. (50) Eş. 20, 6. Ps. 102, 17. (51) 2 Reg. 15, 34. Ps. 32, 10; 76, 14. Is. 51, 9; 52, 10. (52) Iov 5, 11. Ps. 112, 6-7; 146, 6. Is. 14, 2-6; 66, 2. (53) 1 Reg. 2, 5. Ps. 21, 29; 33, 11. Mat. 5, 6. (54) Deut. 7, 7. Ps. 97, 3. Is. 30, 18; 41, 8. Ier. 23, 3; 31, 3, 23. Luc. 1, 72.

55. cum a făgăduit părinților noștri, lui Avraam și seminției lui până în veac ».

56. Și a rămas Maria împreună cu Elisaveta ca la trei luni și apoi s'a întors la casa sa.

57. Elisavetei însă i-a venit vremea să nască și a născut un fiu.

58. Atunci auzind vecinii și rudeniile ei, că a făcut Domnul milă mare cu dânsa, s'au bucurat împreună cu ea.

59. Iar în ziua a opta au venit să taie împrejur pruncul și au vrut să-l numească Zaharia, după numele tatălui său.

60. Dar răspunzând mama lui, a zis: « Nu, ci Ioan să se cheme! »

61. Și i s'a zis: « Nu se află în neamul tău nimenea, care să se cheme cu acest nume ».

62. Apoi au făcut semne tatălui lui, cum ar voi să-l cheme.

63. Iară el cerând o tăbliță, a scris aceste cuvinte: « Ioan este numele lui ». Și s'au mirat toți.

64. Și îndată i s'a deslegat gura și limba lui și a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu.

65. Atunci a cuprins frică pe toți cei ce locuiau împrejurul lor și s'au vestit toate cuvintele acestea în toată partea muntoasă a Iudeei.

66. Și toți cei ce le auzeau, le păstrau în inima lor și ziceau: « Ce are să fie oare pruncul acesta? » Și mâna Domnului era peste dânsul.

67. Atuncea Zaharia, tatăl lui, s'a umplut de Duh Sfânt și a prorocit, zicând:

68. « Binecuvântat fie Domnul, Dumnezeuul lui Israil, că a cercetat și a răscumpărat pe poporul Său;

69. și ne-a ridicat un Mântuitor puternic în casa lui David, slugi sale,

70. precum a grăit prin gura sfinților Săi, a prorocilor celor de demult:

71. că ne va mântui de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor ce ne urăsc:

72. făcând astfel milă cu părinții noștri și aducându-și aminte de așezământul Său cel sfânt.

73. de jurământul cu care s'a jurat lui Avraam, părintele nostru,

74. că izbăvind-ne din mâinile vrăjmașilor noștri, ne va da

75. să-l slujim fără de frică, viețuind cu sfințenie și cu dreptate înaintea Lui în toate zilele vieții noastre.

76. Și tu Pruncule, te vei chema proroc al Celui de sus, căci vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I gătești calea

77. și ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii, pentru iertarea păcatelor lui,

78. prin-bunătatea milei Dumnezeului nostru, pentru care ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de sus,

79. ca să lumineze pe cei ce ședeau în întunec și în umbra morții și să îndrepteze picioarele noastre pe calea păcii ».

80. Iară pruncul creștea și se întărea cu duhul și a fost în pustie până în ziua când s'a arătat lui Israil.

CAP. 2.

Nașterea lui Hristos. Tăierea împrejur și întâmpinarea lui. Simeon și Ana profece. Iisus la 1 ani în biserică.

1. În zilele acelea a ieșit poruncă dela Cezarul August, să se înscrie toată lumea ¹⁾).

2. Inscrierea aceasta a fost întâia pe când guverna în Siria Cvirinus.

3. Deci s'au dus toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

4. S'a suit atunci și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeia, la o cetate a lui David, care se cheamă Vitilem, — pentru că el era din casa și din neamul lui David, —

5. ca să se înscrie cu Maria, logodnica sa, care era grea.

6. Dar pe când erau ei acolo, Mariei i-a venit vremea să nască

(55) Fac. 17, 19; 22, 18. Ps. 131, 11-12. Mih. 7, 25. (58) Luc. 1, 14. (59) Fac. 17, 12. Lev. 12, 3. (60) Luc. 1, 13. (63) Luc. 1, 13. (64) Luc. 1, 20. (66) 3 Reg. 18, 46. Ps. 79, 18. Iez. 3, 22. Fapt. 11, 21. (67) Ioil 3, 1. 2 Petr. 1, 21. (68) Ps. 40, 13; 71, 18; 110, 9. Mat. 1, 21. Luc. 7, 16. (69) 1 Reg. 2, 1. Ps. 74, 11; 88, 16-17; 131, 17. Iez. 29, 21. Zah. 12, 8. (70) Ps. 71, 4. Is. 35, 4. Ier. 23, 6; 30, 8-10. (71) Ps. 105, 10. (72) Fac. 17, 7; 22, 16; 26, 3. Lev. 26, 42. 2 Reg.

7, 15. Ps. 97, 3; 110, 5. Ier. 31, 33. Iez. 16, 60. Dan. 9, 9. Evr. 6, 13. (73) 1 Paral. 16, 16. Ps. 104, 9. Mih. 7, 20. Evr. 6, 13, 17. (74) Rom. 8, 15. Evr. 2, 15; 9, 14. (75) 1 Petr. 1, 15. Ef. 4, 24. Co. 1, 22. (76) Is. 40, 3. Mat. 3, 1; 4, 5. Mat. 3, 3; 11, 10. Luc. 1, 17. (78) Ier. 23, 5. Zah. 3, 8; 6, 12. Mat. 3, 20. (79) Is. 9, 1; 43, 8; 49, 9; 60, 1-3. Mat. 4, 16. Fapt. 26, 18. (80) 1 Reg. 2, 21. Mat. 3, 1. Luc. 2, 40. Cap. 2. — (4) 1 Reg. 16, 1-4. Luc. 1, 27. Ioan 7, 42. (5) Mat. 1, 18.

¹⁾ Să se înscrie toată lumea, adică să se numere toți oamenii.

7. și a născut pe Fiul său Întâiul născut. L-a înfășat și L-a culcat în iesle, pentru că ei n'au avut loc în casa de oaspeți.

8. În partea aceea însă erau niște păstori, care mâncau pe câmp și străjuiau noaptea cu rândul împrejurul turmei lor.

9. Dar iată a stătut înaintea lor un înger al Domnului și slava Domnului a strălucit peste ei și s'au spăimântat foarte tare.

10. Îngerul însă le-a zis: «Nu vă temeți! Căci iată vă vestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;

11. că astăzi în cetatea lui David vi s'a născut un Mântuitor. Care este Hristos Domnul.

12. Și acesta va fi semnul: veți găsi culcat în iesle un Prunc înfășat ».

13. Atunci de odată s'a arătat împreună cu îngerul o mulțime de oaste cerească, care slăvea pe Dumnezeu și zicea:

14. «Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire!»

15. Idată însă cum s'au dus îngerii dela ei la cer, păstorii au zis unul către altul: «Să mergem până la Vitleem și să vedem ce s'a făcut cu cuvântul acesta, pe care ni l-a vestit Domnul».

16. Și au venit de grabă și au găsit pe Maria, și pe Iosif, și Pruncul culcat în iesle.

17. Și văzându-l, au spus ceea ce li se grăise despre Pruncul acesta.

18. Și toți cei ce au auzit s'au mirat de cele ce au grăit păstorii către dânsii.

19. Iară Maria păstra toate cuvintele acestea, punându-le în inima sa.

20. Apoi s'au întors păstorii la turma lor, slăvind pe Dumnezeu pentru toate cele ce au auziseră și văzuseră, după cum li se spusese.

21. Iară când s'au împlinit opt zile, ca să taie împrejur pe *Prunc*, l s'a pus numele Iisus, care l se dăduse de înger, înainte de a se zămisi El în pântecele mamei Sale.

22. Iar când s'au împlinit zilele curățirii lor, după legea lui Moise, *Iosif și Maria* au adus pe *Prunc* la Ierusalim, ca să-L înfățișeze Domnului,

23. cum este scris în legea Domnului: «Ca tot întâiul născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului»

24. și să dea jertfă o pereche de turturele, sau doi pui de porumbel, după cele spuse în legea Domnului.

25. Dar iată era pe atunci în Ierusalim un om, numit Simeon. Și omul acesta era drept și evlavios, așteptând mângâierea lui Israil și Duhul Sfânt era peste el.

26. Acestuia i se prevestise dela Duhul Sfânt, să nu vadă moartea, până nu va vedea pe Hristosul Domnului.

27. Atunci a venit el în biserică, mișcat de Duhul Sfânt, și când părinții au adus pe Pruncul Iisus, ca să săvârșească asupra Lui cele rânduite de lege,

28. acela L-a luat în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

29. «Acum liberezi pe robul Tău Stăpâne, cu pace, după cuvântul Tău;

30. căci au văzut ochii mei mântuirea Ta,

31. care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor,

32. ca să fie lumină spre luminarea neamurilor și slava poporului Tău Israil ».

33. Și se mirau Iosif și mama *Pruncului* de cele ce se grăiau despre Dânsul.

34. Iar Simeon i-a binecuvântat și a zis către Maria, mama *Pruncului*: «Iată Acesta este pus spre căderea și scularea multora în Israil și semn de dispută,

35. ca să se descopere cugetele din multe inimi și chiar prin sufletul tău va trece sabie ».

36. Tot acolo mai era o prorociță. Ana, fata lui Fanuil, din neamul lui Asir; aceasta era foarte înaintată în vârstă și trăise cu bărbatul său șapte ani după fecioria sa;

37. și aceasta era o văduvă ca de optzeci și patru de ani, care nu se

(7) Is. 9, 6. Mat. 1, 23; 2, 1. 3 Cor. 8, 9. (9) Luc. 1, 11-12. (10) Is. 40, 1. (11) Is. 9, 6. Mat. 1, 16-21; 2, 2. (12) Jud. 6, 17. Is. 7, 11. (13) Fac. 28, 13; 32, 1-2. Ps. 102, 20-21; 148, 1-2. Is. 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Apoc. 5, 11. (14) Is. 2, 4; 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Luc. 1, 79; 19, 38. Rom. 5, 1. Ef. 1, 12, 17; 2, 17. (15) Ps. 110, 2-3. (16) Mat. 2, 11. (17) Fac. 37, 11 (21) Fac. 17, 10-12. Lev. 12, 3. Mat. 1, 21 25. Luc. 1, 31. (22) Lev. 12, 2-6. (23) Es.

13, 2-12; 22, 29; 34, 19. Num. 3, 13; 8, 16; 18, 15. (24) Lev. 5, 7; 12, 6-8; 14, 22. (25) Luc. 2, 38; 24, 21. (26) Ps. 88, 48. Evr. 11, 5. (27) Fac. 46, 30. Ințel. 4, 7. Filip. 1, 23. (30) Fac. 49, 18. 1 Reg. 2, 1. Ps. 97, 3. Is. 52, 10. Luc. 3, 6. Tit 2, 11. (31) Is. 11, 10. (32) Is. 9, 1; 42, 6; 49, 6; 60, 1-3. Mat. 4, 16. Ioan 9, 5. Fapt. 13, 47; 26, 18. (34) Is. 8, 14; 52, 14. Mat. 21, 44. 1 Petr. 2, 7. Rom. 9, 32-33. 2 Cor. 2, 16. (35) Ioan 19, 25. (36) Ps. 91, 14. (37) Ps. 25, 8. 1 Tim. 5, 5.

depărta de biserică, slujind lui Dumnezeu ziua și noaptea cu post și rugăciuni.

38. Venind și aceasta în ceasul acela, a dat slavă Domnului și a grăit de Dânsul tuturor celor ce așteptau izbăvirea în Ierusalim.

39. După ce au săvârșit ei toate, după legea Domnului, s'au întors în Galileea, în orașul lor Nazaret.

40. Iară Pruncul creștea și se întărea cu duhul, umplându-se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era peste Dânsul.

41. Părinții lui Iisus se duceau în fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Paștilor.

42. Când a împlinit Iisus doisprezece ani, suindu-se ei după obicei la Ierusalim, de sărbători, l-au luat și pe El.

43. Dar când s'au sfârșit zilele sărbătorilor, întorcându-se ei acasă, a rămas Pruncul Iisus în Ierusalim și n'a știut Iosif și Mama Lui.

44. Socotind însă că se află cu tovarășii, au mers calea de o zi și l-au căutat printre rudeni și cunoscuți,

45. dar negăsindu-L, s'au întors la Ierusalim, ca să-L caute.

46. Și după trei zile l-au găsit în biserică, șezând în mijlocul învățaților, ascultându-i și întrebându-i.

47. Și toți cei ce-L auzeau, se mirau de înțelepciunea și răspunsurile Lui.

48. Atunci văzându-L părinții Lui, au rămas uimiți; iar mama lui l-a zis: « Fiule, pentru ce ne-ai făcut așa? Iată, tatăl Tău și eu cu mare neliniște Te căutam ».

49. El însă le-a zis: « La ce era să Mă căutați? Nu știți oare, că Eu trebuia să fiu în cele ale Tatălui Meu? »

50. Dară ei n'au înțeles vorbele ce li s'au spus.

51. Și s'a pogorît Iisus cu dânșii și a venit în Nazaret și le era supus. Iar Mama Lui păstra toate cuvintele acestea în inima Sa.

52. Iisus însă propășea cu înțelepciunea, cu vârsta și cu harul înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

CAP. 3.

Propoveduirea lui Ioan. Mărturia lui despre Hristos. Botezul și spița neamului lui Iisus.

1. În anul al cincisprezecelea al domniei Cezarului Tiberie, când erau: Pilat Ponteanul guvernator în Iudeea, Irod tetrarh în Galileea, Filip, fratele său, tetrarh în Ituria și ținuturile Trahoni-tidei, și Lisanie tetrarh în Abilena,

2. pe vremea arhierilor Ana și Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

3. Și acesta a străbătut toată laturea Iordanului, propoveduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor,

4. cum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia prorocul, care zice: « Glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, netede faceți-I cărările! »

5. Toată valea să se umple și tot muntele și dealul să se pogoare, căile strâmbe să se îndrepte și colo colțuroase să se facă drumuri netede,

6. și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu ».

7. Ioan însă zicea mulțimilor, care veneau să se boteze de dânsul: « Pui de vipere, cine v'a spus să fugiți de mânia ce va să vie? »

8. Faceți dară roade vrednice de pocăință și să nu vă apucați să ziceți în sine: avem tată pe Avraam! Căci vă spun, că Dumnezeu și din pietrele acestea poate să ridice fii lui Avraam.

9. Iată, și seurea stă la rădăcina pomilor. Deci, tot pomul, care nu face roade bune, se taie și se aruncă în foc ».

10. Și-l întrebau mulțimile, zicând: « Dar ce să facem? »

11. Și el răspunzând, le zicea: « Cel ce are două haine să dea celui ce n'are și cel ce are merinde să facă asemenea ».

12. Și au venit și unii vameși să se boteze de el și au zis către dânsul: « Învățătorule, ce să facem? »

13. Iară el le-a zis: « Să nu cereți mai mult decât vă este rânduit ».

14. Și-l întrebau și ostașii, zicând: « Dar noi ce să facem? » Și el le-a zis: « Pe nimeni să nu pârșiți, nici să obij-

(38) Luc. 2, 25; 24, 21. (40) 1 Reg. 2, 21. Luc. 1, 80; 2, 52. (41) Eș. 23, 15, 17; 34, 25. Deut. 16, 1. (42) Deut. 16, 6. (46) Is. 53, 2. (47) 3 Reg. 10, 8. Mat. 7, 28. Marc. 1, 22. Luc. 4, 22, 32. Ioan 7, 15. (49) Mal. 3, 1. (50) Luc. 9, 45; 18, 34. (51) Fac. 37, 11. (52) 1 Reg. 2, 21, 26. Luc. 1, 80; 2, 40. Cap. 3.— (2) Ioan 1, 6. (3)

Mat. 3, 1-2. Marc. 1, 4. (4-6). Ps. 97, 3. Is. 40, 3-5. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 2, 30. Ioan 1, 23. Tit. 2, 11. (7-9) Mat. 3, 7-10, 19; 8, 11. Ioan 8, 39; 15, 6. (10) Fapt. 2, 37. (11) Luc. 11, 11. Luc. 2, 15-16. 1 Ioan 3, 17; 4, 20. 2 Cor. 8, 14. (12) Mat. 21, 31-32. Luc. 7, 29. (14) Eș. 23, 1. Lev. 9, 11.

duiți, și să vă mulțumiți cu solda voastră ».

15. Pe când însă poporul era în așteptare și se întrebau toți în inimile lor despre Ioan, de nu cumva este el Hristosul,

16. Ioan le răspundea tuturor și le zicea: « Eu vă botez cu apă, dar vine Cel mai tare decât mine, Cărnia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaia încălțămintelor Lui, Acela vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc.

17. El are lopata în mână și va curăți aria Sa; grâul îl va aduna în grânarul Său, iar pleava o va arde cu foc nestins ».

18. Acestea și alte multe spunea el, când învăța poporul.

19. Iară Irod Tetrarhul, fiind mustrat de dânsul pentru Irodiada, femeia fratelui său Filip, și pentru toate relele, care le făcea Irod,

20. a mai adaos la toate celelate rele și pe aceea, că a închis pe Ioan în temniță.

21. După ce însă s'a botezat tot poporul, botezându-se și Iisus și rugându-se, s'a deschis cerul,

22. și Duhul Sfânt s'a pogorît peste El în chip trupesc, ca un porumbel, și un glas s'a auzit din cer, zicând: « Tu ești Fiul Meu iubit. În Tine e bunăvoința Mea ».

23. Iar Acela, pentru care fusese glasul lui Dumnezeu, adică Iisus, era ca de treizeci de ani, când a început slujirea Sa, fiind, după cum se credea, fiul lui Iosif, al lui Heli;

24. al lui Matat, al lui Levi, al lui Melchi, al lui Iona, al lui Iosif;

25. al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Naghe;

26. al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Iosif, al lui Iuda;

27. al lui Ionan, al lui Risa, al lui Zorobabel, al lui Salatiil, al lui Nirie;

28. al lui Melchi, al lui Adi, al lui Cosam, al lui Elmodam, al lui Ir;

29. al lui Iosie, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Matata, al lui Levi;

30. al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionan, al lui Eliachim;

31. al lui Melea, al lui Mainan, al lui Matata, al lui Natan, al lui David;

32. al lui Iesei, al lui Ovid, al lui Booz, al lui Salmon, al lui Naason;

33. al lui Aminadav, al lui Aram, al lui Esrom, al lui Fares, al lui Iuda;

34. al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al lui Tara, al lui Nahor;

35. al lui Seruh, al lui Ragav, al lui Falec, al lui Ever, al lui Sala;

36. al lui Cainan, al lui Arfaxad, al lui Sim, al lui Noe, al lui Lameh;

37. al lui Matusal, al lui Enoh, al lui Iared, al lui Maleleil, al lui Cainan;

38. al lui Enos, al lui Sit, al lui Adam, al lui Dumnezeu.

CAP. 4.

Postul și ispita lui Iisus. El începe propoveduirea și e amenințat în Nazaret. Vindecări.

1. Intorcându-se Iisus dela Iordan, plin de Duhul Sfânt, a fost dus de Duhul în pustie,

2. unde s'a ispitit de diavolul patruzeci de zile, și în zilele acelea n'a mâncat nimica, iar după ce s'au sfârșit ele, a flămânzit.

3. Atunci diavolul I-a zis: « De ești Fiul lui Dumnezeu, zi pietrei acestea să se facă pâine ».

4. Iară Iisus i-a răspuns și a zis: « Scris este, că nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu ».

5. Apoi, suindu-L diavolul într'un munte înalt, I-a arătat într'o clipă toate împărățiile lumii

6. și I-a zis diavolul: « Ție-Ți voi da stăpânirea peste toate acestea și slava lor, că mi-i dată mie și cui voiesc, o dau;

7. așa dară, de Te vei închina înaintea mea, a ta va fi toată ».

8. Și răspunzând Iisus, i-a zis: « Lipsește dela Mine, satană! Căci scris este: Domnului Dumnezeului Tău să te închini, și numai Lui să-I slujești! »

9. Și L-a dus apoi diavolul în Ierusalim și punându-L pe aripa bisericii,

(15) Ioan 1, 20. (16) Mat. 3, 11. Marc. 1, 7-8. Ioan 1, 15, 26. Fapt. 1, 5; 2, 3. (17) Mih. 4, 12. Mat. 3, 12; 13, 30. (19) Mat. 14, 3. Marc. 6, 17. (20) Mat. 4, 12. (21) Mat. 3, 13, 16. Marc. 1, 10. Ioan 1, 32. (22) Ps. 2, 6. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 9, 35. Ioan 6, 27. (23) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. Ioan 6, 42. (31) 2 Reg. 5, 14. Zah. 12, 13. (32) Is. 11, 1. (34) Fac. 11, 24-26. (35) Fac.

11, 20-22. (36) Fac. 5, 28-29; 8, 10; 11, 10. (37) Fac. 5, 12. (38) Fac. 5, 3. Cap. 4.—(1) Jud. 13, 25. Mat. 4, 1. Marc. 1, 12. (2) Eq. 34, 28. 3 Reg. 18, 12; 19, 8. Mat. 4, 2. Marc. 1, 13. (3) Mat. 4, 3. (4) Deut. 8, 3. Ințel. 16, 26. Mat. 4, 4. (5) Iez. 4, 2. Mat. 4, 8. (6) Mat. 4, 9. (7) Mat. 4, 9. (8) Deut. 6, 13; 10, 20. Is. Nav. 24, 14. Mat. 4, 10. (9) Iez. 8, 3. Mat. 4, 5.

l-a zis: «De ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te de aici jos,

10. căci *este scris*: îngerilor Săi va porunci pentru Tine, ca să Te păzească,

11. și Te vor purta pe mâni, ca nu cumva să-Ți lovești piciorul de vreo piatră».

12. Iară Iisus răspunzând, i-a zis: «Zis este: să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău!»

13. Și sfârșind toată ispita, s'a dus diavolul dela Dânsul până la o vreme mai potrivită.

14. Și s'a întors Iisus în puterea duhului în Galileea și s'a lătit vestea despre Dânsul în tot ținutul dimprejur.

15. Și El învăța prin sinagogile lor, slăvit de toți.

16. Apoi a venit în Nazaret, unde fusese crescut, și după obiceiul Său, a intrat într-o zi de Sâmbătă în sinagogă și s'a sculat să cetească;

17. I s'a dat însă cartea prorocului Isaia și deschizând cartea, a aflat locul unde era scris:

18. «Duhul Domnului *este* peste Mine, pentrucă El M'a uns să binevestesc săracilor, și M'a trimis să vindec pe cei ce au inima zdrobită, să vesteso robilor izbăvire și orbilor vedere; să las pe cei strâmtorați slobozi,

19. și să vesteso anul milei Domnului».

20. Apoi închizând cartea, a dat-o slujitorului, și a șezut. În vremea asta ochii tuturor celor din sinagogă erau ațintiți spre El,

21. și El a început să le grăiască, zicând: «Astăzi s'a împlinit scriptura aceasta, pe care ați auzit-o».

22. Și toți îl mărturiseau și se mirau de cuvintele harului, care ieșeau din gura Lui, și ziceau: «Au nu este acesta feciorul lui Iosif?»

23. Iară El a zis către ei: «Negreșit, îmi veți spune zicătoarea aceasta: doctore, vindecă-te pe sineți; *adică îmi veți zice*: fă și aici, în patria Ta, câte am auzit că s'au făcut în Capernaum.

24. Dară adevărul vă grăiesc, — adăuse El, — că niciun proroc nu este primit în patria sa.

25. Vă spun însă drept că multe văduve erau în Israil în zilele lui Ilie,

când s'a închis cerul trei ani și șase luni, încât s'a făcut foamete mare peste tot pământul;

26. și la niciuna din ele n'a fost trimis Ilie, decât numai la o femeie văduvă, în Sarepta Sidonului.

27. Și mulți leproși erau în Israil pe vremea prorocului Elisei, și niciunul din ei nu s'a vindecat, decât numai Neeman Sirianul».

28. Și auzind acestea, toți cei din sinagogă s'au umplut de mânie

29. și sculându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până în sprinceană⁽¹⁾ muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce jos.

30. Dară El, trecând prin mijlocul lor, s'a dus și s'a pogorât la Capernaum, o cetate a Galileei,

31. și învăța *poporul* Sâmbăta.

32. Și se mirau toți de învățătura Lui, căci cuvântul Lui era plin de putere.

33. În sinagoga *aceea*⁽²⁾ însă era un om, care avea duh de drac necurat, și acesta striga cu glas tare,

34. zicând: «O! ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te știu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu».

35. Iisus însă l-a certat, zicând: «Taci și ieși din *omul* acesta!» Și dracul trântindu-l *pe om* în mijlocul *adunării*, a ieșit dintr'însul, nevătămându-l nicidecum.

36. Atuncea s'a făcut frică peste toți și grăiau unii către alții, zicând: «Ce însemnează aceasta, că El poruncește cu stăpânire și putere duhurilor necurate și ies?»

37. Și s'a lătit vestea despre Dânsul prin toate locurile de prin prejur.

38. Iar după ce a ieșit din sinagogă, s'a dus la casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era cuprinsă de friguri rele și L-au rugat pentru dânsa.

39. Iar El stând lângă ea, a certat frigurile și au lăsat-o; și ea s'a sculat îndată și le-a slujit.

40. Asfințind însă soarele, toți câți aveau bolnavi de felurite boale, i-aduceau la Dânsul; iar El punându-și mâinile pe fiecare din ei, îi vindeca.

(10) Ps. 70, 3; 90, 11-12. Mat. 4, 6. (12) Deut. 6, 16. Mat. 4, 7. (14) Mat. 4, 12, 23. Marc. 1, 14. Ioan 4, 43. (16) Mat. 4, 13; 13, 54. Marc. 6, 1. (18) Lev. 25, 41. Is. 42, 7; 61, 1. Zah. 4, 6. Luc. 7, 22. Fapt. 10, 38. (19) Is. 61, 2. 2 Cor. 6, 2. (22) Ps. 44, 2-3. Cânt. 5, 16. Mat. 13, 54. Marc. 6, 1, 3. Luc. 2, 47; 3, 23. Ioan

6, 42; 7, 27. (23) Sir. 18, 20. (24) Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Ioan 4, 44. (25) 3 Reg. 17, 9. Iac. 5, 17. (26) 3 Reg. 17, 10. (27) 4 Reg. 5, 14. (31) Mat. 4, 13. Marc. 1, 21. (32) Mat. 7, 28-29. Marc. 1, 22. Luc. 2, 47. Ioan 7, 46. Tit 2, 15. (33-34) Marc. 1, 23-24. (38) Mat. 8, 14. Marc. 1, 29. (39) Mat. 8, 15. (40) Mat. 8, 16. Marc. 1, 32

41. Și ieșeau dracii din mulți, strigând și zicând: «Tu ești Hristosul. Fiul lui Dumnezeu». El însă certându-i, nu-i lăsa să grăiască că știu, că-l Hristosul.

42. Iară dacă s'a făcut ziua, a ieșit de acolo și s'a dus într'un loc pustiu; și mulțimea căutându-L, a venit la Dânsul și-l oprea de a se duce dela ei.

43. El însă le-a zis: «Mi se cuvine să binevestesc împărăția lui Dumnezeu și altor cetăți. că pentru aceasta sunt trimis».

44. Și s'a dus de a propoveduit prin sinagogile Galileei.

CAP. 5.

Pescuirea minunată. Vindecarea leprosului și a slăbănogului. Chemarea lui Levi și ospătarea cu păcătoșii. Postul.

1. Odată însă, când Iisus stătea lângă lacul Genisartului și mulțimea se îngrămădea împrejurul Lui, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu,

2. a văzut stând lângă lac două luntre, iar pescarii, ieșiți din ele, își spălau mrejele.

3. Și suindu-se în una din aceste luntre, care era a lui Simon, l-a rugat pe acesta s'o depărteze puțin de mal și șezând, învăța din luntre poporul.

4. Iară când a conținut de a grăi, a zis către Simon: «Trage la adânc și vă aruncați mrejele spre pescuire».

5. Răspunzând însă Simon, a zis către Dânsul: «Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și n'am prins nimic; dar fiindcă zici Tu, voi arunca mreaja».

6. Și făcând aceasta, au prins mulțime multă de pești, încât se rupea mreaja lor.

7. Atunci au făcut semn tovarășilor celor din cealaltă luntre, ca să vină să le ajute; și au venit și au umplut amândouă luntrele încât acestea se afundau.

8. Iar Simon Petru văzând aceasta, a căzut la picioarele lui Iisus, zicând: «Ieși dela mine Doamne, că sunt om păcătos!»

9. Căci pentru pescuirea peștilor ce prinseseră îl cuprinsese frica pe el și pe toți cei cu el,

10. de asemenea și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau tovarăși lui Simon. Atuncea Iisus a zis către Simon: «Nu te teme! De acum vei fi pescuitor de oameni».

11. Și trăgând luntrele la mal, au lăsat toate și l-au urmat Lui.

12. Întâmplându-se însă să fie Iisus într'o cetate, iată a venit un om plin de lepră și, văzând pe Iisus, a căzut pe fața sa, rugându-L și zicând: «Doamne de ai vrea, poți să mă curățești!»

13. Și întinzând Iisus mâna, S'a atins de el și a zis: «Voiesc, curățește-te! Și îndată s'a dus lepra de pe dânsul.

14. Și El i-a poruncit să nu spună aceasta nimănui, ci mergând, să se arate preotului și să ducă pentru curățirea sa jertfă, cum a poruncit Moise, spre încredințarea lor.

15. Vestea însă despre Dânsul se lăța tot mai mult și se adunau gloate multe să-L asculte și să se vindece de boalele lor;

16. iară El se ducea în pustie și se ruga.

17. Și într-o zi, când Iisus învăța, iar farisei și învățători de lege, veniți de prin toate satele Galileei și Iudeei și din Ierusalim, ședeau acolo, și puterea Domnului se arăta în vindecarea bolnavilor,

18. iată niște oameni au adus pe un pat un om, care era paralizat, și căutau să-l vâre în casă și să-l pună înaintea lui Iisus;

19. dar din pricina poporului, negăsind pe unde să-l vâre, s'au suit pe acoperiș și l-au lăsat printre podele cu patul în mijlocul casei, înaintea lui Iisus.

20. Și văzând El credința lor, a zis celui bolnav: «Omule, ți se iartă păcatele!»

21. Iar cărturarii și fariseii au început a zice în gândul lor: «Cine-i acesta, de grăiește hule? Cine poate să ierte păcatele, decât numai singur Dumnezeu?»

22. Iisus însă cunoscând gândurile lor, le-a răspuns și a zis: «Ce gândiți în inimile voastre?»

(41) Mat. 8, 29. Marc. 1, 34; 3, 11-12. (42) Marc. 1, 35. (43) Marc. 1, 38. (44) Marc. 1, 39. Cap. 5.— (1) Num. 34, 11. Is. Nav. 11, 2. Mat. 4, 18. Marc. 1, 16. (2) Mat. 4, 18. (4) Ioan 21, 6. (8) 2 Reg. 6, 9. 3 Reg. 17, 18. Iov 42, 5. (10) Mat. 4, 19. Marc. 1, 17. (11) Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 18, 28. (12) Mat. 8, 2. Marc. 4, 40. (13) Mat. 8, 3. Marc. 1, 41. (14) Lev.

12, 2-5; 14, 3-4. Mat. 8, 4; 12, 16. Marc. 1, 43-44; 5, 43. Luc. 8, 56; 17, 14. (15) Mat. 4, 25. Marc. 1, 45; 3, 7. Luc. 6, 17. Ioan 6, 2. (16) Mat. 14, 23. Marc. 1, 35; 6, 46. Luc. 4, 42. (18) Mat. 9, 2. Marc. 2, 3. (20) Luc. 7, 48. (21) Is. 43, 25; 44, 22. Mat. 9, 3. Marc. 2, 6-7. Luc. 7, 49. (22) Ps. 139, 2. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 6, 8. Ioan 2, 24.

23. Ce este mai lesne? A zice: ți se iartă păcatele tale, sau a zice: scoală și umblă?

24. Dară ca să știți, că Fiul Omului are putere pe pământ de a ierta păcatele, zice paralizatului: ție-ți grăiesc: scoală, ia-ți patul și du-te la casa ta!

25. Și acela s'a sculat îndată înaintea lor, și-a luat patul, pe care zăcuse, și s'a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.

26. Atuncea i-a cuprins mirarea pe toți și au slăvit pe Dumnezeu și s'au umplut de spaimă, zicând: «Lucruri minunate am văzut astăzi».

27. După acestea ieșind Iisus de acolo, a văzut pe un vameș, anume Levi, șezând la vamă și i-a zis: «Urmează-Mi!»

28. Și acela lăsând toate, s'a sculat și l-a urmat.

29. Și l-a făcut Levi ospăț mare în casa sa; și era acolo mulțime multă de vameși și alții, care se ospătau cu dânsii.

30. Iară cărturarii și fariseii cărteau și ziceau către ucenicii Lui: «Pentru ce mâncați și beți cu vameșii și cu păcătoșii?»

31. Și răspunzând Iisus, a zis către dânsii: «N'au nevoie de doftor cei sănătoși, ci cei bolnavi.

32. N'am venit să chem la pocăință pe cei drepti, ci pe cei păcătoși».

33. Iară ei au zis către Dânsul: «Pentru ce ucenicii lui Ioan postesc adesea și fac rugăciuni, de asemenea și ai fariseilor, iară ai Tăi mănâncă și beau?»

34. Iară El a zis către dânsii: «Puteți voi oare să faceți pe nuntași să postească, câtă vreme mirele este cu dânsii?»

35. Vor veni însă zile, când se va lua mirele dela dânsii și atunci, în zilele acelea vor posti».

36. Și le-a spus și o pildă, zicând: «Nimenia nu taie petec din o haină nouă ca să-l pună la o haină veche; altmintrelea, și pe cea nouă o strică și nici la cea veche nu se potrivește petecul luat din cea nouă.

37. Și nimenia nu pune vin nou în burduf vechiu; altmintrelea vinul cel nou sparge burduful și se varsă și el și burduful se pierde;

38. ci vinul cel nou trebuie să se pună în burduf nou și amândouă se vor păstra.

39. De asemenea nimenia, după ce a băut vin vechiu, nu va voi să bea îndată de cel nou, căci zice: cel vechiu e mai bun».

CAP. 6.

Iisus prin semănături. Omul cu mâna uscată. Alegerea apostolilor. Cuvântarea de pe munte.

1. În Sâmbăta a doua după cea a Paștilor, I s'a întâmplat lui Iisus să treacă prin semănături și ucenicii Lui rupeau spice și frecându-le în palme, mâncau.

2. Iară unii din farisei le-au zis: «Pentru ce faceți ceea ce nu se cuvine a face Sâmbăta?»

3. Și răspunzând Iisus, le-a zis: «Au doară n'ați cetit ce a făcut David, când a flămânzit el și cei ce erau cu dânsul:

4. cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a luat pâinile punerii înainte, pe care pu se cădea să le mănânce decât numai preoții, și a mâncat și a dat și celor ce erau cu dânsul?»

5. Apoi le-a zis: «Fiul Omului este stăpân și al Sâmbetei».

6. Iară în altă Sâmbătă, s'a întâmplat să intre El într'o sinagogă și să învețe. Și era acolo un om, care avea mâna dreaptă uscată.

7. Cărturarii și fariseii însă îl pândeau de va vindeca pe cineva Sâmbăta, ca să-I găsească vină.

8. Dar El știind gândurile lor, a zis omului celui cu mâna uscată: «Scoală și stai în mijloc!» Și acela s'a sculat.

9. Atuncea Iisus le-a zis: «Vă întreb: ce se cade Sâmbăta: a face bine, sau a face rău? A mântui un suflet, sau a pierde?» Iară ei tăceau.

10. Apoi privindu-i pe toți, a zis omului aceluia: «Intinde-ți mâna!» Și a făcut așa. Și s'a făcut mâna lui sănătoasă, ca și ceialaltă.

11. Iară ei s'au umplut de mânie și se sfătuiau între dânsii ce ar trebui să facă lui Iisus.

(23-27) Mat. 9, 5-9. Marc. 2, 9-14. Ioan 5, 8. (29) Mat. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 15, 1. (30-31) Mat. 9, 11-12. Marc. 2, 16-17. (32) 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 9, 13. Marc. 2, 17. Luc. 15, 17. (33) Is. 58, 3. Mat. 9, 14. Marc. 2, 18. Luc. 18, 12. (34) Is. 62, 5. Mat. 9, 15. Marc. 2, 19. (35-38) Mat. 9, 15-17. Marc. 2, 20-22. (39) Sir. 9, 13. Cap. 6.— (1) Deut.

16, 9; 23, 24-25. Mat. 12, 1. Marc. 2, 23. (2) Eș. 20, 10; 23, 12. Mat. 12, 2. Marc. 2, 25. Ioan 5, 10. (3) 1 Reg. 21, 1-5. Mat. 12, 3-4. Marc. 2, 25. (4) Eș. 29, 32. Lev. 8, 31; 24, 5, 8-9. 1 Reg. 21, 6. Mat. 12, 4. Marc. 2, 26. (5) Mat. 12, 8. Marc. 2, 28. (6) Mat. 12, 9-10. Marc. 3, 1. Ioan 9, 16. (7) Mat. 12, 10. Luc. 13, 14. (10) Mat. 12, 13. Marc. 3, 5. (11) Mat. 12, 14.

12. În zilele acelea s'a suît Iisus în munte să se roage și a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13. Iar când s'a făcut ziua, a chemat pe ucenicii Săi și a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli

14. și anume: pe Simon, pe care l-a mai numit și Petru, și pe Andrei, fratele lui; pe Iacov și pe Ioan; pe Filip și pe Vartolomei;

15. pe Mateiu și pe Toma; pe Iacov al lui Alfeu și pe Simon, numit Zilotul;

16. pe Iuda a lui Iacov și pe Iuda Iscarioteanul, care apoi s'a făcut și vânzător.

17. Iar după ce s'a pogorît cu dânșii, a statut pe un loc așezat, unde se aflau mulțime de ucenici de-ai Săi și mulțime multă de popor din toată Indeea, din Ierusalim și de pe malurile Tirului și ale Sidonului, cari veniseră să-L asculte și să se vindece de boalale lor.

18. Se vindecau de asemenea și cei chinuiți de duhuri necurate,

19. și toată mulțimea cănta să se atingă de Dânsul, pentru că ieșea dintr'Insul o putere și vindeca pe toți.

20. Atuncea, ridicându-și El ochii peste ucenicii Săi, a zis: ferice de voi săracilor, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu!

21. Ferice de voi, cei ce flămânziți acum, că vă veți sătura! Ferice de voi cei ce plângeți acum, căci veți râde!

22. Ferice de voi de vă vor urî oamenii, de vă vor despărți, de vă vor ocări și vor socoti numele vostru ca un rău pentru Fiul Omului!

23. Bucurați-vă în ziua aceea și vă veseliți, căci iată plata voastră este multă în ceruri; pentru că tot așa au făcut și părinții lor prorocilor.

24. Însă vai vouă bogaților, că v'ați luat mângâierea voastră!

25. Vai vouă celor ce sunteți sătui acum, că veți flămânzi! Vai vouă celor ce râdeți acum, că veți plânge și vă veți tângui!

26. Vai vouă când toți oamenii vă vor grăi de bine; pentru că așa au făcut părinții lor prorocilor celor mincinoși!

27. Iar vouă celor ce ascultați, vă zic: să iubiți pe vrăjmașii voștri și celor ce vă urăsc să le faceți bine!

28. Binecuvântați pe cei ce vă blestemă și pentru cei ce vă obijduesc rugați-vă!

29. Celui ce te lovește peste un obraz, întoarce-i și pe celălalt și pe cel ce-ți ia haina, nu-l opri să-ți ia și cămașa!

30. Tot celui ce-ți cere, dă-i, și celui ce a luat ale tale, nu-i cere înapoi!

31. Cum voiți ca să vă facă oamenii, faceți-le și voi asemenea!

32. De iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțămită vi se cuvine? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce-i iubesc.

33. De faceți bine celor ce vă fac bine, ce mulțămită vi se cuvine? Căci și păcătoșii aceeași fac.

34. Și de dați împrumut acelor, dela care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțămită vi se cuvine? Căci și păcătoșii dau împrumut păcătoșilor, ca să ia înapoi întocmai.

35. Voi însă iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și împrumutați, neașteptând nimica, și veți avea plată mare și veți fi fiii Celui de sus; că El este bun și cu cei nemulțămitori și răi.

36. Fiți dar milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.

37. Nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; iertați și vi se va ierta.

38. Dați și vi se va da; turna-se-va în sânul vostru măsură bună, scuturată îndesată și cu vârf; căci cu ce măsură veți măsura, vi se va măsura și vouă.

39. Apoi le-a spus o pildă: « Au poate orb pe orb să povățuiască? Nu vor cădea oare amândoi în groapă?

40. Nu este ucenic mai presus de dascălul său, dar tot ucenicul desăvârșit va fi ca dascălul său.

(12) Mat. 14, 23. Marc. 6, 46. (13) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13-14; 6, 7. Luc. 9, 1. (14-16) Mat. 10, 3-4. Marc. 3, 18-19. Iuda 1, 1. (17-19) 3 Reg. 4, 34. Mat. 4, 25; 14, 35-36. Marc. 3, 7-8; 5, 30; 6, 55. Luc. 8, 45-46. (20) Ps. 50, 18. Is. 57, 15. Mat. 5, 3. Iac. 2, 5. (21) Ps. 125, 6. Is. 55, 1; 61, 2; 65, 13; 66, 10. Mat. 5, 4. Luc. 1, 53. Apoc. 7, 16; 21, 4. (22) Mat. 5, 11-12. Ioan 16, 2. 1 Petr. 2, 19. (23) 2 Paral. 36, 16. Neem. 9, 26. Is. 35, 10. Mat. 5, 12. (24) Sir. 31, 8. Mat. 19, 24. Luc. 12, 21; 16, 25. Iac. 5, 1. (25) Pild. 14, 13. Is. 5, 11; 65, 13. Iac. 4, 9; 5, 1, 5. (26) Is. 30, 10. Ioan 7, 7. (27) Eș. 23, 4. Pild. 25, 21-22. Mat. 5, 44.

(28) Luc. 23, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14, 19. (29) Pild. 20, 22. Is. 50, 6. Sir. 4, 5. Mat. 5, 39-40. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. (30) Deut. 15, 7-11. Pild. 21, 26. Mat. 5, 42. Luc. 6, 34. (31) Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Mat. 7, 12. Rom. 13, 8, 10. Gal. 5, 14. (32) Mat. 5, 46. (33-35) Deut. 15, 7-8. Is. 58, 4. Mat. 5, 42-45. (36) Eș. 34, 6. Lev. 11, 44. Ps. 102, 8-13. Mat. 5, 48. Ef. 5, 1. (37) Mat. 6, 14; 7, 1-2. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1. 1 Cor. 4, 5. (38) Ps. 78, 12. Pild. 19, 17. Eccl. 11, 1. Sir. 14, 16. Mat. 7, 2. Marc. 4, 24. (39) Is. 9, 15; 42, 19; 56, 11. Mat. 15, 14. Rom. 2, 19. (40-41) Mat. 7, 3; 10, 24. Ioan 13, 16; 15, 20.

41. De ce dară vezi paiul cel din ochiul fratelui tău, iar bârna cea din ochiul tău nu o simți?

42. Sau cum poți să zici fratelui tău: frate, lasă-mă să scot paiul din ochiul tău, când tu nu-ți vezi bârna din ochiul tău? Fățarnice, scoate întâiu bârna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău.

43. Căci nu este pom bun, care să facă roade rele; nici pom rău, care să facă roade bune.

44. Fiecare pom se cunoaște după roada sa; căci nu se adună smochine din măracini, nici din spini nu se culeg struguri.

45. Omul bun din vistieria cea bună a inimii sale scoate *lucruri* bune, iară omul cel rău din vistieria cea rea a inimii sale scoate *lucruri* rele; căci din prisosința inimii grăiește gura lui.

46. Ce Mă chemați: Doamne, Doamne, și nu faceți ce zic?

47. Am să vă spun cui se aseamănă tot cel ce vine la Mine de ascultă cuvintele Mele și le face:

48. se aseamănă omului, care când a zidit casă, a săpat și a făcut șanț adânc și a pus temelie pe piatră; de aceea când a venit puhoiul și râul a lovit casa aceea, n'a putut-o clăti, căci era întemeiată pe piatră.

49. Iar cel ce ascultă *cuvintele Mele*, dar nu le face, este asemenea omului, care și-a zidit casa pe pământ, fără temelie, pe care când a lovit-o apa, îndată a căzut și a fost căderea casei aceleia mare ».

CAP. 7.

Vindecarea slugii sutașului. Invierea tânărului din Nain. Trimeșii lui Ioan. Mirul păcdtoaselor. Pilda cu doi datornici.

1. Iară după ce Iisus a sfârșit de spus toate cuvântările acestea în auzul poporului, a intrat în Capernaum.

2. Și un slujitor al unui sutaș, care era prețuit de acesta, era bolnav de moarte.

3. Și auzind sutașul de Iisus, a trimis la El niște bătrâni de ai Iudeilor, ca să-L roage să vie și să tămăduiască pe sluga sa.

4. Iară ei venind la Iisus, L-au rugat stăruitor, zicând: « *Sutașul acesta este vrednic să-i faci aceasta,*

5. căci iubește poporul nostru și sinagoga el ne-a făcut-o ».

6. Atunci Iisus s'a dus cu dânșii. Dar pe când se afla nu departe de casă, sutașul a trimis la Dânsul pe niște prieteni să-I zică: « Doamne, nu te osteni, căci nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu;

7. de aceea nici nu m'am socotit vrednic să vin la Tine; ci zi *numai* cu cuvântul și se va vindeca slujitorul meu.

8. Căci și eu, care-s om sub stăpânire, am sub mine ostași și zic unuia: du-te! și se duce; și altuia *ti* zic: vină! și vine; și slugii mele *ti* zic: « fă cutare *treabă!* și face ».

9. Auzind Iisus acestea, S'a mirat de el și întorcându-Se, a zis către mulțimea care venea după Dânsul: « Vă spun, că nici în Israel n'am găsit atâta credință ».

10. Și întorcându-se trimeșii acasă, au găsit pe slujitorul cel bolnav însă-nătoșat.

11. După aceasta s'a întâmplat să meargă Iisus într-o cetate, numită Nain; și au mers împreună cu Dânsul mulți ucenici de ai Lui și mulțime de popor.

12. Iar când s'au apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, fiu unic la mama lui și aceasta era văduvă; și era cu dânsa mulțime multă din cetate.

13. Văzând-o Domnul, I S'a făcut milă de ea și i-a zis: « Nu mai plânge! »

14. Apoi apropiindu-se, S'a atins de pat; și oprindu-Se cei ce-l duceau, a zis Iisus: « Tinere, ție-ți grăiesc, scoală! »

15. Și s'a sculat mortul și a început a grăi, și Iisus l-a dat mamei lui.

16. Atuncea a luat frica pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând, că Proroc mare s'a ridicat între noi și că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său.

17. Și s'a lățit această veste despre El, în toată Iudeea și în toate ținuturile de prin prejur.

18. Despre toate acestea au vestit lui Ioan ucenicii lui.

(42) Pild. 18, 17. Mat. 7, 4-5. (43-45) Is. 32, 8. Sir. 18, 20. Mat. 7, 16-20; 12, 33-35. Iac. 3, 12. (46) Os. 8, 2. Mal. 1, 6. Mat. 7, 21-22; 25, 11. Luc. 13, 25. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. (47) Mat. 7, 24. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. (48) Ps. 39, 2-3. Mat. 7,

24-25. (49) Mat. 7, 26-27. Cap. 7.—(1-2) Pild. 14, 35. Mat. 8, 5. (6-10) Ps. 40, 3. Mat. 8, 8-10. (14) Iez. 37, 4. Marc. 5, 41. Luc. 8, 54. Ioan 11, 13. Fapt. 9, 40. Rom. 4, 17. (16) Luc. 1, 68; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. (17) Mat. 9, 26. (18) Mat. 11, 2.

19. Iar Ioan chemând pe doi din ucenicii săi, i-a trimis la Iisus să întrebe: « Tu ești Cel ce va să vie, sau să așteptăm pe altul? »

20. Și venind acești bărbați la Iisus, au zis: « Ne-a trimis Ioan Botezătorul la Tine, să întrebăm: Tu ești Cel ce va să vie, sau să așteptăm pe altul? »

21. El însă a vindecat în ceasul acela pe mulți de boale, de neputințe și de duhuri necurate și multor orbi le-a dăruit vedere.

22. Apoi, răspunzând Iisus, le-a zis: « Duceți-vă și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și ați auzit: că orbii văd, ologii umblă, leproșii se curăță, surzii aud, morții învie, săracii binevestesc,

23. și ferice de cel ce nu se va sminti de Mine ».

24. Iară după ce s'au dus trimeșii lui Ioan, a început Iisus să grăiască mulțimii, de Ioan: « Ce ați ieșit să vedeți în pustie? Oare trestie bătută de vânt?

25. Sau ce ați ieșit să vedeți? Oare om îmbrăcat în haine scumpe? Iată cei ce se îmbracă în haine scumpe și trăiesc în desfătări se află la curțile împărătești.

26. Atunci ce ați ieșit să vedeți? Au doară vr'un proroc? Da, vă zic, și mai mult decât proroc.

27. Acesta este despre care s'a scris: iată Eu trimet pe îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta înaintea Ta.

28. Căci vă spun: dintre cei născuți de femei nu este niciun proroc mai mare decât Ioan Botezătorul; dar cel mai mic în împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el ».

29. Și tot poporul care îl asculta și vameșii au dat slavă lui Dumnezeu, botezându-se cu botezul lui Ioan.

30. Iar fariseii și învățătorii de lege au lepădat voia lui Dumnezeu cea pentru ei, nebotezându-se dela el!

31. Apoi Domnul a zis: « Cu cine dară voi asemăna pe oamenii neamului acestuia? Și cui se aseamănă ei?

32. Ei se aseamănă cu copiii care stau pe uliță și se strigă unul pe altul și zic: « Cântatu-v'am din fluier, și n'ați jucat; cântece de jale v'am zis și nu ați plâns ».

33. Căci a venit Ioan Botezătorul nemâncând pâine și nebând vin și ziceți: are drac.

34. A venit Fiul Omului, Care mănâncă și bea, și ziceți: iată un om, căruia îi place să mănânce și să bea vin, prietenul vameșilor și al păcătoșilor.

35. Și înțelepciunea s'a îndreptățit astfel de către toți fiii ei ».

36. Unul din farisei însă a rugat pe Iisus ca să mănânce cu dânsul și, intrând în casa fariseului, s'a așezat la masă.

37. Și iată o femeie din cetate, care era păcătoasă, aflând că stă la masă în casa fariseului, a adus un vas de alavastru cu mir

38. și stând la spate, lângă picioarele Lui și plângând, a început a uda picioarele Lui cu lacrimi și a le șterge cu părul capului său și-I săruta picioarele și le ungea cu mir.

39. Iar fariseul care-L poftise, văzând aceasta, a zis în sine: « Acesta, de-ar fi proroc, ar ști cine și ce fel de femeie se atinge de El, că este păcătoasă ».

40. Și începând Iisus a vorbi, a zis către dânsul: « Simone, am să-ți spun ceva ». Și el a zis: « Spune, învățătorule! »

41. Iar Iisus a zis: « Un cămătar oarecare avea doi datornici: unul datorrea cinci sute de dinari, iar altul cincizeci.

42. Și neavând ei cu ce plăti, le-a iertat amândurora datoria. Spune deci, care din ei îl va iubi mai mult? »

43. Și răspunzând Simon, a zis: « Socot că acela, căruia i-a iertat mai mult ». Zisu-i-a Iisus: « Drept ai judecat ».

44. Și întorcându-se către femeie, zise lui Simon: « Vezi femeia aceasta? Am intrat în casa ta, apă pe picioarele mele nu ai dat, iar aceasta cu lacrimi mi-a udat picioarele și le-a șters cu părul capului ei;

45. sărutare nu Mi-ai dat, iar aceasta de când am intrat nu încetează a-Mi săruta picioarele;

46. cu untdelemn capul nu Mi l-ai uns, iară aceasta cu Mir Mi-a uns picioarele.

(19) Fac. 49, 10. Num. 24, 17. Deut. 18, 15. Is. 35, 4. Dan. 9, 24-25. Mat. 11, 2-3. Ioan 6, 14. (22) Ps. 145, 8. Is. 29, 18; 35, 5; 42, 7; 61, 1. Mat. 11, 4-5; 15, 30-31. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23; 3, 2; 5, 36; 10, 25. (23) Is. 8, 14. Mat. 11, 6. 1 Petr. 2, 8. Rom. 9, 32. (24-26) Mat. 11, 7-9; 14, 5; 21, 26. Luc. 1, 76. (27) Mal. 3, 1. Mat. 11, 10.

Marc. 1, 2. Luc. 1, 76. (28-29) Mat. 11, 11; 21, 31. Marc. 1, 5. Luc. 3, 12. (30) Fapt. 13, 46; 20, 27. (31-35) Sir. 39, 29. Mat. 9, 11; 11, 16-19. Marc. 1, 6. Luc. 1, 15. (37) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 11, 2; 12, 3. (39) Luc. 15, 2. (44) Fac. 43, 24. (46) Ps. 22, 6.

47. De aceea îți zic: se iartă păcatele ei cele multe, pentru că a iubit mult, iar cui se iartă mai puțin, mai puțin iubește ».

48. Iară către dânsa a zis: « Ți se iartă păcatele! »

49. Și cei ce ședeau la masă cu Dânsul au început a zice în sine: « Cine-i Acesta, care iartă și păcatele? »

50. Iisus însă a zis către femeie: « Credința ta te-a mântuit, mergi în pace! ».

CAP. 8.

Femei ucenice. Pilda cu semănătorul Mama și verii lui Iisus. Furtuna pe mare. Vindecarea îndrăcitului, a fiicei lui Iair și a femeii cu curgere de sânge.

1. După aceasta Iisus a mers prin orașe și prin sate, propoveduind și binevestind împărăția lui Dumnezeu, și erau cu El cei doisprezece

2. și niște femei, care fuseseră vindecate de dureri rele și de boale, și anume: Maria Magdalena, din care ieșiseră șapte draci,

3. Ioana, femeia lui Huza, ministrul curții lui Irod, Suzana și altele multe, care-I slujeau din averile lor.

4. Adunându-se însă mulțime multă și venind la Dânsul locuitori de prin cetăți, le-a grăit în pilde, zicând:

5. « Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa; și când semăna el, unele semințe au căzut lângă drum și au fost călcate și pasările cerului le-au mâncat.

6. Altele au căzut pe piatră și după ce au răsărit, s'au uscat, pentru că nu aveau umezeală.

7. Altele au căzut în mijlocul spinilor și crescând spinii, le-au înădușit.

8. Iară altele au căzut pe pământ bun și răsărind, au făcut rod însutit ». Acestea zicând, a strigat: « Cel ce are urechi de auzit să audă! ».

9. Și L-au întrebat ucenicii Lui, zicând: « Ce însemnează pilda aceasta? »

10. Iară El a zis: « Vouă vi-i dat a ști tainele împărăției lui Dumnezeu, iar

celorlalți li se spune numai în pilde, pentru că ei privind, nu văd și auzind nu pricep.

11. Iar pilda aceasta înseamnă: sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

12. Iar cele de lângă drum, sunt cei care ascultă, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva crezând, să se mântuiască.

13. Cele de pe piatră, sunt cei care când aud, primesc cu bucurie cuvântul; aceștia însă n'au rădăcină; ei până la o vreme cred, iar în vreme de ispită cad.

14. Cele căzute în spini, sunt cei care ascultă cuvântul, dar luându-se cu grijiile și bogățiile și plăcerile vieții, se înneacă și nu aduc roadă.

15. Iar cele de pe pământ bun, aceștia sunt cei care, ascultând cuvântul, îl păstrează în inima lor curată și bună și aduc roadă prin răbdare ». Zicând acestea a strigat: « Cine are urechi de auzit să audă! »

16. « Nimenea nu aprinde lumânarea și o acopere cu vas, sau o pune sub pat; ci o pune în sfeșnic, ca cei ce intră să vadă lumina.

17. Căci nu este lucru tănuit, care să nu iasă la iveală; nu-i nimic ascuns, care să nu se vădească și să nu iasă la arătare.

18. Deci, luați seama cum auziți: căci celui ce are i se va mai da, iar celui ce nu are și ce i se pare că are, i se va lua ».

19. Atuncea au venit la Dânsul mama și verii Lui, și nu se puteau apropia de El din pricina poporului.

20. Și I s'a spus, zicând: « Mama Ta și verii Tăi stau afară, dorind să Te vadă ».

21. Iară El răspunzând, a zis către dânsii: « Mama Mea și verii Mei sunt aceștia, care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l fac ».

22. Iar într-o zi din zile S'a suit Iisus cu ucenicii Săi într-o luntre și a zis către dânsii: « Să trecem de cea parte de lac ». Și au plecat.

23. Dar pe când pluteau ei, Iisus a adormit, iar pe lac s'a stârnit un

(48) Mat. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 5, 20. (49) Mat. 9, 3. Marc. 2, 7. Luc. 5, 21. (50) Luc. 8, 48; 17, 19. Cap. 8.—(1) Luc. 4, 43. (2) Mat. 27, 55; 28, 9. Marc. 15, 40; 16, 9. Luc. 23, 49. Ioan 20, 14. (4-7) Zah. 11, 9; 13, 8. Mat. 13, 2-7. Marc. 4, 1-7. (8) Fac. 26, 12. Mat. 11, 15; 13, 8. Marc. 4, 8. Luc. 8, 15. Ioan 15, 5. Col. 1, 6. (9) Mat. 13, 10. Marc. 4, 10. (10) Ps. 24, 13. Is. 6, 9. Ier. 5, 21. Iez. 11, 2-3. Mat. 13, 12, 13-14. Marc. 4, 11-12. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8. (11-12) Mat. 13,

18-19. Marc. 4, 15. Ioan 3, 10. (13) Is. 58, 2. Iez. 33, 31. Mat. 13, 20-21. Marc. 4, 16. (14) Ier. 4, 3. Mat. 13, 22. Marc. 4, 18; 10, 23. Luc. 18, 23. 1 Tim. 6, 9. (15-16) Mat. 5, 15; 13, 23. Marc. 4, 20-21. Luc. 8, 8; 11, 33. (17) Iov. 12, 22. Mat. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 12, 2. (18-19) Pild. 2. 2. Mat. 12, 46; 13, 12; 25, 29. Marc. 3, 31; 4, 25-31. Luc. 19, 26. (20-22) Mat. 8, 18, 22; 12, 47-50. Marc. 3, 32-35; 4, 25. Ioan 15, 14. (23) Iona 1, 4-6. Mat. 8, 24. Marc. 4, 37.

vânt vijelios și-i acopereau valurile și-i primejduiau.

24. Iară ei apropiindu-se de Dânsul, L-au deșteptat, zicând: «Invățătorule, Invățătorule, ne prăpădim!» Dar sculându-se El, a certat vântul și valurile apei, și acestea au conținut și s'a făcut liniște.

25. Apoi a zis către dânșii: «Unde-i credința voastră?» Iar ei, cuprinși fiind de frică și de mirare, ziceau unii către alții: «Oare cine-i Acesta, că poruncește și vântului și apei și-L ascultă».

26. Intre acestea au sosit în țara Gadarenilor, care este în fața Galileei.

27. Iar după ce a ieșit la uscat, L-a întâmpinat un om din cetate, care avea draci de multă vreme și cu haină nu se îmbrăca, nici nu trăia în casă, ci prin morminte.

28. Văzând însă pe Iisus și strigând, s'a aruncat înaintea Lui și a zis cu glas tare: «Ce ai cu mine, Iisuse Fiul Dumnezeului Celui de sus? Te rog nu mă munci!»

29. Căci Iisus poruncise duhului celui necurat să iasă din omul acela, căci de multă vreme îl apucase și era păzit și se lega cu lanțuri și cu cătușe, sfărma legăturile și era alungat de dracul prin pustie.

30. Și l-a întrebat Iisus, zicând: «Cum îți este numele?» Iară el a zis: «legheon»; că mulți draci intraseră într'însul.

31. Aceștia îl rugau pe Iisus, ca să nu le poruncească să se ducă în adânc.

32. Iar acolo era o turmă mare de porci, care păștea pe deal. Și dracii L-au rugat să le îngăduie să intre într'înșii. Și El le-a îngăduit.

33. Atunci ieșind dracii din om, au intrat în porci; iar turma de porci s'a aruncat de pe mal în lac și s'a înecat.

34. Văzând păstorii ceea ce se făcuse, au fugit și au spus în cetate și prin sate.

35. De aceea au ieșit oamenii să vadă ceea ce se făcuse; și venind la Iisus, au găsit pe omul, din care ieșiseră dracii, șezând la picioarele lui Iisus, îmbrăcat și sănătos la minte, și s'au spăimântat.

36. Iar cei ce văzuseră le-au povestit cum s'a vindecat îndrăcitul.

37. Atuncea tot poporul din ținutul Gadarenilor L-a rugat pe Iisus să se ducă dela dânșii, că erau cuprinși de frică mare. Și El suindu-se în luntre, s'a întors înapoi.

38. Iară omul, din care ieșiseră dracii, îl ruga să fie cu El. Iisus însă i-a dat drumul, zicând:

39. «Intoarce-te la casa ta și spune câte ți-a făcut Dumnezeu!» Și s'a dus acela, propoveduind prin toată cetatea câte-i făcuse Iisus.

40. Iar când s'a întors Iisus, L-a primit poporul, căci toți îl așteptau.

41. Și iată a venit la Dânsul un om, anume Iair, care era mai marele sinagogii, și căzând la picioarele lui Iisus, L-a rugat să intre în casa lui,

42. că avea o singură fiică, ca de doisprezece ani, și aceea murea. Pe când mergea El la casa lui Iair, îl imbulzea poporul.

43. Și iată o femeie, care de doisprezece ani pătimea de curgere de sânge și care cheltuise la doftori toată averea, dar nici de unul nu putuse fi vindecată,

44. apropiindu-se pe la spate, se atinse de marginea hainei lui și îndată se opri curgerea sângelui ei.

45. Atuncea Iisus a zis: «Cine s'a atins de Mine?» Dar lepădându-se toți, Petru și cei ce erau cu Dânsul au zis: «Invățătorule, poporul Te impresoară și Te imbulzește și Tu zici: cine s'a atins de Mine?»

46. Iară Iisus a zis: «S'a atins cineva de Mine, căci Eu am simțit o putere ieșind din Mine».

47. Și văzând femeia că nu s'a putut tăinui, s'a apropiat tremurând și căzând înaintea Lui, l-a spus în fața întregului popor pentru care pricină s'a atins de El și cum s'a vindecat îndată.

48. Atunci Iisus i-a zis: «Indrăznește, fiică! Credința ta te-a mântuit! Mergi în pace!»

49. Pe când grăia El încă, a venit cineva dela mai marele sinagogii și i-a spus acestuia: «Fiica ta a murit; nu mai osteni pe Invățătorul!»

50. Iisus însă, auzind aceasta, i-a zis: «Nu te teme; crede numai, și se va mântui fiica ta!»

(21) Iov 26, 12. Ps. 88, 10; 106, 20. Mat. 8, 25. Marc. 4, 38. (25-30) Mat. 8, 26-29. Marc. 4, 40-41; 5, 1-8. (31) Apoc. 20, 1-3. (32-38) Mat. 8, 30-34. Marc. 5, 11-18. Fapt 16, 39. (39) Ps. 49, 24; 125,

2-3. Marc. 5, 19-20. (41) Mat. 9, 18. Marc. 5, 22. (43-44) Mat. 9, 20-22. Marc. 5, 25-29. (45-47) Marc. 5, 30-33. Luc. 6, 19. (48) Mat. 9, 22. Marc. 5, 34. Luc. 7, 50; 17, 19. (49-51) Marc. 5, 35-37.

51. Și intrând în casă, n'a lăsat pe nimeni să intre, decât numai pe Petru, pe Ioan și pe Iacov, și pe tatăl și pe mama fetei.

52. Însă toți plâneau și o boceau. Iară Iisus le-a zis: «Nu plângeți, că n'a murit, ci doarme».

53. Dar aceia râdeau de Dânsul, știind că a murit.

54. El însă scoțând pe toți și luând-o de mână, a strigat zicând: «Copilă, scoală!»

55. Și s'a întors duhul ei și ea s'a sculat îndată: și Iisus a poruncit să i se dea să mănânce.

56. Și părinții ei se mirau. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui cele ce se petrecuseră.

CAP. 9.

Trimeterea apostolilor la propoveduire. Cinci pâni la cinci mii. Vestirea Patimilor. Schimbarea la față. Lunatecul. Întâietatea. Crucea fiecăruia.

1. După aceea chemând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere și stăpânire peste toți dracii și să vindece boalele.

2. Apoi trimetându-i să propoveduiască împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe bolnavi,

3. le-a zis: «Nimic să nu luați în cale: nici toiag, nici traistă, nici pâne, nici argint; nici câte două haine să nu aveți;

4. și în orice casă veți intra, să rămâneți acolo și de acolo să plecați.

5. Și de nu vă vor primi careva, ieșind din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor».

6. Iară ei plecând, au mers prin cetăți, binevestind și tămăduind pretutindenea.

7. Auzind Irod Tetrarhul de toate cele ce făcea Iisus, nu se dumerea ce să creadă de Dânsul, căci se zicea de unii, că Ioan s'a sculat din morți;

8. de alții însă se zicea că s'a arătat Ilie, iar de alții, că a înviat unul din prorocii cei de demult.

9. Și zicea Irod: «Lui Ioan i-am tăiat eu capul; cine dară e Acesta, despre care aud acestea?» Și căuta să-L vadă.

10. În vremea aceea întorcându-se apostolii, I-au spus lui Iisus câte făcuseră. Iară El luându-i, s'a dus deosebi, într'un loc pustiu, în preajma unei cetăți, numită Betsaida.

11. Mulțimile însă aflând, s'au dus după Dânsul și El primindu-le, le-a vorbit de Împărăția lui Dumnezeu și pe cei ce aveau trebuință de vindecare, i-a vindecat.

12. Ziua însă începuse a da îndeseară și cei doisprezece apropiindu-se, au zis către Dânsul: «Dă drumul mulțimii, ca să se ducă prin satele și prin cetățile de prin prejur să măie și să-și caute de ale mâncării, căci aicea suntem în loc pustiu».

13. El însă le-a zis: «Dați-le voi să mănânce!» Și ei au zis: «N'avem cu noi mai mult de cinci pâni și doi pești, decât doar să ne ducem să cumpărăm mâncare pentru toată mulțimea aceasta».

14. Căci erau ca la cinci mii de oameni. Iar El a zis ucenicilor Săi: «Așezați-i în cete câte cincizeci».

15. Și au făcut ucenicii așa, așezându-i pe toți.

16. Iară El luând cele cinci pâni și doi pești și căutând spre cer, le-a binecuvântat și a frânt și a dat ucenicilor, ca să împartă mulțimei.

17. Și au mâncat și s'au săturat toți și din sfărământurile, care au rămas dela ei, au strâns douăsprezece coșuri.

18. După aceea s'a întâmplat odată să se roage El într'un loc singuratic, fiind cu Dânsul și ucenicii Lui și i-a întrebat, zicând: «Cine zic mulțimile că sunt Eu?»

19. Iară ei răspunzând, au zis: «Ioan Botezătorul, iar alții Ilie, iar alții zic, că unul din prorocii cei de demult a înviat».

20. El însă le-a zis: «Dar voi cine ziceți că sunt?» Și răspunzând Petru, a zis: «Hristosul lui Dumnezeu».

21. Atuncea El le-a poruncit hotărîtor, să nu spună nimănui aceasta,

(52-53) Mat. 9, 24. Marc. 5, 38-40. Ioan 11, 11. (54) Mat. 9, 25. Marc. 5, 40-41. Luc. 7, 14. Ioan 11, 43. (55-56) Num. 16, 22. Mat. 8, 4; 9, 25-30. Marc. 5, 42-43; 7, 36. Luc. 5, 14. Cap. 9.—(1) Mat. 10, 1. Marc. 3, 13-14; 6, 7. Luc. 6, 13. (2-4) Mat. 10, 7, 9, 11. Marc. 6, 8-10. Luc. 10, 4-8; 22, 35. (5) Mat. 10, 14. Marc. 6, 11. Luc. 10, 10-11. Papt. 13, 51; 18, 6. (6) Marc. 6, 12; 16, 18. Iac. 5, 14. (7-9) Mat. 14, 1-2, 11; 16, 14. Marc. 6, 14-16.

Luc. 9, 18-19; 23, 8. (10-13) Mat. 14, 13-19. Marc. 6, 30-38. Ioan 6, 2-9. (14-16) Rut 2, 14. Mat. 14, 17, 19, 21. Marc. 6, 39-41. Ioan 6, 10-11. (17) Rut 2, 14. 4 Reg. 4, 44. Mat. 14, 20. Marc. 6, 42; 8, 19. Ioan 6, 12-13. (18-19) Mat. 14, 1-2; 16, 13. Marc. 6, 14, 46; 8, 27-28. Luc. 9, 7. (20) Mat. 14, 33; 16, 15-16. Marc. 5, 7; 8, 29. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Papt. 8, 37; 9, 20. 1 Ioan 4, 15; 5, 5. Evr. 1, 2-5. (21) Eccl. 3, 7. Mat. 16, 20; 17, 9. Marc. 8, 30.

22. zicând, că Fiul Omului trebuie să sufere multe, să fie lepădat de bătrâni, de căpeteniile preoților și de cărturari și să fie omorât și a treia zi să învie.

23. Apoi le-a zis la toți: « De voiește cineva să vie după mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze.

24. Căci cine va voi să-și mântuiască sufletul său, îl va pierde; iar cine-și va pierde sufletul său pentru Mine, acela îl va mântui.

25. Căci ce ar folosi omul de ar dobândi lumea toată, iar pe sine s'ar pierde, sau s'ar păgubi?

26. Căci de se va rușina cineva de Mine și de cuvintele Mele, de acela și Fiul Omului se va rușina, când va veni în slava Sa, și a Tatălui, și a sfinților îngeri.

27. Adevărul însă vă spun: sunt unii din cei ce stau aicea, care nu vor gusta moarte, până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu ».

28. Iar la vreo opt zile după cuvântarea aceasta, luând Iisus pe Petru, pe Ioan și pe Iacov, s'a suit într'un munte să se roage.

29. Și când se ruga El, chipul feței Lui s'a făcut altul și îmbrăcămintea Lui s'a făcut albă, strălucitoare.

30. Și iată doi bărbați vorbeau cu dânsul; aceștia erau Moise și Ilie,

31. care arătându-se în slavă, vorbeau de ieșirea Lui din lumea aceasta, pe care avea să o săvârșească în Ierusalim.

32. Iar Petru și cei cu dânsul erau îngreuiți de somn; dar deșteptându-se, au văzut slava Lui și pe cei doi bărbați, care stăteau cu Dânsul!

33. Iar dacă s'au dus aceștia dela El, Petru a zis către Iisus: « Învățătorule, bine e să fim aicea și să facem trei colibi: una Ție, una lui Moise și una lui Ilie », neștiind ce grăiește.

34. Pe când grăia el aceasta, s'a făcut nor și i-a umbrît; și s'au spăimântat aceia când au intrat în nor;

35. și din nor s'a auzit un glas, zicând: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, de Acesta să ascultați! »

36. Iar după ce s'a auzit glasul acesta, s'a aflat Iisus singur. Și ei au tăcut și nimănui n'au spus în zilele acelea nimic din cele ce văzuseră.

37. Iară în ziua următoare, după ce s'au pogorît ei din munte, L-a întâmpinat mulțime multă.

38. Și iată un om din mulțime a strigat și a zis: « Învățătorule, rogu-te, caută spre fiul meu, căci numai pe el singur îl am;

39. și iată, îl apucă un duh și el îndată răcnește; iar duhul îl scutură tare și copilul spumează și abia după ce-l sfarmă, se duce dela el.

40. Am rugat pe ucenicii Tăi ca să-l scoată, și n'au putut ».

41. Iar Iisus răspunzând, a zis: « O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi și vă voi suferi? Adă aicea pe fiul tău! »

42. Și când acesta abia se apropia, dracul îl trânti la pământ și-l scutură; iară Iisus certă duhul cel necurat, vindecă copilul și-l dete tatălui său.

43. Și se mirau toți de mărirea lui Dumnezeu. Pe când însă se mirau toți de toate cele ce făcea Iisus, zis-a El către ucenicii Săi:

44. « Băgați în urechile voastre cuvintele acestea, că Fiul Omului are să fie dat în mâinile oamenilor ».

45. Ei însă n'au înțeles spusa aceasta, că le era acoperită, ca să nu o priceapă; și ei se temeau să-L întrebe de spusa aceasta.

46. Le veni însă în gând și anume: cine ar fi mai mare între ei?

47. Iar Iisus văzând cugetul inimii lor, a luat un copil și punându-l înaintea Sa,

48. le-a zis: « Cine primește pe pruncul acesta în numele meu, pe Mine Mă primește; și cine Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M'a trimis pe Mine, căci cel ce este mai mic între voi toți, acela va fi mare ».

49. Atunci începând Ioan să vorbească, a zis: « Învățătorule, am văzut pe unul, care isgonea draci cu numele Tău, și l-am oprit, pentru că nu-Ți urmează cu noi ».

(22) Mat. 16, 21; 17, 22-23; 20, 17-19. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 44; 17, 25; 18, 31. (23-27) Mat. 10, 32-39; 16, 24-28. Marc. 8, 34-39; 9, 1-2. Luc. 12, 8-9; 14, 27; 17, 33. Ioan 12, 25 2 Tim. 2, 12. (28-34) Mat. 17, 1-4, 6. Marc. 9, 2-5. 2 Petr. 1, 16. (35) Deut. 18, 35. Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11; 9, 7. Luc. 3, 22. Ioan 6, 27. Fapt. 3, 22-23. 2 Petr. 1, 17. (36-41)

Mat. 17, 8-17. Marc. 9, 8-19. (42) Mat. 17, 18. Marc. 9, 20. (44) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 7. (45) Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 18, 34. Ioan 12, 16. (46-47) Mat. 18, 1-2. Marc. 9, 33-36. Luc. 22, 24. (48) Mat. 10, 40-42; 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 10, 16. Ioan 12, 44; 13, 20. 1 Tes. 4, 8. (49) Num. 11, 27. Marc. 9, 38.

50. «Nu-l opriți, — îi zise Iisus, — pentru că cel ce nu-i împotriva noastră, acela e cu noi».

51. Iar când s'au apropiat zilele luării Lui din lume, Iisus S'a hotărît să meargă la Ierusalim.

52. și a trimis înaintea Sa vestitori. Aceștia s'au dus și au intrat într'un sat samarinean, ca să-I gătească găzduire.

53. Dară nu L-au primit acolo, pentru că mergea la Ierusalim.

54. Atunci Iacov și Ioan, ucenicii Lui, văzând aceasta, au zis: «Doamne, voiești să zicem, să se pogoare foc din cer și să-i mistuie, cum a făcut și Ilie?»

55. El însă întorcându-Se, i-a certat și le-a zis: «Nu știți ai cărui Duh sunteți.

56. Căci Fiul Omului a venit nu ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mântuiască». Și s'au dus în alt sat.

57. Dar mergând ei pe cale, cineva I-a zis: «Doamne, fii voiu urma oriunde vei merge».

58. Și Iisus i-a răspuns: «Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului n'are unde să-și plece capul».

59. Iar altuia i-a zis: «Urmează-Mi!» Și acela a răspuns: «Doamne, îngăduie-mi să mă duc mai întâiu să îngrop pe tatăl meu».

60. Dar Iisus a zis către dânsul: «Lasă morții să-și îngroape pe morții lor, iar tu mergi de vestește Împărăția lui Dumnezeu».

61. Și a mai zis și altul: «Doamne, voiesc să-Ți urmez, dar lasă-mă să-mi iau mai întâiu rămas bun dela cei din casa mea».

62. Iisus însă i-a zis: «Tot cel ce pune mâna pe plug și să uită înapoi, nu este destoinic pentru Împărăția lui Dumnezeu».

CAP. 10.

Cei șaptezeci de apostoli. Cetățile blestemate. Samarineanul milostiv. Marta și Maria.

1. După aceasta a mai ales Domnul și alți șaptezeci de ucenici și i-a trimis

câte doi înaintea Sa, în toate cetățile și locurile, unde avea să meargă El,

2. și le-a zis: «Seceriș este mult, iar lucrători puțini; rugați dară pe Stăpânul secerișului, să trimeată lucrători la secerișul Său.

3. Mergeți! Iată, Eu vă trimet ca pe niște miei în mijlocul lupilor.

4. Să nu luați nici pungă, nici traistă, nici încălțăminte și pe nimenea să nu salutați în cale.

5. Ori în ce casă veți intra, mai întâiu să ziceți: pace casei acesteia!

6. Și de va fi acolo fiul păcii, pacea urată de voi va odihni peste el; iar de nu va fi, se va întoarce la voi.

7. Și să rămâneți în casa aceea mâncând și bând cele ce vi se vor da de ei. căci vrednic este lucrătorul de plată să nu umblați din casă în casă.

8. Și de veți intra în vreo cetate și vă vor primi, mâncați cele ce vi se vor pune înainte

9. și bolnavii, ce vor fi într'însa, vindecați-i și le ziceți: s'a apropiat de voi Împărăția lui Dumnezeu.

10. Iar de veți intra în vreo cetate și nu va vor primi, ieșind în ulițele ei, să ziceți:

11. și praful ce s'a luat pe noi din cetatea voastră, vi-l scuturăm, dar să știți, că s'a apropiat la voi Împărăția lui Dumnezeu.

12. Vă spun însă, că în ziua cea de pe urmă mai bine va fi de Sodoma, decât de cetatea aceea.

13. Vai de tine Horazine! Vai de tine Betsaido! Că de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon minunile, care s'au arătat în voi, de mult s'ar fi pocăit, șezând în sac și cenușă;

14. însă Tirului și Sidonului la judecată le va fi mai bine decât vouă.

15. Și tu Capernaume cel ce te-ai înălțat până la cer, până la iad te vei pogori.

16. Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă; iar cel ce se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M'a trimis pe Mine».

(50) Mat. 12, 30. Luc. 11, 23. Filip. 1, 18.
(51) Marc. 16, 19. Luc. 24, 51. Fapt. 1, 2.
(52-53) Ioan 4, 4-9. (54) 4 Reg. 1, 10, 12.
(56) Mat. 9, 12; 10, 6; 18, 11. Luc. 19, 10.
Ioan 3, 17; 12, 47. 1 Tim. 1, 15. (57-59) Mat.
8, 19-21. (60) Mat. 4, 19; 8, 22. (61) 3 Reg.
19, 20. (62) Fac. 19, 26. Pild. 26, 11. 2 Petr.
2, 22. Filip. 3, 13. Cap. 10.—(1) Mat. 10, 1.
Marc. 3, 13. Luc. 9, 1. (2) Mat. 9, 37-38. Ioan
4, 35. (3) Mat. 10, 16. (4) 4 Reg. 4, 29. Mat.
10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 22, 35. (5) Mat.

10, 11-12. Marc. 6, 10. (7) Lev. 19, 13. Num.
18, 31. Deut. 24, 14. Mat. 10, 10-11. Marc. 6,
10. 1 Cor. 9, 4. 1 Tim. 5, 18. (9) Mat. 3, 2;
4, 17; 10, 7-8. Luc. 9, 2; 10, 11. (11) Mat.
10, 14. Luc. 9, 5. Fapt. 13, 51; 18, 6. (12)
Mat. 10, 15; 11, 22, 24. Marc. 6, 11. (13)
Is. 23, 1. Iez. 3, 6; 26, 2. Mat. 11, 21. (14)
Mat. 11, 22. (15) Fac. 11, 4. Is. 14, 12. Ier.
51, 53. Mat. 11, 23. (16) Num. 16, 11. Mat.
10, 40. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. Ioan 5, 23;
12, 48; 13, 20.

17. După o vreme s'au întors cei saptezeci cu bucurie și au zis: « Doamne, în numele Tău și dracii să supun nouă! »

18. Iară El le-a zis: « Văzut-am pe satana ca un fulger căzând din cer.

19. Iată vă dau stăpânire să călcați pe șerpi și pe scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma.

20. Însă nu vă bucurați că vi se supun duhurile, ci vă bucurați mai cu seamă că numele voastre s'au scris în ceruri ».

21. În ceasul acesta s'a bucurat Iisus cu duhul și a zis: « Te slăvesc, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor! Da, Părinte, că așa a fost bunăvoința Ta.

22. Apoi întorcându-se spre ucenici, a zis: « Toate-Mi sunt date de Tatăl Meu și nimenea nu știe cine este Fiul, decât numai Tatăl. Nici cine este Tatăl nu știe nimenea, decât numai Fiul și acela căruia va voi Fiul să-i descopere ».

23. Iar când a grăit cu ucenicii deosebi, le-a zis: « Ferice de ochii care văd cele ce vedeți voi,

24. căci vă spun: mulți proroci și regi au dorit să vadă cele ce vedeți voi și n'au văzut, și să audă cele ce auziți, voi, și n'au auzit ».

25. Iată însă că se sculă un învățător de lege, ispitindu-L și zicând: « Învățătorule, ce să fac, ca să moștenesc viața de veci? »

26. Iară El i-a zis: « În lege ce-i scris? Cum citești? »

27. Și răspunzând acela, a zis: « Să iubesci pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată puterea ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău să-l iubesci ca pe tine însuși ».

28. Atunci Iisus i-a zis: « Drept ai răspuns; fă aceasta și vei trăi ».

29. Acela însă voind să se îndreptească, a zis către Iisus: « Dar cine-i aproapele meu? »

30. Atunci răspunzând Iisus, a zis: « Un om se pogora din Ierusalim la

Ierihon și a căzut în mâna unor tâlhari, care desbrăcându-l, l-au rănit și s'au dus, lăsându-l abia viu.

31. Și din întâmplare, se pogora pe calea aceea un preot și văzându-l, a trecut pe alături.

32. De asemenea și un levit întâmplându-se la locul acela, s'a apropiat, a privit și a trecut pe alături.

33. Iară un samarinean trecând, a dat de el și văzându-l, i s'a făcut milă;

34. și apropiindu-se, i-a legat ranele, turnând untdelemn și vin și suindu-l pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a îngrijit de el.

35. Iar a doua zi, plecând, a scos doi dinari, i-a dat gazdei și i-a zis: poartă grijă de dânsul și orice vei mai cheltui, îți voi plăti, când mă voi întoarce.

36. Deci, care dintre aceștia trei socoți tu, că este aproapele celui căzut în mâna acelor tâlhari? »

37. « Cel ce a avut milă de el », — zise învățătorul de lege. Iară Iisus i-a zis: « Mergi și fă și tu asemenea ».

38. Apoi mergând ei mai departe, a intrat Iisus într'un sat; iar o femeie cu numele Marta L-a primit în casa sa.

39. Și aceea avea o soră numită Maria, care șezând la picioarele lui Iisus, asculta cuvintele Lui.

40. Iară Marta se silea să facă ospăț mare și apropiindu-se, a zis: « Doamne, au nu socotești că soră-mea m'a lăsat să slujesc singură? Zi-i dară să-mi ajute! »

41. Iară Iisus răspunzând, i-a zis: Marto, Marto; te silești și te îngrijești de multe, dar una e de trebuință;

42. Maria însă și-a ales partea cea bună, care nu i se va lua ».

CAP. 11.

Rugăciunea: Tatăl nostru. Belzebul. Semnul lui Ionă. Mustrarea fariseilor.

1. Iar odată, întâmplându-se să se roage Iisus într'un loc oarecare, cum a conținut, unul din ucenicii Săi a zis către Dânsul: « Doamne, învață-ne să ne rugăm, cum a învățat și Ioan pe ucenicii săi! »

(17) Marc. 16, 17. (18) Ioan 12, 31. Apoc. 9, 1; 12, 9. (19) Is. Nav. 10, 24. Ps. 90, 13. Marc. 16, 18. Fapt. 28, 5. Iac. 5, 14. 1 Ioan 2, 13. (20) Eș. 32, 32. Ps. 68, 32. Is. 4, 3. Dan. 12, 1. Filip. 4, 3. Evr. 12, 23. Apoc. 3, 5; 13, 8. (21) Is. 29, 14; 32, 4; 44, 18. Mat. 11, 25-26. 1 Cor. 1, 21. 2 Cor. 4, 3. (22) Mat. 11, 27; 28, 18. Ioan 1, 18; 3, 35; 5, 27; 6, 44; 10, 15;

17, 2. (23) Mat. 13, 16. (24) Is. 64, 1. Ioan 8, 56. 1 Petr. 1, 10. (25) Mat. 19, 16; 22, 35. Marc. 12, 28. (27) Lev. 19, 18. Deut. 6, 5; 10, 12. Mat. 23, 37. Marc. 12, 29-30. Rom. 13, 9. (28) Lev. 18, 5. Neem. 9, 29. Iez. 20, 11. Rom. 10, 5. (31) Fapt. 10, 28. (38) Ioan 11, 1; 12, 2. (40) Sir. 11, 10-12. (42) Ps. 26, 6. Mat. 6, 33. Cap. 11.— (1) Mat. 6, 9-10.

2. Și El le-a zis: « Când vă rugați, să ziceți: Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-Se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta și pe pământ, ca în cer;

3. Pânea noastră cea spre ființă dă-ne-o în fiecare zi;

4. și ne iartă păcatele noastre, că și noi iertăm tuturor celor ce ne greșesc nouă; și nu ne duce în ispită, ci ne izbăvește de cel rău ».

5. Apoi le-a zis: « Să ne închipuim că cineva din voi ar avea un prieten și s'ar duce la dânsul în miezul nopții și i-ar zice: prietene, împrumută-mă cu trei pâni,

6. căci un prieten al meu s'a abătut din cale pe la mine și n'am ce-i pune înainte.

7. Dar acela din lăuntru răspunzând, ar zice: nu mă neliniști. Acum ușa s'a încuiat și copiii mei sunt în pat cu mine, nu mă pot scula să-ți dau.

8. Vă spun, că de nu se va scula să-i dea pentru prietenia ce o are cu el, dar pentru stăruința lui se va scula și-i va da câte-i trebuie.

9. Și Eu vă zic: cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide.

10. Căci tot cel ce cere va lua și cel ce caută va afla și celui ce bate i se va deschide.

11. Care tată dintre voi, de ar cere fiul pâne, i-ar da piatră? Sau de i-ar cere pește, în loc de pește i-ar da șarpe?

12. Sau de-ar cere ou, i-ar da scorpie?

13. Deci, dacă voi răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai vărtos Tatăl Cel din cer va da Duh Sfânt celor ce cer dela Dânsul ».

14. Odată scoțând Iisus un drac dintr'un om, care era mut, după ce a ieșit dracul, mutul a început a grăi, iar mulțimile se mirau.

15. Unii din ei însă ziceau: « Cu puterea lui Belzebut, căpetenia dracilor, scoate El dracii; »

16. iară alții ispitindu-L, cereau dela El semn din cer.

17. El însă, știind gândurile lor, le-a zis: « Toată împărăția, care se desbină în lăuntru său, se pustiește și casa care se desbină cade.

18. Deci, și satana, dacă s'a desbinat în sine, cum va dura împărăția lui? Voi însă ziceți că Eu cu puterea lui Belzebut scot dracii!

19. Și apoi dacă Eu scot dracii cu puterea lui Belzebut, fii voștri cu a cui putere îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

20. Iar dacă Eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, atunci de bună seamă a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

21. Când un puternic fiind înarmat, își păzește casa sa, averile lui sunt în pace;

22. iar de vine unul mai tare decât el, îl biruește, îi ia toate armele în care nădăjduia și împarte cele răpite dela el.

23. Cine nu-i cu Mine, acela-l împotriva Mea, și cine nu adună cu Mine acela risipește.

24. Când duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă și negăsind, zice: mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit

25. și venind, o găsește măturată și grijită.

26. Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duri mai rele decât el și intrând, locuiesc acolo, și ajung șaptele de apoi ale omului acela mai rele decât cele dintâi.

27. Pe când grăia El acestea, o femeie din mulțime ridicând glas, a zis către Dânsul: « Ferice de pântecele ce Te-a purtat și de țâțele ce Te-au alăptat ».

28. Iară El a zis: « Adevărat, ferice de cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc! »

29. Iară după ce s'au adunat noroadele, a început a zice: « Neamul acesta este viclean; el cere semn și semn nu i se va da, decât semnul lui Ionă prorocul;

30. căci precum Ionă a fost semn pentru Nineviteni, așa va fi și Fiul Omului pentru neamul acesta.

(2) Ps. 110, 9. Mat. 6, 9. (3) Pild. 30, 8. Mat. 6, 11. (4) Ps. 31, 6. Mat. 6, 12-13. 1 Petr. 5, 8. 2 Petr. 2, 9. 1 Cor. 10, 13. Ef. 4, 32. (8) Luc. 18, 5. (9) Ier. 29, 12-13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Ioan 14, 13; 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5-6. 1 Ioan 3, 22; 5, 14-15. (10) Pild. 8, 17. Mat. 7, 8. (11) Ințel. 19, 10. Mat. 7, 9. (12) Mat. 7, 10. (13) Fac. 8, 21. Mat. 7, 11. Iac. 1, 17. Evr. 12, 9. (14-15) Mat. 9, 32-34; 12, 22-24. Marc. 3, 22-23. (16-18) Mat. 12, 25-26; 16, 1. Marc. 3, 24-26; 8, 11. Ioan 2, 25; 6, 30. 1 Cor.

1, 22. (19) Mat. 12, 27. (20) Es. 8, 19. Dan. 2, 44; 7, 14, 27. Mat. 12, 28. 1 Ioan 3, 8. (21) Mat. 12, 29. Marc. 3, 27. (22) Is. Nav. 24, 15. 4 Reg. 17, 33. Is. 49, 25; 53, 12. Ier. 31, 11. (23) Mat. 12, 30. Luc. 9, 50. (24) Mat. 12, 43. (25) Mat. 12, 44. (26) Mat. 12, 45. Ioan 5, 14. 2 Petr. 2, 20. Evr. 10, 26. (27) Ps. 73, 21. Luc. 1, 28, 48. (28) Pild. 8, 32; 19, 16. Iona 2, 1. Mat. 7, 21. Luc. 8, 21. Iac. 1, 22. Apoc. 1, 3. (29) Mat. 12, 39; 16, 4. Marc. 8, 12. Ioan 4, 48. (30) Iona 1, 3; 2, 1. Mat. 12, 40.

31. Regina dela miazăzi se va scula la judecată cu oamenii din neamul acesta și-i va osândi, că ea a venit tocmai dela marginile pământului, să asculte înțelepciunea lui Solomon. Dar iată, aicea e mai mult decât un Solomon.

32. Ninevitenii se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, că ei auzind propoveduirea lui Ionă, s'au pocăit. Dar iată, aicea e mai mult decât un Ionă.

33. Nimenea nu aprinde lumânarea și o pune la loc tainic sau sub vas, ci o pune în sfeșnic, ca cei ce intră să vadă lumină.

34. Luminătorul trupului este ochiul. Deci, dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi bolnav, și trupul tău va fi întunecat.

35. Deci, ia sama ca lumina, care este în tine, să nu fie întunec.

36. Dacă trupul tău este tot luminat, neavând nicio parte întunecată, atunci întreg va fi luminat, ca și cum te-ar lumina o făclie cu strălucirea ei.

37. După ce a grăit El acestea, un fariseu l-a rugat să prânzească la dânsul și El a mers și a șezut la masă.

38. Fariseul însă s'a mirat, văzând că Iisus înainte de masă, nu s'a spălat mai întâiu.

39. Iar Domnul a zis către dânsul: «Iată voi, fariseii, curățiți partea cea de din afară a paharului și a blidului, iar lăuntru vostru este plin de răpire și de vicleșug.

40. Nepricepuților, au nu tot Cel ce a făcut partea din afară, a făcut și partea din lăuntru?

41. Dați mai bine milostenie din ceea ce aveți și atunci toate ale voastre vor fi curate.

42. Dar vai de voi fariseilor, că dați zeciuială din mintă, din rută și din toate verdețurile, și nesocotiți dreptatea și iubirea lui Dumnezeu: acestea se cădea să le faceți și pe acelea să nu le lăsați.

43. Vai de voi fariseilor, că iubiți locurile cele dintâi prin sinagogi și salutarile prin adunările oamenilor.

44. Vai de voi cărturarilor și fariseilor fățarnici, că sunteți ca mormintele cele ascunse și oamenii umblă pe deasupra, fără să le știe!»

45. Și luând vorba unul din legiuitori, a zis către El: «Invățătorule, zicând aceasta, ne ocărăști și pe noi».

46. Iară El a zis: «Vai și de voi legiuitorilor, că puneți oamenilor sarcini grele de purtat și voi nici cu un deget al vostru nu le atingeți!

47. Vai de voi, că zidiți mormintele prorocilor, pe care i-au ucis părinții voștri;

48. prin aceasta mărturisiți faptele părinților voștri și le încuviințați, că ei i-au ucis, iar voi le zidiți mormintele.

49. Pentru aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu zice: voi trimete la ei proroci și apostoli și din aceștia vor ucide și vor isgoni;

50. ca să se ceară dela neamul acesta sângele tuturor prorocilor, ce s'a vărsat dela zidirea lumii,

51. dela sângele lui Avel până la sângele lui Zaharia, care a fost ucis între jertfelnic și biserică. Adevărat vă spun, că se va cere dela neamul acesta.

52. Vai de voi legiuitorilor, că ați luat cheia științei: și nici voi n'ați intrat, nici pe cei ce voiau să intre nu i-ați lăsat».

53. După ce a ieșit El de acolo, cărturarii și fariseii au început să tăbărescă strașnic asupra Lui

54. și să-L facă să vorbească de multe lucruri, întinzându-i curse și căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-L poată învinui.

CAP. 12.

Fățarnicia. Iula contra Sf. Duh. Bogatul sgârcit. Grija zilei. Indemn la veghere. Sluga credincioasă. Nu pace, ci desbinare.

1. Cu prilejul acesta adunându-se zeci de mii de oameni, încât se călcau unii pe alții, a început Iisus să grăiască mai întâiu ucenicilor săi: «Păziți-vă de aluatul fariseilor, care este fățarnicia.

(31) 3 Reg. 10, 1, 4. 2 Paral. 9, 1. Mat. 12, 42. (32) Iona 3, 5. Mat. 12, 41. (33) Mat. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. (34) Mat. 6, 22. (35) Mat. 6, 23. (36) Mat. 15, 2. Marc. 7, 2-3. (37) Mat. 15, 3; 23, 25. Marc. 7, 8. Tit. 1, 15. (41) Is. 58, 7. Dan. 4, 24. Sir. 4, 1-2; 28, 15. (42) Mat. 23, 23. (43) Mat. 23, 6-7. Marc. 12, 38-39.

Luc. 20, 46. (44) Mat. 23, 27. (46) Mat. 23, 4. Fapt. 15, 10. (47) Mat. 23, 29. Ioan 15, 22. (49) 2 Paral. 36, 15-16. Neem. 9, 26. Pild. 1, 20; 8, 12. Mat. 10, 16; 23, 34. (51) Fac. 4, 8. 2 Paral. 24, 21-22. Mat. 23, 35. (52) Mat. 23, 13. (54) Intel. 2, 12. Cap. 12.—(1) Mat. 16, 6-12. Marc. 8, 15.

2. Nu este nimic acoperit, care să nu se descopere, și ascuns care să nu se vădească;

3. de aceea câte ați spus la întunec, se vor auzi la lumină; și ce ați spus la ureche, în casă, se va propovedui de pe acoperișuri.

4. Vouă însă, prietenilor mei, vă zic: să nu vă temeți de cei ce ucid trupul și după aceea nu pot să facă ceva mai mult;

5. dar am să vă spun de cine să vă temeți: să vă temeți de Acela, Care după ucidere, are putere să arunce în Gheena. Adevărat vă grăiesc, de Acela să vă temeți.

6. Au nu se vând cinci păsărele cu doi gologani? Și totuși niciuna din ele nu este uitată la Dumnezeu.

7. Ba și perii capului vostru sunt toți numărați. Nu vă temeți deci, că voi prețuiți mai mult decât multe păsărele.

8. Vă spun însă, că tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, pe acela și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu;

9. iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10. Și tot celui ce va zice vreun cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; iar celui ce va huli împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta.

11. Când însă vă vor duce înaintea adunărilor și a căpeteniilor și a stăpânirilor, să nu vă grijiți cum sau ce veți răspunde în apărarea voastră, sau ce veți grăi,

12. căci Duhul Sfânt vă va învăța în ceasul acela ce trebuie să grăiți.

13. Cineva însă din mulțime a zis către Dânsul: «Invățătorule, zi fratelui meu să împartă moștenirea cu mine!»

14. Iară El i-a zis: «Omule, cine M'a pus pe Mine judecător sau împărțitor între voi?»

15. Iar către ei a zis: «Căutați și vă păziți de lăcomie, căci viața cuiva nu atârna de mulțimea avuției lui».

16. Apoi le-a spus o pildă, zicând: «Unui om bogat i-a rodit țarina;

17. și omul acela cugeta în sine și zicea: ce să fac, că n'am unde îmi aduna roadele?»

18. Și a zis: aceasta am să fac: am să-mi stric hambarele și am să le fac mai mari și am să adun acolo toate roadele și toate bunătățile mele;

19. apoi am să zic sufletului meu: suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!

20. Dumnezeu însă i-a zis: nebune, în noaptea aceasta ți se va lua sufletul; dară cele ce ai gătit, ale cui vor fi?

21. Așa-i cu cela ce-și adună sie-și comori și nu se îmbogățește în Dumnezeu».

22. Apoi a zis către ucenicii Săi: de aceea vă spun, să nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru, ce veți mânca, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca.

23. Sufletul este mai însemnat decât hrana și trupul este mai însemnat decât haina.

24. Priviți la corbi: că aceștia nu seamănă, nici secără, și n'au nici cămări, nici hambare și Dumnezeu îi hrănește. Cu cât prețuiți voi mai mult decât păsările!

25. Și apoi cine din voi îngrijindu-se, poate să-și adauge la statura sa măcar un cot?

26. Deci, dacă nu puteți face nici lucrul cel mai mic, la ce să vă îngrijiți de celelalte?

27. Priviți la crini cum cresc; ei nu se ostenesc, nici nu torc, însă vă spun, nici Solomon, în toată slava sa, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei.

28. Și dacă iarba din câmp, care astăzi este și mâne va fi aruncată în cuptor, Dumnezeu o îmbracă așa, apoi cu cât mai vărtos pe voi, puțin credincioșilor?

29. Deci nu căutați ce veți mânca și ce veți bea, nici nu vă îngrijați,

30. căci toate acestea le caută oamenii lumii acestea și pentru că Tatăl vostru cel ceresc știe că acestea vă trebuiesc;

(2) Iov 12, 22. Mat. 10 26. Marc. 4, 22; 8, 15. Luc. 8, 17. (3) Mat. 10, 27. (4) Ps. 3, 6. Is. 8, 12; 51, 7. Ier. 1, 8. Mat. 10, 28. (5) Ps. 118, 120. Ebr. 10, 31. (6) Mat. 10, 29. (7) 1 Reg. 14, 45. 2 Reg. 14, 11. 3 Reg. 1, 52. Mat. 10, 30. Luc. 21, 18. (8) Mat. 10, 32-33. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. 1 Ioan 2, 23. 2 Tim. 2, 12. (9) Mat. 10, 33. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. 2 Tim. 2, 12. (10) Mat. 12, 31. Marc. 3, 28-29. 1 Ioan 5, 16. (11) Mat. 10, 19. Mat. 13, 11. Luc. 21, 14. Ioan 16, 13. (12) 2 Reg. 23, 2. Mat. 10, 20. Fapt.

4, 8. (15) Mat. 4, 4. Marc. 4, 10. 1 Tim. 6, 9. (16) Ps. 143, 13. (17) Eccl. 11, 1-3. Is. 30, 1. (18) Ps. 61, 10. Is. 22, 13. Sir. 5, 1; 11, 17. Iac. 5, 5. 1 Cor. 15, 32. (19) Iov 20, 22. Ps. 38, 8, 9; 48, 20-22; 51, 7. Ier. 17, 11. Ințel. 15, 8. Sir. 14, 15. Iac. 4, 14. (20) Mat. 6, 20. Luc. 6, 24. Iac. 2, 5. 1 Tim. 6, 18. (21) Ps. 54, 23. Mat. 6, 25. 1 Petr. 5, 7. Filip. 4, 6. (22) Mat. 6, 25. (23) Iov 38, 41. Ps. 103, 27-28. Mat. 6, 26. (24-29) Eccl. 9, 11. Mat. 6, 27-31. (30) Mat. 6, 32.

31. dar căutați mai cu seamă împărăția lui Dumnezeu și toate acestea vi se vor adăuga.

32. Nu te teme, turmă mică, că a binevoit Tatăl vostru să vă dea împărăția!

33. Vindeți-vă averile voastre și dați milostenie! Faceți-vă pungi, care nu se învechesc! Adunați-vă comoară nescăpată în ceruri, unde furul nu se apropie, nici molia nu o mănâncă!

34. Că unde-i comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

35. Să aveți mijloacele încinse și făcliile aprinse

36. și să fiți asemenea oamenilor, care așteaptă întoarcerea stăpânului lor dela nuntă, că dacă va veni și va bate, îndată să-i deschidă.

37. Ferice de slugile acelea, pe care stăpânul venind, le va găsi priveghind! Adevărul vă grăiesc, că se va încinge cu șorțul, că le va pune la masă și venind, le va sluji.

38. Și de-ar veni stăpânul în straja a doua, sau de-ar veni în straja a treia și le-ar găsi așa priveghind: ferice de slugile acelea!

39. Și să știți și aceasta, că de-ar ști stăpânul casei în ce ceas are să vie furul, ar priveghea și n'ar lăsa să-i spargă casa.

40. Deci, fiți și voi gata, că în ceasul când nu vă gândiți, va veni Fiul Omului.

41. Petru însă a zis către Dânsul: «Doamne, pentru noi spui pilda aceasta, sau și pentru toți ceilalți?»

42. Iară Domnul a zis: «Cine este iconomul credincios și înțelept, pe care stăpânul l-a pus peste slugile sale, ca să le împartă la vreme măsura de grâu?»

43. Ferice de sluga aceea pe care stăpânul său la întoarcere o va găsi făcând așa.

44. Adevărul vă grăiesc, că o va pune peste toate averile sale.

45. Iară dacă sluga aceea va zice în inima sa: stăpânul meu va întârzia să vină, și se va apuca să bată slugile și slujnicile și să mănânce, să bea și să se îmbete, —

46. veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua când nu se așteaptă și în ceasul când nu se gândește și o va tăia dela sine și va pune partea ei cu necredincioșii.

47. Sluga aceea însă, care a cunoscut voia stăpânului său și n'a fost gata, nici n'a făcut după voința lui, va fi bătută mult;

48. iar cea care n'a știut și a făcut fapte vrednice de pedeapsă, va fi bătută mai puțin. Tot celui ce i s'a dat mult, mult i se va cere și celui ce i s'a încredințat mult, mai mult i se va cere.

49. Foc am venit să arunc pe pământ și cum aş dori să fie acum aprins!

50. Cu botez am a mă boteza și cât sunt de nerăbdător până se va săvârși aceasta.

51. Pace socotiți că am venit să aduc pe pământ? Vă răspund: nu, ci desbinare;

52. căci de acum înainte de vor fi cinci într'o casă, vor fi desbinați: trei contra a doi și doi contra a trei;

53. va fi tatăl contra fiului și fiul contra tatălui, mama contra fiicei și fiica contra mamei, soacra contra norăsa și nora contra soacră-sa.

54. Apoi a vorbit Iisus și mulțimii: «Când vedeți că se ridică nor dela asfințit, îndată ziceți: are să ploaie. și se întâmplă așa.

55. Și când bate vânt dela miază-zi, ziceți: are să fie căldură mare; și este.

56. Fățarnicilor, fața cerului și a pământului știți să o ghiciți; cum dară de nu ghiciți și timpul acesta

57. și pentru ce nu judecați și după voi înșivă ceea ce e drept?

58. Deci când mergi cu protivnicul tău la stăpânitor, pe cale dă silință să scapi de el, ca să nu te aducă la judecător, și judecătorul să nu te dea muncitorului, și muncitorul să nu te arunce în temniță.

59. Căci îți spun: nu vei ieși de acolo, până nu vei da și bănuțul cel mai de pe urmă.

(31) 3 Reg. 3, 13. Mat. 6, 33. Marc. 10, 30. (32) Is. 41, 14. (33) Eccl. 11, 1. Mat. 6, 20; 19, 21. Luc. 11, 41; 16, 9; 18, 22. Fapt. 2, 45. 1 Tim. 6, 19. (34) Mat. 6, 21. (35) Eş. 12, 11. Ier. 1, 17. Mat. 25, 7. 1 Petr. 1, 13. Ef. 3, 16; 6, 14. (37) Mat. 24, 46. (39) Eccl. 9, 12. Mat. 24, 43. Marc. 13, 32. 2 Petr. 3, 10. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 3, 3;

16, 15. (40) Mat. 24, 44; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. (42-45) Mat. 24, 45-48; 25, 21. 1 Cor. 4, 2. (46) Mat. 24, 50-51. (47) Deut. 25, 2. Am. 3, 2. (48) Lev. 5, 17. 1 Tim. 1, 13. (50) Mat. 20, 22-23. Marc. 10, 38. (51) Mih. 7, 6. Mat. 10, 34. (53) Mih. 7, 6. Mat. 10, 35. (54) Mat. 16, 2. (56) Mat. 16, 3. Ioan. 4, 35. (58) Pild. 25, 8. Mat. 5, 25. (59) Mat. 5, 26.

CAP. 13.

Pilda Galileenilor uciși, cu turnul din Siluam și cu smochinul. Femeia cu duhul neputinței. Grăuntele de muștar și ușa cea strâmtă. Jalea viitoare a Ierusalimului.

1. În vremea aceea au venit unii și I-au spus de Galileenii, al căror sânge Pilat l-a amestecat cu jertfele lor.

2. Și răspunzând Iisus, a zis către dânșii: « Socotiți voi oare, că Galileenii aceștia au fost mai păcătoși decât toți Galileenii, de au pățimit acestea? »

3. Vă spun: nu! Dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri așa.

4. Sau credeți poate că cei optsprezece oameni, peste care a căzut turnul Siluamului și i-a ucis, au fost mai vinovați decât toți oamenii, care trăiau în Ierusalim? »

5. Vă spun: nu! Dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri așa.

6. Apoi le-a spus pilda aceasta: « Cineva avea sădit în via sa un smochin și a venit să caute rod într'insul, dar n'a găsit.

7. Atunci a zis către vierul său: iată sunt trei ani de când vin să caut rod în smochinul acesta și nu găsesc; taie-l! La ce să mai incurce locul? »

8. Vierul însă răspunzând, i-a zis: « Domnule, mai lasă-l și anul acesta, până-l voi săpa împrejur și-i voi pune gunoier, »

9. să vadă nu cumva va face rod; și de nu va face, îl vei tăia la anul. »

10. Iară într-o Sâmbătă învăța El în una din sinagogi.

11. Și iată era acolo o femeie, care de optsprezece ani avea duhul neputinței și era gârbovă și de loc nu se putea ridica în sus.

12. Pe aceasta văzând-o Iisus, a chemat-o și i-a zis: « Femeie, te-ai izbăvit de neputința ta! »

13. Apoi și-a pus mâna peste ea și ea s'a ridicat îndată în sus și a slăvit pe Dumnezeu.

14. Iar căpetenia sinagogii mâniindu-se, că Iisus o vindecase Sâmbăta, și răspunzând, a zis către popor: « Sunt șase zile în care se cade să lucrați; în acelea veniți și vă vindecați, iar nu în ziua Sâmbetei. »

15. Și răspunzând Domnul, i-a zis: « Fățarnice, au nu desleagă fiecare din voi boul sau asinul său dela iesale în ziua Sâmbetei și-l duce de-l adapă? »

16. Dar oare această fiică a lui Avram pe care a legat-o satana acum optsprezece ani, nu se cădea oare a o deslega de legăturile acestea în ziua Sâmbetei? »

17. Și zicând El acestea, toți protivnicii Lui s'au rușinat și tot poporul se bucura de faptele cele slăvite ce se făceau de Dânsul.

18. Iară El a zis: « Cu ce se aseamănă împărăția lui Dumnezeu și cu ce o voi asemăna? »

19. Ea se aseamănă unui grăunte de muștar, pe care luându-l un om, l-a aruncat în grădina sa și a crescut și s'a făcut copac mare și păsările cerului s'au sălășluit în ramurile lui. »

20. Și iarăși a zis: « Cu ce voi asemăna împărăția lui Dumnezeu? »

21. Ea este asemenea aluatului, pe care o femeie luându-l, l-a pus în trei măsuri de făină până a dospit toată. »

22. În vremea aceea călătorind Iisus spre Ierusalim, străbătea sate și orașe, învățând poporul.

23. Iară cineva l-a zis: « Doamne, puțini sunt oare cei ce se mântuiesc? El însă a zis către dânșii:

24. « Nevoiți-vă să intrați pe poarta cea strâmtă; că vă spun: mulți vor căuta să intre și nu vor putea.

25. După ce se va scula stăpânul casei și va încuia ușa, atunci voi stând afară, veți începe a bate în ușă, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne! El însă răspunzând, vă va zice: nu vă știu de unde sunteți.

26. Atunci veți începe a zice: noi am mâncat și am băut înaintea Ta și la răspântiile noastre ai propoveduit.

27. El însă va zice: vă spun: nu vă știu de unde sunteți: duceți-vă dela Mine toți cei ce faceți nedreptate.

28. Acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți, când veți vedea pe Avraam, pe Isaac și pe Iacov și pe toți prorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi aruncați afară.

29. Mulți vor veni dela răsărit și dela asfințit și dela miazănoapte și dela

Cap. 13.— (6) Is. 5, 2. Ier. 8, 13. Mat. 21, 19. Marc. 11, 13-14. (7) Mat. 21, 19. (13) Marc. 16, 18. (14) Eș. 20, 9. Deut. 5, 13. Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 6, 7; 14, 3. Ioan 5, 10. (15) Luc. 14, 5. (18) Mat. 13, 31. Marc. 4, 30. (19) Mat. 13, 32. Marc. 4, 31. (20-22) Mat. 9, 35; 13, 33-35. Marc. 6, 6. (24) Sir. 4, 24. Mat.

7, 13-14. Ioan 7, 34; 8, 21; 13, 33. Fapt. 14, 22. (25) Is. 55, 6. Mat. 7, 23; 25, 10-12. Luc. 6, 46. (27) Ps. 5, 4-6; 6, 9. Mat. 7, 23; 25, 41. Luc. 13, 25. 1 Cor. 8, 3. 2 Tim. 2, 19. (28) Mat. 8, 11-12; 13, 42; 24, 51. (29) Fac. 28, 14. Is. 2, 3; 49, 6; 60, 3. Mal. 1, 11. Mat. 8, 11.

miazăzi și vor prânzi în împărăția lui Dumnezeu.

30. Iată sunt uniți de pe urmă, care vor fi întâi, și alții întâi, cari vor fi pe urmă ».

31. În ziua aceea au venit unii din farisei și au zis către Dânsul: « Ieși și du-Te de aici că iată Irod vrea să te ucidă! »

32. Iară Iisus le-a zis: « Duceți-vă și spuneți vulpii acestea: iată Eu scot draci și săvârșesc tămăduiri astăzi și mâine, și poimâne isprăvesc; »

33. însă Mi se cade să umblu astăzi și mâine și poimâne, că nu este cu putință să piară vreun proroc afară din Ierusalim.

34. Ierusalime, Ierusalime, cel ce omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiii tăi, cum își adună găina puii săi sub aripi, dar nu ai vrut!

35. Iată vi se lasă casa voastră pustie. Vă zic însă: că nu mă veți mai vedea până nu va veni vremea, când veți zice: binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului! »

CAP. 14.

Idropicosul vindecat. Indemn la umilință. Ospățul cel mare. Lepădarea de sine.

1. Și I s'a întâmplat să intre într-o Sâmbătă în casa oarecărui din căpeteniile fariseilor, ca să mănânce pâine și aceștia îl pândeau.

2. Iată însă că I s'a înfățișat un om idropicos.

3. Atunci luând Iisus vorba, a zis către legiști și către farisei: « E îngăduit oare Sâmbăta a vindeca? »

4. Ei însă tăceau; iar Iisus atingându-se de bolnav, l-a vindecat și i-a dat drumul.

5. Apoi luând iarăși vorba, a zis către dânșii: « De va cădea asinul sau boul vreunuia din voi în fântână, au nu-l va scoate îndată chiar în ziua Sâmbetei? »

6. Și n'au putut să-I răspundă la aceasta.

7. Văzând însă cum cei chemați la ospăț își alegeau locurile cele mai de sus, le-a spus o pildă și a zis către ei:

8. « Când vei fi chemat de cineva la nuntă să nu te așezi la locul cel mai dintâiu, ca nu cumva să fie chemat de dânsul altul mai de cinste decât tine, »

9. și venind cel ce te-a chemat pe tine și pe el, să-ți zică: dă acestuia locul, și atunci cu rușine vei începe să șezi la locul cel mai de pe urmă.

10. Ci când vei fi chemat, vino și te așează la locul cel din urmă, ca să vie cel ce te-a chemat și să-ți zică: prietene, mută-te mai sus! Atuncea vei avea cinste înaintea celor ce ospătează cu tine.

11. Căci tot cel ce se înalță pe sineși, se va smeri, iar cel ce se smerește pe sineși se va înalța ».

12. Dar a zis și către cel ce-L chemase: « Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici rudele tale, nici pe vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei cândva și să-ți iei răsplata. »

13. Ci când faci ospăț, chiamă săracii, neputincioșii, schiopii și orbi »

14. și va fi ferice de tine, că ei n'au cu ce să-ți răsplătească și ți se va răsplăti la învierea dreptilor ».

15. Iară cineva din cei ce ședeau împreună la masă, auzind acestea, a zis către El: « Ferice de cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu! »

16. Iară El i-a zis: « Un om a făcut cină mare și a chemat pe mulți. »

17. Iar în ceasul cinei a trimis sluga sa să spună celor chemați: veniți, iată sunt gata toate! »

18. Și au început toți a-și cere iertare unul câte unul: cel dintâiu i-a spus: mi-am cumpărat o țarină și am nevoie să mă duc să o văd; rogu-te să mă ierți!

19. Altul a zis: mi-am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc; rogu-te să mă ierți!

20. Iar altul a zis: m'am însurat și de aceea nu pot să vin.

(30) Mat. 19, 30; 20, 16. Marc. 10, 31. Fapt. 10, 45; 28, 28. (32) Cânt. 2, 15. (34) Mat. 23, 37. (35) Lev. 26, 31-32. Ps. 68, 29; 117, 26. Is. 1, 7. Dan. 9, 27. Mih. 3, 12. Mat. 21, 9; 23, 38. Marc. 11, 10. Luc. 19, 38. Ioan 12, 13. Cap. 14.— (1) Marc. 3, 2. (3) Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 13, 14. (5) Ez. 23, 5. Deut. 22, 4. Mat. 12, 11. Luc. 13, 15. (6) 2 Reg. 3, 11. Mat. 22, 45-46.

(8-10) Pild. 25, 6-7. (11) Iov 22, 29. Ps. 17, 29. Pild. 29, 23. Mat. 23, 12. Luc. 18, 14. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. Filip 2, 3. (12) Pild. 3, 27-28. Tob. 4, 7. (13) Neem. 8, 10. Iov 31, 17. Ps. 40, 1. Pild. 3, 9. Tob. 4, 16. Sir. 14, 13. (14) Pild. 19, 17. Mat. 6, 4. (15) Apoc. 19, 7, 9. (16-17) Pild. 9, 1-5. Is. 25, 6. Mat. 22, 2-3. Apoc. 19, 7-9. (19) Ps. 143, 14

21. Intorcându-se sluga aceea, a spus acestea stăpânului său. Atuncea mîniindu-se stăpânul casei, a zis către sluga sa: ieși repede la ulițele și la răspântiile cetății și adă aicea săracii, betegii, șchiopii și orbii.

22. Și întorcându-se sluga a zis: stăpâne, s'a făcut cum ai poruncit și tot mai este loc.

23. Iar stăpânul a zis către slugă: ieși pe uliți și pe la garduri și îndeamnă să vie, ca să se umple casa mea,

24. căci vă spun, că nimenea din bărbații cei chemați nu va gusta din oina mea: căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși ».

25. Atunci mergeau cu Dânsul gloate multe și El întorcându-se, zise către dânsii:

26. De vine cineva după Mine și nu urăște pe tatăl său, pe mamă, pe femeie, pe copii, pe frați și pe surori și chiar viața sa, acela nu poate să-Mi fie ucenic.

27. De nu-și ia cineva crucea sa și să vie după Mine, acela nu poate să-Mi fie ucenic.

28. Căci cine din voi dorind să zidească un turn, nu stă mai întâiu să socotească cheltuiala, ca să vadă de are cu ce isprăvi?

29. Ca nu cumva punându-i temelie și neputând termina, să înceapă a râde de el toți cei ce văd

30. și să zică: omul acesta s'a apucat de zidit și n'a putut isprăvi.

31. Sau care rege plecând să lupte în războiu cu alt rege, nu stă mai întâiu să se sfătuiască de poate să se împotrivească cu zece mii de ostași celui ce vine asupra sa cu douăzeci de mii?

32. Iar de nu poate, când acela e încă departe, trimete solie să se roage de pace.

33. Deci, așa și fiecare din voi, care nu se leapădă de tot ce are, nu poate să-mi fie ucenic.

34. Bun lucru este sarea. Dar dacă sarea se va strica, cu ce se va drege?

35. Ea nu mai e bună nici pentru pământ, nici pentru gunoier, ci se aruncă afară. Cine are urechi de auzit, să audă! »

CAP. 15.

Pilda cu oaia și drahma pierdută. Fiul risipitor.

1. Atunci s'au apropiat de Dânsul toți vameșii și păcătoșii să-L asculte,

2. iar fariseii și cărturarii cărteau, zicând: « Acesta primește pe păcătoși și mănâncă cu dânsii ».

3. El însă le-a spus pilda aceasta, zicând:

4. « Care din voi, având o sută de oi și pierzând una din ele, nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustie și nu se duce după cea pierdută până o găsește?

5. Și găsind-o, o ia pe umerii săi cu bucurie

6. și, venind acasă, cheamă prietenii și vecinii și le zice: bucurați-vă împreună cu mine, că am găsit oaia mea cea pierdută.

7. Vă zic însă, că așa și în ceruri va fi mai multă bucurie pentru un păcătos ce se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drepti, care n'au nevoie de pocăință.

8. Sau o femeie oarecare, având zece drahme, de ar pierde o drahmă, nu nu aprinde lumânarea și mătură casa și o caută cu stăruință până o găsește?

9. Iar dacă o găsește, cheamă prietenii și vecinele și le zice: bucurați-vă împreună cu mine, că am găsit drahma care o pierdusem.

10. Vă zic însă, că așa și înaintea înșierilor lui Dumnezeu se face bucurie pentru un păcătos ce se pocăiește ».

11. Iarăși a vis: « Un om avea doi feciori

12. și cel mai tânăr dintre ei a zis tatălui său: tată, dă-mi partea cuvenită de avuție! Și tatăl le-a împărțit averea.

13. Dar nu după multe zile feciorul cel mai tânăr adunând toate, s'a dus într-o țară depărtată, și acolo a cheltuit averea sa, trăind în desfrânări.

14. După ce însă a cheltuit toate ale sale, s'a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă.

15. Și mergând, s'a lipit de unul din locuitorii țării aceea; și acela l-a trimis la țarinile sale să pască porcii.

(21) Mat. 22, 7. 1 Cor. 1, 27-28. (24) Mat. 21, 43; 22, 8-9, 14. (26) Deut. 33, 9. Mat. 10, 37. Rom. 9, 13. Apoc. 12, 11. (27) Mat. 10, 38; 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. 2 Tim. 3, 12. (34) Mat. 5, 13. Marc. 9, 50.

Cap. 15. — (1) Luc. 5, 29. (2) Mat. 11 19. Fapt. 11, 3. Gal. 2, 12. (4) Iez. 34, 12, 16. Mat. 18, 12. (5) Mat. 18, 13. (6) 1 Petr. 2, 10, 25. (7) 2 Paral. 36, 23 f. Luc. 5, 31-32. (13) Pild. 29, 3. (14) Pild. 5, 11.

16. Și dorea să-și sature pânțelele său din roșcovele ce mâncau porcii, dar nimenea nu-i da.

17. Venindu-și însă în sine, a zis: câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâne, iară eu pier de foame.

18. Scula-mă-voiu și mă voi duce la tatăl meu și-i voi zice: tată, am greșit la cer și înaintea ta.

19. și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău; fă-mă ca pe unul din argații tăi.

20. Sculându-se deci, s'a dus la tatăl său. Și când era încă departe, l-a văzut tatăl său și i s'a făcut milă; și alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.

21. Fiul însă a zis către dânsul: tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.

22. Iar tatăl a zis către slugile sale: aduceți haina cea mai bună și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioare;

23. și aduceți vițelul cel îngrășat și-l junghiați, să mâncăm și să ne veselim,

24. că fiul meu acesta era mort și a înviat; pierdut era și s'a aflat. Și au început a se veseli.

25. Iară feciorul lui cel mai mare era la țarină; și când se întorcea, apropiindu-se de casă, a auzit cântece și jocuri;

26. și chemând pe una din slugi, a întrebat: ce sunt acestea?

27. Iar sluga i-a zis: a venit fratele tău, și tatăl tău, pentru că l-a primit sănătos, a junghiat vițelul cel îngrășat.

28. Și s'a mâniat fratele cel mai mare și nu voia să intre. Dar ieșind tatăl lui, l-a chemat.

29. El însă răspunzând, a zis către tatăl său: iată de atâția ani îți robesesc și niciodată n'am călcat porunca ta; și mie niciodată nu mi-ai dat măcar un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei.

30. Iar când veni feciorul tău acesta, care a mâncat avuția sa cu desfrânatele, ai junghiat pentru el vițelul cel îngrășat.

31. Iar tatăl i-a zis: fiule, tu pururea ești cu mine și toate ale mele sunt ale tale.

32. Se cădea însă se ne bucurăm și să ne veselim, căci fratele tău acesta era mort și a înviat, pierdut era și s'a aflat ».

CAP. 16.

Pilda cu iconomul necredincios și despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr.

1. Iar către ucenicii Săi a zis: « Era un om bogat, care avea un iconom, și acesta i-a fost pârît că i-ar risipi averile.

2. Și chemându-l, i-a zis: ce aud eu de tine? Dă socoteală de iconomatul tău, căci nu poți să mai fii iconom.

3. Iar iconomul a zis în sine: ce voi face, că stăpânul meu îmi ia iconomatul? Să prășesc nu pot; a cere mi-i rușine;

4. știu ce am să fac, că dacă voi fi scos din iconomat, să mă primească alții în casele lor.

5. Și obemând pe fiecare din datornicii stăpânului său deosebi, a zis către cel dintâiu: cât datorești stăpânului meu?

6. Și acela a zis: o sută de măsuri de untdelemn. Și el i-a zis: ia-ți înscrisul tău și sezi repede de scrie: cincizeci.

7. După aceea a zis către altul: dar tu cât datorești? Și acela a răspuns: o sută de măsuri de grâu. Și el i-a zis: ia-ți înscrisul tău și scrie: optzeci.

8. Și a lăudat stăpânul pe iconomul nedrept, că a lucrat cu ghibăcie; căci fiii veacului acestuia, în felul lor, sunt mai ghibaci decât fiii luminii.

9. Și Eu vă zic: faceți-vă prieteni cu bogăția nedreaptă, ca atunci când veți săraci, să vă primească aceia în lăcașurile veșnice.

10. Cel credincios în puțin și în mult e credincios; iar cel necredincios în puțin și în mult e necredincios.

11. Deci, dacă n'ați fost credincioși în bogăția nedreaptă, cine vă va îndrepta pe cea adevărată?

12. Și dacă în cele străine n'ați fost credincioși, cine vă va da pe ale voastre?

13. Nicio slugă nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul va urî și pe altul va iubi, sau de unul se va ținea și de altul nu va griji: nu puteți sluji și lui Dumnezeu, și lui mamona ».

14. Și acestea toate le-au auzit și fariseii, care erau iubitori de argint, și râdeau de El.

15. Iar El le-a zis: « Voi în fața oamenilor vă arătați drepti, dar Dumnezeu

(18) Os. 14, 3. Am. 4, 12. (20) Is. 49, 15. Iez. 16, 6, 10. (24) Luc. 15, 32. Ef. 2, 1; 5, 14. Col. 2, 13. Apoc. 8, 1. (32) Luc. 15, 24. (Cap. 16.—) (4) Ier. 4, 22. (6) Iez. 45, 10-11, 14. (8) Ioan 12, 36. Ef. 5, 8-9. 1 Tes. 5, 5. (9) Eccl. 11, 2.

Sir. 40, 26. Mat. 6, 19; 19, 20-21. Luc. 11, 41. 1 Tim. 6, 17, 19. (10) Mat. 25, 21. Luc. 19, 17. (13) Mat. 6, 24. (14) 1 Tim. 6, 10. (15) 1 Reg. 16, 7. Ps. 7, 10. Pild. 17, 3. Ier. 11, 20; 17, 10; 20, 12. Luc. 18, 9.

cunoaște inimile voastre, că ceea ce înaintea oamenilor e înălțat, uriciune e înaintea lui Dumnezeu.

16. Legea și prorocii au fost numai până la Ioan; de atunci împărăția lui Dumnezeu se binevestește și fiecare se nevoește să intre în ea.

17. E mai lesne însă să treacă cerul și pământul, decât să cadă o virgulă din lege.

18. Tot cel ce se desparte de femeia sa și se căsătorește cu alta, face rădesfrânare; și tot cel ce se căsătorește cu cea despărțită de bărbat, face rădesfrânare.

19. Era odată un om bogat, care se îmbrăca cu porfiră și vison, veselindu-se în toate zilele luminat.

20. Și era și un sărac, anume Lazăr, care zăcea la poarta lui plin de bubă.

21. și dorea să se sature cu fărâmurile, ce cădeau din masa bogatului; ba și câinii venind îi lungeau bucele.

22. Dar întâmplându-se să moară săracul, a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam; a murit apoi și bogatul și s'a îngropat.

23. Și fiind el în munci, în iad, și-a ridicat ochii săi și a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui.

24. și strigând el, a zis: părinte Avraame, milostivește-te spre mine și trimete pe Lazăr, ca să-și întingă vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba că mă chinuiesc în văpaia aceasta.

25. Avraam însă a zis: fiule, adu-ți aminte, că ți-ai primit cele bune ale tale în viața ta, asemenea și Lazăr cele rele; acum el se mângâie aicea, iar tu te chinuești.

26. Dar pe lângă toate acestea, între noi și voi s'a așezat prăpastie mare, ca cei ce ar voi să treacă de aicea la voi să nu poată, asemenea și dela voi la noi să nu treacă.

27. Și a zis bogatul: te rog dară părinte, să-l trimeti la casa tatălui meu,

28. căci am cinci frați, să le mărturisească aceste lucruri, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă.

29. Zisu-i-a Avraam: au pe Moise și pe proroci; să-i asculte pe dânșii.

30. Iară el a zis: nu părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânșii, se vor pocăi.

31. Avraam însă i-a zis: dacă nu ascultă pe Moise și pe proroci, chiar de-ar învia și cineva din morți, nu vor crede ».

CAP. 17.

Despre smintele și tertare. Credința și faptele. Zece leproși. A doua venire.

1. Zis-a de asemenea către ucenicii Săi: « E cu neputință să nu vină smintele, dar vai de acela prin care vin! »

2. Mai de folos i-ar fi aceluia de i s'ar lega de gât o piatră de moară și ar fi aruncat în mare, decât să smintească pe unul din micuții acestuia. Luați aminte de voi înșivă!

3. De-ți va greși fratele tău, ceartă-l, și de se va pocăi, iartă-l;

4. și chiar de șapte ori pe zi de-ți va greși și de șapte ori pe zi se va întoarce și va zice: mă căiesc, iartă-l! »

5. Și au zis apostolii către Domnul: « Adaogă-ne credință! »

6. Iară Domnul a zis: « De-ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice smochinului acestuia: smulge-te și te mută în mare, și v'ar asculta. »

7. Care din voi, având o slugă la arat sau la păscut vitele, îi va zice la întoarcerea ei dela câmp: vino repede și șezi la masă?

8. Și nu-i va zice oare: gătește-mi ceva să cinez și, încingându-te cu șorțul, slujește-mi până voi mânca și voi bea, iar după aceea vei mânca și vei bea și tu?

9. Și oare mulțami-va el slugii aceleia, pentru că a împlinit porunca? Paremi-se că nu.

10. Așa și voi când veți face toate cele ce vi s'au poruncit, să ziceți: slugi nevrednice suntem, pentru că n'am făcut decât ceea ce eram datori să facem ».

11. În vremea aceea s'a întâmplat să meargă Iisus spre Ierusalim și trecând printre Samaria și Galileea,

12. când a intrat într'un sat, l-au întâmpinat zece oameni leproși, care au stătut departe.

13. Aceia ridicând glas, au zis: « Iisuse învățătorule, miluește-ne! »

(16) Mat. 4, 17; 11, 12-13. (17) Ps. 101, 26-28. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Luc. 21, 33. 1 Petr. 1, 24-25. (18) Dent. 24, 1. Mat. 5, 32; 19, 9. Marc. 10, 11. 1 Cor. 7, 10. (19) Sir. 11, 4; 14, 14; 18, 32. (24) Zah. 14, 12. (25) Iov 21, 7, 13. Ps. 36, 37; 125, 6. Luc. 6, 24. (29) Ioan 5, 39, 45. Fapt. 15, 21; 17, 11. Cap. 17.— (1) Mat. 18,

6-7. Marc. 9, 42. 1 Cor. 11, 19. (2) Mat. 18, 6. Marc. 9, 42. (3) Lev. 19, 17. Sir. 10, 14. Mat. 18, 15, 21. Iac. 5, 19-20. (4-5) Mat. 18, 22. (6) Mat. 17, 20; 21, 21. Marc. 9, 23; 11, 23. (8) Luc. 12, 37. Ioan 13, 4. (10) Iov 22, 3, 35, 7. 1 Cor. 9, 16-17. (11) Ioan 4, 4. (12) Lev. 13, 46.

14. Iară El văzându-i, le-a zis: « Mergeți și vă arătați preoților! » Dar pe când mergeau ei s'au curățit.

15. Iară unul din ei văzând că s'a vindecat, s'a întors, slăvind pe Dumnezeu cu glas mare,

16. și căzând pe fața sa la picioarele Lui, îi mulțamea. Acela însă era samarinean.

17. Iară Iisus răspunzând, a zis: « Au nu zece s'au curățit? Dar cei nouă unde sunt? »

18. Cum nu s'au găsit să se întoarcă, să dea slavă lui Dumnezeu, decât numai străinul acesta? »

19. Și i-a zis: « Scoală și du-te. credința ta te-a mântuit! »

20. Fiind întrebat de farisei, când are să vie împărăția lui Dumnezeu, le-a răspuns și a zis: « Împărăția lui Dumnezeu nu vine în chip vădit,

21. nici nu se va zice: iat-o aicea, sau: iat-o acolo: căci iată Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru ».

22. Iar către ucenici a zis: « Vor veni zile, când veți dori să vedeți măcar una din zilele Fiului Omului, și nu veți vedea;

23. și vi se va spune: iat-o aicea, sau: iat-o acolo, — să nu vă duceți, nici să alergați;

24. căci precum fulgerul fulgerând în laturea de sub cer, luminează toată laturea de sub cer, așa va fi și Fiul Omului în ziua Sa.

25. Dar mai întâiu trebuie ca El să pătimească multe și să fie lepădat de neamul acesta.

26. Așa va fi în zilele Fiului Omului, cum a fost în zilele lui Noe,

27. când oamenii au mâncat, au băut, s'au însurat și s'au măritat, până în ziua când a intrat Noe în corabie, și a venit potopul și i-a pierdut pe toți.

28. Și așa cum a fost în zilele lui Lot, când oamenii mâncau, cumpărau, vindeau, sădeau și zideau;

29. iar în ziua când a ieșit Lot din Sodoma, a plouat din cer foc și pucioasă, și i-a pierdut pe toți;

30. așa va fi și în ziua aceea, când se va arăta Fiul Omului.

31. În ziua aceea cel ce va fi pe acoperiș și lucrurile lui în casă, să nu se pogoare să le ia; și cel ce va fi în țarină, să nu se întoarcă înapoi.

32. Aduceți-vă aminte de femeia lui Lot.

33. Cel ce va căuta să-și mântuiască sufletul său, acela îl va pierde, iar cel ce-l va pierde, acela-l va învia.

34. Vă spun însă, în noaptea aceea vor fi doi într'un pat: unul se va lua și altul se va lăsa;

35. două vor fi care vor măcina împreună: una se va lua și alta se va lăsa;

36. doi vor fi în ogor: unul se va lua și altul se va lăsa ».

37. Și răspunzând ucenicii, au zis către Dânsul: « Doamne, unde va fi aceasta! » Iară El le-a zis: « Unde va fi hoitul, acolo se vor aduna și vulturii! »

CAP. 18.

Stăruința în rugăciune. Vameșul și fariseul. Pruncii la Iisus. Tânderul bogat. A treia vestire a potârilor. Vindecarea unui orb.

1. După aceea le-a mai spus o pildă, că trebuie să se roage pururea și să nu se desnădăjdniască, zicând:

2. « Era într'o cetate un judecător, care de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina.

3. Și în cetatea aceea era și o văduvă; și aceasta venea la Dânsul și zicea: scapă-mă de protivnicul meu! »

4. El însă n'a voit o vreme, dar după aceea a zis în sine: deși de Dumnezeu nu mă tem și de oameni nu mă rușinez.

5. însă pentrucă văduva aceasta îmi aduce supărare, o voi izbăvi, ca în sfârșit să nu mai vie să-mi bată obrazul ».

6. Apoi a zis Domnul: « Auziți ce zice judecătorul nedrept? »

7. Dar oare Dumnezeu nu va face dreptate aleșilor Săi, care strigă către El ziua și noaptea? Va întârzia El oare a-i ajuta? »

(14) Lev. 13, 2; 14, 2-5, 10. 4 Reg. 5, 10. Mat. 8, 4. Marc. 1, 43-44. Luc. 5, 14. (18) Is. Nav. 7, 19. 2 Paral. 30, 8; 32 25. (19) Mat. 9, 22. Marc. 5, 30, 34; 10, 52. Luc. 7, 50; 8, 48; 18, 42. (21) Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 23. (22) Mat. 9, 15. (23) Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. (24) Mat. 24, 27. (25) Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. (26) Fac. 7, 7. Mat. 24, 37. 1 Petr. 3, 20. (27) Fac. 7, 7. Mat. 24, 38. (28)

Fac. 19, 14, 24. Iez. 16, 49. Mat. 24, 38. (29) Fac. 19, 16-24. (30) Mat. 24, 39. (31) Mat. 24, 17. Marc. 13, 15. (32) Fac. 19, 26. Int. 10, 7. (33) Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. Ioan 12, 25. (34-36) Mat. 24, 40-41. (37) Iov 39, 30. Avac. 1, 8. Mat. 24, 28. Cap. 18.— (1) Sir. 18, 22. Luc. 21, 36. Rom. 12, 12. Ef. 6, 18. Col. 4, 2. 1 Tes. 5, 17. 1 Tim. 2, 1. (5) Luc. 11, 8. (7) Ps. 9, 18. Luc. 11, 9. Apoc. 6, 10.

8. Vă spun, că în curând le va face dreptate. Dar când va veni Fiul Omului, găsi-va oare credință pe pământ? »

9. Iar unora, care se credeau că sunt drepti și disprețuiau pe alții, le-a mai spus și pilda aceasta:

10. « Doi oameni s'au dus la biserică să se roage: unul era fariseu și altul vameș.

11. Fariseul însă stând, se ruga în sine așa: Dumnezeu, mulțumesc-Ți că nu sunt ca ceilalți oameni: răpitori, nedrepti și desfrânați, sau ca acest vameș;

12. postesc de două ori în săptămână și dau zeciuială din toate câte câștig.

13. Iar vameșul stând departe, nu îndrăsnea nici ochii să și-i ridice spre cer, ci bătându-se în piept, zicea: Dumnezeu, milostiv fii mie păcătosului!

14. Vă spun însă, că acesta s'a întors la casa sa mai îndreptat decât acela. Că tot cel ce se înalță pe sineși, se va smeri, iar cel ce se smerește pe sineși, se va înălța ».

15. Atunci aduceau la Dânsul și pruncii, ca să se atingă de ei; iar ucenicii văzând aceasta, îi certau.

16. Iisus însă chemându-i, a zis: « Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu.

17. Adevărul vă grăiesc: cel ce nu va primi Impărăția lui Dumnezeu, ca un copil, acela nu va intra într'însa ».

18. Și L-a întrebat o căpetenie zicând: « Invățătorule bune, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică? »

19. Iar Iisus i-a zis: « Ce mă numești bun? Nimenea nu este bun decât numai unul Dumnezeu.

20. Știi poruncile: să nu faci desfrânare, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta ».

21. Acela însă a zis: « Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele ».

22. Iară Iisus auzind aceasta, i-a zis: « Încă una îți mai lipsește: vinde toate

câte ai și dă la săraci și vei avea comoară în cer; apoi vină de-Mi urmează Mie ».

23. El însă, auzind aceasta, s'a întristat, pentru că era foarte bogat.

24. Și văzându-l Iisus că s'a întristat, a zis: « Cât de greu e să intre în Impărăția lui Dumnezeu cei ce au bogății!

25. Căci e mai ușor să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul în Impărăția lui Dumnezeu ».

26. Iară cei ce au auzit aceasta, au zis: « Atunci cine poate să se mântuiască? »

27. Și El a zis: « Cele ce nu sunt cu putință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu ».

28. Iară Petru a zis: « Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție ».

29. Atunci Iisus le-a zis: « Adevărul vă grăiesc, că nu este nimenea, care să fi lăsat casă, sau părinți, sau frați, sau surori, sau femeie, sau copii pentru Impărăția lui Dumnezeu,

30. și care să nu primească cu mult mai mult în viața aceasta, iar în veacul viitor viață veșnică ».

31. Chemând apoi pe cei doisprezece ucenici, le-a zis: « Iată ne suim la Ierusalim și se vor împlini toate cele scrise prin proroci pentru Fiul Omului:

32. căci va fi dat păgânilor, și-L vor ocări, și-L vor batjocori, și-L vor scuipa,

33. și-L vor bate, și-L vor omorî, însă a treia zi va învia ».

34. Dar ei n'au înțeles nimic din acestea; cuvintele acestea erau ascunse pentru ei și n'au priceput cele ce li se spunea.

35. Iar când s'au apropiat de Ierihon, un orb oarecare ședea lângă cale și cerea milostenie.

36. Auzind însă trecând pe lângă el mulțime de popor, a întrebat: « Ce este? »

37. Și i s'a spus, că trece Iisus Nazoreul.

38. Atunci a strigat orbul, zicând: « Iisuse, Fiul lui David, miluește-mă! »

(8) Pild. 20, 6. 2 Petr. 3, 8-9. Evr. 10, 37. (9) Luc. 16, 15. (11) Deut. 26, 13. Is. 1, 15; 58, 3. Luc. 11, 39. Apoc. 3, 17. (12) Mat. 23, 23. (13) Lev. 13, 13-14. 2 Paral. 36, 23 g. Ps. 50, 2, 18. (14) Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Is. 40, 4; 57, 15. Sir. 1, 30. Mat. 23, 12. Luc. 14, 11. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (15) Is. 49, 22. Mat. 19, 13. Marc. 10, 13. (16) Mat. 18, 3; 19, 14. Marc. 10, 14. 1 Petr. 2, 2. (17-19) Is. 49, 22. Mat. 11, 25; 18, 3; 19, 16-17. Marc. 10, 15-18. (20) Es. 20, 12-17. Deut. 5, 17, Mat. 5, 21, 27; 19, 18-19. Marc. 10, 19. Rom. 13, 9. (21-22) Mat. 19, 20-21. Marc. 10, 20-21.

Luc. 12, 33. Fapt. 2, 45. 1 Tim. 6, 18-19. (23) Mat. 19, 22. Marc. 10, 22. Luc. 8, 14. (24) Pild. 11, 28. Mat. 13, 22; 19, 23. Marc. 4, 19; 10, 23. 1 Tim. 6, 9-10. (25-26) Mat. 19, 24-25. Marc. 10, 25-26. Luc. 6, 24. (27) Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 27. Mat. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37. (28) Deut. 33, 9. Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 10, 28. Luc. 5, 11. (29) Deut. 33, 9. Mat. 19, 29. Marc. 10, 29. (30) Iov 42, 10. Mat. 19, 29. (31) Mat. 16, 21; 20, 18. Marc. 10, 32-33. Luc. 9, 22, 44. (32) Ps. 21, 7. Is. 53, 7. Int. 2, 19. Mat. 20, 18. (34) Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45. Ioan 10, 6; 12, 16; 18, 32.

39. Dar cei ce mergeau înainte îl certau ca să tacă; iară el striga și mai tare: « Fiul lui David, miluește-mă ».

40. Atunci oprindu-Se Iisus, a poruncit să-l aducă la Sine. Și dacă s'a apropiat acela de Dânsul, l-a întrebat, zicând:

41. « Ce voiești dela mine? » Iară El a zis: « Doamne, să văd! »

42. Zis-a Iisus: « Vezi! Credința ta te-a mântuit! »

43. Și a văzut orbul îndată și a urmat după Iisus, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul văzând aceasta, a dat laudă lui Dumnezeu.

CAP. 19.

Zaheu. Pilda cu talanții. Intrarea în Ierusalim. Iisus jălește Ierusalimul și isgonește vânzătorii din biserică.

1. Intrând Iisus și trecând prin Ierihon,

2. iată un bărbat, anume Zaheu, care era căpetenia vameșilor și om bogat,

3. cănta să vadă pe Iisus cine-i, dar nu putea din pricina mulțimii, că era mic de stat.

4. Atunci alergând înainte, s'a suit într'un sicomor ca să-L vadă, pentru că pe lângă el avea să treacă.

5. Iară Iisus, cum a ajuns la locul acela, căutând, l-a văzut și i-a zis: « Zaheie, grăbește de te pogoară, căci astăzi trebuie să fii în casa ta ».

6. Și s'a pogorît Zaheu repede și L-a primit bucuros.

7. Văzând aceasta, toți cărteau, zicând, că a intrat să găzduiască la un om păcătos.

8. Iară Zaheu stând, a zis către Domnul: « Doamne, iată jumătate din averea mea o dau săracilor și de am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit ».

9. Iară Iisus a zis către el: « Astăzi s'a făcut mântuirea casei acesteia, pentru că și acesta este fiul lui Avraam;

10. căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut ».

11. Iar după ce au ascultat ei acestea, Iisus a adăugat a le spune și o pildă, pentru că era aproape de Ierusalim și ei credeau, că în curând trebuie să se arate Impărăția lui Dumnezeu.

12. Zis-a deci: « Un om de neam ales s'a dus într'o țară depărtată, să-și ia domnie și să se întoarcă.

13. Și chemând zece slugi ale sale, le-a dat zece mine ¹⁾ și le-a zis: « Neguțătoriți până voi veni! »

14. Iară cetățenii săi îl urau și au trimes o solie în urma lui, zicând: « Nu voim ca acesta să domnească peste noi! »

15. Și întorcându-se, după ce a luat domnia, a zis să-i cheme slugile acelea, cărora dăduse argintul, ca să afle cine ce-a făcut.

16. Și venind cel dintâiu, a zis: domnule, mina ta a adus zece mine.

17. Și el i-a zis: bine, slugă bună, pentru că ai fost credincios în puțin, să ai stăpânire peste zece cetăți!

18. Venind cel de al doilea, a zis: domnule, mina ta a adus cinci mine.

19. Și a zis și acestuia: să fii și tu peste cinci cetăți!

20. Și venind altul, a zis: domnule, iată mina ta, pe care am păstrat-o legată în năframă,

21. căci m'am temut de tine, pentru că ești om aspru: iei ce n'ai pus și seceri ce n'ai semănat.

22. Iar stăpânul i-a zis: din gura ta te voi judeca, slugă vicleană; ai știut că eu sunt om aspru: iau ce n'am pus și secer ce n'am semănat;

23. pentru ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor, și eu venind, l-aș fi primit cu dobândă?

24. Iar către cei ce stăteau înainte a zis: luați mina dela el și o dați celui ce are zece mine.

25. Și i s'a spus: « Domnule, acesta mai are zece mine ».

26. El însă a zis: « Vă spun, că tot celui ce are, i se va da, iar celui ce nu are, i se va lua și ceea ce are.

27. Iar pe acei vrăjmași ai mei, care n'au voit să domnesc peste ei, aduceți-i aicea și-i ucideți înaintea mea ».

(35-39) Ps. 145. 8. Mat. 9, 27; 20, 29, 31. Marc. 10, 46-40. (40) Mat. 9, 28; 20, 32. Marc. 10, 49. (41) Mat. 9, 31; 20, 33. Marc. 10, 52. (42) Luc. 16, 19. (43) Mat. 20, 34. **Cap. 19.**— (5) Cant. 4, 16. (6) Ps. 118, 32. (8) Es. 22, 1. Lev. 6, 5. Num. 5, 7. 1 Reg. 12, 3. (10) Mat. 9, 12; 10, 6; 15, 24; 18, 11. Marc. 2, 17. 1 Tim. 1, 15. (11) Fapt. 1, 6.

(12) Mat. 25, 14. Marc. 13, 34. (14) Ioan 1, 11. (15) Mat. 25, 19. (16) Mat. 25, 20. (17) Dan. 12, 13. Mat. 25, 21. Luc. 16, 10. (18) Mat. 25, 22. (19) Mat. 25, 23. (20) Mat. 25, 24. (21) Pild. 26, 16. Mat. 25, 25. (22) Iov 15, 6. Mat. 12, 37; 25, 26. (23-26) Mat. 12, 12; 25, 27-30. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. (27) Mat. 22, 7, 13.

¹⁾ Talanți, funți sterlini.

28. Și zicând acestea, *Iisus* a mers mai departe, suindu-Se spre Ierusalim.

29. Iar dacă s'a apropiat de Vitfaghi și de Vitania, către muntele care se numește Eleon, a trimis doi din ucenicii Săi,

30. zicând: « Duceți-vă în satul cel dinaintea voastră și intrând în el, veți găsi un mânz legat, pe care nimenea din oameni n'a încălecat niciodată; să-l deslegați și să-l aduceți.

31. Și de vă va întreba cineva: la ce-l deslegați? Să-i spuneți așa, că Domnul are trebuință de el ».

32. Și ducându-se trimesii, au găsit cum li se spusese.

33. Dar deslegând ei mânzul, stăpânul lui a zis către dâșii: « Pentru ce deslegați mânzul? »

34. Iară ei au zis: « Domnul are trebuință de el ».

35. Și l-au adus la *Iisus*; și aruncându-și vestmintele lor pe mânz, au pus pe *Iisus* deasupra.

36. Și când mergea El, oamenii își așterneau vestmintele lor pe cale.

37. Iar dacă s'a apropiat El să scoale coasta muntelui Eleon, toată mulțimea ucenicilor a început cu bucurie să slăvească pe Dumnezeu cu glas mare pentru toate minunile ce văzuseră,

38. zicând: « Bine este cuvântat împăratul Cel ce vine în numele Domnului! Pace în ceruri și slavă întru cei de sus! »

39. Iar câțiva farisei din mulțime au zis către Dânsul: « Învățătorule, stăpânește-ți ucenicii! »

40. El însă răspunzându-le, a zis: « Vă spun că de vor tăcea aceștia, pietrele vor striga ».

41. Iar dacă s'a apropiat și a văzut cetatea, a plâns-o.

42. zicând: « De ai fi cunoscut și tu măcar în ziua aceasta a ta cele pentru pacca ta! Însă acum acestea-s ascunse pentru ochii tăi,

43. că vor veni asupra ta zile, când te vor impresura dușmanii tăi cu șanțuri, te vor înconjura și te vor strâmtora din toate părțile.

44. Te vor dărâma, vor ucide pe copiii tăi în tine și nu vor lăsa în tine piatră

pe piatră, pentru că n'ai cunoscut vremea cercetării tale ».

45. Apoi intrând în biserică, a început a isgoni pe cei ce vindeau și cumpărau în ea,

46. zicându-le: « Scris este: casa Mea e casă de rugăciune, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari ».

47. Și învăța în toate zilele în biserică. Iar căpeteniile preoților și cărturarii și mai marii poporului căutau să-lucidă,

48. dar nu găseau ce să-l facă, pentru că tot poporul se ținea de Dânsul, ascultându-L.

CAP. 20.

Puterea lui Iisus. Pilda cu vierii rătăcitor. Birul Cezarului. Despre înviere. Al cui fiu este Hristos.

1. În una din zilele acelea, când învăța El poporul în biserică și propoveduia Evanghelia, s'au apropiat căpeteniile preoților și cărturarii cu bătrânii

2. și l-au grăit, zicând: « Spune-ne cu ce putere faci acestea, sau cine-i cel ce Ți-a dat puterea aceasta? »

3. Iară El răspunzând, le-a zis: « Am să vă întreb și eu o vorbă, și să mi-o spuneți:

4. botezul lui Ioan din cer a fost, sau dela oameni? »

5. Ei însă judecau între dâșii, zicând: « De vom zice: din cer; va zice: pentru ce dar nu l-ați crezut;

6. iar de vom zice: dela oameni, tot poporul ne va ucide cu pietre, căci este încredințat că Ioan e proroc ».

7. Și au răspuns: « Nu știm de unde-i ».

8. Atunci *Iisus* le-a zis: « Nici Eu nu vă voi spune cu ce putere fac acestea ».

9. Apoi a început a spune poporului pilda aceasta: « Un om oarecare a sădit vie, a dat-o lucrătorilor și s'a dus departe pentru multă vreme.

10. Apoi la vremea culesului a trimis la lucrători un slujitor, ca să-i dea roadele viei. Vierii însă bătându-l, l-au trimis înapoi cu deșert.

11. Atunci stăpânul adăose a trimite alt slujitor; dar ei și pe acela bătându-l

(29-32) Mat. 21, 1-6. Marc. 11, 1-4. (33-34) Marc. 11, 5-6. (35) 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Ioan 12, 14. (36) Mat. 21, 8. Marc. 11, 8. (37) Ps. 117, 26. Mat. 21, 9. Marc. 11, 9-10. Luc. 2, 14; 13, 35. Ioan 12, 13. Ef. 2, 14. (40) Avac. 2, 11. (41) 4 Reg. 8, 11. Os. 11, 9. (42) Ier. 8, 7. Plâng. 1, 9. (43) Deut. 28, 52. Iov 36, 13. Is. 29, 3. Ier. 6, 6. Iez. 21, 22. Am. 3, 11. Mat. 22, 7. Luc. 21, 6, 20.

(44) 3 Reg. 9, 7. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. (45) Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Ioan 2, 14-15. (46) 3 Reg. 8, 29. Is. 56, 7. Ier. 7, 11. 1 Mac. 7, 37. Mat. 21, 13. Marc. 11, 17. (47) Mat. 21, 45. Marc. 11, 18. Ioan 7, 19. (48) Mat. 14, 5; 21, 46. Marc. 11, 18. Cap. 20.—(1-8) Mat. 14, 5; 21, 23-27. Marc. 11, 27-33. (9) Ps. 79, 8. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Mat. 21, 33. Marc. 12, 1.

și batjocorindu-l, l-au trimis înapoi cu desert.

12. Adăose a trimete un al treilea; ei însă și pe acesta răbindu-l, l-au alungat.

13. Atunci stăpânul viei a zis: ce să fac? Voiu trimete pe fiul meu cel iubit; poate văzându-l pe dânsul, se vor rușina.

14. Lucrătorii însă văzându-l, au zis între ei: acesta-i moștenitorul; hai să-l ucidem, ca moștenirea lui să fie a noastră.

15. Și scoțându-l afară din vie, l-au omorât. Deci, ce va face acestora stăpânul viei?

16. Va veni și va ucide pe lucrătorii aceia și via o va da altora! Iar cei ce au auzit pilda aceasta au zis: « Să nu fie una ca aceasta! »

17. El însă privind-i, a zis: « Atunci ce va însemna scriptura aceasta: piatra pe care ziditorii au lepădat-o, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului? »

18. Tot cel ce va cădea pe piatra aceasta, se va sfărâma, iar peste care va cădea ea, pe acela îl va zdrobi ».

19. Și căutau căpeteniile preoților și cărturarii să pună mâna pe El în ceasul acela, căci înțeleseseră, că pentru dânsii spusese pilda aceasta, dar se temeau de popor.

20. Pândindu-L însă, au trimis niște iscoade, care prefăcându-se că sunt oameni drepi, să-L prindă cu vreo vorbă, ca să-L dea stăpânirii și puterii guvernatorului.

21. Și aceștia L-au întrebat, zicând: « Învățătorule, știm că grăiești și înveți drept și nu cauți la față, ci într'adevăr calea lui Dumnezeu înveți. »

22. Se cade oare ca noi să dăm dajdie Cezarului, sau nu? »

23. El însă înțelegând vicleșugul lor, le-a zis: « Ce Mă ispitiți? »

24. Arătați-Mi un dinar; al cui e chipul și scrisoarea de pe el? » Și ei au răspuns: « Ale Cezarului ». »

25. Iară El le-a zis: « Dați dară cele ce sunt ale Cezarului, Cezarului, și pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu ». »

26. Și n'au putut să-L prindă cu vorba în fața poporului și mirându-se de răspunsul Lui, au tăcut.

27. Atunci au venit oarecari din saducheii, care zic că nu este înviere, și L-au întrebat, zicând:

28. « Învățătorule, Moise ne-a scris: de va muri fratele cuiva, având femeie, și va muri acesta fără copii, fratele lui să ia femeia și să ridice urmași fratelui său. »

29. Deci, au fost șapte frați și cel dintâiu luându-și femeie, a murit fără copii;

30. și a luat pe femeia aceea al doilea frate, dar și acela a murit fără copii;

31. apoi a luat-o al treilea și așa au luat-o câteși șapte și au murit fără să lase copii,

32. iar în urma tuturor a murit și femeia.

33. Deci, la înviere cărnua din ei va fi ca femeie, căci câteși șapte au avut-o de femeie? »

34. Și răspunzând Iisus, le-a zis: « Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită, »

35. iar cei ce s'au învrednicit să dobândească veacul celălalt și învierea din morți, nici nu se însoară, nici nu se mărită,

36. căci nu mai pot să moară, ci se aseamănă îngerilor și sunt fiii lui Dumnezeu, fiind fiii învierii.

37. Că vor învia însă morții, și Moise a arătat înaintea rugului, când a numit pe Domnul: Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov.

38. Dumnezeu însă nu este al morților, ci al viilor, căci la El toți sunt vii ».

39. Și răspunzând oarecari din cărturarii, a zis: « Învățătorule, bine ai zis! »

40. Și mai mult n'au îndrăsnit să-L mai întrebe nimica.

41. Iară Iisus le-a zis: « Cum de se zice că Hristos este Fiul lui David? »

42. David însuși zice în cartea Psalmilor: zis-a Domnul Domnului meu: «ezi deadreapta Mea,

(10-13) Os. 5, 4. Mat. 21, 34-37. Marc. 12, 2-6. (14) Ps. 2, 2, 8. Mat. 21, 38. Marc. 12, 7. Ioan 11, 53. Evr. 1, 2. (15-16) Mat. 21, 39-41. Marc. 12, 8-9. Evr. 13, 12. (17) Ps. 117, 22. Is. 28, 16. Mat. 21, 42. Marc. 12, 10. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 6. Rom. 9, 33. (18) Is. 8, 14. Dan. 2, 34-35. Zah. 12, 3. Mat. 21, 44. (19-21) Jud. 16, 2. Ier. 18, 21. Mat. 22, 15-16. Marc. 12, 12-14. (22-24) Mat. 22, 17-20. Marc. 12, 14-16. (25) Mat.

17, 27; 22, 21. Marc. 12, 17. Rom. 13, 7. (27) Mat. 22, 23. Marc. 12, 18. Fapt. 23, 8. (28) Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Mat. 22, 24. Marc. 12, 19. (29-35) Mat. 22, 25-30. Marc. 12, 20-25. (36) Mat. 22, 30. Marc. 12, 25. 1 Ioan 3, 2. Rom. 8, 23. (37) Es. 3, 6, 16. Mat. 22, 31-32. Marc. 12, 26. (38) Mat. 22, 32. Marc. 12, 27. Rom. 6, 10. (39-41) Mat. 22, 42, 45-46. Marc. 12, 32-35. (42) Ps. 109, 1. Mat. 22, 44. Marc. 12, 36. Fapt. 2, 34.

43. până voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale.

44. Deci, David îl numește pe El Domn; atunci cum îi este fiu?

45. Și când asculta tot poporul, Iisus a zis către ucenicii Săi:

46. «Păziți-vă de cărturari, căroră le place să umble în haine lungi, să li se închine oamenii prin târg, să stea pe scaunele cele mai de sus în sinagogi și în locurile cele dintâi la ospete.

47. Aceștia, care mănâncă casele văduvelor și cu fățărnicie se roagă îndelung, mai multă osândă vor lua ».

CAP. 21.

Bănușii văduvei. Dărâmarea Ierusalimului, a doua venire și semnele acestei veniri.

1. În vremea aceea căutând Iisus, a văzut pe cei bogați aruncând daruri în cutia bisericii,

2. și a văzut și o văduvă săracă aruncând acolo doi bănuși,

3. și a zis: «Adevărul vă grăiesc, că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți.

4. Pentru că toți aceia au dat din prisosul lor dar lui Dumnezeu, iar aceasta din sărăcia ei a dat tot ce avea pentru traiu ».

5. Grăind însă oarecare de biserică, că-i împodobită cu pietre frumoase și cu podoabe, Iisus a zis:

6. «Vor veni zile, când nu va rămâne din cele ce vedeți nici piatră pe piatră; totul va fi risipit ».

7. Atunci L-au întrebat, zicând: «Invățătorule, dar când au să fie acestea și care-i semnul timpului, când au să fie acestea?»

8. Iară El a zis: «Vedeți să nu fiți înșelați. căci mulți vor veni sub numele Meu, zicând că sunt Eu. Și vremea aceea s'a apropiat. Deci, să nu vă luați după ei.

9. Iar când veți auzi de războaie și de turburări, să nu vă spăimântați, căci

acestea trebuie să fie întâiu; sfârșitul însă nu va fi îndată ».

10. Apoi le-a zis: «Se va scula popor peste popor și împărăție peste împărăție.

11. Pe alocurea vor fi mari cutremure de pământ, foamete, ciume, grozăvii și semne mari din cer.

12. Dară mai înainte de toate acestea oamenii își vor pune mâinile pe voi și vă vor prigonii, dându-vă în judecăți și în temnițe și vă vor duce înaintea regiilor și a domnitorilor pentru numele Meu.

13. Atunci vi se va întâmpla să mărturisiți,

14. dar puncti holdrite în inima voastră, să nu gândiți de mai înainte ce aveți să răspundeți,

15. căci vă voi da Eu gură și înțelepciune, căreia toți cei ce vi se împotrivesc nu-i vor putea grăi, nici sta împotrivă.

16. Veți fi dați și de părinți, și de frați, și de rudeni, și de prieteni, și vor ucide pe unii din voi,

17. și veți fi urâți de toți pentru numele Meu;

18. dar niciun păr din capul vostru nu va pieri.

19. Prin răbdarea voastră vă veți mântui sufletele voastre.

20. Iară când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oștiri, atunci să știți că s'a apropiat pustiirea lui.

21. Atunci cei din Iudcea să fugă la munți, cei din Ierusalim să iasă și cei ce vor fi în împrejurimile lui să nu intre într'insul,

22. că acelea vor fi zilele răzbunării, ca să se plinească toate cele scrise.

23. Dar vai de cele ce vor fi însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea, căci necazul în țară și mânia asupra poporului acestuia va fi mare.

24. Unii vor cădea de ascușitul săbiei, alții vor fi duși în robie la toate popoarele și Ierusalimul va fi călcat de păgâni până ce se vor împlini vremile păgânilor.

25. Vor fi semne în soare, în lună și în stele, iar pe pământ frică mare în po-

(43-47) Mat. 22, 44-45; 23, 5, 14. Marc. 12, 36-40. Luc. 11, 43. Cap. 21.— (1) 4 Reg. 12, 9. Marc. 12, 41. (2-4) 3 Reg. 17, 2. Marc. 12, 42-44; 14, 8. 2 Cor. 8, 12. (5) Mat. 24, 1. Marc. 13, 1. (6) 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 19, 43-44. (7) Mat. 24, 3. Marc. 13, 3-4. (8) Ier. 14, 14; 23, 21. Mat. 24, 4-5. Marc. 13, 5-6. 1 Ioan 2, 18; 4, 1. Ef. 5, 6. 2 Tes. 2, 3. (9-14) Is. 19, 2. Mat. 10, 17-18; 24, 7-9, 19. Marc. 13, 7-11. Luc. 21, 11-12. Ioan 15, 20; 16, 2. (15) Eş. 4, 12. Is. 54, 17. Mat. 10, 19.

Marc. 13, 11. Ioan 16, 13. Fapt. 5, 39; 6, 10. (16) Plâng. 1, 20. Mih. 7, 6. Mat. 10, 21; 24, 10. Marc. 13, 12. (17) Mat. 10, 22; 24, 9, 13. Marc. 13, 13. (18) 1 Reg. 14, 45; Mat. 10, 30. Luc. 12, 7. (19) 2 Paral. 15, 7. Mat. 10, 22. Evr. 10, 36. (20) Dan. 9, 27. Mat. 24, 15. Marc. 13, 14. Luc. 19, 43. (21) Mat. 24, 16. Marc. 13, 14. (22) Zah. 14, 1. (23) Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 23, 29. (24) Is. 13, 10. Iez. 32, 7. Am. 5, 20; 8, 9. Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15. Sof. 1, 15. Mat. 24, 29. Marc. 13, 24. 2 Petr. 3, 10.

poare cu nedumerire, muget de mare și de valuri

26. și oamenii vor muri de groaza așteptării celor ce au să vină asupra lumii, căci puterile cerului se vor clăti

27. și atunci vor vedea pe Fiul Omului, venind pe nori cu putere și slavă multă.

28. Când vor începe a se săvârși acestea, sculați-vă și vă ridicați capetele pentru că se apropie izbăvirea voastră ».

29. *Apoi le-a spus o pildă: « Uitați-vă la smochin și la tot arborele:*

30. Când sunt îmbobociți, văzând *aceasta*, dela sinevă cunoașteți, că acum vara e aproape.

31. Așa și voi, când veți vedea împlinindu-se *semnele* acelea, să știți că aproape este Impărăția lui Dumnezeu.

32. Adevărul vă grăiesc, că nu va trece neamul acesta până se vor împlini acestea.

33. Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece.

34. Însă luați samă de voi înșivă, ca nu cumva să se îngreueze inimile voastre cu îmbuibare și cu beție și cu grijile vieții, și să nu vă găsească ziua aceea nepregătiți;

35. căci ea ca o mreață va cădea asupra tuturor celor ce trăiesc peste toată fața pământului.

36. Privegheați deci, în toată vremea și vă rugați, ca să vă învredniciți a scăpa de toate cele ce au să fie și să vă înfățișați înaintea Fiului Omului ».

37. Ziua *Iisus* propoveduia în biserică, iar noaptea ieșea și mânea pe muntele, care se numește al Eleonului.

38. Și tot poporul venea la Dânsul în biserică disdedimineată, ca să-L asculte.

CAP. 22.

Iuda vinde pe Iisus. Cina de Taină. Pricirea pentru înțâcietate. Ruga în Ghetisani. Prinderea lui Iisus și lepădarea lui Petru.

1. Se apropia însă sărbătoarea azimelor, care se numește Paștile,

2. și căpeteniile preoților și cărturarii căutau cum L-ar pierde, căci se temeau de popor.

3. Dar a intrat satana în Iuda, care se numea Iscarioteanul, unul din cei doisprezece.

4. Mergând *acesta*, s'a înțeles cu căpeteniile preoților și cu căpeteniile poporului, cum L-ar vinde lor.

5. Iară ei s'au bucurat și s'au tocmit să-i dea bani.

6. S'a învoit deasemenea și Iuda și căuta vreme potrivită, ca să-L dea lor fără știrea poporului.

7. A sosit însă ziua azimelor, în care trebuia să se înjunghie *mielul* pashal,

8. și a trimes *Iisus* pe Petru și pe Ioan, zicând: « Duceți-vă de ne gătiți paștile, ca să mâncăm! »

9. Iară ei l-au zis: « Unde voiești să gătim? »

10. Și El le-a zis: « Iată, când veți intra în cetate, vă va întâmpina un om, ducând un vas de lut cu apă; mergeți după el la casa unde va intra,

11. și ziceți stăpânului casei: Învățătorul te întreabă: unde-i sălașul, în care să mănânc paștile cu ucenicii Mei? »

12. Și acela vă va arăta un foișor mare, așternut, acolo să gătiți ».

13. Și ducându-se ei, au găsit cum li se spusese, și au gătit paștile.

14. Iar dacă a venit ceasul, a șezut la masă și împreună cu El au șezut și cei doisprezece apostoli,

15. și a zis către dânsii: « Foarte mult am dorit să mănânc paștile acestea cu voi, înainte de patima Mea; »

16. căci vă spun, că de acum nu voi mai mânca din acestea, până se vor săvârși în Impărăția lui Dumnezeu ».

17. Și luând paharul și mulțămind, a zis: « Luați acesta și-l împărțiți între voi,

18. căci vă spun, că de acum nu voi mai bea din rodul viței, până va veni Impărăția lui Dumnezeu ».

19. Apoi luând pâne și mulțămind, a frânt și le-a dat, zicând: « Acesta este trupul Meu, care se dă pentru voi; aceasta să faceți în amintirea Mea ».

(26) Iez. 38, 19. Mat. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 12, 40. (27) Dan. 7, 10, 13. Mat. 16, 27. Marc. 13, 26. Fapt. 1, 11. Apoc. 1, 7; 14, 14. (28) Is. 11, 11-12. Rom. 8, 23. (29-32) Cânt. 2, 13. Mat. 24, 32-34. Marc. 13, 28-30. (33) Ps. 101, 27; 118, 152. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18; 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 16, 17. (34) Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 12, 40. 1 Petr. 4, 7. Rom. 13, 11, 13. Gal. 5, 21. Ef. 5, 18. 1 Tes. 5, 6. (35) Eccl. 9, 2. Is. 24, 17. 2 Petr. 3, 10. 1 Tes. 5, 3. Apoc. 3, 3. (36) Înțel.

5, 1. Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 18, 1. (37) Sir. 6, 37. Luc. 22, 39. Ioan 8, 1-2. Cap. 22.—(1) Eş. 12, 15. Mat. 26, 2. Marc. 11, 1; 14, 1. Ioan 13, 1. (2) 3 Reg. 18, 17. Ps. 2, 1. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Ioan 11, 47. Fapt. 4, 27. (3-4) Mat. 26, 14-15. Marc. 14, 2-10. Ioan 13, 2, 27. (5) Zab. 11, 12. Mat. 26, 15. Marc. 14, 11. (6) Mat. 26, 16. Marc. 14, 11. (7) Deut. 16, 1. Mat. 26, 17. Marc. 14, 12. (9-14) Mat. 26, 17-20. Marc. 14, 12-18. Luc. 19, 32. Ioan 13, 12. (16) Fapt. 10, 41.

20. Asemenea a luat și paharul după ce au cinat, zicând: «Acest pahar este legea cea nouă întru sângele Meu, care se varsă pentru voi.

21. Dar iată mâna vânzătorului Meu este cu Mine la masă.

22. Însă Fiul Omului merge cum este rânduit; dar vai de omul acela prin care se vinde El!»

23. Atunci au început ei a se întreba între dâșii, care dintre ei ar fi cel ce va să facă aceasta.

24. Și s'a făcut între ei și pricire: care dintre dâșii trebuie să fie mai mare?

25. Iisus însă le-a zis: «Regii popoarelor domnesc peste acestea și cei ce le stăpânesc, se numesc de ei bine-făcători.

26. La voi însă să nu fie așa: ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic, și stăpânitorul să fie ca slujitorul.

27. Căci cine-i mai mare: cel ce șade la masă, sau cel ce slujește? Oare nu cel ce șade la masă? Eu însă sunt între voi ca cel ce slujește.

28. Dar voi sunteți cei care ați rămas cu Mine în nevoile Mele;

29. de aceea și Eu vă rânduiesc împărăție, cum Mi-a rânduit Mie Tatăl.

30. ca să mâncați și să beți la masa Mea în împărăția Mea, și să ședeți pe tronuri și să judecați cele douăsprezece seminții ale lui Israil!»

31. Apoi a zis Domnul: «Simone, Simone, iată satana a cerut să vă cearnă ca grâul.

32. Eu însă M'am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta; și tu când te vei întoarce, să întărești pe frații tăi!»

33. Iar el l-a zis: «Doamne, sunt gata să merg cu Tine și în temniță, și la moarte!»

34. Iisus însă a zis: «Ție-ți grăiesc, Petre: nu va cânta astăzi cocoșul, înainte de a te lepăda de trei ori, că nu Mă știi».

35. După aceea le-a zis: «Când v'am trimes fără pungă, fără traistă și fără încălțăminte, avut-ați lipsă de ceva?» Și ei au răspuns: «De nimic!»

36. Atunci a zis către dâșii: «Acum însă cel ce are pungă, să o ia, asemenea și traistă; iar cel ce n'are, să-și vândă haina și să cumpere sabie.

37. Căci vă spun, că trebuie să se împlinească cu Mine și această scriptură: și cu cei fără de lege s'a socotit. Căci cele rânduite pentru Mine au a se săvârși».

38. Iară ei au zis: «Doamne, iată aicea două săbii!» Și El le-a zis: «Ajunge!»

39. Și ieșind, s'a dus, după obicei, la muntele Eleonului și au urmat după El și ucenicii Lui.

40. Iar dacă a sosit la acest loc, a zis către dâșii: «Rugați-vă, ca să nu cădeți în ispită!»

41. Apoi s'a depărtat de ei ca la o asvârlitură de piatră și plecându-și genunchile, s'a rugat,

42. zicând: «Părinte, de voiești, să treacă paharul acesta dela Mine!... Dar nu voia Mea, ci a Ta să se facă!»

43. Atunci I s'a arătat un înger din cer, întărindu-L.

44. Și fiind în luptă, se ruga încă și mai stăruitor; și sudoarea Lui se făcuse ca picăturile de sânge, căzând pe pământ.

45. Și sculându-se dela rugăciune, a venit la ucenicii Săi și i-a găsit adormiți de întristare,

46. și le-a zis: «Pentru ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!»

47. Dar încă grăind El, iată se iviră o mulțime de oameni și unul din cei doisprezece, care se numea Iuda, mergea înaintea lor și s'a apropiat de Iisus, ca să-L sărute, căci acest somn le dăduse: «Pe care-L voiu săruta, Acela este»

48. Iisus însă i-a zis: «Iudo, prin sărutare vinzi pe Fiul Omului?»

49. Iară cei ce erau pe lângă El văzând că avea să fie, au zis către Dânsul: «Doamne, să dăm cu sabia?»

50. Și unul din ei a lovit pe sluga căpeteniei preoților și i-a tăiat urechea dreaptă.

(18-20) Mat. 26, 26-29. Marc. 14, 22-25. 1 Cor. 10, 16; 11, 21, 23. (21) Ps. 40, 9. Mat. 26, 21-23. Marc. 14, 18. Ioan 13, 18-26. (22-27) Mat. 18, 1; 26, 24-28. Marc. 9, 33-35; 10, 41-45; 14, 19-21. Luc. 9, 46-48; 12, 37. Ioan 13, 4, 22-23. Fapt. 2, 23; 4, 28. Filip. 2, 7. (28) Luc. 18, 28. (29) Iez. 16, 13. (30) Mat. 19, 28. 1 Cor. 6, 2. Apoc. 3, 21; 20, 4. (31) 1 Petr. 5, 8. 2 Cor. 2, 11. (32) Mat. 16, 18. Ioan 17, 15.

(33-34) Mat. 26, 34-35. Marc. 14, 30-31. Ioan 13, 37-38. (35) Ps. 83, 12. Mat. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4. (37) Is. 53, 12. Marc. 15, 28. (39-42) Mat. 6, 13; 26, 30, 36-41. Marc. 14, 26, 32-38. Luc. 21, 37; 22, 46. Ioan 5, 30; 6, 38; 18, 1. (44) Plâng. 1, 12. Evr. 5, 7. (45) Mat. 26, 40. Marc. 14, 37. (46) Mat. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 22, 40. (47) Mat. 26, 47-48. Marc. 14, 43-44. Ioan 18, 3.

51. Răspunzând însă Iisus, a zis: « Lăsați! Până aicea! Și atingându-se de urechea lui, l-a vindecat.

52. Apoi Iisus a zis căpeteniei preoților căpeteniilor bisericii și bătrânilor, care veniseră asupra Sa: « Cu săbii și cu pari, ca asupra unui tâlhar, ați ieșit să Mă prindeți?

53. În toate zilele am fost cu voi în biserică și nu v'ați ridicat mâna asupra Mea; dar ceasul acesta și stăpânirea întunerecului e vremea voastră ».

54. Și prinzând pe Iisus, L-au adus și L-au băgat în casa căpeteniei preoților iar Petru venea în urmă departe.

55. Când însă aceia au făcut foc în mijlocul curții și au șezut împreună să se încălzească, a șezut și Petru în mijlocul lor.

56. Atunci l-a văzut o slujnică șezând la foc și căutând la el, a zis: « Și acesta era cu Dânsul ».

57. El însă s'a lepădat de Dânsul, zicând: « Femeie, nu-L știu! »

58. Curând după aceea văzându-l altul, a zis: « Și tu ești din ei ». Iară Petru a zis: « Omule, nu sunt ».

59. Trecând apoi un ceas, altul a adevărit, zicând: « Cu adevărat și acesta era cu El, căci este și Galileean ».

60. Petru însă a zis: « Omule, nu știu ce grăiești ». Și îndată, pe când el grăia încă, a cântat cocoșul.

61. Și întorcându-se Domnul, s'a uitat la Petru și și-a adus aminte Petru de cuvântul Domnului, cum îi zisese: « Că înainte de a cânta cocoșul, te vei lepăda de Mine de trei ori ».

62. Și ieșind Petru afară, a plâns amar.

63. Iară oamenii, care țineau pe Iisus, îl batjocoreau și-L băteau;

64. și acoperindu-L, îl loveau peste obraz și-L întrebau, zicând: « Proroceste, cine Te-a lovit! »

65. Și alte multe hule rosteau împotriva Lui.

66. Apoi îndată ce s'a făcut ziuă, s'au adunat bătrânii poporului, căpeteniei preoților și cărturarii, L-au dus în adunarea lor

67. și au zis: « De ești Tu Hristosul, spune-ne! » Iară El le-a zis: « De v'aș spune, nu ați crede;

68. și de v'aș întreba *dece M'ați legat*, nu Mi-ați răspunde, nici nu Mi-ați da drumul.

69. De acum Fiul Omului va ședeă de dreapta puterii lui Dumnezeu ».

70. Atuncea toți au zis: « Așa dară Tu ești Fiul lui Dumnezeu? » Și El le-a zis: « Voi ziceți că Eu sunt ».

71. Iară ei au zis: « Ce mărturie ne mai trebuie? Căci noi înșine am auzit din gura lui ».

CAP. 23.

Iisus la Pilat și Irod. Judecata, răstignirea, moartea și îngroparea lui Iisus.

1. Atunci sculându-se toată mulțimea lor, L-au dus la Pilat

2. și au început a-L învinui, zicând: « Pe acesta L-am găsit răsvrătind neamul nostru și oprind a da dajdie Cezarului, numindu-se pe Sine Impăratul Hristos ».

3. Iar Pilat L-a întrebat, zicând: « Tu ești împăratul Iudeilor? » El însă răspunzându-i, a zis: « Tu zici ».

4. Atunci Pilat a zis către căpeteniile preoților și către mulțime: « La omul acesta nu găsesc nicio vină ».

5. Iară ei stăruiau, zicând, că răsvrătește poporul, învățând prin toată Iudeea, începând din Galileea până aicea.

6. Și auzind Pilat de Galileea, a întrebat dacă omul e galileean.

7. Și aflând că este de sub stăpânirea lui Irod, L-a trimis la Irod, care în acele zile era și el în Ierusalim.

8. Iară Irod, văzând pe Iisus, s'a bucurat mult, căci de mult dorea să-L vadă, pentru că auzise multe de El și nădăjduia să vadă făcându-se de Dânsul vreo minune;

9. și l-a pus multe întrebări, dară El nu i-a răspuns nimica.

10. Căpeteniile preoților și cărturarii însă fiind de față, îl învinuiau cumplit.

11. Iară Irod cu ostașii săi, ca să-L batjocorească și să-și rădă de El, L-a îmbrăcat într'o haină strălucită și L-a trimis înapoi la Pilat.

(60-61) Mat. 26, 34, 51-73. Marc. 14, 30, 47-73. Ioan 13, 38; 18, 10-26. (62) Mat. 26, 75. Marc. 14, 72. (63) Ps. 21, 7. Is. 50, 6. Mat. 26, 67. Marc. 14, 65. (64) Mat. 26, 67-68. Marc. 14, 65. (66) Ps. 2, 1. Mat. 27, 1-2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 4, 26. (67-71) Ps. 109, 1. Dan. 7, 13. Mat. 26, 63-65. Marc. 14, 61-64. Ioan

8, 62. Cap. 23.— (1) Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 28. (2) Ier. 38, 4. Mat. 17, 25; 22, 21. Marc. 12, 17. Ioan 19, 12. (3) Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Ioan 18, 33. 1 Tim. 6, 13. Apoc. 1, 5. (4) 1 Petr. 2, 22. (5) Am. 7, 10. (7) Ps. 34, 7. Luc. 13, 1. (8) Mat. 14, 1. Marc. 6, 14. Luc. 9, 9. (9) Mat. 27, 12. (11) Is. 53, 3.

12. În ziua aceea Pilat și Irod s'au făcut prieteni unul cu altul, căci mai înainte erau învrăjbiți între dânsii.

13. Pilat însă chemând căpeteniile preoților, căpeteniile și poporul,

14. a zis către ei: «Mi-ați adus pe acest Om, ca răsvrătind poporul, și iată eu L-am cercetat înaintea voastră și n'am găsit pe Omul acesta vinovat cu nimic din cele ce-I imputați.

15. Ba nici Irod n'a găsit, căci L-am trimis la el și iată nu s'a găsit la El nimic vrednic de moarte.

16. Deci, după ce-L voi pedepsi, îi voi da drumul».

17. Trebuia însă să le libereze de sărbători un vinovat.

18. Însă toată mulțimea a strigat, zicând: «La moarte Acesta, iar nouă să ne liberezi pe Varava!»

19. Varava însă era închis în temniță, pentru că făcuse turburare și omor în cetate.

20. Pilat din nou, vrând să dea drumul lui Iisus, și-a ridicat glasul.

21. Ei însă strigau, zicând: «Răstignește-L, răstignește-L!»

22. Iară el pentru a treia oară le-a zis: «Dară ce rău a făcut Acesta? Eu n'am găsit în El nimic vrednic de moarte. Deci după ce-L voi pedepsi, îi voi da drumul».

23. Ei însă cereau înainte în gura mare să fie răstignit. Și strigătele lor și ale căpeteniilor preoților au biruit.

24. Pilat a hotărât să se facă după cererea lor,

25. și le-a liberat pe cel aruncat în temniță pentru turburare și omor, pe care-l cereau, iar pe Iisus L-a dat în voia lor.

26. Și când îl duceau să-L răstignească, prinzând pe un oarecare Simon din Cirena, care se întorcea din țarină, i-au pus Crucea în spate să o ducă în urma lui Iisus.

27. După Dânsul urma mulțime multă de popor și de femei, care-L plângeau și-L boceau.

28. Iară Iisus întorcându-se spre ele, a zis: «Fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeți pe Mine, ci plângeți-vă pe voi și pe copiii voștri.

29. Căci iată vin zile, în care se va zice: fericite de cele sterpe, de sânurile care n'au născut și de țâțele care n'au alăptat!

30. Atunci vor începe oamenii a zice munților: cădeți peste noi, și dealurilor: acoperiți-ne!

31. Că dacă cu pomul verde se face acestea, apoi ce se va face cu cel uscat?»

32. Și duceau împreună cu El doi făcători de rele, ca să-i piardă.

33. Iar dacă au ajuns la locul, numit al căpățânei, L-au răstignit acolo pe El și pe făcătorii de rele: unul deadreapta și altul deastânga.

34. Iisus însă a zis: «Părinte, iartă-i căci nu știu ce fac!» Și ostașii aruncând sorți, au împărțit hainele lui.

35. Iar poporul stătea și privea, și căpeteniile împreună cu el își băteau joc de Dânsul, zicând: «Pe alții a mântuit; mântuiască-Se și pe Sine, de este El Hristosul, Alesul lui Dumnezeu».

36. Și își făceau râs de Dânsul și ostașii, apropiindu-se și aducându-I oțet,

37. ziceau: «De ești regele Iudeei, mântuește-Te pe Sineși!»

38. Iar deasupra Lui pe o tăbliță era scris cu litere elinești și romanești și evreești: «Acesta este Regele Iudcilor».

39. Iară unul din făcătorii de rele, care erau răstigniți, îl hulea, zicând: «De ești Tu Hristosul, mântuește-Te pe Tine însuși și pe noi».

40. Răspunzând însă celălalt, îi imputa, zicând: «Nu te temi tu de Dumnezeu, că în aceeași osândă ești?»

41. Dar noi după dreptate suntem osândiți, căci primim cele cuvenite după faptele noastre, iar Acesta nimic rău nu a făcut».

42. Și a zis către Iisus: «Pomeni-te-mă Doamne, când vei veni întru Impărăția Ta!»

43. Iară Iisus i-a zis: «Adevărul îți grăiesc: astăzi vei fi cu Mine în raiu».

44. Și era cam prin ceasul al șaselea. Atunci s'a întunecat soarele și s'a făcut întunec peste tot pământul până la ceasul al noulea.

(12) Fapt. 4, 27. (14) Mat. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 1-4. Ioan 18, 38; 19, 4. (17) Mat. 27, 15. Marc. 15, 6. Ioan 18, 39. (18) Mat. 27, 20. Marc. 15, 11. Ioan 18, 40. Fapt. 9, 14. (19-25) Mat. 27, 10-27. Marc. 15, 7-15. Ioan 19, 1-16. (26) Mat. 27, 32. Marc. 15, 21. (29) Is. 54, 1. Os. 9, 14. Ințel. 3, 13. Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. (30) Is. 2, 19. Os. 10, 8. Apoc. 6, 16; 9, 6. (31) Pild. 11, 31.

Iez. 20, 17; 21, 3-4. (32) Is. 2, 19; 53, 12. Mat. 27, 38. Marc. 15, 27. Ioan 19, 18. (33) Mat. 27, 33. Marc. 15, 22. Ioan. 19, 17. (34) Ps. 21, 20. Mat. 5, 44; 27, 35. Marc. 15, 24. Ioan 19, 23. Fapt. 3, 17; 7, 60. (35-38) Ps. 21, 19; 34, 15. Mat. 27, 34-42. Marc. 15, 22-32. Ioan 19, 19-30. 1 Cor. 4, 12. (39) Mat. 27, 44. Marc. 15, 32. (42) Fac. 40, 14. (43) Mat. 16, 28. (44) Am. 8, 9. Mat. 27, 45. Marc. 15, 33.

45. Iar când s'a întunecat soarele, catapeteasma bisericii s'a spintecat prin mijloc.

46. Apoi Iisus strigând cu glas mare, a zis: « Părinte, în mâinile Tale îmi dau duhul! » Și aceasta zicând, Și-a dat duhul.

47. Și văzând sutașul ceea ce se petrecuse, a proslăvit pe Dumnezeu și a zis: « Cu adevărat omul acesta a fost drept ».

48. Și toată mulțimea, care se adunase la priverilestea aceasta, văzând cele ce se petrecuseră, s'a întors, bătându-se în piept.

49. Iară toți cunoscuții Lui și femeile, care veniseră după El din Galileea, stând departe, priveau acestea.

50. Și iată un bărbat, cu numele Iosif, — membru al sfatului și om bun și drept, care era din Arimateea, un oraș al Iudeilor,

51. și care nu luase parte la sfatul și la fapta lor, așteptând și el Impărăția lui Dumnezeu, —

52. a venit la Pilat și a cerut trupul lui Iisus.

53. Și pogorându-L de pe cruce, L-a înfășurat cu giulgiu și L-a pus într'un mormânt, săpat în piatră, unde nimenea niciodată nu fusese pus.

54. Ziua aceea era Vineri și se lumina spre Sâmbătă.

55. Iar femeile care veniseră cu Iisus din Galileea, urmaseră după Iosif și văzuseră mormântul și cum se așezase trupul lui Iisus;

56. și întorcându-se, au pregătit miresme și aromate; Sâmbătă însă s'au odihnit după porunca legii.

CAP. 24.

Învierea Domnului. Femeile la mormânt. Iisus se arată la doi ucenici în Emaus și apoi la toți apostolii. Înălțarea.

1. Iară în ziua cea dintâi a săptămânii, foarte de dimineață, au venit ele la mormânt, aducând miresmele, ce gătiseră; și împreună cu dânsle au venit și altele;

2. dară au găsit piatra răsturnată de pe mormânt;

3. și intrând, n'au găsit trupul Domnului Iisus.

4. Pe când se mirau ele de aceasta: iată, au stătut înaintea lor doi bărbați¹ în vestimente strălucitoare.

5. Iară ele înfricoșându-se și plecându-și fețele la pământ, *aceia* au zis către dânsle: « Ce căutați pe Cel viu cu cei morți? »

6. Nu este aicea, ci s'a sculat; aduceți-vă aminte, cum v'a grăit, fiind încă în Galileea,

7. zicând, că Fiul Omului trebuie să fie dat pe mâna oamenilor păcătoși și să fie răstignit și a treia zi să învie ».

8. Și și-au adus ele aminte de spusese Lui.

9. După ce s'au întors ele dela mormânt, au vestit acestea toate celor unsprezece și tuturor celorlalți *ucenici*.

10. Iar cele ce au spus acestea apostolilor erau: Maria Magdalena, Ioana, Maria, *mama* lui Iacov și altele.

11. Însă spusele lor s'au părut *ucenicilor* ca o aiurare și nu le-au crezut.

12. Petru însă sculându-se, a alergat la mormânt și plecându-se, a văzut numai giulgiurile întinse și s'a întors înapoi, mirându-se în sine de cele ce se petrecuseră.

13. Și iată, în aceeași zi doi din ei mergeau la un sat, care se numea Emaus și era departe de Ierusalim ca la șasezeci de stadii.

14. Aceștia vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea.

15. Dar pe când grăiau și se întrebau *eide acestea*, apropiindu-Se și Insuși Iisus, mergea împreună cu dânsii.

16. Însă ochii lor erau opriți de a-L cunoaște.

17. Iară Iisus a zis către dânsii: « Despre ce grăiți voi unul cu altul mergând și pentru ce sunteți triști? »

18. Atunci răspunzând unul, care se numea Cleopa, a zis către El: « Au numai Tu singur ești străin în Ierusalim și nu știi cele ce s'au petrecut în el zilele acestea? »

19. Și El le-a zis: « Care? » Iară ei I-au zis: « Cele despre Iisus Nazarineanul, Care era proroc, puternic cu fapta și cu cuvântul înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul;

(45-52) Ps. 30, 5; 37, 11-13; 68, 24. Mat. 27, 50-58. Marc. 15, 37-43. Luc. 8, 2. Ioan 19, 25, 30-38. (53-55) Mat. 27, 59-61. Marc. 15, 46-47. (56) Eș. 20, 10. Mat. 28, 1. Marc. 16, 1. **Cap. 24.** — (1-2) Mat. 28, 1-2. Marc. 16, 1-4. Luc. 23, 56. Ioan 20, 1. (3) Marc. 16, 5. Luc. 24, 23. (4) Mat. 28, 2-3. Marc. 16, 5. Ioan. 20, 12. Fapt. 1, 10. (5-9) Mat.

16, 21; 17, 22; 28, 5-8. Marc. 8, 31; 9, 31; 16, 6-8. Luc. 9, 22, 44. Ioan 2, 22. (10-12) Marc. 16, 10-11. Luc. 24, 25. Ioan 20, 3, 6, 18. (13) Marc. 16, 12. (14) Mat. 18, 20. Luc. 24, 36. (15) Ioan 20, 14; 21, 4. (16) Mat. 21, 11. Luc. 7, 16. Ioan 3, 2; 4, 19; 6, 14; 9, 17. Fapt. 2, 22; 7, 22.

20. cum L-au dat căpeteniile preoților și mai marii noștri să fie osândit la moarte și L-au răstignit.

21. Noi însă nădăjduiam, că El este Acela, Care trebuia să izbăvească pe Israel; și totuși astăzi e a treia zi de când s'au petrecut acestea.

22. Ci și niște femei de ale noastre ne-au umplut de mirare: ele au fost disdedimineată la mormânt și n'au găsit trupul Lui;

23. și întorcându-se, au spus că li s'ar fi arătat niște îngeri, care, spun că El este viu.

24. Și s'au dus și unii din noi la mormânt și au găsit așa, cum spusese și femeile, dar pe El nu L-au văzut ».

25. Atuncea El le-a zis: « O, nepri-cepuților și zăbavnici cu inima a crede toate cele ce au grăit prorocii!

26. Nu trebuia oare Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa?

27. Și începând dela Moise și dela toți prorocii, le-a tâlcut lor cele scrise pentru El în toate scripturile.

28. În vremea asta s'au apropiat de satul la care mergeau, iară El se făcea că merge mai departe.

29. Dar ei L-au îndemnat, zicând: « Rămâi cu noi, căci ziua a trecut și e spre seară ». Și a intrat să rămâie cu dânsii.

30. Iară dacă s'a așezat la masă cu ei, a luat pâinea și binecuvântând, a frânt și le-a dat.

31. Atunci li s'au deschis ochii și L-au cunoscut; El însă s'a făcut nevăzut de ei.

32. Și au zis unul către altul: « Au nu ardea în noi inima noastră, când ne grăia El pe cale și când ne tâlcuta scripturile? »

33. Și sculându-se ei în ceasul acela, s'au întors la Ierusalim și au găsit adunați pe cei unsprezece ucenici și pe cei ce erau cu dânsii,

34. care spuneau, că Domnul S'a sculat cu adevărat și s'a arătat lui Simon.

35. Și au povestit și ei cele ce se petrecuseră pe cale și cum Domnul

S'a cunoscut de dânsii la frângerea pâinii.

36. Dar pe când grăiau ei acestea, Insuși Iisus a stătut în mijlocul lor și le-a zis: « Pace vouă! »

37. Iară ei spăimântându-se și turburându-se, li se părea că văd duh.

38. El însă le-a zis: « Pentru ce vă turburați și pentru ce se stârnesc asemenea gânduri în inimile voastre?

39. Priviți mâinile și picioarele mele, căci Eu Insumi sunt; pipăiți-Mă și vedeți, că duhul n'are carne și oase. cum vedeți că am Eu ».

40. Și zicând aceasta, le-a arătat mâinile și picioarele.

41. Și încă necrezând ei de bucurie și mirându-se, le-a zis: « Aveți ceva de mâncare aicea? »

42. Iară ei L-au dat o bucată de pește fript și dintr'un fagur de miere.

43. Și luând, a mâncat înaintea lor.

44. Apoi le-a zis: « Acestea vi le-am grăit Eu, când eram cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în legea lui Moise și în proroci și în Psalmi ».

45. Atunci le-a deschis mintea lor, ca să înțeleagă scripturile,

46. și le-a zis: « Așa este scris și așa trebuia să pătimească Hristos și să învie din morți a treia zi

47. și să se propoveduiască în numele lui pocăința și iertarea păcatelor la toate popoarele, începând dela Ierusalim.

48. Iară voi sunteți martori acestora.

49. și iată Eu voi trimite făgăduința Tatălui Meu peste voi. Voi însă rămâneți în cetatea Ierusalimului, până vă veți îmbrăca cu putere de sus ».

50. Apoi i-a scos afară din cetate, până în Vitania și ridicându-și mâinile, i-a binecuvântat,

51. și când fi binecuvânta, a început a se depărta de ei și a se înălța la cer.

52. Iară ei închinându-se Lui, s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare,

53. și erau pururea în biserică, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu. Amin.

(20) Fapt. 13, 27. (21) Luc. 1, 68; 2, 25, 38. Fapt. 1, 6; 26, 6, 16. (22) Mat. 28, 8. Marc. 16, 10. Luc. 24, 9. Ioan 20, 18. (23) Gal. 3, 1. (24) Is. 50, 6. Mih. 2, 13. Luc. 24, 46. Fapt. 17, 3. 1 Petr. 1, 11. Evr. 2, 10. (25) Fac. 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10. Num. 21, 9. Iov 19, 25. Ps. 15, 8-10; 21, 7; 68, 12, 24. Is. 40, 10; 43, 24; 50, 6; 53, 3, 7. Ier. 23, 5; 33, 15. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 7, 20. Luc. 24, 45. (26) Fac. 32, 26; 42, 7. Marc. 6, 48. (27) Jud. 19, 9. (28) 1 Reg. 9, 13. Fapt. 10, 41. (29) Ier. 20, 9;

23, 29. (30) Marc. 16, 14. Ioan 20, 19. Fapt. 13, 31. 1 Cor. 15, 5. (31) Marc. 6, 49. (32) Ioan 20, 20, 27. (33) Marc. 16, 14. Ioan 21, 5. (34) Ioan 21, 10. (35) Mat. 16, 12; 17, 22. 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 6. (36) Luc. 24, 27. Ioan 5, 39. (37) Is. 53, 3-4, 7. Luc. 24, 26-27. (38) Mat. 28, 19. Fapt. 13, 38. 20, 21. (39) Rut 4, 11. Ioan 15, 27. Fapt. 1, 8. (40) Ioan 14, 16; 15, 26. Fapt. 1, 4, 8. (41) Marc. 16, 19. Ioan 20, 17. Fapt. 1, 9-10. (42) Mat. 28, 17. Ioan 16, 22. (43) Fapt. 2, 46.

SFÂNTA EVANGHELIE

DUPĂ IOAN

CAP. 1.

Cuvântul lui Dumnezeu s'a întrupat. Ioan ca mărturie a Cuvântului și Mielului. Chemarea celor dintâi apostoli.

1. La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul.

2. Acesta la început era la Dumnezeu.

3. Toate printr'Însul s'au făcut, și fără de Dânsul nimic ce-i făcut nu s'a făcut.

4. Intr'Însul era viața și viața era lumina oamenilor

5. și lumina luminează în întunec și întunecul n'a cuprins-o.

6. Fost-a trimis dela Dumnezeu un om, numele căruia era Ioan.

7. Acesta venise ca mărturie, să mărturisească de Lumină, ca toți să creadă printr'Însul.

8. Nu era acela lumina, ci fusese trimis ca să mărturisească de lumină.

9. Cuvântul era lumina cea adevărată, care venind în lume, luminează pe tot omul.

10. Acesta în lume era și lumea printr'Însul s'a făcut, dar lumea nu-L cunoștea.

11. La ai Săi venise și ai Săi nu L-au primit.

12. Iar celor câți L-au primit și cred în numele Lui, le-a dat putere să se facă fiii lui Dumnezeu,

13. care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci dela Dumnezeu sunt născuți.

14. Și cuvântul S'a întrupat și a locuit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a unuia născut din Tatăl, plin de har și de adevăr.

15. Ioan mărturisea despre El și striga, zicând: «Acesta este, de care ziceam: Cel ce vine după mine a ajuns să fie înaintea mea, pentru că înainte de mine a fost».

16. Și din deplinătatea Lui noi toți am primit și har peste har:

17. căci legea prin Moise s'a dat, iară harul și adevărul s'au făcut prin Iisus Hristos.

18. Pe Dumnezeu nimenea niciodată nu L-a văzut, ci Fiul cel Unulnăscut, Care este în sânul Tatălui, Acela a mărturisit.

19. Și iată mărturia lui Ioan, pe care a dat-o când ludeii au trimis din Ierusalim preoți și leviți să-l întrebe: «Cine ești Tu?»

20. Atuncea el a mărturisit și nu a tăgăduit, ci a mărturisit că nu sunt eu Hristosul.

21. Și L-au întrebat: «Ce dară? Ilie ești Tu?» Și a zis: «Nu sunt!» — «Pro-rocul ești tu?» Și a răspuns: «Nu!»

22. Zisu-i-au deci: «Cine dară ești? ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimis: ce zici tu de tine însuși?»

Cap. 1.— (1) Pild. 8, 22-25. Ioan 8, 58; 17, 5. 1 Ioan 1, 1-2. Col. 1, 17. Apoc. 19, 13. (2) Is. 48, 16. (3) Fac. 1, 1, 3. Ps. 32, 6. Plâng. 3, 38. Înțel. 9, 1, 9. Ioan 1, 10. Ef. 3, 9. Col. 1, 10. Evr. 1, 2; 2, 10. Apoc. 4, 11. (4) 3 Reg. 23, 4. Ioan 1, 9; 5, 26; 8, 12; 9, 5; 12, 35. 1 Ioan 5, 11. (5) Înțel. 5, 6. Ioan 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. (6) Mal. 3, 1. Mat. 3, 1; 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 3, 2. (7) Lev. 24, 4. Fapt. 19, 4. (8) Is. 4, 2; 49, 6; 60, 1. Ioan 1, 4; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. 1 Ioan 2, 8. (9) Pild. 8, 31. Bar. 3, 38. Ioan 1, 3. (10) Mat. 15, 24. Luc. 19, 14. Ioan 5, 40. (11) Dent. 7, 6. Is. 56, 5.

Rom. 8, 15. 1 Ioan 3, 1. Gal. 3, 26. (13) Ioan. 3, 3, 5. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Ioan 5, 4. (14) Ps. 88, 2-3. Is. 7, 14; 35, 2; 40, 5; 60, 1. Mat. 1, 16; 17, 2. Luc. 1, 35. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan 1, 1. 2 Cor. 3, 9. Col. 2, 3, 9. 1 Tim. 3, 16. Evr. 2, 11, 14. (15) Mat. 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Ioan 1, 27, 30; 8, 58. (16) Rom. 5, 15. 2 Cor. 8, 9. Ef. 1, 6; 3, 19. Col. 1, 19; 2, 9-10. (17) Eş. 20, 1. Rom. 3, 24; 5, 21; 6, 14. Evr. 7, 19. (18) Eş. 33, 20. Dent. 4, 12. Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 6, 46. 1 Ioan 4, 12. 1 Tim. 6, 16. (19) Ioan 5, 33. (20) Luc. 3, 15. Ioan 3, 28. Fapt. 13, 25. (21) Mal. 3, 23. Mat. 17, 10.

23. Zis-a Ioan: «Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, precum a spus Isaia prorocul».

24. Trimesii însă erau din farisei,

25. și l-au întrebat și au zis către el: «Atunci la ce botezi, dacă nu ești nici Hristosul, nici Ilie, nici prorocul?»

26. Și răspunzând Ioan, le-a zis: «Eu botez în apă; stă însă între voi Cineva, pe Care voi nu-L știți;

27. Acela este Cel ce vine după mine, dar Care a ajuns să fie înaintea mea, și eu nu sunt vrednic să-I desleg cureaua încălțăminteii Lui».

28. Acestea se petreceau în Betabara, de ceea parte de Iordan, unde boteza Ioan.

29. A doua zi vede Ioan pe Iisus venind spre dânsul și zice: «Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!

30. Acesta este, de care am zis: vine după mine un Om, Care a ajuns să fie înaintea mea, pentru că înainte de mine a fost.

31. Eu nu-L cunosc, dară pentru aceea am venit să botez cu apă, ca să fie arătat lui Israil».

32. Și a mărturisit Ioan, zicând: «Am văzut Duhul, pogorându-se din cer, ca un porumb, și rămânând peste Dânsul.

33. Eu nu-L cunosc, dară Cel ce m'a trimes să botez în apă mi-a spus: peste cine vei vedea pogorându-se Duhul și rămânând peste Dânsul, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt.

34. Și am văzut și am mărturisit, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu».

35. A doua zi iarăși sta Ioan acolo cu doi din ucenicii lui

36. și văzând pe Iisus trecând, a zis: «Iată Mielul lui Dumnezeu!»

37. Și cei doi ucenici auzind aceste cuvinte, s'au dus după Iisus.

38. Iară Iisus întorcându-se și văzându-i venind după Dânsul, le-a zis: «Ce căutați?» Și ei I-au răspuns: «Ravvi, — adică: Învățătorule, — unde locuiești?»

39. Și El le-a zis: «Veniți și vedeți». Și ei s'au dus și au văzut unde ședea

și au rămas cu Dânsul în ziua aceea căci era cam pe la zece ceasuri »).

40. Unul din cei doi, care auziseră de Iisus dela Ioan și urmaseră după Dânsul, era Andrei, fratele lui Simon Petru.

41. Andrei a găsit întâiu pe Simon, fratele său, și i-a zis: «Am găsit pe Mesia, adică pe Hristos».

42. Și l-a dus la Iisus. Și căutând Iisus la el, a zis: «Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei chema Chifa, adică Petru».

43. A doua zi Iisus a voit să meargă în Galileea și a găsit pe Filip și i-a zis: «Urmează-Mi!»

44. Filip însă era din Betsaida, din orașul lui Andrei și al lui Petru.

45. Iar Filip a găsit pe Natanail și i-a zis: «Am găsit pe Acela, despre Care a scris Moise în lege și prorocii, adică pe Iisus Fiul lui Iosif din Nazaret».

46. Iară Natanail i-a zis: «Din Nazaret poate oare să fie ceva bun?» Și Filip i-a zis: «Vino și vezi!»

47. Văzând Iisus pe Natanail venind spre El, a zis despre dânsul: «Iată cu adevărat israelit, în care nu este viclesug!»

48. Iară Natanail a zis către Dânsul: «De unde mă cunoști?» Și răspunzând Iisus, i-a zis: «Înainte de a te chema Filip, fiind tu sub smochin, te-am văzut».

49. Și I-a răspuns Natanail: «Ravvi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu! Tu ești împăratul lui Israil!»

50. Iară Iisus răspunzând, i-a zis: «Crezi, pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin. Mai mari decât aceasta vei vedea».

51. Și i-a mai zis: «Amin, amin vă grăiesc: de acum veți vedea cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului».

CAP. 2.

Nunta din Cana. Isgonirea vânzătorilor din biserică.

1. A treia zi s'a făcut o nuntă în Cana Galileei și mama lui Iisus era acolo.

(23) Is. 40, 3. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 17; 9, 4. (26) Mat. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Fapt. 1, 5. (27) Is. 40, 10. Marc. 1, 7. Ioan 1, 15, 30. (28) Jud. 7, 24. (29) Eş. 12, 3. Is. 53, 7, 11. Mat. 3, 1. Ioan 1, 36. Fapt. 8, 32. Apoc. 5, 6-13. (30) Ioan 1, 15, 27; 8, 58. (31) Marc. 1, 4. (32) Mat. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21-22. Ioan 6, 27. (33) Mat. 3, 11. Fapt. 1, 5. 1 Ioan

5, 8. (36) Eş. 12, 3. Ioan 1, 29. Fapt. 8, 32. (40-42) Mat. 4, 18; 16, 18. (45) Fac. 49, 10. Deut. 18, 15, 18. Ps. 39, 10. Is. 4, 2; 7, 14; 9, 5; 40, 11; 45, 8; 53, 1-2. Ier. 23, 5; 33, 14-17. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 5, 1. Zah. 9, 9. Mat. 2, 23. (41) Cânt. 1, 6. (47) Ps. 72, 1. (49) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Ioan 6, 69. (51) Fac. 28, 12. Mat. 26, 64. (cap. 2.— (1) Ioan 4, 46.

1) Ora zece a Evreilor de atunci răspunde azi cu ora 16.

2. Și a fost chemat la nuntă și Iisus și ucenicii Lui.

3. Dar sfârșindu-se vinul, mama lui Iisus zice către Dânsul: «Nu mai au vin».

4. Iară Iisus zice: «Femeie, ce ne privește pe mine și pe tine? N'a venit încă ceasul meu de nuntă».

5. Atunci zice mama Sa către slugi: «Orice vă va zice, să faceți!»

6. Și erau acolo șase vase de piatră, așezate pentru curățire, după datina Iudeilor, în care încăpeau câte două sau trei vedre.

7. Zis-a Iisus către slugi: «Umpleți vasele cu apă!» Și le-au umplut până sus.

8. Apoi le-a zis: «Scoateți acum și aduceți nunului!» Si i-au adus.

9. Și după ce a gustat nunul apa ce se făcuse vin, — și nu știa de unde este acest vin, slugile însă, care scoaseră apa, știau, — strigă nunul pe mire

10. și-i zice: «Tot omul pune întâiu vinul cel bun și dacă se îmbată mesenii, pune pe cel mai prost; tu însă ai ținut vinul cel bun până acum».

11. Astfel a făcut Iisus începutul minunilor în Cana Galileei, și Și-a arătat slava Sa, și au crezut într'Insul ucenicii Lui.

12. După aceasta S'a pogorît la Capernaum, El, mama Sa, frații Săi și ucenicii Săi; dară n'a rămas acolo zile multe;

13. căci erau aproape Paștile Iudeilor, și Iisus S'a suit la Ierusalim.

14. Acolo a găsit în biserică pe vânzătorii de boi și de oi și de porumbei, și pe schimbătorii de bani șezând.

15. Și făcând biciu de frânghie, a alungat din biserică pe toți și oile și boii; banii schimbătorilor i-a risipit și mesele le-a răsturnat.

16. Iară celor ce vindeau porumbeii le-a zis: «Luați aceștia de aici și nu faceți casa Tatălui Meu casă de neguțatorie».

17. Iar ucenicii Lui și-au adus aminte, că este scris: «Răvna pentru casa Tamă mistuie».

18. Și începând Iudeii să grăiască, au zis către Dânsul: «Ce semn ne arăți că ai dreptul să faci acestea?»

19. Iară Iisus le-a răspuns și a zis: «Dărâmați biserica aceasta și în trei zile o voi ridica».

20. Atunci Iudeii au zis: «În patruzeci și șase de ani s'a zidit biserica aceasta, și Tu o vei ridica în trei zile?»

21. El însă grăia de biserica trupu-lui Său.

22. Dar când S'a sculat din morți, ucenicii Săi și-au adus aminte, că le spusese aceasta, și au crezut Scriptura și cuvântul ce li-l spusese Iisus.

23. Cât a stat în Ierusalim, la sărbătorirea paștilor, mulți văzând semnele ce făcea, au crezut în numele lui.

24. Iar Insuși Iisus nu se încredea în ei, pentrucă-i știa pe toți

25. și n'avea trebuință să-I dea cineva mărturie despre om, căci El singur știa ce-i în om.

CAP. 3.

Vorbirea lui Iisus cu Nicodim. Ioan mărturisește din nou despre Hristos.

1. Se afla însă printre farisei un om, numele căruia era Nicodim; un fruntaș al Iudeilor.

2. Acesta a venit noaptea la Iisus și a zis către Dânsul: «Ravvi, știm că ești învățător, venit dela Dumnezeu, căci astfel de semne, ca cele ce le faci Tu, nimeni nu le poate face, de n'ar fi Dumnezeu cu dânsul».

3. Răspuns-a Iisus și a zis către dânsul: «Adevărul adevărat îți spun: de nu se va naște cineva din nou, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu».

4. Zis-a Nicodim către Dânsul: «Cum poate un om să se nască, bătrân fiind? Poate el oare să intre a doua oară în pântecul mamei sale și să se nască din nou?»

5. Răspuns-a Iisus: «Adevărul adevărat îți spun: de nu se va naște cineva

(3) Ps. 17, 7. (4) Ioan 7, 6. (5) Fac. 41, 55. (8) Ps. 17, 8. (12) Mat. 12, 46. (13) Ez. 12, 14. Deut. 16, 1. (14) Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. (15) Zah. 4, 6. (16) Mat. 21, 13. Marc. 11, 17. (17) Ps. 68, 12. (18) Mat. 12, 38; 16, 1. Ioan 6, 30. (19) Mat. 26, 61; 27, 40. Marc. 14, 58; 15, 29. (21) 1 Cor. 3, 18; 6, 19. 2 Cor. 6, 16. (22) Ps. 15, 8. Iz. 55, 3. Mat. 17, 23. Luc. 24, 8.

Fapt. 2, 25; 13, 34. (24) Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 5, 22. (25) 1 Reg. 16, 7. 1 Paral. 28, 9; 29, 17. Ps. 7, 9. Ier. 11, 20. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Ioan 6, 64; 16, 30. Cap. 3.— (1) Ioan 7, 50; 19, 39. (2) Luc. 7, 22; 24, 19. Ioan 7, 50; 9, 16, 33; 19, 39. Fapt. 2, 22; 10, 38. (3) Ioan 1, 13. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Cor. 15, 50. 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. Tit. 3, 5. (5) Marc. 16, 15-16. Fapt. 2, 38. Tit. 3, 5.

din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.

6. Ceea ce-i născut din trup, trup este; și ceea ce-i născut din Duh, duh este.

7. Nu te mira, că ți-am spus: trebuie să vă nașteți de sus!

8. Vântul suflă încotro voiește și glasul lui l-auzi, dară nu știi de unde vine și unde merge. Așa-i și cu tot cel născut din Duh.

9. Răspuns-a Nicodim și i-a zis: «Cum poate să se facă aceasta?»

10. Răspuns-a Iisus și i-a zis: «Tu ești învățătorul lui Israel și nu știi oare aceasta?»

11. Adevărul adevărat îți grăiesc: că ceea ce știm, spunem și mărturisim ceea ce am văzut, dară mărturia noastră nu o primiți.

12. Și dacă nu credeți când vă grăim de cele pământești, cum veți crede de vă vom grăi de cele cerești?

13. Nimenea nu s'a suit în cer decât numai Cel ce S'a pogorât din cer: Fiul Omului, care este în cer.

14. Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe și Fiul Omului,

15. ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

16. Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Unulnăscut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

17. Pentrucă Dumnezeu n'a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să se mântuiască prin El.

18. Cel ce crede în El nu se judecă; iară cel ce nu crede iată-l judecat, pentrucă n'a crezut numele Fiului Unulnăscut al lui Dumnezeu.

19. Iar judecata este aceasta, că lumina a venit în lume, iară oamenii au iubit mai mult întunecatul decât lumina, pentrucă faptele lor erau rele.

20. Căci tot cel ce face *fapte* rele urăște lumina și nu vine la lumină, ca să nu se vădească faptele lui, pentrucă sunt rele.

21. Iar cel ce face adevărul, vine la lumină, ca să se vădească faptele sale, pentrucă în Dumnezeu sunt lucrute.

22. După aceasta a venit Iisus și ucenicii Lui în pământul Iudeei și a rămas acolo cu ei și boteza.

23. Era însă și Ioan în Enon, aproape de Salim, și boteza *acolo*, pentrucă acolo erau apele mari și veneau mulți și se botezau,

24. căci Ioan încă nu era închis în temniță.

25. Și se stârnise atunci între ucenicii lui Ioan și Iudei o neînțelegere pentru curățenie;

26. și au venit la Ioan și au zis către dânsul: «Ravvi, Cel ce era cu tine de ceea parte de Iordan, pe care tu L-ai mărturisit, iată-L botează și toți se duc la Dânsul».

27. Răspuns-a Ioan și a zis: «Nu poate omul să ia nimic, de nu-i va fi dat din cer.

28. Voi însă imi sunteți martori, că am zis: nu sunt eu Hristosul, ci că sunt trimes înaintea Lui.

29. Cel ce are mireasă e mire; iară prietenul mirelui, care stă lângă el și-l ascultă, se umple de bucurie când aude glasul mirelui. Deci această bucurie a mea s'a împlinit.

30. Acela se cuvine să crească, iară eu să mă micșorez.

31. Cel ce vine de sus, deasupra tuturor este; cel ce este de pe pământ, pământesc este și cele de pe pământ grăiește. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor

32. și ce a văzut și a auzit, aceea mărturisește și mărturia Lui nimenea nu o primește.

33. Cel ce primește mărturia Lui adevărește că Dumnezeu este adevărul.

34. Căci Acela, pe Care L-a trimis Dumnezeu, grăiește cuvintele lui Dumnezeu, pentrucă Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură.

35. Tatăl iubește pe Fiul și toate le-a dat pe mâna Lui.

(6) Rom. 8, 5. 1 Cor. 15, 48. (8) Eccl. 11, 5. 1 Cor. 2, 11. Col. 3, 3. (12) Ințel. 9, 16. Marc. 4, 13. (13) Pild. 30, 4. Dan. 7, 13-14. Ioan 6, 33, 38, 51, 62; 16, 28. Ef. 4, 8-10. (14) Num. 21, 8-9. 4 Reg. 18, 4. Ințel. 16, 6-7. Ioan 8, 28; 12, 32. (15) Marc. 16, 16. Ioan 3, 16, 36; 6, 47; 20, 31. (16) Deut. 7, 8. Is. 9, 5; 38, 17; 53, 6. Plâng. 3, 22. Marc. 16, 16. Ioan 3, 36; 6, 40; 15, 13. 1 Ioan 3, 16; 4, 9-10; 5, 10. Rom. 5, 8; 8, 32. Evr. 2, 9. (17) Mat. 18, 11. Luc. 9, 56. Ioan 8, 15; 12, 47. 1 Ioan 4, 14. (18) Ioan 5, 24. (19) Pild. 2, 13. Ioan 1, 5; 5, 40;

8, 12; 12, 46. 1 Ioan 2, 9. (20) Ef. 5, 13. (21) Ef. 5, 8-9, 13. (26) Ioan 1, 27; 4, 1. (27) Ioan 6, 65; 19, 11. Iac. 1, 17. Evr. 5, 4. (28) Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 1, 17. Ioan 1, 20. Fapl. 13, 25. (29) Is. 62, 5. Mat. 9, 15; 22, 2. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34-35. Ef. 5, 25-27. (31) Mat. 28, 18. Ioan 6, 33; 8, 23. Rom. 9, 5. 1 Cor. 15, 47. Ef. 1, 21. (32) Ioan 8, 26. (33) 1 Ioan 5, 10. Rom. 3, 4. (34) Ioan 1, 16. Ef. 4, 7. (35) Ps. 8, 7. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 5, 20; 13, 3; 17, 2. Evr. 2, 8.

36. Cel ce crede în Fiul, are viață veșnică; iară cel ce nu crede în Fiul nu va vedea viața, ci mânia lui Dumnezeu va fi peste dânsul ».

CAP. 4.

*Vorbirea lui Iisus cu samarineanca.
Vindecurea slugii omului împărdătesc.*

1. Iar când a aflat Iisus, că fariseii au auzit, că El botează și face mai mulți ucenici decât Ioan,

2. măcar că însuși Iisus nu boteza, ci botezau ucenicii Lui,

3. a părăsit Iudeea și s'a dus iarăși în Galileea.

4. Trebuia însă să treacă prin Samaria.

5. A ajuns deci la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de țarina, pe care Iacov o dăruise fiului său Iosif, și era acolo fântâna lui Iacov.

6. Iisus fiind obosit de călătorie a șezut la fântână. Aceasta era cam prin ceasul al șaselea.

7. Atuncea a venit o femeie din Samaria, ca să scoată apă; și Iisus i-a zis: « Dă-Mi să beau! »

8. Căci ucenicii Săi se duseseră în cetate, ca să cumpere mâncare.

9. Zisu-I-a deci femeia samarineancă: « Cum tu, care ești Iudeu, cei să bei apă dela mine, care sunt samarineancă? » Căci Iudeii nu au niciun amestec cu samarinenii.

10. Și răspunzând Iisus, i-a zis: « De ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce ți-a zis: « Dă-Mi să beau », ai fi cerut tu dela Dânsul și ți-ar fi dat apă vie ».

11. Zis-a femeia către Dânsul: « Doamne, fântâna este adâncă și nici ciutură nu ai; de unde dar ai apa cea vie? »

12. Au doară Tu ești mai mare decât Iacov, părintele nostru, care ne-a dat fântâna aceasta, din care a băut și el însuși, și fiii lui, și turmele lui? »

13. Și răspunzând Iisus, i-a zis: « Tot cel ce bea din apa aceasta va înseta iarăși,

14. iar cel ce va bea din apa, pe care i-o voi da Eu, nu va înseta în veac, ci

apa, pe care i-o voi da, se va face într'însul izvor de apă, care curge spre viața veșnică ».

15. Zis-a femeia către Dânsul: « Doamne, dă-mi apa aceasta, ca să nu mai însetez, nici să mai vin aicea să scot apă! »

16. Zis-a ei Iisus: « Mergi de cheamă pe bărbatul tău și vină aicea! »

17. Răspuns-a femeia și a zis: « Nu am bărbat ». Iară Iisus i-a zis: « Bine ai zis că n'ai bărbat;

18. căci cinci bărbați ai avut, și acela, pe care îl ai acum nu-ți este bărbat; aceasta adevărat ai spus ».

19. Zis-a femeia către Dânsul: « Doamne, văd că Tu ești proroc.

20. Părinții noștri s'au închinat în muntele acesta, voi însă ziceți, că în Ierusalim este locul unde se cuvine a se închina ».

21. Zis-a ei Iisus: « Crede-Mă femeie, că va veni vremea, când nu în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veți închina Tatălui.

22. Voi nu știți cui vă închinați, iar noi știm Cui ne închinăm, căci mântuirea este dela Iudei.

23. Dară va veni vremea și a și venit, când adevărații închinători se vor închina Tatălui cu duhul și cu adevărul, căci Tatăl astfel de închinători caută.

24. Dumnezeu este duh și cei ce se închină Lui, se cuvine să se închine cu duhul și cu adevărul ».

25. Zis-a femeia către Dânsul: « Știu că are să vie Messia, adică Hristos, și când va veni Acela, ne va spune toate ».

26. Iar Iisus i-a zis: « Eu sunt, Cel ce grăiesc cu tine ».

27. În vremea aceasta au venit ucenicii Lui și s'au mirat, că grăia cu o femeie, dară nimenea nu I-a zis: « Ce întrebi? » Sau: « Ce grăiești cu dânsa? »

28. Femeia însă, lăsându-și vasul de apă, s'a dus în cetate și a zis oamenilor:

29. « Veniți de vedeți un om, care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva e acesta Hristosul? »

30. Deci au ieșit oamenii din cetate și veneau spre Dânsul.

31. Intre acestea ucenicii L-au rugat și au zis: « Învățătorule, mănâncă! »

(36) Is. 25, 9. Avac. 2, 4. Marc. 16, 18. Ioan 3, 15-18; 6, 47. 1 Ioan 5, 10. Rom. 1, 17. Cap. 4.— (1) Ioan 3, 22, 26. (4) Luc. 17, 11. (5) Fac. 33, 19; 48, 22. Is. Nav. 24, 32. (7) Fac. 24, 17. (9) 4 Reg. 17, 24. Sir. 50, 28. Luc. 9, 52-53. Fapt. 10, 28. (10) Is. 12, 3; 44, 3; 55, 1; 58, 11. Ier. 2, 13. Zah. 14, 8. Sir. 15, 3. Ioan 6, 35. (14) Ps. 72, 25. Is. 12, 3. Ier. 17, 13.

Sir. 24, 23. Ioan 6, 35; 7, 37-38. (15) Ioan 6, 34. (16) Ioan 6, 35. (19) Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 6, 14; 9, 17. (20) Deut. 12, 5-11; 16, 6. Jud. 9, 7. 3 Reg. 8, 29; 9, 3. 4 Reg. 17, 33. 2 Paral. 7, 12. (21) Sof. 2, 11. Mal. 1, 11. 1 Tim. 2, 8. (22) Fac. 12, 3. 4 Reg. 17, 26, 29, 41. Is. 2, 3. Rom. 9, 5. Evr. 7, 14. (24) 2 Cor. 3, 17. Filip. 3, 3. (27) Is. 2, 4.

32. Iară El le-a zis: «Eu am de mâncat o mâncare, pe care voi nu o știți».

33. De aceea ucenicii ziceau unul către altul: «Nu cumva l-a adus cineva de mâncare?»

34. Iisus însă le-a zis: «Mâncarea Mea e să fac voia Celui ce M'a trimis și să isprăvesc lucrul Lui».

35. Nu ziceți voi oare, că mai sunt patru luni și va veni secerișul? Iată vă zic: ridicați-vă ochii și priviți holdele, că sunt albe și gata de seceriș;

36. și cel ce secără primește plată și adună rod pentru viața veșnică, ca și cel ce seamănă și cel ce secără deopotrivă să se bucure.

37. Căci în împrejurarea aceasta e adevărată zicătoarea, că unul seamănă și altul secără.

38. Eu v'am trimis să secerați ceea ce n'ați muncit; alții s'au ostenit și voi ați intrat în osteneala lor».

39. Mulți samarineni însă din cetatea aceea au crezut într'Iisus după spusa femeii, care mărturisea: «Toate câte am făcut mi le-a spus».

40. Și de aceea, când au ajuns samarinenii la Dânsul, L-au rugat să rămână la dânsii și a rămas acolo două zile.

41. Mult mai mulți însă au crezut după cuvântul Lui

42. și ziceau către femeie: «Acum nu credem numai pentru spusa ta, căci înșine am auzit și am aflat, că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii».

43. Iară după cele două zile, a plecat de acolo și s'a dus în Galileea;

44. căci însuși Iisus mărturisea, că un proroc n'are cinste în patria sa.

45. Și dacă a sosit în Galileea, a fost primit de galileeni, cari văzuseră toate cele ce făcuse El la sărbători în Ierusalim, căci și ei fuseră la sărbători.

46. Apoi Iisus a venit iară în Cana Galileei, unde prefăcuse apa în vin. Și era pe atunci în Capernaum un om domnesc, al cărui fiu era bolnav.

47. Și auzind omul acela, că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s'a dus la Dânsul și L-a rugat să se pogoare la Capernaum și să vindece pe fiul său, căci trăgea de moarte.

48. Iisus însă a zis către dânsul: «De nu veți vedea semne și minuni nu veți crede».

49. Zis-a omul cel domnesc către Dânsul: «Doamne, pogoară-Te până nu moare fiul meu!»

50. Zis-a Iisus către dânsul: «Du-te, fiul tău este sănătos!» Și a crezut omul acela în cuvântul, ce i-l spusese Iisus, și s'a dus.

51. Și iată pe când se pogora el la Capernaum i-au ieșit înainte slugile sale și întâlnindu-l, i-au zis: «Fiul tău este sănătos».

52. Atuncea el i-a întrebat: «Pe la ce ceas a început să-i fie mai bine?» Și i-au răspuns: «Ieri pe la șapte ceasuri l-au lăsat frigurile».

53. Deci, a cunoscut tatăl, că tocmăi acela era ceasul, în care Iisus îi zisese: «Fiul tău este sănătos». Și a crezut și el și toată casa lui în Domnul.

54. Această a doua minune a săvârșit-o Iisus iarăși după întoarcerea din Iudeea în Galileea.

CAP. 5.

Vindecarea slăbănogului la Vitezda. Iisus vorbește despre Sine și puterea Sa.

1. După aceasta era o sărbătoare a Iudeilor și S'a suit Iisus în Ierusalim.

2. Iară în Ierusalim este o scăldătoare la poarta oilor, numită în evreește Vitezda, care are cinci pridvoare.

3. În acestea zăceau mulțime multă de bolnavi: orbi, schiopi, uscați, care așteptau mișcarea apei,

4. căci din vreme în vreme se pogora un înger al Domnului în scăldătoare și turbura apa, și cel ce intra în scăldătoare întâiu după turburarea apei, se vindeca de orice boală ar fi fost cuprins.

5. Atuncea era acolo un bolnav de treizeci și opt de ani.

6. Pe acesta văzându-l Iisus zăcând și cunoscând că zace de multă vreme, i-a zis: «Voiești să te faci sănătos?»

7. Răspunsu-l-a bolnavul: «Da, Doamne, dară n'am om, care să mă vâre în scăldătoare când se turbură apa; și deaceia până merg eu, altul se pogoară înaintea mea».

8. Zisu-l-a Iisus: «Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi!»

9. Și îndată s'a făcut sănătos omul acela, și-a luat patul și s'a dus. În ziua aceea însă era Sâmbătă.

(34) Ps. 39, 10-12. Ier. 30, 21. Ioan 6, 38; 17, 1. (35) Mat. 9, 37. Luc. 10, 2. (43) Mat. 4, 12. Marc. 1, 14. Luc. 4, 14. (44) Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. (46) Ioan 2, 1-11. (48) Mat. 12, 39;

16, 1-4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. 1 Cor. 1, 22. Cap. 5.— (2) Neem. 3, 1; 12, 39. (7) Ps. 71, 13. (8) Is. 35, 8-9. Mat. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. (9) Ioan 9, 14.

10. De aceea au zis Iudeii către cel vindecat: «E Sâmbătă și nu se cade să-ți iai patul».

11. Iară el le-a răspuns: «Cel ce m'a făcut sănătos, Acela mi-a zis: ia-ți patul tău și mergi!»

12. Și l-au întrebat: «Cine-i omul acela care ți-a zis: ia-ți patul tău și mergi?»

13. Cel vindecat însă nu știa cine-i, căci Iisus se strecurase în mulțimea ce era în locul acela.

14. Dar după acestea l-a întâlnit Iisus în biserică și i-a zis: «Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău».

15. Și s'a dus omul și a spus Iudeilor: «Iisus este Cel ce m'a făcut sănătos».

16. De aceea prigoneau Iudeii pe Iisus și căutau să-L omoare, căci făcea asemenea lucruri Sâmbăta.

17. Iisus însă le-a răspuns: «Tatăl Meu până acum lucrează și Eu lucrez».

18. De aceea Iudeii căutau încă și mai mult să-L omoare pe Iisus, pentru că nu numai deslega Sâmbăta, ci și pe Dumnezeu îl numea Tatăl al Său, făcându-se pe Sine întocmai cu Dumnezeu.

19. Și răspunzând Iisus, le-a zis: «Adevărul adevărat vă grăiesc: Fiul nu poate să facă dela Sine nimic, ce nu vede pe Tatăl făcând: căci, ceea ce face Acela, aceea face și Fiul asemenea».

20. Căci Tatăl iubeste pe Fiul și-l arată tot ce face El și lucruri mai mari decât acestea-I va arăta, ca voi să vă mirați.

21. Căci precum Tatăl scoală pe morți și-i învie, așa și Fiul învie pe cine voieste:

22. pentru că Tatăl nu judecă pe nimenea, ci toată judecata a dat-o Fiului,

23. ca toți să cinstească pe Fiul, cum cinstește pe Tatăl. Cel ce nu cinstește pe Fiul, acela nu cinstește nici pe Tatăl, Cel ce L-a trimes.

24. Adevărul adevărat vă grăiesc: Cel ce ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M'a trimes, are viață veșnică

și la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte în viață.

25. Adevărul adevărat vă grăiesc, că va veni vremea și a și venit, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia;

26. căci precum Tatăl are viață în Sine, așa a dat și Fiului să aibă viață în Sine,

27. și l-a dat lui stăpânire să facă și judecată, pentru că este Fiul Omului.

28. Nu vă mirați de aceasta, căci vine ceasul, în care toți cei din mor-minte vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu,

29. și vor ieși cei ce au făcut fapte bune în învierea vieții, iară cei ce au făcut fapte rele în învierea judecării.

30. «Nu pot Eu să fac dela Sine nimic. Cum aud, așa judec și judecata Mea este dreaptă, căci nu caut voia Mea, ci voia Tatălui Celui ce M'a trimes».

31. De mărturisesc Eu despre Mine Insumi, mărturia Mea nu-i adevărată.

32. Este însă altul, care mărturisește pentru Mine și știu că mărturia, pe care o dă acela pentru Mine, e adevărată.

33. Voi ați trimes la Ioan și acela a mărturisit adevărul.

34. Eu însă nu iau mărturie dela om, ci zic aceasta, pentru ca voi să vă mântuiți:

35. acela era făclia, care ardea și lumina; și voi ați dorit să vă veseliți puțin în lumina lui.

36. Eu însă am o mărturie mai mare decât a lui Ioan: căci lucrurile, pe care Mi le-a dat Tatăl să le fac, însuși lucrurile, pe care Eu le fac, mărturisesc pentru Mine, că Tatăl M'a trimes;

37. și Tatăl Cel ce M'a trimes, Insuși a mărturisit pentru Mine. Dară voi nici glasul Lui nu l-ați auzit vreodată, nici fața Lui n'ați văzut-o.

38. și cuvântul Lui nu-l aveți sălăsluit în voi, pentru că voi nu credeți în Acela, pe Care L-a trimes El.

39. Cercetați scripturile, căci voi credeți că prin ele veți avea viață veșnică; ele însă mărturisesc de Mine.

(10) Eș. 20, 9-10. Deut. 5, 13. Ier. 17, 21-27. Mat. 12, 2. Marc. 2, 24; 3, 4. Luc. 6, 2; 13, 14. (14) Luc. 11, 26. (17) Ioan 9, 4; 14, 10. (18) Mat. 12, 14. Ioan 7, 1, 19-30; 10, 33. Filip. 2, 6. (19) Ioan 5, 30; 8, 28; 9, 4; 12, 49; 14, 10. (20) Pild. 8, 30. Ioan 3, 35. (22) Ps. 71, 1. Mat. 11, 27; 28, 18. Ioan 5, 27; 17, 2. Fapt. 17, 31. 1 Petr. 4, 5. Rom. 2, 16. 2 Tim. 4, 1. (23) Luc. 10, 16. 1 Ioan 2, 23. (24) Ioan 3, 16-18, 36; 6, 40, 47; 8, 51. 1 Ioan 3, 14. (25) Ioan 5, 28. Ef. 5, 14. (27) Fac. 18, 25. Dan. 7, 13-14.

Luc. 10, 22. Ioan 5, 22. Fapt. 10, 42; 17, 31. 1 Tes. 4, 16. (28-29) Is. 26, 19. Iez. 37, 4. Dan. 12, 2-3. Intel. 3, 9-10. Mat. 25, 46. Ioan 5, 25. 1 Cor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 14, 11. (30) Mat. 26, 39. Marc. 14, 36. Ioan 5, 19; 6, 38. (32) Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Ioan 8, 18. 1 Ioan 5, 6-9. (33) Ioan 1, 15-32; 10, 41. (35) Sir. 48, 1. Ioan 1, 19. 2 Petr. 1, 19. (36) Ioan 10, 25. (37) Deut. 4, 12. Mat. 3, 17. (39) Deut. 18, 15-18. Is. 9, 5; 53, 1. Luc. 16, 29; 24, 27, 45. Ioan 5, 45-46. Fapt. 17, 11. 1 Tim. 4, 13. 2 Tim. 3, 15.

40. Dară voi nu voiți să veniți la Mine, ca să aveți viață.

41. Slavă dela oameni nu primesc,

42. dară vă știu că nu aveți în voi iubirea de Dumnezeu.

43. Eu am venit în numele Tatălui Meu și nu Mă primiți; iară de ar veni altul în numele său, pe acela l-ați primi.

44. Și cum ați putea voi să credeți, când primiți slava unul dela altul, iară slava cea dela unicul Dumnezeu nu o căutați?

45. Să nu socotiți că am să vă învinovățesc Eu înaintea Tatălui; are cine să vă învinovățască pe voi: Moise, în care voi nădăjduiți;

46. căci de ați fi crezut pe Moise, ați fi crezut și în Mine, căci el despre Mine a scris.

47. Dar dacă voi nu credeți scripturile aceluia, cum veți crede cuvintele Mele?

CAP. 6.

Alinunea cu cinci pâni. Umblarea pe mare. Mulțimea cere semn. Pânea din ceriu. Mărturisirea lui Petru.

1. După acestea s'a dus Iisus de ceea parte de Marea Galileei sau a Tiberiadei

2. și a urmat după Dânsul mulțime multă, pentru că văzuse semnele Lui, pe care le făcuse cu bolnavii,

3. și suindu-se în munte, a șezut acolo cu ucenicii Lui.

4. Atuncea era aproape sărbătoarea Paștilor Iudeilor.

5. Deci, ridicându-și Iisus ochii și văzând că vine la El mulțime multă, a zis către Filip: « De unde să cumpărăm pâne ca să mânânce aceștia? »

6. Aceasta însă o zise, ca să-l cerce, căci el știa ce avea să facă.

7. Răspunsu-l-a Filip: « Acestora, ca să ia fiecare din ei numai câte puțin, nu le-ar ajunge pâne nici de două sute de dinari ».

8. Atunci Andrei, unul din ucenicii Lui, fratele lui Simon Petru, a zis către Dânsul:

9. « Este aicea un băietan, care are cinci pâni de orz și doi peștișori; dar pentru atâția ce înseamnă acestea? »

10. Iară Iisus a zis: « Faceți pe oameni să șadă jos ». Și era în locul acela iară multă. Deci, au șezut jos un număr de oameni ca la cinci mii.

11. Iară Iisus a luat pânila și mulțămind, a dat ucenicilor, iar ucenicii au împărțit celor ce ședeau; asemenea și din pește cât au voit.

12. Și după ce s'au săturat, a zis Iisus către ucenicii Săi: « Adunați fărimiturile ce au rămas, ca să nu se piardă ceva ».

13. Și au adunat și au umplut douăsprezece coșuri de fărimituri, rămase dela cei ce mâncaseră din cele cinci pâni de orz.

14. Iară oamenii, care văzuseră minunea ce făcuse Iisus, ziceau, că Acesta este cu adevărat Prorocul, Cel ce va să vie în lume.

15. Și cunoscând Iisus că vor să vie și să-L ia fără de veste, ca să-L facă rege, s'a dus iarăși în munte numai El singur.

16. Iară dacă s'a făcut seară, ucenicii Lui s'au pogorât la mare,

17. și suindu-se într'o luntre, au pornit să treacă de ceea parte de mare, la Capernaum. Și când s'a făcut întunec, Iisus nu venise încă la dânsii.

18. Dar suflând un vânt tare, marea era turburată.

19. Deci, plutind ei ca la douăzeci și cinci sau treizeci de stadii, au văzut pe Iisus mergând pe mare și apropiindu-se de luntre, și s'au spăimântat.

20. El însă le-a zis: « Eu sunt, nu vă temeți! »

21. Și au voit să-L ia în luntre, dar luntrea a sosit îndată la malul, la care mergeau.

22. Mulțimea care rămăsese de ceea parte de mare, văzuse că acolo altă luntre nu fusese, decât numai aceea, în care se suiseră ucenicii Lui, și că Iisus nu se suise în luntre cu ucenicii Săi, ci numai singuri ucenicii Lui plecaseră:

(40) Ioan 1, 11; 3, 19. (41) Ioan 7, 18. 1 Tes. 2, 8. (44) 1 Reg. 15, 30. Ioan 12, 43. Rom. 2, 29. (45) Luc. 16, 29. Ioan 3, 39. Rom. 3, 12. (46) Fac. 3, 15; 12, 3; 18, 18; 22, 18; 49, 10. Deut. 18, 15. Ps. 39, 10. Ioan 5, 39. Fapt. 26, 22. Evr. 10, 7. Cap. 6.— (1) Marc. 3, 7. (2) Mat. 14, 13-14. Luc. 5, 15. (4) Es. 12, 18. Ioan 2, 13; 5, 1. (5) Mat. 14, 14-16, 32. Marc. 6, 35. Luc. 9, 12. (7) Num. 11, 21-22. 4 Reg. 4, 43. Marc. 6, 37. (9) Mat. 11, 17; 15, 34. Marc. 6,

38. Luc. 9, 13. (10) Mat. 14, 19; 15, 38. Marc. 6, 39. Luc. 9, 14. (11) 1 Reg. 9, 13. Mat. 14, 19. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. (12) Mat. 14, 20; 15, 37. Marc. 6, 42; 8, 8, 19. Luc. 9, 17. (13) Mat. 15, 37. Marc. 8, 19. (14) Fac. 49, 10. Deut. 18, 15, 18. Mat. 11, 3; 21, 46. Luc. 7, 16-19; 24, 19. Ioan 4, 19; 7, 12; 9, 17. (15) Mat. 14, 23. (17) Mat. 14, 22. Marc. 6, 47. (18) Mat. 14, 24. (19) Mat. 14, 25. Marc. 6, 48. (20) Mat. 14, 27. Marc. 6, 50.

23. iar a doua zi când alte luntre dela Tiberiada veniseră la locul unde mâncaseră pânea după binecuvântarea Domnului,

24. mulțimea văzând, că nici Iisus, nici ucenicii Săi nu erau acolo, s'au suit și ei în luntrile acestea și s'au dus la Capernaum să caute pe Iisus.

25. Și găsindu-L de ceea parte de mare, I-au zis: «Invățătorule, când ai venit aicea?»

26. Iară Iisus le-a răspuns și a zis: «Adevărul adevărat vă grăiesc: Mă căutați, nu pentrucă ați văzut un semn, ci pentrucă ați mâncat pâne și v'ați săturat.

27. Sărguiți-vă nu pentru hrana cea pieritoare, ci pentru hrana ce rămâne pentru viața veșnică, pe care vă va da-o Fiul Omului, căci pe Acesta Și-a pus pecetea Dumnezeu Tatăl».

28. Zis-au deci către Dânsul: «Ce să facem, ca să săvârșim lucrurile lui Dumnezeu?»

29. Răspuns-a Iisus și le-a zis: «Lucrul lui Dumnezeu este acesta, ca să credeți în Cel ce L-a trimes El».

30. Iară el I-au zis: «Dar ce semn faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine? Ce lucrezi?

31. Părinții noștri au mâncat mană în pustie, precum este scris: pâne din cer li-a dat să mănânce».

32. Zis-a lor Iisus: «Adevărul adevărat vă grăiesc, că nu Moise v'a dat pânea din cer, ci Tatăl Meu vă dă adevărata pâne din cer;

33. căci pânea lui Dumnezeu este ceea ce se pogoară din cer și dă lumii viață».

34. Atunci ei au zis către Dânsul: «Doamne, dă-ne pururea pânea aceasta!»

35. Iară Iisus le-a zis: «Eu sunt pânea vieții; cel ce vine la Mine nu va flămânzi și cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată.

36. Dară v'am spus, că deși M'ați văzut, tot nu credeți.

37. Tot ce-Mi dă Tatăl va veni la Mine; și pe cel ce vine la Mine nu-l voi da afară;

38. că M'am pogorît din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Tatălui Celui ce M'a trimes.

39. Iară voia Tatălui Celui ce M'a trimes este aceasta, ca din tot ce Mi-a dat să nu pierd nimic, ci să-l înviez în ziua cea de apoi.

40. Și iarăși voia Celui ce M'a trimes este aceasta, ca tot cel ce vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică și să-l înviez în ziua cea de apoi».

41. Iudeii însă cărteau împotriva Lui, pentrucă spusese: «Eu sunt pânea ce s'a pogorît din cer».

42. și ziceau: «Oare nu-i Acesta Iisus, Fiul lui Iosif, pe al Căruia tată și mamă fi știm? Cum dar zice El: M'am pogorît din ceruri?»

43. Iară Iisus răspunzând, le-a zis: «Nu cârtiți între voi!

44. Nimenea nu poate să vie la Mine, de nu-l va atrage Tatăl Cel ce M'a trimes, și Eu îl voi învia pe acela în ziua cea de apoi.

45. La proroci e scris: și toți vor fi învățați de Dumnezeu. Deci tot cel ce a auzit pe Tatăl și a primit învățătura Lui, vine la Mine.

46. Nu doară că pe Tatăl L-ar fi văzut cineva, afară de Cel ce este dela Dumnezeu: numai Acela a văzut pe Tatăl.

47. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce crede în Mine are viață veșnică.

48. Eu sunt pânea vieții.

49. Părinții voștri, au mâncat mană în pustie și au murit.

50. iar pânea ce se pogoară din cer este astfel, că cel ce mănâncă din ea nu moare.

51. Eu sunt pânea cea vie, ce s'a pogorît din cer; de va mânca cineva din pânea aceasta, în veci va fi viu. Și pânea pe care o voi da Eu, este Trupul Meu, pe care-L voi da pentru viața lumii».

52. Atuncea Iudeii au început a se întreba între dânsii, zicând: «Cum poate Acesta să ne dea trupul Său să-l mănâcăm?»

(27) Deut. 30, 20. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 1, 32; 10, 36. 2 Petr. 1, 17. (29) Ioan 17, 3, 23. 1 Ioan 3, 23. (30) Mat. 12, 38; 16, 1. Mat. 8, 11. Luc. 11, 16. Ioan 2, 18. 1 Cor. 1, 22. (31) Eş. 16, 14-15. Num. 11, 7. Deut. 8, 16. Neem. 9, 15. Ps. 77, 24-25. Intel. 16, 20. Ioan 6, 49. 1 Cor. 10, 3. (33) Ioan 3, 13, 31. 1 Cor. 10, 17. (34) Ioan 4, 15. (35) Lev. 22, 7. Sir. 24, 23. Ioan 4, 10, 14, 16; 6, 48, 58; 7, 37. (36) Ioan 6, 64. (38) Mat. 26, 39. Marc. 14, 36. Luc. 22, 42.

Ioan 3, 13; 4, 34; 5, 30; 8, 28-29. (39) Ioan 10, 28; 17, 12; 18, 9. (40) Ioan 3, 16; 5, 24. (42) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 3, 23; 4, 22. (44) Ier. 31, 3. Plâng. 5, 21. Luc. 10, 22. Ioan 6, 65. (45) Is. 54, 13. Ier. 31, 34. Mih. 4, 2. Evr. 8, 10; 10, 16. (46) Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 1, 18; 3, 15. (47) Ioan 5, 24. (48) Pild. 9, 5. Ioan 6, 35, 58. (49) Eş. 16, 14-15. Num. 11, 7. Ps. 77, 24-25. Is. 8, 16. Ioan 6, 31. 1 Cor. 10, 3. (51) Ioan 3, 13.

53. Iară Iisus le-a zis: «Adevărul adevărat vă grăiesc: de nu veți mânca trupul Fiului Omului și de nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi.

54. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voiu învia în ziua cea de apoi;

55. căci trupul Meu este cu adevărat mâncare și sângele Meu cu adevărat băntură este.

56. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în el.

57. Precum M'a trimes pe Mine Tatăl cel viu și Eu viețuiesc prin Tatăl, așa și cel ce Mă mănâncă pe Mine, va viețui prin Mine.

58. Astfel este pânea ce s'a pogorît din cer și cel ce va mânca pânea aceasta, în veci va fi viu, iar nu ca părinții voștri, care au mâncat mană și au murit ».

59. Acestea le-a spus Iisus când învăța poporul în sinagoga din Capernaum.

60. Dar mulți din ucenicii Lui, auzind acestea, ziceau: «Ciudate sunt vorbele acestea, cine le poate asculta?»

61. Iisus însă știind dela Sine, că ucenicii Săi cârtesc împotriva acestora, le-a zis: «Au doar vă scandalizează acestea?»

62. Dar de-ați vedea pe Fiul Omului suindu-Se unde a fost mai înainte?

63. Duhul dă viață; trupul la nimic nu folosește. Cuvintele, care vi le grăiesc Eu, sunt duh și viață.

64. Sunt însă printre voi unii, care nu cred ». Căci Iisus dela început știa, cine sunt necredincioși și cine avea să-L vândă,

65. și zise: «De aceea v'am și spus Eu, că nimenea nu poate veni la Mine, de nu-i va fi dat dela Tatăl Meu ».

66. De atunci mulți din ucenicii Săi s'au depărtat și nu l-au mai urmat.

67. Și Iisus a zis către cei doisprezece: «Nu cumva voiți să vă duceți și voi?»

68. Răspunsu-l-a Simon Petru: «Doamne, la cine să ne ducem? Cuvintele vieții veșnice Tu le ai,

69. și noi am crezut și am cunoscut, că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeuului celui viu ».

70. Iară Iisus le-a răspuns: «Oare nu doisprezece v'am ales Eu? Dar unul din voi e diavol ».

71. Și aceasta o zicea El de Iuda a lui Simon Iscarioteanul, căci acesta, care era dintre cei doisprezece, avea să-L vândă.

CAP. 7.

Iisus învață în biserică la sărbătoarea corturilor. El e trimesul Tatălui și apa vieții.

1. După aceasta Iisus umbla prin Galileea, căci prin Iudeea nu voia să mai umble, pentru că Iudeii căutau să-L omoare.

2. Și era aproape sărbătoarea iudaică a înfigerei corturilor.

3. Atunci au zis către Dânsul frații Lui: «Ieși de aici și du-te în Iudeea, ca să vadă și ucenicii Tăi lucrurile pe care le faci Tu;

4. căci nimenea nu lucrează în ascuns, ci caută să fie cunoscut. Dacă faci asemenea lucruri, arată-Te lumii ».

5. Căci nici frații Lui nu credeau în El.

6. Atuncea Iisus a zis către dânșii: «Încă n'a venit vremea Mea, iar pentru voi vremea e pururea venită.

7. Pe voi lumea nu vă poate urî, iar pe Mine Mă urăște, că Eu mărturisesc de dânsa, că faptele-i sunt rele.

8. Duceți-vă voi la sărbătoarea aceasta, iară Eu la această sărbătoare nu Mă duo, pentru că încă nu Mi-a venit vremea ».

9. Și zicându-le acestea, a rămas în Galileea.

10. După ce însă s'au dus frații Lui, atunci s'a dus și El la sărbătoare, însă nu pe față, ci așa în taină.

11. Iară Iudeii îl căutau la sărbători și ziceau: «Unde-i Acela?»

12. Și a fost pricire multă în popor pentru Dânsul: unii ziceau, că este bun, iar alții ziceau: «Nu, ci amăgește mulțimea ».

13. Însă, de frica Iudeilor, nimenea nu grăia de Dânsul pe față.

(53) Mat. 26, 26-28. (54) Ioan 11, 26. (55) Ioan 6, 35, 48. (56) Ioan 6, 66. (57) Mat. 20, 64. Ioan 3, 13. Ef. 4, 8. (58) Rom. 8, 2. 2 Cor. 3, 6. (59) Marc. 2, 8. Ioan 2, 24-25; 6, 36. (60) Ioan 3, 27; 6, 44. (61) Ps. 72, 23. Ioan 6, 60. (62) Fapt. 5, 20. (63) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 11, 27. (70) Luc.

6, 13. Cap. 7.—(1) Ioan 5, 16-18. (2) Lev. 23, 34. Num. 29, 12. (3) Mat. 12, 48. Marc. 3, 31. Fapt. 1, 14. (5) Ps. 68, 11. Marc. 3, 21. (6) Ioan 2, 4; 7, 8, 30; 8, 20. (7) Pild. 29, 27. Int. 2, 14. Luc. 6, 26. Ioan 3, 19; 15, 18-19. (8) Ioan 7, 6, 30; 8, 20. (12) Ioan 6, 14; 7, 40; 9, 16; 10, 19. (13) Ioan 9, 22; 12, 42; 19, 38

14. Iar la înjumătățirea praznicului a intrat Iisus în biserică și învăța;

15. și se mirau Iudeii zicând: «Cum de știe Acesta scripturile fără să fi învățat?»

16. Și răspunzând Iisus, le-a zis: «Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Aceluia ce M'a trimes.

17. Cine voiește să facă voia Lui, va cunoaște dacă învățătura aceasta este dela Dumnezeu, sau o grăiesc Eu dela Mine.

18. Cel ce grăiește dela sine, slava sa caută; iar Cel ce caută slava Celui ce L-a trimes, Acela e adevărat și nu se află în El nedreptate.

19. Moise nu v'a dat el oare legea? Dar nimeni din voi nu urmează legea. Pentru ce căutați să Mă ucideți?»

20. Răspuns-a mulțimea și a zis: «Nu cumva ai pe dracul în Ține? Cine caută să teucidă?»

21. Și răspunzând Iisus, le-a zis: «Un lucru am făcut și toți vă mirați.

22. Moise v'a dat tăierea împrejur, — de și ea nu vine dela Moise, ci dela strămoși, — și tăiați împrejur pe om Sâmbăta.

23. Dacă un om primește tăierea împrejur Sâmbăta, și nu se calcă legea lui Moise, de ce vă mâniați pe Mine pentru că am făcut sănătos un om întreg Sâmbăta?

24. Nu judecați după înfățișare, ci judecați după dreptate».

25. Deci, ziceau unii dintre ierusalimleni: «Oare nu e Acesta, pe Care-L căutau să-L omoare?

26. Și iată El vorbește pe față și nu-i zic nimica. Nu cumva s'au încredințat căpeteniile, că Acesta-i cu adevărat Hristosul?

27. Dar pe acesta noi îl știm de unde-i; când însă va veni Hristosul, nimeni nu va ști de unde-i».

28. Atuncea ridicându-și Iisus glasul în biserică, învăța și zicea: «Și pe Mine Mă știți și știți și de unde sunt. Eu n'am venit de sine, ci adevărat este Cel ce M'a trimes, pe care voi nu-L știți.

29. Eu însă-L știu, pentru că dela El sunt și El M'a trimes».

30. Și căutau să-L prindă, dar nimeni nu și-a pus mâna pe El, pentru că nu-I venise încă ceasul.

31. Și mulți din popor au crezut într'Insul și ziceau: «Hristosul când va veni, va face El oare semne mai mari decât cele ce face Acesta?»

32. Și au auzit fariseii avonindu-se acestea despre Dânsul prin popor și au trimes căpeteniile preoților și fariseii slujitori, ca să-L prindă.

33. Iisus însă le-a zis: «Puțină vreme mai sunt cu voi și Mă voi duce la Cel ce M'a trimes;

34. căuta-Mă-veți și nu Mă veți afla; și unde voi fi Eu, voi nu puteți veni».

35. Și ziceau Iudeii între dânsii: «Unde vrea să se ducă acesta, ca noi să nu-L găsim? Nu cumva vrea să se ducă la cei risipiți printre Elini și să învețe pe Elini?

36. Ce însemnează aceste cuvinte, pe care le-a zis: căuta-Mă-veți și nu Mă veți afla, și: unde voi fi Eu, voi nu puteți veni?»

37. Iar în ziua de pe urmă a sărbătorii, care era cea mare, a statut Iisus și glăsuind, a zis: «De însetează cineva, să vie la Mine și să bea.

38. De crede cineva în Mine, din lăuntrul aceluia vor curge râuri de apă vie, cum zice Scriptura».

39. Și aceasta o zicea El de Duhul, pe care aveau să-L primească cei ce cred într'Insul; căci încă nu era peste ei Duh Sfânt, pentru că Iisus încă nu se proslăvise.

40. Deci, mulți din mulțime auzind cuvintele acestea, ziceau: «Acesta-i cu adevărat Prorocul».

41. Alții ziceau: «Acesta-i Hristosul». Iar alții ziceau: «Au doară din Galileea are să vină Hristosul?

42. Scriptura nu spune ea oare, că Hristosul are să vină din sămânța lui David și din orașul Vitleem, de unde a fost și David?»

43. Și astfel s'a făcut desbinare în mulțime pentru El;

(15) Mat. 13, 54. Marc. 6, 2. Luc. 2, 47. (16) Ioan. 8, 28; 12, 49; 14, 10, 24. (17) Ps. 49, 24. Ioan 8, 47. (18) Ioan 5, 41; 8, 50. (19) Es. 20, 1; 24, 3. Deut. 33, 4. Mat. 13, 14. Marc. 3, 6. Ioan 1, 17; 5, 16, 18; 10, 31. (20) Ioan 8, 48-52; 10, 20. (21) Fac. 17, 7, 10. Lev. 12, 3. (22) Ioan 5, 8-16. (23) Lev. 19, 15. Deut. 1, 16-17; 16, 19. Pild. 24, 23. Ioan 8, 15. Iac. 2, 1-4. 2 Cor. 10, 7. (24) Ioan 7, 48. (25) Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. (26) Ioan 8, 42. (27) Marc. 12, 12.

Ioan 7, 6-8; 8, 20. (31) Ioan 8, 30. (32) Ioan 13, 33; 16, 5, 16. (33) Os. 5, 6. Ioan 8, 21; 13, 33. (34) Ioan 1, 1. 1 Petr. 1, 1. (35) Lev. 23, 36. Num. 29, 37. 2 Paral. 7, 9. Is. 55, 1. Ioan 4, 14; 6, 35. Apoc. 22, 17. (36) Deut. 18, 18. Pild. 18, 4. Cânt. 4, 15. Is. 12, 3; 35, 6; 44, 3. Ioil 4, 18. Ioan 4, 14. (37) Is. 44, 3. Ioil 3, 1. Zah. 12, 10. Fapt. 2, 17, 33. (38) Mat. 21, 46; 26, 5. Ioan 7, 12. (39) 1 Reg. 16, 1-4; 20, 6. Mih. 5, 1. Mat. 2, 5-6. Luc. 2, 4. (40) Ioan 9, 16.

44. iară unii din ei voiau să-L prindă, dar nimenea nu și-a pus mâna pe Dânsul.

45. Deci, s'au întors slujitorii la arhieriei și farisei și aceștia le-au zis: « Pentru ce nu L-ați adus? »

46. Răspuns-au slujitorii: « Nicio-dată n'a grăit un om așa, ca omul Acesta ».

47. Atunci fariseii le-au zis: « Nu cumva v'ați amăgit și voi? »

48. Crezut-a oare în El cineva din căpetenii, sau din farisei?

49. Ci poporul acesta, care nu știe legea, e blestemat ».

50. Atunci Nicodim, care venise la Iisus noaptea și care era dintre dânsii, a zis:

51. « Oare legea noastră osândește pe om fără să-l asculte mai întâiu și să cunoască ce face? »

52. Răspuns-au acela și i-au zis: « Nu cumva și tu ești din Galileea? Cercetează și vei vedea, că proroc din Galileea nu s'a sculat ».

53. Apoi s'a dus fiecare la casa sa.

CAP. 8.

Femeia cea păcătoasă. Iisus este lumina lumii. El mustră necredința Iudeilor.

1. Iară Iisus S'a dus la muntele Maslinilor,

2. și dimineața a venit iară în biserică și tot poporul alerga la Dânsul, iară El șezând, îi învăța.

3. Aicea cărturarii și fariseii au adus la Dânsul o femeie, prinsă în desfrânare, și punând-o la mijloc,

4. au zis către El: « Invățătorule, această femeie făcând desfrânare, a fost prinsă asupra păcatului,

5. și Moise în lege ne-a poruncit, ca pe asemenea femei să le ucidem cu pietre. Tu ce zici? »

6. Iară aceasta o ziceau ei, ca să-L ispitească și să aibă cu ce-L învinui. Iisus însă plecându-se jos, scria cu degetul pe pământ, nebăgându-i în seamă.

7. Dar stăruind ei a întreba, S'a ridicat și le-a zis: « Cel ce este fără păcat între voi, să arunce întâiu cu piatra în ea! »

8. Și plecându-Se iară jos, scria pe pământ.

9. Iară ei auzind aceasta și fiind muștrați de cuget, au plecat unul câte unul, începând dela cei mai bătrâni până la cei mai din urmă, și au rămas numai Iisus și femeia, stând în mijlocul mulțimii.

10. Și ridicându-Se Iisus și nevăzând pe nimenea, afară de femeie, i-a zis: « Femeie, unde sunt pârâșii tăi? Nimenea nu te-a osândit? »

11. Iară ea a zis: « Nimenea, Doamne ». Zisu-i-a Iisus: « Nici Eu nu te osândesc. Du-te și de acum să nu mai păcătuiești! »

12. Apoi Iisus grăi iarăși poporului, zicând: « Eu sunt lumina lumii. Cel ce-Mi urmează Mie, nu va umbla prin întunec, ci va avea lumina vieții ».

13. Atunci fariseii au zis către Dânsul: « Tu mărturisești de tine însuși: mărturia Ta nu e adevărată ».

14. Răspuns-a Iisus, și le-a zis: « Deși mărturisesc Eu de Mine Insumi, mărturia Mea e adevărată, că știu de unde am venit și unde Mă duc, iară voi nu știți de unde viu și unde Mă duc.

15. Voi judecați după trup; Eu nu judec pe nimenea;

16. și chiar dacă Eu aș judeca, judecata Mea este adevărată, că nu sunt singur, ci suntem doi: Eu și Tatăl Cel ce M'a trimes.

17. Și în lege voastră este scris, că mărturia a doi oameni este adevărată:

18. De Mine mărturisesc Eu Insumi, și mărturisește de Mine și Tatăl Cel ce M'a trimes ».

19. Atunci au zis către Dânsul: « Unde-i Tatăl Tău? » Răspuns-a Iisus: « Nici pe Mine nu Mă știți, nici pe Tatăl Meu. De M'ați ști pe Mine, ați ști și pe Tatăl Meu ».

20. Cuvintele acestea le-a grăit Iisus la Vistierie, când învăța în biserică și nimenea nu L-a prins, pentru că nu venise încă ceasul Lui.

21. Apoi Iisus le-a zis iarăși: « Eu Mă duc: căuta-Mă-veți și veți muri în păcatele voastre. Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni ».

22. Iară Iudeii ziceau: « Au doară vrea să se omoare singur, de zice: unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni? »

(44) Marc. 12, 12. (46) Luc. 4, 32. (48) Ioan 7, 26. (50) Ioan 3, 1-2; 19, 39. (51) Deut. 1, 17; 17, 8. Cap. 8.—(5) Lev. 20, 10. Deut. 22, 22. Sir. 23, 30-32. (6) Ier. 17, 13. (7) Sir. 8, 6. (12) Ioan 1, 4-5; 3, 19; 9, 5; 12, 46. 1 Ioan 1, 5.

Ef. 5, 8. (15) Ioan 7, 24. (16) 2 Cor. 13, 1. (17) Deut. 17, 6; 19, 15. Mat. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. Evr. 10, 28. (18) Is. 42, 1. Ioan 5, 32. 1 Ioan 5, 9. (19) 1 Ioan 2, 23. (20) Ioan 7, 6, 8, 30. (21) Ioan 13, 33-34.

23. Iară Iisus le-a zis: «Voi de jos sunteți, Eu însă sunt de sus. Voi din lumea aceasta sunteți, Eu nu sunt din lumea aceasta.

24. De aceea v'am și spus, că veți muri în păcatele voastre, căci de nu veți crede, că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre».

25. Atunci I-au zis: «Să credem în Tine? Dar cine ești Tu?» Și Iisus le-a răspuns: «Acea ce dintru început v'am spus.

26. Multe am de zis și de judecat despre voi; însă Cel ce M'a trimes este adevărat, și ceea ce am auzit dela El, aceea grăiesc lumii».

27. Și ei n'au înțeles, că le grăia de Tatăl.

28. Deci le-a zis Iisus: «Când veți înălța pe Fiul Omului, atunci veți afla cine sunt Eu și că nimic nu fac dela Mine Insumi, ci precum M'a învățat Tatăl Meu, așa grăiesc.

29. Cel ce M'a trimes e cu Mine: Tatăl nu M'a lăsat singur, pentru că Eu totdeauna fac ceea ce-I este plăcut Lui».

30. Grăind El acestea, mulți au crezut într'Insul.

31. Atuncea Iisus a zis către Iudeii, care crezuseră într'Insul: «De veți rămâne în cuvântul Meu, cu adevărat Imi sunteți ucenici,

32. și veți cunoaște adevărul, și adevărul vă va face să fiți slobozi».

33. Răspunsu-I-au: «Noi suntem din neamul lui Avraam și niciodată n'am fost robii nimănui; cum dară zici Tu: veți ajunge slobozi?»

34. Iară Iisus le-a răspuns: «Adevărul adevărat vă grăiesc: că tot cel ce face păcatul, este rob al păcatului;

35. și robul nu rămâne pe veci în casă, iar fiul rămâne pe veci.

36. Deci, de vă va da fiul slobozenie, cu adevărat veți fi slobozi.

37. Știu că sunteți din neamul lui Avraam, dar căutați să Mă omoriți, pentru că cuvântul Meu nu încapă în voi.

38. Eu grăiesc ceea ce am văzut la Tatăl Meu, iar voi faceți ceea ce ați văzut la tatăl vostru».

39. Răspuns-au și I-au zis: «Tatăl nostru este Avraam». Iar Iisus le-a zis: «De ați fi fiii lui Avraam, lucrurile lui Avraam ați face.

40. Dar voi acum căutați să mă omoriți pe Mine, Omul care v'a spus adevărul, ce l-a auzit dela Dumnezeu: Avraam n'a făcut aceasta.

41. Voi faceți lucrurile tatălui vostru». La aceasta I-au răspuns: «Noi nu suntem născuți din desfrânare, și avem un singur tată: pe Dumnezeu».

42. Iisus însă le-a zis: «De-ar fi Dumnezeu tatăl vostru, M'ați iubi pe Mine, căci Eu dela Dumnezeu am ieșit și am venit; căci n'am venit singur de Sine, ci Acela M'a trimes.

43. Pentru ce nu înțelegeți graiul Meu? Pentru că cuvântul Meu nu-l puteți asculta.

44. Voi sunteți din tatăl vostru diavolul, și faptele tatălui vostru voiți să le faceți. Acela din început a fost ucigaș de om, și n'a rămas în adevăr că adevăr nu este în el; când spune minciuna, din ale sale o spune, căci e mincinos și tată al minciunii.

45. Iar pe Mine nu mă credeți, că span adevărul.

46. Cine din voi Mă va vădi de păcat? Iar de vă spun adevărul, pentru ce nu Mă credeți?

47. Cel ce este dela Dumnezeu, graiurile lui Dumnezeu le ascultă. Voi însă de aceea nu le ascultați, pentru că nu sunteți dela Dumnezeu».

48. Răspuns-au atuncea Iudeii și I-au zis: «Oare nu zicem noi bine, că Tu ești samarinean și ai drac?»

49. Răspuns-a Iisus: «Eu nu am drac, ci cinstesc pe Tatăl Meu, iar voi Mă necinstiți pe Mine.

50. Eu însă nu caut slava Mea; are Cine s'o caute și să judece.

51. Adevărul adevărat vă grăiesc: de va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va vedea moartea».

52. Zisu-I-au Iudeii: «Acum am cunoscut că ai drac: Avraam și prorocii au murit, și Tu zici: de va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va gusta moarte.

(23) Ioan 3, 31; 17, 14. Col. 3, 1. (26) Ioan 3, 32. Evr. 1, 2. (28) Ioan 3, 14; 5, 19, 30; 7, 16; 12, 32. (30) Ioan 7, 31. (32) Is. 42, 7; 61, 1. Rom. 6, 14-22; 8, 2. (33) 2 Paral. 20, 7. Mat. 3, 9. Ioan 8, 39. (34) 2 Petr. 2, 19. Rom. 6, 16, 20. (35) Fac. 21, 10. Gal. 4, 30. (36) Rom. 6, 18; 8, 2. 1 Cor. 7, 22. Gal. 5, 1. (37) Mat. 3, 9. Ioan 7, 19; 18, 40. (39) Mat. 3, 9. Luc. 3, 8.

Ioan 8, 33. Rom. 4, 11-12, 16; 9, 7. Gal. 3, 7. (40) Ps. 108, 3. Ioan 8, 37. (41) Is. 63, 16; 64, 7. (42) Ioan 7, 28. (44) Fac. 3, 4, 15. Mat. 13, 38. Fapt. 13, 10. 1 Ioan 3, 8-9. Iuda 1, 6. 2 Cor. 11, 3. (46) Pild. 8, 7. 2 Cor. 5, 21. (47) Sir. 3, 28. Ioan 10, 26-27. 1 Ioan 4, 6. (48) 2 Paral. 18, 21. Mat. 10, 25. Ioan 7, 20; 10, 20. (50) Ioan 7, 18. (51) Ioan 5, 24.

53. Au doară tu ești mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit? Și prorocii au murit. Cine te prezinzi Tu că ești?

54. Răspuns-a Iisus: « De Mă slăvesc Eu pe Mine Insumi, slava Mea nu-i nimica. Pe Mine Mă proslăvește Tatăl Meu, de care voi ziceți, că e Dumnezeu vostru;

55. Însă voi nu L-ați cunoscut, iară Eu Il știu; și de așa zice că nu-L știu, așa fi mincinos asemenea vouă; dară Il știu și păzesc cuvântul Lui.

56. Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea și a văzut-o și s'a bucurat ».

57. Zis-au atunci Iudeii către El: « Nici cincizeci de ani nu ai încă și ai văzut pe Avraam? »

58. Iară Iisus le-a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc: Eu sunt dinaintea de a se fi născut Avraam ».

59. Atuncea au luat pietre, ca să arunce în El. Iisus însă S'a ferit și trecând prin mijlocul lor, a ieșit din biserică și S'a dus mai departe.

CAP. 9.

Iisus vindecă un orb din naștere într-o Sâmbătă.

1. Trecând apoi Iisus, a văzut un om orb din naștere.

2. Și L-au întrebat ucenicii Săi, zicând: « Ravvi, cine a păcătuit: acesta sau părinții lui, de s'a născut orb? »

3. Răspuns-a Iisus: « Nici acesta n'a păcătuit, nici părinții lui, ci aceasta s'a făcut, ca să se arăte prin el lucrurile lui Dumnezeu.

4. Mie Mi se cuvine să fac lucrurile Celui ce M'a trimis până este ziua; vine noaptea, când nimenea nu poate lucra.

5. Cât sunt în lume, sunt lumină lumii ».

6. Acestea zicând, a scuipat jos, a făcut tină cu scuipat și a uns cu tină ochii orbului,

7. și i-a zis: « Mergi de te spală la scăldătoarea Siluamului care se tâl-

cueste: trimes ». Și s'a dus orbul și s'a spălat și s'a întors văzând.

8. Iar vecinii cei ce-l văzuseră mai înainte că era orb, ziceau: « Au nu este acesta cel ce ședea și cerșea? »

9. Unii ziceau că este acela; alții ziceau că seamănă cu el, iară el zicea: « eu sunt ».

10. Zisu-i-au: « Dar cum ți s'au deschis ochii? »

11. Și răspunzând acela, a zis: « Un om, care se numește Iisus, a făcut tină, și mi-a uns ochii și mi-a zis: mergi la scăldătoarea Siluamului și te spală. Și m'am dus de m'am spălat și am văzut ».

12. Zisu-i-au deci: « Unde-i Acela? » Răspuns-a: « Nu știu! »

13. Și au adus la farisei pe cel ce fusese cândva orb.

14. Însă, când a făcut Iisus tină și a deschis ochii orbului, era Sâmbătă.

15. Deci, iarăși l-au întrebat și fariseii, cum a văzut. Și el le-a spus: « A pus tină pe ochii mei și m'am spălat și văd ».

16. Deci, ziceau unii din farisei: « Omul acesta nu-i dela Dumnezeu, pentru că nu ține Sâmbăta ». Iar alții ziceau: « Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? » Și era desbinare între dânșii.

17. Zis-au iarăși către cel ce fusese orb: « Tu ce zici de Dânsul, că ți-a deschis ochii? » Și el a zis: « Acesta-i un proroc ».

18. Iudeii însă n'au crezut de el că a fost orb și a văzut, până n'au chemat pe părinții celui ce văzuse.

19. și i-au întrebat, zicând: « Acesta-i fiul vostru de care ziceți, că s'a născut orb? Cum dar vede acum? »

20. Răspuns-au părinții lui și le-au zis: « Știm că acesta-i fiul vostru și că s'a născut orb;

21. dar cum de vede acum, nu știm; sau cine i-a deschis ochii, noi nu știm; întrebați-l pe el, să grăiască el singur despre dânsul, că e vrâstnic ».

22. Părinții lui au răspuns așa, pentru că se temeau de Iudei, căci Iudeii se sfătuiseră, ca pe cel care va mărturisi că Iisus este Hristosul, să-l îndepărteze din sinagogă;

(54) Ioan 10, 14. Fapt. 3, 13. Evr. 5, 5.
(56) Fac. 15, 6; 22 16. Iov 19, 27. Luc. 10, 24. Evr. 11, 13. (58) Es. 3, 14. Is. 43, 13. Ioan 1, 1-2, 15, 30; 17, 5, 24. Col. 1, 17. Apoc. 1, 8. (59) Luc. 4, 30. Ioan 10, 31; 11, 8. Cap. 9.—(2) Ioan 9, 34. (3) Ioan 11, 4. (4) Ioan 4, 34; 5, 17; 11, 9; 12, 35. (5)

Is. 42, 6. Luc. 2, 32. Ioan 1, 4-5; 8, 12; 12, 35, 46. Fapt. 13, 47. (6) Is. 35, 5. Marc. 7, 33; 8, 23. Ioan 9, 11; 11, 37. (7) 4 Reg. 5, 10-14. Neem. 3, 15. (11) Is. 8, 6. Ioan 9, 6-7. (14) Ioan 5, 9. (16) Ioan 3, 2; 7, 12, 43; 9, 33; 10, 10. (17) Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. (22) Ioan 7, 13; 12, 42; 19, 38.

23. de aceea părinții celui ce fusese orb au zis: «întrebați-l pe el, că e vrăstnic».

24. Atunci *fariseii* au chemat a doua oară pe omul, care fusese orb, și i-au zis: «Dă slavă lui Dumnezeu! Noi știm că omul acesta este păcătos».

25. Iară acela a răspuns și a zis: «De este păcătos, nu știu; una știu, că am fost orb și acum văd».

26. Și i-au zis iarăși: «Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii?»

27. Răspuns-a lor: «Acum v'am spus și n'ați auzit; la ce voiți să mai auziți? Sau poate voiți să vă faceți și voi ucenici ai Lui?»

28. *El* însă l-au ocărit și au zis: «Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moise».

29. Noi știm, că cu Moise a grăit Dumnezeu, iar pe Acesta nu-L știm de unde este».

30. Răspuns-a omul, și le-a zis: «Tocmai aceasta-i de mirare, că voi nu știți de unde-i și *El* mi-a deschis ochii»;

31. știu însă, că pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu; iar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă.

32. Din veac nu s'a auzit, să fi deschis cineva ochii vreunui orb din naștere.

33. Dacă acesta n'ar fi dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic».

34. Răspuns-au *fariseii* și i-au zis: «In păcate te-ai născut tot, și tu să ne înveți pe noi?» Și l-au dat afară.

35. Auzind Iisus, că l-au dat afară, și găsindu-l, i-a zis: «Crezi tu oare în Fiul lui Dumnezeu?»

36. Răspuns-a acela și a zis: «Și cine-i Doamne, ca să cred în *El*?»

37. Iară Iisus i-a zis: «L-ai și văzut, și Cel ce grăiește cu tine, Acela este».

38. Iară el a zis: «Cred, Doamne!» Și s'a închinat Lui.

39. Apoi Iisus a zis: «Pentru judecată am venit Eu în lumea aceasta, ca cei ce nu văd să vadă, iară cei ce văd, să fie orbi».

40. Și auzind aceasta unii din *farisei*, care erau cu dânsul, l-au zis: «Au doară și noi suntem orbi?»

41. Răspuns-a lor Iisus: «De ați fi orbi, n'ați avea păcat; acum însă ziceți, că vedeți, de aceea păcatul vostru rămâne asupra voastră».

CAP. 10.

Păstorul cel bun.

1. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce nu intră în staulul oilor pe ușa, ci sare pe aiurea, acela-i fur și tâlhar;

2. iar cel ce intră pe ușa, acela este păstorul oilor.

3. Acestuia portarul îi deschide și oile ascultă glasul lui și el strigă oile sale pe nume și le scoate;

4. și când scoate oile sale, merge înaintea lor și oile merg după dânsul, pentru că cunosc glasul lui;

5. iar după străin nu merg, ci fug de el, pentru că nu cunosc glasul străinilor».

6. Iisus le-a spus pilda aceasta, dar aceia n'au înțeles ce însemna ceea ce le grăia:

7. Atunci Iisus le-a zis iarăși: «Adevărul adevărat vă grăiesc: Eu sunt ușa oilor.

8. Toți câți au venit înainte de Mine, sunt furi și tâlhari; dar oile nu i-au ascultat.

9. Eu sunt ușa: prin Mine de va intra cineva, se va mântui, și va intra, și va ieși, și pășune va afla.

10. Furul nu vine, decât numai să fure și să junghie și să piardă; Eu însă am venit, ca oile *Mele* să aibă viață, și încă din belșug.

11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său își pune pentru oi;

12. iară năimitul, care nu-i păstor și nu i-s oile ale lui, când vede că vine lupul, lasă oile și fuge: și lupul le răpește și risipește oile;

13. iar năimitul fuge, că-i năimit, și n'are grăjă de oi.

14. Eu sunt păstorul cel bun, și-Mi cunosc oile și oile *Mele* Mă cunosc.

15. Precum Mă cunoaște Tatăl, și Eu îl cunosc pe Tatăl, și sufletul *Imi* pun pentru oi.

(24) Is. Nav. 7, 19. Ier. 13, 16. Ioan 9, 16.
(29) Eș. 3, 6; 19, 19. (31) Iov 27, 9; 35, 12-13. Ps. 5, 4-5; 17, 44; 33, 15-17; 65, 17-18. Pild. 1, 28; 15, 29; 28, 9. Is. 1, 15 Ier. 11, 12; 14, 12. Iez. 8, 18. Mih. 3, 4. Zah. 7, 13.
(32) Is. 42, 7. Ioan 10, 21. (33) Ioan 3, 2; 9, 16. (34) Ioan 4, 26. (39) Mat. 11, 25; 13, 13-14. Ioan 12, 48. 2 Cor. 3, 14. (40) Rom. 2, 19. (41) Ioan 15, 22-24. Cap. 10.—(1)

Ioan 10, 7-9; 14, 6. (2) Ioan 10, 1, 9; 14, 6.
(4) Cânt. 2, 8. (6) Luc. 18, 34. (8) Eccl. 7, 25. Ier. 23, 1-2; 50, 6. Iez. 34, 2-3. (9) Ps. 22, 2. Ioan 10, 1, 7; 14, 6. Evr. 10, 19. (11) Ps. 22, 1; 79, 1. Is. 40, 11. Iez. 34, 12, 23, 31; 37, 24. Sof. 3, 14. Zah. 9, 16. Ioan 15, 13. 1 Petr. 2, 25; 5, 4. Evr. 13, 20. (12-13) Zah. 11, 16-17. (14) Ps. 1, 6. Iez. 34, 11. 2 Tim. 2, 19. (15) Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 15, 13.

16. Și mai am și alte oi, care nu-s din staulul acesta, și pe acelea Mi se cade să le aduc; și vor auzi glasul Meu, și va fi o turmă și un păstor.

17. De aceea Mă iubește pe Mine Tatăl, că-Mi pun sufletul Meu, ca iarăși să-l iau.

18. Nimenea nu Mi-l ia, ci Eu Insumi îl pun. Putere am să-l pun, și putere am iarăși să-l iau. Această poruncă am primit-o dela Tatăl Meu ».

19. Dela cuvintele acestea s'a născut iarăși desbinare între Iudei.

20. Mulți din ei ziceau: « Are drac și-i nebun. La ce-L ascultați? »

21. Iară alții ziceau: « Asemenea graiuri nu sunt ale unui îndrăcit. Poate oare dracul să deschidă ochii orbilor? »

22. S'a întâmplat însă atunci să fie în Ierusalim sărbătoarea sfințirii bisericii și era iarnă,

23. și umbla Iisus prin biserică, în pridvorul lui Solomon.

24. Acolo L-au împresurat Iudeii și I-au zis: « Până când ai să ne ții în nedumerire? De ești Tu Hristosul, spune-ne pe față! »

25. Răspunsu-li-a Iisus: « V'am spus și nu credeți. Lucrurile, pe care Eu le fac în numele Tatălui Meu, acelea mărturisesc pentru Mine.

26. Dară voi nu credeți, pentrucă, după cum v'am spus, nu sunteți din oile Mele.

27. Oile Mele ascultă glasul Meu și Eu le cunosc și vin după Mine.

28. Eu le dau viață veșnică și în veac nu vor pieri și nimenea nu le va răpi din mâna Mea.

29. Tatăl Meu, care Mi le-a dat, e mai mare decât toți și nimenea nu le poate răpi din mâna Tatălui Meu.

30. Iar Eu și Tatăl una suntem ».

31. Atunci Iudeii au apucat iarăși pietre, ca să-L ucidă.

32. Dară Iisus le-a grăit: « Multe lucruri bune v'am arătat dela Tatăl Meu: pentru care din ele voiți să Mă ucideți cu pietre? »

33. Răspuns-au Iudeii și I-au zis: « Nu pentru lucru bun Te ucidem, ci pentru hulă și pentrucă Tu om fiind, Te faci pe Sineși Dumnezeu ».

34. Răspuns-a Iisus: « Nu e scris oare în legea voastră: « Eu am zis: dumnezei sunteți? »

35. Dacă ea a numit dumnezei pe aceia, către care a fost îndreptat cuvântul lui Dumnezeu, — și scriptura nu poate fi desființată, —

36. apoi oare de Acela, pe care Tatăl L-a sfințit și L-a trimis în lume, puteți voi să ziceți, că hulește, pentrucă a zis: sunt Fiul lui Dumnezeu? »

37. De nu fac lucrurile Tatălui Meu, să nu credeți în Mine.

38. Iar de le fac, atunci de nu credeți în Mine, credeți în lucrurile Mele, ca să cunoașteți și să credeți, că Tatăl este întru Mine și Eu întru El ».

39. Atuncea a căutat iară să-L prindă, dar a scăpat din mâna lor,

40. și S'a dus din nou peste Iordan, la locul unde botezase altădată Ioan. și a rămas acolo.

41. Și veneau la Dânsul mulți și spuneau, că Ioan n'a făcut nicio minune, dar toate câte a spus Ioan de Dânsul, au fost adevărate.

42. Și acolo au crezut într'Insul mulți.

CAP. 11.

Învierea lui Lazăr. Iudeii fac sfat asupra lui Iisus.

1. În vremea aceea era bolnav un oarecare Lazăr din Vitania, satul Mariei și al surorii ei Marta.

2. Maria însă, al căreia frate Lazăr era bolnav, este aceea, care a uns pe Domnul cu mir și I-a șters picioarele cu părul capului ei.

3. Deci, au trimis surorile la Iisus să-I spună: « Doamne, iată acela, pe care-l iubești, este bolnav ».

4. Și auzind Iisus, a zis: « Această boală nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu, ca să se proslăvească Fiul lui Dumnezeu printr'însa ».

5. Iisus însă iubea pe Marta, pe sora ei și pe Lazăr.

6. Deci, după ce a auzit că Lazăr este bolnav, a mai rămas două zile în locul unde se afla;

(16) Is. 11, 12; 56, 8. Iez. 37, 22. Os. 2, 1, 3. Mib. 2, 12. Ioan 11, 52. 1 Petr. 2, 25. (17) Is. 53, 7-12. Evr. 2, 9. (18) Ioan 2, 19; 14, 31. (19) Cânt. 2, 8. Ioan 7, 12; 9, 16. (20) Marc. 3, 21. Ioan 7, 20; 8, 48. (21) Ioan 9, 32-33. (22) Neem. 12, 27. 1 Mac. 4, 59. (23) 3 Reg. 6, 3. (24) Ioan 5, 36. (25) Ioan 8, 47. 1 Ioan 4, 8. (26) Ioan 10, 4-14. (27) Ioan 8, 39. (28)

Deut. 33, 3. (30) Eş. 23, 21. Ioan 17, 11, 22. (31) Ioan 5, 18; 7, 19; 8, 59; 11, 8. (32) Ps. 81, 6. (33) Ioan 6, 27. (34) Ioan 14, 10; 17, 21. (35) Marc. 3, 6. (36) Mat. 19, 1. Ioan 1, 28. (37) Ioan 5, 33. Cap. 11. — (1) Luc. 10, 38-39. Ioan 12, 1. (2) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 12, 3. (3) Ioan 9, 3; 11, 40. (4) Ps. 15, 3. (5) Os. 6, 2-3.

7. apoi după aceea a zis către ucenici: « Să mergem iarăși în Iudeea ».

8. Iară ucenicii i-au zis: « Ravvi, acum Te căutau Iudeii să Te ucidă cu pietre, și iară Te duci acolo? »

9. Răspuns-a Iisus: « Nu sunt oare în zi douăsprezece ceasuri? De umblă cineva ziua, nu se poticnește, pentrucă vede lumina lumii acesteia; »

10. iar de umblă cineva noaptea, se poticnește, pentrucă nu mai are lumină cu dânsul ».

11. După ce le-a grăit acestea, le-a, zis: « Lazăr, prietenul nostru, a adormit dar Mă duc să-l deștept ».

12. Iară ucenicii I-au zis: « Doamne, dacă a adormit, se va izbăvi de boală ».

13. Iisus însă vorbise de moartea lui Lazăr, iară aceia socoteau că a vorbit de somnul obișnuit.

14. Atunci Iisus le-a grăit descoperit: « Lazăr a murit »

15. și Mă bucur pentru voi, ca să credeți, că n'am fost acolo. Dar să mergem la dânsul ».

16. Atunci Toma, care se numea gemenele, a zis către ucenici: « Să mergem și noi, ca să murim cu el ».

17. Astfel, când a venit Iisus, l-a găsit îngropat de patru zile.

18. Vitania însă era aproape de Ierusalim, ca la cincisprezece stadii,

19. și mulți din Iudei veniseră la Marta și Maria, ca să le mângâie pentru pierderea fratelui lor.

20. Marta însă, auzind că vine Iisus, a ieșit întru întâmpinarea Lui, iar Maria a rămas acasă.

21. Și a zis Marta către Iisus: « Doamne, de ai fi fost aicea, n'ar fi murit fratele meu. »

22. Dară și acum știu, că oricâte vei cere dela Dumnezeu, Dumnezeu îți va da ».

23. Zis-a ei Iisus: « Fratele tău va învia ».

24. Știu, — zise Marta, — că va învia la înviere, în ziua cea de apoi ».

25. Iară Iisus i-a zis: « Eu sunt învierea și viața. Cel ce crede în Mine, chiar de va muri, va trăi; »

26. și tot cel ce trăiește și crede în Mine, nu va muri în veac. Crezi aceasta? »

27. Zis-a Lui Marta: « Așa, Doamne, cred că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume ».

28. Și zicând acestea s'a dus și a chemat în taină pe Maria, sora sa, zicând: « Invățătorul e aicea și te cheamă ».

29. Iară aceea, cum a auzit, s'a sculat repede și s'a dus la Dânsul.

30. Iisus însă nu intrase încă în sat, ci era în locul, unde-L întâmpinase Marta.

31. Iară Iudeii, care erau cu Maria în casă și o mângâiau, văzând-o că s'a sculat repede și a ieșit, s'au dus după dânsa, zicând, că se duce la mormânt, să plângă acolo.

32. Deci Maria, cum a sosit unde era Iisus, văzându-L, a căzut la picioarele Lui și a zis către Dânsul: « Doamne, de ai fi fost aicea, nu ar fi murit fratele meu ».

33. Iară Iisus, dacă a văzut-o plângând și că plângeau și Iudeii, care veniseră cu dânsa, s'a întristat și El cu duhul și S'a turburat,

34. și a zis: « Unde l-ați pus? » Zisul-au Lui: « Doamne, vino și vezi! »

35. Și a lăcrămat Iisus.

36. Iară Iudeii ziceau: « Iată cum îl iubea ».

37. Unii din ei însă ziceau: « Acesta, care a deschis ochii orbului, nu putea oare să facă să nu moară? »

38. Și întristându-se Iisus iarăși în Sine, a mers la mormântul, care era o peșteră și pe ea se afla o piatră.

39. Zis-a Iisus: « Luați piatra! » Iar Marta, sora mortului, a zis către El: « Doamne, pute, că-i mort de patru zile ».

40. Iisus însă i-a zis: « Nu ți-am spus, că de vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu? »

41. Atunci au luat piatra de pe gura peșterii, unde se afla mortul pus. Iară Iisus ridicându-și ochii în sus, a zis: « Părinte, îți mulțumesc, că M'ai ascultat! »

42. Eu știu că totdeauna Mă ascuți, dar am zis aceasta pentru poporul care stă de față, ca să creadă, că Tu M'ai trimis ».

43. Și zicând acestea, a strigat cu glas mare: « Lazăre, vino afară! »

44. Și a ieșit mortul, înfășurat peste mâni și peste picioare cu scutece de

(8) Ioan 8, 59; 10, 31; (9) Neem. 9, 3. Ioan 9, 4. (10) Ioan 12, 35. (11) Deut. 31, 16. Marc. 5, 39. (21) Ioan 11, 32. (22-25) Iov 19, 25-26. Is. 26, 19. Iez. 37, 4-5. Dan. 12, 2. Luc. 14, 14. Fapt. 23, 6; 24, 15.

1 Cor. 15, 13, 51-55. Filip. 3, 21. Apoc. 20, 12. (26) Ioan 6, 54. (27) Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 6, 69. (32) Ioan 11, 21. (37) Ioan 9, 6. (39) Iez. 37, 11. (40) Marc. 9, 23; 11, 23. Ioan 11, 4. (42) Ioan 12, 30.

îngropare și cu fața acoperită cu năframă. Zis-a Iisus: « Deslegați-l și lăsați să meargă ».

45. Atunci mulți din Iudeii, care veniseră la Maria și văzuseră ce a făcut Iisus, au crezut într'Insul;

46. iară unii din ei s'au dus la farisei și le-au spus ce a făcut Iisus.

47. Atunci căpeteniile preoților și fariseii au adunat sfatul și au zis: « Ce să facem? că Omul Acesta face minuni multe.

48. și de-L vom lăsa așa, toți vor crede într'Insul și vor veni Romanii și vor lua și locul și poporul nostru ».

49. Caiafa însă unul din ei, care era arhiereu în anul acela, le-a zis: « Voi nu știți nimica,

50. nici nu vă gândiți, că ne e mai de folos, ca să moară un om pentru popor, și să nu piară tot neamul ».

51. Iar aceasta a spus-o el nu dela sine, ci fiind arhiereu în anul acela, a pro-rocit, că Iisus va să moară pentru neam,

52. și nu numai pentru neam, ci și ca să adune la un loc pe fiii cei risipiți ai lui Dumnezeu.

53. Din această zi s'au sfătuit fariseii ca să-l omoare.

54. De aceea Iisus nu mai umbla pe față printre Iudei, ci S'a dus de acolo într'un ținut aproape de pustiu, într'o cetate, numită Efraim, și a rămas acolo cu ucenicii Săi.

55. Erau însă aproape Paștile Iudeilor și înainte de Paști au venit mulți din latura aceea la Ierusalim, ca să se curățe.

56. Și căutau Iudeii pe Iisus și stând în biserică, ziceau între ei: « Ce socotiți voi, că n'are să vie El oare de sărbători la Ierusalim? »

57. Iară căpeteniile preoților și fariseii au dat poruncă, că de va afla cineva unde este, să dea de veste, ca să fie prins.

CAP. 12.

Ungerea lui Iisus cu mir. Intrarea în Ierusalim. Elintî doresc să vadă pe Iisus.

Glasul din cer. Necredința Iudeilor.

1. Cu șase zile înainte de Paști, a venit Iisus în Vitania, unde era Lazăr,

care fusese mort și pe care-l înviase El din morți.

2. Acolo I-au făcut cină și Marta slujea, iară Lazăr era unul din cei ce ședeau cu Dânsul la masă.

3. Atuncea Maria, luând o litră de mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului său, și s'a umplut casa de mirosul mirului.

4. Iară unul din ucenicii Lui, anume Iuda al lui Simon Iscarioteanul, care avea să-L vândă, a zis:

5. « De ce nu s'a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să se fi dat săracilor? »

6. Aceasta însă o zicea nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era tâlhar și având punga obștească, lua din ce se punea într'însa.

7. Iisus însă a zis: « Lăsați-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat:

8. căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iară pe Mine, nu mă aveți pururea ».

9. Și aflând mulți dintre Iudei, că este acolo, au venit nu numai pentru Iisus, ci ca să vadă și pe Lazăr, pe care-l sculase din morți.

10. Căpeteniile preoților însă se sfătuiră, ca și pe Lazăr să-l ucidă,

11. că din pricina lui veneau mulți din Iudei și credeau în Iisus.

12. A doua zi mulțime multă, din cei ce veniseră la sărbători, auzind că Iisus vine la Ierusalim,

13. au luat ramuri de finic și ieșind în întâmpinarea Lui, strigau: « Osana, bine este cuvântat Impăratul lui Israil, Cel ce vine în numele Domnului ».

14. Iară Iisus găsind un mânz de asin, a încălecat pe el, după cum este scris:

15. « Nu te teme, fiica Sionului! Iată Impăratul tău vine la tine călare pe mânz de asină ».

16. Ucenicii Lui însă la început n'au priceput acestea; dar după ce S'a proslăvit Iisus, și-au adus aminte, că așa fusese scris pentru El și așa I s'a și făcut.

17. Deci poporul, care fusese cu Dânsul în Vitania, mărturisea, că El

(47) Ps. 2, 1. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Luc. 22, 2. Fapt. 4, 16. (50) Ioan 18, 14. (52) Is. 49, 6. Ioan 10, 16. 1 Ioan 2, 2. Fl. 3, 12, 17. (53) Mat. 21, 38. Luc. 20, 14. (54) 2 Paral. 13, 19. (55) 2 Paral. 30, 13, 17. Cap. 12.—(1-2) Mat. 26, 6-7. Marc. 14, 3. Luc. 10, 38-40. Ioan 11, 1-2. (3) Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37; 10, 38. Ioan 11, 2. (4) Mat. 26, 8. 14. Marc. 14, 4. (5) Mat. 26,

9. Marc. 14, 5. (6) Ioan 13, 29. (7) Mat. 26, 10, 12. Marc. 14, 6. (8) Deut. 15, 11. Mat. 26, 11. Marc. 14, 7. Ioan 13, 33; 14, 19. (13) Ps. 117, 26. Mat. 21, 8-9; 23, 38. Marc. 11, 8-9. Luc. 19, 35-38. (14) 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. (15) Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Mat. 21, 5. (16) Ps. 72, 22. Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45; 18, 34. Ioan 10, 6; 14, 26.

a strigat din mormânt pe Lazăr și l-a sculat din morți;

18. de aceea îl și întâmpina pe El mulțimea, căci auzise că făcuse minunea aceasta.

19. Iară fariseii vorbeau între dânsii: «Vedeți că nu folosiți nimic. Iată toată lumea se duce după Dânsul».

20. Printre cei ce veniseră de sărbători să se închine la Ierusalim, erau și unii Elini.

21. Aceștia s'au apropiat de Filip cel din Vitsaida Galileei, și l-au rugat, zicând: «Domnule, am voi să vedem pe Iisus».

22. Iară Filip s'a dus și a spus aceasta lui Andrei, și apoi Andrei și Filip au spus lui Iisus,

23. și răspunzând Iisus, le-a zis: «A venit ceasul, ca să se proslăvească Fiul Omului.

24. Adevărul adevărat vă grăiesc: dacă grăuntele de grâu, care a căzut în pământ, nu va muri, va rămâne singur; iar de va muri, va aduce roadă multă.

25. Cel ce-și iubește sufletul său, pierde-l-va; iară cel ce-și urăște sufletul său în lumea aceasta, acela îl va cruța pentru viața veșnică.

26. Cel ce-Mi slujește Mie, Mie să-Mi urmeze, și unde sunt Eu, acolo va fi și cel ce-Mi slujește. De-Mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti.

27. Acum sufletul Mi s'a turburat și ce voi zice?... Părinte, izbăvește-Mă de ceasul acesta!... Dar pentru ceasul acesta am venit.

28. Părinte, proslăvește numele Tău». Atunci a venit glas din cer: «Am proslăvit și iarăși voi proslăvi!»

29. Iară poporul, care stătea și auzise aceasta, zise: «A tunat»; alții însă ziseră: «Un înger l-a grăit».

30. Răspuns'a Iisus și a zis: «Nu pentru Mine, ci pentru voi s'a făcut glasul acesta:

31. acum este judecata lumii acesteia; acum domnul lumii acesteia se va ișgoni afară:

32. și Eu de Mă voi înălța de pe pământ, pe toți îi voi atrage la Mine».

33. Iară aceasta o zicea, arătând cu ce moarte va să moară.

34. Răspunsu-l-a poporul: «Noi am auzit din lege, că Hristos rămâne în veac, și cum zici Tu, că Fiul Omului trebuie să se înalțe? Cine-i Acesta Fiul Omului?»

35. Atunci Iisus le-a zis: «Puțină vreme mai e lumina cu voi; umblați cât aveți lumină, ca să nu vă cuprindă întunerecul; căci cel ce umblă în întunerec nu știe unde merge.

36. Până este lumina cu voi, credeți în lumină, ca fii ai luminii să fiți». Acestea zicând Iisus, s'a depărtat și S'a ascuns de ei.

37. Atâtea semne se făcuse de El înaintea lor și ei tot nu credeau într'Insul,

38. ca să se plinească cuvântul lui Isaia prorocul, care zice: «Doamne, cine a crezut celor auzite dela noi și brațul Domnului cui s'a descoperit?»

39. De aceea nu puteau să creadă, pentru că, după cum a mai zis Isaia:

40. «Au orbit ochii lor și inima lor S'a împietrit, ca să nu vadă cu ochii și să nu priceapă cu inima, și să nu se întoarcă ca să-i vindec».

41. Aceasta a zis-o Isaia când a văzut slava Lui și a vorbit de Dânsul.

42. Cu toate acestea și din căpetenii mulți crezuseră într'Insul, dar din pricina fariseilor nu-L mărturiseau, ca să nu fie depărtați din sinagogă,

43. căci iubeau slava oamenilor, mai mult decât slava lui Dumnezeu.

44. Iisus însă Și-a ridicat glasul și a zis: «Cel ce crede în Mine, nu crede în Mine, ci în Cel ce M'a trimes pe Mine,

45. și cel ce Mă vede pe Mine, vede pe Cel ce M'a trimes.

46. Eu lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întunerec.

47. Și de-Mi aude cineva cuvintele și nu crede, Eu nu-l judec, căci n'am venit să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea.

48. Cel ce se leapădă de Mine și nu primește cuvintele Mele, își are judecătorul său: cuvântul, care l-am grăit, acela îl va judeca în ziua cea de apoi;

(19) Ioan 11, 47. (21) Is. 6, 1. Ag. 2, 7. (23) Ioan 13, 31-32; 17, 1. (24) Is. 53, 10. 1 Cor. 15, 36-37. (25) Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 14, 27; 17, 33. (26) Ioan 14, 3; 17, 24. (27) Mat. 26, 37-39. Luc. 22, 41. Evr. 5, 7-9. (30) Ioan 11, 42. (31) Ioan 14, 30; 16, 11. Ef. 6, 12. (32) Ioan 3, 14; 8, 28. (34) 2 Reg. 7, 13, 16. Ps. 44, 7; 88, 29, 36. Is. 9, 5-6. Iez. 37, 25. Dan. 2, 44; 7, 14. Mih. 4, 7; 5, 1. Luc. 1, 33. (35)

Ioan 1, 4-5; 9, 4-5; 11, 10. 1 Ioan 2, 11. (36) Luc. 16, 8. Ef. 5, 8. (38) Is. 53, 1. Rom. 10, 16. (40) Is. 6, 9-10. Ier. 5, 21. Mat. 13, 12-15. Marc. 4, 11-12. Luc. 8, 10. Fapt. 28, 26-27. Rom. 11, 8. (42) Ioan 7, 13; 9, 22. (43) Ioan 5, 44. (44) Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. (45) Ioan 14, 9. (46) Ioan 1, 5, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5, 39; 12, 35-36. (47) Mat. 18, 11. Ioan 3, 17. (48) Deut. 18, 19. Marc. 16, 16. Luc. 10, 16.

49. căci Eu n'am grăit dela Mine, ci Tatăl cel ce M'a trimis, Acela Mi-a dat poruncă ce să spun și ce să grăiesc,

50. și știu, că porunca Lui este viața veșnică. Deci, ceea ce grăiesc Eu, grăiesc cum Mi-a spus Tatăl ».

CAP. 13.

Spălarea picioarelor. Vădirea vânzătorului. Porunca de a ne iubi. Vestirea lepădării lui Petru.

1. Mai înainte de Paști, știind Iisus că I-a venit ceasul să treacă din lumea aceasta la Tatăl, a arătat, că iubind pe ai Săi cei din lume, i-a iubit până în sfârșit.

2. De aceea în vremea cinii, când diavolul pusese acum în inima lui Iuda al lui Simon Iscarioteanul gând să-L vândă,

3. știind Iisus, că Tatăl toate I le-a dat pe mână și că dela Dumnezeu a ieșit și la Dumnezeu merge,

4. S'a sculat dela cină, Și-a desbrăcat haina cea de deasupra și luând ștergarul, s'a încins.

5. Apoi a turnat apă în spălătoare și a început a spăla picioarele ucenicilor și a le șterge cu ștergarul, cu care era încins.

6. Deci a venit la Simon Petru și acela I-a zis: « Doamne, Tu oare să-mi speli picioarele? »

7. Răspuns-a Iisus și i-a zis: « Ceea ce fac Eu, tu nu știi acum, dară după acestea vei pricepe ».

8. Iar Petru I-a zis: « În veac nu vei spăla picioarele mele! » Răspuns-a Iisus: « De nu te voi spăla, n'ai parte cu Mine ».

9. Zis-a Simon Petru către Dânsul: « Doamne, spală-mi nu numai picioarele, ci și mânele și capul ».

10. Iară Iisus i-a zis: « Cel spălat n'are trebuință să i se spele decât numai picioarele, pentru că este curat tot; și voi sunteți curați, însă nu toți ».

11. Căci știa pe vânzătorul Său și de aceea a zis: « Nu sunteți toți curați ».

12. Deci, după ce le-a spălat picioarele și Și-a luat haina Sa, așezându-Se iarăși la masă, a zis către dânsii: « Știți voi oare ce v'am făcut Eu? »

13. Voi Mă numiți pe Mine Invățător și Domn, și bine ziceți, căci sunt.

14. Așa dară, dacă Eu, Domnul și învățătorul vostru, v'am spălat picioarele, apoi și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unul altuia.

15. Căci pildă v'am dat, ca să faceți și voi, cum am făcut Eu vouă.

16. Adevărul adevărat vă grăiesc: nu e sluga mai mare decât stăpânul său, nici trimesul mai mare decât cel ce l-a trimis.

17. Când știți acestea, ferice de voi, de le veți și face!

18. Nu grăiesc despre voi toți, că știu pe cei ce i-am ales; dar plinească-se Scriptura, care zice: cel ce mănâncă pâine cu Mine, și-a ridicat călcâiul asupra Mea.

19. Vă spun *aceasta* acum, înainte de a se împlini, ca atunci când se va împlini să credeți că Eu sunt.

20. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce primește pe cel ce-l trimet Eu, pe Mine Mă primește, și cel ce Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M'a trimis pe Mine ».

21. Zicând acestea, s'a turburat Iisus cu duhul și a mărturisit și a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc, că unul din voi Mă va vinde ».

22. Atunci ucenicii s'au privit unii pe alții, nedumeriți de cine grăiește.

23. Iar unul din ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus, era culcat la sânul lui Iisus.

24. Acestuia i-a făcut semn Simon Petru să întrebe: cine ar fi *acela*, de care grăiește.

25. Iar *ucenicul* acela lipindu-se de pieptul lui Iisus, a zis către Dânsul: « Doamne, cine este? »

26. Răspuns-a Iisus: « Acela este, căruia Eu, întingând bucată, i-o voi da ». Și întingând bucată, a dat-o lui Iuda a lui Simon Iscarioteanul.

(49) Ioan 7, 16; 14, 10, 24. Cap. 13.— (1) Ier. 31, 3. Mat. 26, 2. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1. (2) Mat. 26, 14, 21. Marc. 14, 2. Luc. 22, 3. Ioan 13, 27. (3) Mat. 11, 27; 28, 18-19. Luc. 10, 22; 22, 3-4. Ioan 3, 35; 17, 2. 1 Cor. 15, 27. Evr. 2, 8. (4) Mat. 20, 28. Marc. 10, 45. Luc. 12, 37; 17, 8; 22, 27. Filip. 2, 7. (5) Mat. 3, 14. (7) Ioan 13, 12. (10) Ioan 15, 3. (13) Mat. 23, 8, 10. Luc. 6, 46. 1 Cor. 8, 6; 12, 3. Filip. 2, 11-12. (14) Marc. 10, 45. 1 Petr. 5, 5. Rom. 12, 10.

Gal. 6, 1-2. (15) Mat. 11, 29. Filip. 2, 5-9. (16) Mat. 10, 24. Luc. 6, 40. Ioan 15, 20. 1 Ioan 2, 6. (17) Iac. 1, 25. (18-19) Ps. 40, 9; 54, 14-15. Dan. 11, 26. Mat. 10, 36; 26, 23. Luc. 21, 7; 22, 21. Ioan 14, 29; 16, 4. Fapt. 1, 16, 19. (20) Mat. 10, 40. Luc. 9, 48; 10, 16. (21) Mat. 10, 4; 26, 21. Marc. 14, 18. Luc. 22, 21. (22) Mat. 26, 22. (23) Ioan 19, 26; 20, 2; 21, 7. 20-24. (24-25) Luc. 22, 23. (26) Mat. 26, 23. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21.

27. Atunci, după bucăţica *aceea*, a intrat în acela satana. Deci, Iisus i-a zis: « Ceea ce ai de făcut, fă mai iute! »

28. Şi nimenea din cei ce şedeau la masă n'a înţeles, despre ce i-a grăit.

29. Ci fiindcă punga era la Iuda,unii socoteau, că Iisus i-a zis: cumpără cele ce ne trebuiesc pentru sărbători, sau să dea ceva la săraci.

30. Iară acela, luând bucăţica, a ieşit îndată; şi când a ieşit era noapte.

31. Iar după ce a ieşit, a zis Iisus: « Acum S'a proslăvit Fiul Omului şi prin El S'a proslăvit Dumnezeu.

32. Şi dacă S'a proslăvit Dumnezeu prin El şi Dumnezeu Îl va proslăvi pre El întru Sine şi îndată-L va proslăvi.

33. Fiilor, puţin mai sunt cu voi. Căuta-Mă-veţi şi precum am zis Iudeilor, vă zic şi vouă, că unde merg Eu, voi nu puteţi veni.

34. Poruncă nouă vă dau, ca să vă iubiţi unul pe altul. Cum v'am iubit Eu, *asa* şi voi să vă iubiţi unul pe altul.

35. Din aceasta vor cunoaşte toţi, că-Mi sunteţi ucenici, de veţi avea dragoste între voi ».

36. Zis-a Simon Petru către Dânsul: « Doamne, unde mergi? » Şi Iisus i-a răspuns: « Unde merg Eu tu nu poţi veni acum după Mine; mai pe urmă însă vei veni după Mine ».

37. Zis-a Petru către Dânsul: « Doamne, pentru ce nu pot veni acum după Tine? Sufletul îmi voi pune pentru Tine ».

38. Iisus însă i-a răspuns: « Sufletul ţi-l vei pune pentru Mine! Adevărul adevărat îţi grăiesc: nu va cânta cocoşul până te vei lepăda de Mine de trei ori ».

CAP. 14.

Învăţarea de pe urmă către ucenici, pentru curaj şi paza poruncilor.

1. Să nu se turbure inima voastră! Credeţi în Dumnezeu, credeţi şi în Mine!

2. În casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri: iar de nu *ar fi*, v'aş fi spus: Mă duc să vă gătesc loc.

3. Şi de Mă voi duce şi vă voi găti loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la Mine, ca să fiţi şi voi, unde sunt Eu;

4. Însă unde Mă duc Eu ştiţi şi ştiţi calea ».

5. Zisu-I-a Toma: « Doamne, nu ştiu unde Te duci, şi cum putem să ştim calea? »

6. Iară Iisus i-a zis: « Eu sunt calea şi adevărul şi viaţa. Nimenea nu vine la Tatăl decât numai prin Mine.

7. De M'aţi fi cunoscut pe Mine, aţi fi cunoscut şi pe Tatăl Meu, şi de acum Îl cunoaşteţi şi L-aţi văzut ».

8. Zisu-I-a Filip: « Doamne, arată-ne pe Tatăl şi ne va ajunge! »

9. Iisus însă i-a zis: « De atâta vreme sunt cu voi, şi nu M'ai cunoscut, Filipe? Cel ce M'a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl Meu; şi cum zici Tu: arată-ne pe Tatăl? »

10. Nu crezi oare, că Eu sunt în Tatăl şi Tatăl este în Mine? Cuvintele, care vi le grăiesc Eu, nu le grăiesc dela Mine; Tatăl, Cel ce locuieşte în Mine, Acela face lucrurile.

11. Credeţi-mă, că Eu sunt în Tatăl şi Tatăl este în Mine; iară de nu, credeţi-Mă pentru înseşi lucrurile acestea.

12. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce crede în Mine, lucrurile care le fac Eu, şi acela le va face, şi mai mari decât acestea va face, că Eu la Tatăl Meu merg.

13. De veţi cere ceva la Tatăl în numele Meu, voi face, ca să se proslăvească Tatăl prin Fiul.

14. De veţi cere ceva în numele Meu, Eu voi face.

15. De Mă iubiţi, păziţi poruncile Mele

16. şi Eu voi ruga pe Tatăl şi vă va da alt Mângâietor, ca să rămâie cu voi în veci;

17. Duhul adevărului, pe Care lumea nu-L poate primi, că nu-L vede, nici nu-L cunoaşte, iară voi Îl cunoaşteţi, că cu voi locuieşte şi în voi va fi.

(27) Mat. 26, 14. Marc. 14. 21. Luc. 22. 3. Ioan 13. 2. (29) Ioan 12, 6. (31) Ioan 12, 23-28. 1 Petr. 4, 11. (32) Ioan 12, 23; 17, 1. (33) Is. 63, 3. Ioan 7, 33-34; 8, 21. 1 Petr. 4, 11. (34) Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Luc. 10, 27. Ioan 15, 12. 1 Ioan 2, 7; 3, 11. 2 Ioan 1, 5. Gal. 6, 2. Ef. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. (35) 1 Ioan 2, 5; 3, 10; 4, 20. (36) 2 Petr. 1, 14. (37) Marc. 14, 31. Luc. 22, 33. (38) Mat. 26, 34. Marc. 14, 30. Luc. 22, 34. **Cap. 14.** — (2) Mat. 25, 34. Evr. 6, 20. (3) Ioan 17, 24. 1 Tes. 4, 17. (6)

Is. 35, 8. Ioan 1, 4, 14, 17; 6, 33, 40; 8, 32; 10, 1, 2, 9, 28; 11, 25. 1 Ioan 5, 20. Ef. 1, 13, 18. Evr. 10, 19. (9) Ioan 12, 45. 2 Cor. 4, 4. Col. 1, 15. Evr. 1, 3. (10) Ioan 5, 17; 7, 16; 10, 38; 12, 49. (12) Fapt. 19, 11. (13) Ier. 29, 12-13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5-6. (15) Înţel. 6, 18. Ioan 14, 21, 23; 15, 10, 14. 2 Ioan 1, 6. (16) Luc. 24, 49. Ioan 15, 26; 16, 7. Fapt. 1, 4; 2, 33. Col. 1, 6. (17) Ioan 15, 26; 16, 13. 1 Ioan 2, 27. 2 Ioan 1, 2. Rom. 8, 27. 1 Cor. 2, 14.

18. Nu vă voi lăsa orfani, ci voi veni la voi.

19. Încă puțin, și lumea nu Mă va mai vedea, iar voi Mă veți vedea, că Eu trăiesc și veți trăi și voi.

20. În ziua aceea veți cunoaște, că Eu sunt în Tatăl Meu, și voi în Mine și Eu în voi.

21. Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela Mă iubește, și cel ce Mă iubește, iubit va fi de Tatăl Meu, și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui ».

22. Zis-a către El Iuda, nu Iscarioteanul: « Doamne, ce-i că nouă vrei să Te arăți și nu lumii? »

23. Răspuns-a Iisus și i-a zis: « De Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la dânsul și la dânsul vom face sălaş.

24. Cel ce nu Mă iubește nu păzește cuvântul Meu; iar cuvântul care-l auziți voi, nu este al Meu, ci al Tatălui celui ce M'a trimes.

25. Acestea vi le-am spus, fiind cu voi,

26. iară Mângâietorul, Duhul cel Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl în numele Meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte de toate cele ce v'am grăit.

27. Pace vă las, pacea Mea vă dau; însă Eu v'o dau, nu cum v'o dă lumea. Să nu se turbure inima voastră, nici să se înspăimânteze.

28. Ați auzit, că v'am spus: Mă duc și iarăși voi veni la voi. De M'ați iubi, v'ați fi bucurat, că v'am zis: Mă duc la Tatăl, căci Tatăl Meu este mai mare decât Mine, . . .

29. Iată v'am spus aceasta mai înainte de a se împlini, ca atunci, când se va împlini, să credeți.

30. Nu voi mai grăi multe cu voi, căci vine stăpânitorul lumii acesteia și în Mine n'are nimic;

31. dar ca să știe lumea că am iubit pe Tatăl și precum Mi-a poruncit Tatăl, așa fac. Sculați-vă să mergem de aici! ».

CAP. 15.

Iisus e tulpina. Dragostea cea mai mare. Ura din partea lumii. Mângâietorul, Duhul adevărului.

1. Eu sunt adevărata tulpină de vie și Tatăl Meu este lucrătorul.

2. Toată vița din Mine, care nu aduce roadă, o taie, și toată care aduce roadă, o curăță, ca mai multă roadă să aducă.

3. Acum voi sunteți curați pentru cuvântul care vi l-am grăit.

4. Rămâneți în Mine și Eu voi rămâne în voi. Precum vița nu poate aduce roadă de sine, de nu va rămâne în tulpină, așa și voi, de nu veți rămâne în Mine.

5. Eu sunt tulpina, iar voi vițele: cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără de Mine nu puteți face nimic.

6. De nu rămâne cineva în Mine, se scoate afară, ca vița, și se usucă și o adună și în foc o aruncă și arde.

7. De veți rămâne în Mine și cuvintele Mele de vor rămâne în voi, orice veți vrea, veți cere, și vi se va face.

8. De veți aduce roadă multă, prin aceasta se va proslăvi Tatăl Meu și vă veți face ucenici ai Mei.

9. Precum M'a iubit pe Mine Tatăl, așa v'am iubit și Eu pe voi: rămâneți în dragostea Mea!

10. De veți păzi poruncile Mele, veți rămâne în dragostea Mea, precum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân în dragostea Lui.

11. Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să rămână în voi și bucuria voastră să fie deplină.

12. Porunca Mea este aceasta, ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit Eu.

13. Dragoste mai mare decât aceea, ca cineva să-și pună sufletul său pentru prietenii săi, nimenea nu are.

14. De veți face câte vă poruncesc, prietenii Mei sunteți.

(18) Ps. 67, 8. Is. 49, 15. Ier. 51, 5. Mat. 28, 20. (19) Ioan 11, 25; 16, 16. 1 Tes. 4, 14. (21) Sir. 2, 16. Ioan 14, 15. (22) Iuda 1, 1. (23) 3 Reg. 6, 13. Zah. 2, 14. Ioan 14, 15; 15, 10. 1 Ioan 3, 24. 1 Cor. 3, 16. Ef. 3, 17. Apoc. 3, 20. (24) Ioan 7, 16; 12, 49. (26) Ioan 15, 26; 16, 13. Fapt. 1, 4. (27) Iov 34, 27. Filip. 4, 7. (28) 1 Cor. 11, 3. (29) Ioan 16, 4. (30) Ioan 12, 31; 16, 11. Ef. 6, 12. (31) Ioan 10, 18. Evr. 10, 7. **cap. 15.**—(1) Cânt. 1, 13. Sir. 24, 20. (2) Mat. 7, 19; 15, 13; 25, 29. Gal. 5, 22. (3) Ps. 118, 9. Ioan 13, 10.

1 Petr. 1, 22. 1 Ioan 2, 7. (4) 1 Ioan 2, 6. Col. 1, 23. (5) Luc. 8, 8. Fapt. 4, 12. (6-7) Ier. 15, 4. Ier. 31, 18-19. Mat. 3, 10; 7, 7, 19; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 16, 23. Iac. 1, 5-6. 1 Ioan 3, 22; 5, 14-15. (8) Filip. 1, 11. (10) Ps. 118, 44. Is. 50, 5. Ioan 14, 15, 23. 1 Ioan 1, 3. (12) Mat. 5, 43; 22, 29. Marc. 12, 31. Ioan 13, 34; 15, 17. 1 Petr. 4, 8. 1 Ioan 3, 11; 4, 21. Ef. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. (13) Ioan 3, 16; 10, 11-15. 1 Ioan 3, 16. Rom. 5, 7. Ef. 5, 2. (14) Cânt. 1, 8. Mat. 12, 50. Marc. 3, 34. Luc. 8, 21. Ioan 14, 15.

15. De acum nu vă mai numesc slugi, căci sluga nu știe ce face domnul său; ci v'am numit prieteni, pentru că toate câte am auzit dela Tatăl Meu vi le-am arătat vouă.

16. Nu voi M'ați ales pe Mine, ci Eu v'am ales pe voi și v'am pus, ca să mergeți și să aduceți roadă, ca roada voastră să rămâie și ca orice veți cere dela Tatăl în numele Meu, să vă dea.

17. Acestea vă poruncesc, ca să vă iubiți unul pe altul.

18. De vă urăște lumea, știți că pe Mine mai înainte decât pe voi M'a urit.

19. De ați fi din lume, lumea ar iubi pe al său; dar fiindcă nu sunteți din lume, ci Eu v'am ales din lume, pentru aceasta vă urăște lumea.

20. Aduceți-vă aminte de cuvântul, pe care vi l-am spus: nu este sluga mai mare decât stăpânul său. De M'au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni; de au păzit cuvântul Meu și al vostru îl vor păzi.

21. Dar toate acestea vi le vor face pentru numele Meu, că nu cunosc pe Cel ce M'a trimis.

22. De n'aș fi venit și nu le-aș fi grăit, păcat n'ar avea; acum însă n'au desvinovățire pentru păcatul lor.

23. Cel ce Mă urăște pe Mine, urăște și pe Tatăl Meu.

24. De n'aș fi făcut între ei lucruri, pe care nimenea altul nu le-a făcut, păcat n'ar avea; acum însă au și văzut și M'au urit și pe Mine și pe Tatăl Meu.

25. Dar aceasta se face, ca să se plinească cele scrise în legea lor, că M'au urit fără pricină.

26. Când însă va veni Mângâietorul, Duhul adevărului, pe Care Eu vi-L voi trimite dela Tatăl și Care dela Tatăl purcede, Acela va mărturisi de Mine;

27. dar și voi veți mărturisi, pentru că din început sunteți cu Mine ».

CAP. 16.

Prigonirile ce așteaptă pe ucenici. Ajutorul Mângâietorului. Intristarea se va preface în bucurie. Rugăciunea în numele Domnului. Prevestirea risipirei ucenicilor.

1. Acestea vi le-am spus, ca să nu vă smintiți.

2. Isgoni-vă-vor de prin sinagogi; ba va veni vremea, ca tot celui ce vă va ucide să i se pară că aduce închinare lui Dumnezeu.

3. Și acestea vor face pentru că nu cunosc pe Tatăl, nici pe Mine.

4. Dar acestea vi le-am spus, ca atunci când va veni ceasul, să vă aduceți aminte de ele, că vi le-am spus; acestea nu vi le-am spus dela început, că eram cu voi;

5. acum însă Mă duc la Cel ce M'a trimis și nimenea din voi nu Mă întreabă: unde Te duci?

6. Ci pentru că v'am spus acestea, intristarea v'a umplut inima.

7. Dar adevărul vă spun: e mai de folos pentru voi, ca să Mă duc Eu; căci de nu Mă voi duce, nu va veni la voi Mângâietorul; iar de Mă voi duce, Il voi trimite la voi;

8. și venind Acela, va vădi lumea de păcat și de dreptate și de judecată:

9. de păcat, că oamenii nu cred în Mine;

10. de dreptate, că Eu Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea;

11. și de judecată, că stăpânitorul lumii acesteia este osândit.

12. Mai am multe să vă spun, dar nu le puteți purta acum;

13. iară când va veni Acela, Duhul adevărului, la tot adevărul vă va povățui, căci nu dela sine va grăi, ci ceea ce va auzi, va grăi și vă va vesti cele viitoare.

14. Acela Mă va proslăvi, căci din al Meu va lua și vă va vesti.

15. Toate câte are Tatăl sunt ale Mele; de aceea am zis: că din al Meu va lua și vă va vesti.

(15) Fac. 18. 17. Intel. 7, 14. Ioan 17, 26. Ef. 1, 9; 3. 5. Evr. 1. 2. (16) Is. 43, 22. Mat. 28, 19. Marc. 16. 15. Col. 1, 6. (17) Ioan 15, 12. (18) Ioan 7, 7. 1 Ioan 3, 1. 13. (19) Pild. 29, 27. Iac. 4, 4. 1 Ioan 4, 5. (20) Mat. 10 24; 24. 9. Marc. 13, 9. Luc. 6, 40; 21, 12. Ioan 13, 16; 16, 2. (21) Mat. 10, 22; 24, 9. Ioan 16, 3. (22) 2 Petr. 2, 21. (23) Ps. 24, 18; 34. 19; 68, 5-6. (26) Is. 48, 16. Luc. 24, 49. Ioan 14, 16-17, 26. (27) Luc. 24, 48. Fapt. 1. 8, 21, 22; 2, 32. 1 Petr. 5, 1. Cap. 16.— (1) Mat. 11, 6; 24, 10;

26, 31. (2) Mat. 10, 17-18. Marc. 13, 9. Luc. 6, 22; 21, 12. Ioan 15, 20. (3) Ioan 15, 21. (4) Mat. 9, 15. Ioan 14, 29. (5) Ioan 7, 39. (6) Ioan 16, 22. (7) Ioan 14, 16; 15, 26. (8) Cant. 4, 16. Is. 4, 4. Mih. 4, 3. Avd. 1, 21. (11) Luc. 10, 18. Ioan 12, 31; 14, 30. Ef. 2, 2. Col. 2, 15. Evr. 2, 14. (12) Mat. 13, 34. Marc. 4, 33. 1 Cor. 3, 1-2. Evr. 5, 11-12. (13) Intel. 9, 11. Mat. 10, 19-20. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 14-15. Ioan 4, 17-26. (14) Ioan 8, 54. (15) Ioan 17, 10.

16. Puțin și nu Mă veți vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea, că la Tatăl merg ».

17. Atuncea unii din ucenicii lui ziceau între ei: « Co însemnează oare ceea ce ne spune El: puțin și nu Mă veți vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea; și: că la Tatăl merg? »

18. Deci ziceau: « Ce-i aceea ce zice El: puțin? Nu știm ce grăiește ».

19. Și înțelegând Iisus, că vor să-L întrebe, le-a zis: « De aceea vă întrebați între voi, că am zis: puțin și nu Mă veți vedea și iarăși puțin și Mă veți vedea? »

20. Adevărul adevărat vă grăiesc, că voi veți plânge și vă veți tângui, iar lumea se va bucura; voi însă vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.

21. Femeia când naște, are întristare, că a venit ceasul ei; iar după ce naște copilul, de bucurie că s'a născut om în lume, nu-și mai aduce aminte de întristare.

22. Așa și voi acum aveți întristare; iarăși vă voi vedea și inima voastră se va bucura și bucuria voastră nimenea nu o va lua dela voi;

23. și în ziua aceea nu Mă veți mai întreba nimica. Adevărul adevărat vă grăiesc: orice veți cere dela Tatăl în numele Meu, vă va da;

24. până acum n'ați cerut nimica în numele Meu: cereți și veți-lua, ca bucuria voastră să fie deplină.

25. Până acum v'am grăit în pilde; dar va veni vremea, când nu vă voi mai grăi în pilde, ci deadreptul vă voi vesti despre Tatăl.

26. În ziua aceea veți cere în numele Meu și nu vă zic, că voi ruga Eu pe Tatăl pentru voi,

27. căci însuși Tatăl vă iubește, pentru că și voi M'ați iubit pe Mine și ați crezut că Eu dela Dumnezeu am ieșit.

28. Dela Tatăl am ieșit și am venit în lume; acum las lumea și Mă duc iarăși la Tatăl ».

29. Zis-au ucenicii Lui către Dânsul: « Iată acum ne grăiești descoperit și nicio pildă nu ne spui;

30. acum știm, că știi toate și n'ai trebuință ca să Te întrebe cineva; de aceea credem că dela Dumnezeu ai ieșit ».

31. Răspunsu-le-a Iisus: « Acum credeți! »

32. Iată vine ceasul și a și venit, ca să vă risipiți fiecare la ale sale și pe Mine Mă veți lăsa singur. Dar Eu nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine.

33. Acestea vi le-am spus, ca să aveți pace în Mine; în lume scârbe veți avea. dar îndrăsniți, Eu am biruit lumea ».

CAP. 17.

Rugăciunea lui Iisus pentru Sine, pentru ucenici și pentru toți credincioșii.

1. După ce a grăit Iisus acestea, și-a ridicat ochii Săi spre cer și a zis: « Părinte, a venit ceasul: proslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul Tău să Te proslăvească,

2. după puterea ce I-ai dat peste tot trupul, ca să dea viață veșnică la toți aceia, pe care i-ai dat Lui;

3. iar viața veșnică este aceasta ca aceștia să Te cunoască pe Tine, singurul adevăratul Dumnezeu, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimes.

4. Eu Te-am proslăvit pe pământ: lucrul ce Mi-ai dat ca să-l fac, l-am făcut;

5. și acum proslăvește-Mă și Tu, Părinte, la Tine însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine înainte de a fi lumea.

6. Descoperit-am numele Tău oamenilor, pe care Mi i-ai dat din lume; aceștia erau ai Tăi și Mi i-ai dat Mie, și ei au păzit cuvântul Tău;

7. acum au cunoscut, că tot ce Mi-ai dat, este dela Tine,

8. pentru că cuvintele, care Mi le-ai dat, le-am dat lor, și ei au primit și au cunoscut cu adevărat, că dela Tine am ieșit și au crezut că Tu M'ai trimes.

9. Eu pentru aceștia Mă rog: nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei ce Mi i-ai dat Mie, că ai Tăi sunt;

10. și toate ale Mele sunt ale Tale și ale Tale ale Mele, și M'am proslăvit în ei.

(16) Ioan 7, 33; 14, 19. (20) Ier. 31, 13. Mat. 5, 4. (21) Fac. 16, 3, Is. 26, 17. (22) Is. 51, 11; 66, 14. Zah. 10, 7. Luc. 24, 41, 51-52. Ioan 16, 6; 20, 20. 1 Petr. 1, 8. (23) Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 15, 7. Iac. 1, 5-6. (26) Rom. 8, 34. (27) Ioan 17, 25. (28) Ioan 3, 13. (30) Ioan 2, 25. (32) Zah. 13, 7. Mat. 26, 31, 56.

Marc. 14, 27-28. (33) 1 Ioan 4, 4; 5, 4. 1 Cor. 15, 57. Cap. 17.— (1) Ioan 12, 23; 13, 32. (2) Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 3, 35; 5, 27. Ebr. 2, 5-8. (3) Ier. 9, 24. Ințel. 15, 3. Ioan 6, 29. 1 Ioan 3, 23. (4) Is. 49, 3. (5) Ioan 1, 1; 8, 58. Apoc. 5, 12. (6) Ioan 17, 26; 18, 9. (8) Ioan 8, 28; 16, 27; 17, 25. (10) Ioan 16, 15.

11. *Eu nu mai sunt în lume, iar aceștia în lume sunt, și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, pe cei ce Mi i-ai dat păzește-i în numele Tău, ca să fie una, ca și Noi!*

12. Când eram cu ei în lume, îi păzeam Eu în numele Tău; pe cei ce Mi i-ai dat i-am păzit și nimeni din ei n'a pierit, decât numai fiul pierzării, ca să se plinească Scriptura.

13. Acum însă vin la Tine și acestea le grăiesc în lume, ca să aibă într'însii bucuria Mea deplină.

14. Eu le-am dat cuvântul Tău și lumea i-a urît, pentru că nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.

15. Nu Mă rog, ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzești de cel viclean.

16. *Ei nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.*

17. Sfintește-i cu adevărul Tău: cuvântul Tău este adevăr.

18. Precum M'ai trimes Tu pe Mine în lume, așa i-am trimes și eu pe ei în lume,

19. și pentru ei Mă sfințesc pe Mine Insumi, ca și ei să fie sfințiți prin adevăr.

20. Și nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor,

21. ca toți să fie una: precum Tu, Părinte, ești în Mine și Eu sunt în Tine, așa și ei una să fie în Noi, ca să creadă lumea, că Tu M'ai trimes;

22. și slava, pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu le-am dat-o lor, ca una să fie, precum și Noi suntem una:

23. Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie oou desăvârșire una și ca să cunoască lumea, că Tu M'ai trimes și i-ai iubit pe ei, precum M'ai iubit pe Mine.

24. Părinte, voiesc, ca unde sunt Eu, să fie și aceia, pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea, pe care Mi-ai dat-o, pentru că M'ai iubit mai înainte de întemeierea lumii.

25. Părinte Drepte, lumea nu Te-a cunoscut, iară Eu Te-am cunoscut, și aceștia au cunoscut, că Tu M'ai trimes;

26. și le-am descoperit numele Tău și-l voi descoperi, ca iubirea, cu care M'ai iubit, în ei să fie și Eu în ei.

CAP. 18.

Iisus legat în grădina Ghetsimani și dus la Ana arhiereul și la Caiafa. Lepădarea lui Petru. Iisus la Pilat. Varava.

1. Acestea zicând Iisus, a ieșit cu ucenicii Săi de ceea parte pe pârăul Cedron, unde era o grădină, în care a intrat El și ucenicii Lui.

2. Iuda, cel ce-L vânduse, știa și el locul acesta, că Iisus adesea se aduna acolo cu ucenicii Săi.

3. Deci Iuda, luând un pluton de ostași și slujitori dela căpeteniile preoților și dela farisei, a venit acolo cu felinare, cu făclii și cu arme.

4. Iară Iisus știind toate cele ce erau să vie asupra Sa, a ieșit și I-a zis: « Pe cine căutați? »

5. Răspuns-au Lui: « Pe Iisus Nazoreul ». Și Iisus le-a zis: « Eu sunt » Și era cu dânșii și Iuda, cel ce-L vânduse.

6. Deci când Iisus le-a zis: « Eu sunt », cei ce veniseră s'au dat înapoi și au căzut la pământ.

7. Și Iisus i-a întrebat iară: « Pe cine căutați? » Iară ei au zis: « Pe Iisus Nazoreul ».

8. Răspuns-a Iisus: « V'am spus, că Eu sunt; deci, de Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă »,

9. ca să se plinească cuvântul cel grăit de Iisus: « Din cei pe care Mi i-ai dat, n'am pierdut niciunul ».

10. Iară Simon Petru având sabie, a scos-o și a lovit pe slujitorul căpeteniei preoților și i-a tăiat urechea dreaptă; numele slujitorului era: Malhu.

11. Iisus însă a zis lui Petru: « Bagă sabia în teacă! Paharul, pe care Mi l-a dat Tatăl, au nu-l voiu bea? »

12. Atunci plutonul și căpetenia cea peste o mie, și slujitorii Iudeilor au pus mâna pe Iisus, L-au legat,

13. și L-au dus mai întâiu la Ana, socrul lui Caiafa, care era căpetenia preoților în anul acela.

14. Caiafa însă era acela, care sfătuisse pe Iudei, că e mai de folos să moară un om pentru popor.

(11) Ioan 10, 30; 17, 21. Ef. 4, 3. (12) Ps. 108, 7. Mat. 26, 24. Ioan 6, 39; 18, 9. (14) Ioan 8, 23. (15) Mat. 6, 13. 2 Tes. 3, 3. (17) Ps. 118, 86, 142, 151. Ioan 14, 6. (18) Is. 61, 1. Ioan 20, 21. (19) 1 Cor. 1, 2, 30. Evr. 9, 14; 10, 10. (21) Ioan 10, 38; 17, 11. Gal. 3, 28. (22) Ioan 10, 30. (23) Ioan 6, 29. (24) Ioan 8, 58; 12, 26. (25) Ioan 16, 27; 17, 8, 18. (26) Ioan 15, 15; 17, 6.

Cap. 18.—(1) 2 Reg. 15, 23. 3 Reg. 2, 37. Mat. 26, 36. Marc. 14, 26, 32. Luc. 21, 37; 22, 39. (2) Luc. 21, 37; 22, 39. (3) Mat. 26, 47. Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Fapt. 1, 16. (6) Est. 6, 13. (9) Ioan 6, 39; 17, 6, 12. (10) Mat. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 49-50. (12) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. (13) Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 24. (14) Ioan 11, 50.

15. După Iisus însă veneau Simon Petru și alt ucenic; iar ucenicul acela era cunoscut la căpetenia preoților și a intrat după Iisus în curtea căpeteniei preoților.

16. Iară Petru a rămas afară la poartă. Deci, a ieșit celălalt ucenic, care era cunoscut la căpetenia preoților și a spus portăriței și a băgat pe Petru în lăuntru.

17. Atuncea slujnica portăriței a zis către Petru: «Nu cumva și tu ești din ucenicii omului acestuia?» Zis-a acela: «Nu sunt!»

18. Intre acestea slujitorii și slugile făcând foc, stăteau și se încălzeau, căci era frig; și stătea și Petru cu ei și se încălzea.

19. Iară căpetenia preoților a întrebat pe Iisus de ucenicii Săi și de învățătura Sa.

20. Și Iisus i-a răspuns: «Eu am grăit lumii pe față și totdeauna am învățat în sinagogă și în biserică, unde pururea se adună Iudeii și pe ascuns n'am grăit nimic.

21. Ce Mă întrebi pe Mine? Intreabă pe cei ce au auzit ce le-am grăit; iată aceștia știu ce am grăit Eu».

22. Și când a zis El acestea, unul din slujitori, care stătea aproape, a dat lui Iisus o palmă, zicând: «Așa răspunzi Tu căpeteniei preoților»

23. Răspunsu-i-a Iisus: «De am grăit rău, arată că-i rău; iar de am grăit bine, pentru ce Mă bați?»

24. Atunci Ana L-a trimes legat la căpetenia preoților Caiafa.

25. Iar Simon Petru stătea și se încălzea. Cineva însă i-a zis: «Nu cumva și tu ești din ucenicii Lui?» Și el s'a lepădat și a zis: «Nu sunt!»

26. Atunci unul din slujitorii căpeteniei preoților care era rudă cu cel căruia Petru îi tăiasse urechea, a zis: «Dară nu te-am văzut eu cu Dânsul în grădină?»

27. Și Petru iarăși s'a lepădat și, îndată a cântat cocoșul.

28. Dela Caiafa au dus pe Iisus în Pretoriu. Era însă dimineață și n'au intrat în lăuntru, în Pretoriu, ca să nu se spurce, căci aveau să mănânce Paștile.

29. Deci, a ieșit Pilat la ei afară și a zis: «Ce învinuire aduceți asupra omului acestuia?»

30. Răpuns-au și au zis către dânsul: «De n'ar fi Acesta făcător de rele, nu ți L-am fi dat ție».

31. Pilat însă le-a zis: «Luați-L voi și-L judecați după legea voastră». Iar Iudeii i-au zis: «Nouă nu ne e îngăduit să omorăm pe nimenea».

32. Ca să se plinească cuvântul lui Iisus pe care l-a spus El, lăsând să se înțeleagă cu ce moarte avea să moară.

33. Atunci Pilat a intrat iară în Pretoriu și chemând pe Iisus, I-a zis: «Tu ești împăratul Iudeilor?»

34. Iar Iisus i-a răspuns: «Dela tine zici tu aceasta, sau alții ți-au spus despre Mine?»

35. Răspuns-a Pilat: «Au doară eu sunt Iudeu? Neamul Tău și căpeteniile preoților Te-au dat mie. Ce ai făcut?»

36. Răspuns-a Iisus: «Împărăția Mea nu-i din lumea aceasta. De-ar fi fost împărăția Mea din lumea aceasta, slugile Mele s'ar fi nevoit, ca să nu fiu vândut Iudeilor. Acum însă împărăția Mea nu-i de aici».

37. Atunci Pilat a zis către Dânsul: «Așa dar împărat ești Tu?» Și Iisus a răspuns: «Tu zici, că Eu sunt împărat. Eu pentru aceasta M'am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevăr: tot cel ce-i din adevăr ascultă glasul Meu».

38. Și Pilat I-a zis: «Ce este adevărul?» Și aceasta zicând, a ieșit iară la Iudei și le-a zis: «Eu nu aflu nicio vină în El.

39. Aveți însă obicei ca să vă liberez un vinovat la Paști: voiți dară să vă liberez pe împăratul Iudeilor?»

40. Atunci iarăși au strigat cu toții: «Nu pe acesta, ci pe Varava!» Și Varava era tâlhar.

CAP. 19.

Patimile Domnului. Răstignirea Lui. Mama lui Iisus lângă cruce. Moartea și îngroparea lui Iisus.

1. Atuncea Pilat a luat pe Iisus și a poruncit de L-au bătut.

(15) Mat. 26, 58. Marc. 14, 54. Luc. 22, 54-55. (16) Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Luc. 22, 54. (17) Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Luc. 22, 56. (20) Is. 45, 19. Fapt. 26, 26. (22) 2 Paral. 18, 23. (24) Mat. 26, 57; 27, 1. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 13. (25) Mat. 26, 69, 71. Marc. 14, 69. Luc. 22, 58. (27) Mat. 26, 74. Marc. 14, 71-72. Luc. 22, 60. (28) Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1.

(32) Mat. 20, 19; 27, 11. Marc. 10, 34. Luc. 18, 32-33. (33) Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 37. 1 Tim. 6, 13. (36) Dan. 2, 44. (37) Ps. 2, 5. Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33. 1 Ioan 3, 19. 1 Tim. 6, 13. (38) Luc. 23, 14. (39-40) Mat. 27, 15-20. Marc. 15, 6-11. Luc. 23, 17-18. Fapt. 10, 3, 14. Cap. 19.—(1) Mat. 27, 26. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 16.

2. Iar ostașii împletind cunună de spini au pus-o pe capul Lui și L-au îmbrăcat cu haină roșie

3. și ziceau: «Bucură-Te, împăratul Iudeilor!» Și-I dădeau palme.

4. Apoi Pilat a ieșit iarăși afară și a zis Iudeilor: «Iată vi-L aduc afară, ca să știți, că nu găesc în El nicio vină».

5. Și a ieșit Iisus afară, purtând cununa cea de spini și haina cea roșie, iar Pilat le-a zis: «Iată omul!»

6. Și când L-au văzut căpeteniile preoților și slujitorii, au strigat: «Răstignește-L, răstignește-L! Iar Pilat le-a zis: «Luați-L voi și-L răstigniți, că eu nu-I găesc nicio vină!»

7. Răspunsu-i-au Iudeii: «Noi avem lege și după legea noastră Acesta trebuie să moară, pentru că S'a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu».

8. Iară dacă a auzit Pilat cuvântul acesta, s'a temut și mai tare

9. și a intrat iar în Pretoriu și a zis către Iisus: «De unde ești Tu?» Dară Iisus nu i-a dat răspuns.

10. Atunci Pilat I-a zis: «Mie nu-mi răspunzi? Au nu știi, că am putere să Te răstignesc, și am putere să Te liberez?»

11. Răspuns-a Iisus: «N'ai avea nicio putere asupra Mea, de nu Ți-ar fi fost dat de sus. De aceea cel ce M'a dat ție mai mare păcat are».

12. Din această clipă căuta Pilat să-L libereze. Iudeii însă strigau: «De vei libera pe acesta, nu ești prieten Cezarului. Tot cel ce se face pe sine împărat, se împotrivește Cezarului.

13. Pilat auzind cuvântul, a scos pe Iisus afară și a șezut pe scaunul de judecată, la locul numit pardosit cu pietre, iară evreește Gavafta.

14. Și era în Vinerea Paștilor, cam pe la șase ceasuri. Și a zis Pilat către Iudei: «Iată Împăratul vostru!»

15. Ei însă au strigat: «Ia-L, ia-L, răstignește-L!» Zis-a Pilat către dânșii: «Răstigni-voiu oare pe împăratul vostru? Și au răspuns căpeteniile preoților «Nu avem împărat, decât numai pe Cezarul».

16. Atunci L-a dat lor să se răstignească. Și au luat pe Iisus și L-au dus să-L răstignească.

17. Și ducându-Și crucea Sa, a ieșit la locul, ce se numește al Căpățânii, care evreește se zice Golgota,

18. și acolo L-au răstignit. Și împreună cu El au mai răstignit alți doi, de o parte și de alta, iară în mijloc pe Iisus.

19. Și a scris Pilat și o tăbliță și a pus-o deasupra crucii. Și pe ea era scris: «Iisus Nazoreul, împăratul Iudeilor».

20. Tăblița aceasta au cetit-o mulți din Iudei, pentru că locul, unde se răstignise Iisus, era aproape de cetate și era scrisă evreește, grecește și românește.

21. Atunci au zis căpeteniile preoților Iudeilor către Pilat: «Nu scrie: împăratul Iudeilor, ci că acela zicea: sunt împăratul Iudeilor!»

22. Răspuns-a Pilat: «Ce-am scris, am scris!»

23. Iară ostașii, după ce au răstignit pe Iisus, au luat hainele Lui și le-au împărțit în patru părți: fiecărui o parte; și cămașa nu era cusută, ci toată țesută de sus până jos.

24. Deci au zis unul către altul: «Să nu o sfășiem, ci să aruncăm pentru:» sorti, a cui să fie». Ca să se plinească spusele Scripturii: «Împărțit-au hainele Mele între ei și pentru cămașa Mea au aruncat sorti». Și ostașii au făcut așa.

25. Iară lângă crucea lui Iisus stăteau: Mama Lui, și sora Mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena.

26. Atunci Iisus văzând pe Mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea, stând acolo, a zis Mamei Sale: «Femeie, iată fiul tău!»

27. Apoi a zis ucenicului: iată Mama ta!» Și din ceasul acela a luat-o ucenicul la sine.

28. După aceasta Iisus știind că toate s'au săvârșit, ca să se plinească Scriptura, a zis: «Mi-e sete!»

29. Și era acolo un vas plin cu oțet, iară ostașii umplând un burete cu oțet și puindu-l într-o vargă de isop, l-a dus la gura Lui.

30. Și dacă a gustat Iisus oțetul, a zis: «Săvârșitu-s'a!» Și plecându-Și capul, Și-a dat duhul.

(2) Mat. 27, 29. Marc. 15, 17. (3) Mat. 26, 67. Marc. 15, 18-19. (4) Luc. 23, 14. Ioan 18, 38. Fapt. 9, 13. (5) Mat. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 4. Fapt. 13, 28. (7) Lev. 24, 16. Deut. 19, 20. Mat. 26, 66. Marc. 14, 64. (9) Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 15, 5. Ioan 18, 33. (11) Luc. 22, 53. Ioan 3, 27. (12) Mat. 17, 25. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25; 23, 2. Fapt. 17, 7. (16) Mat. 27, 26-31. Marc. 15, 15, 20. Luc. 23, 24. Ioan 19, 1. (17)

Mat. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 23, 33. Evr. 13, 12. (18) Mat. 27, 38. Luc. 23, 32. (19-23) Mat. 27, 35, 37. Marc. 15, 24-26. Luc. 23, 34-38. (24) Ps. 21, 20. (25) Ps. 37, 11-13. Mat. 27, 55. Marc. 15, 40-41. Luc. 2, 35; 23, 49. (28) Ps. 68, 25. Mat. 27, 48. (29) Ps. 20, 2; 21, 16; 68, 25. Mat. 27, 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. (30) Ps. 30, 6. Mat. 27, 50. Marc. 15, 37. Luc. 23, 46. Fapt. 7, 59.

31. Dar fiindcă era Vineri, Iudeii, ca să nu rămână trupurile Sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua Sâmbetei aceea, au rugat pe Pilat, ca să le zdrobească fluerile și să-i ridice.

32. Atunci au venit ostașii, și celui dintâiu i-au zdrobit fluerile, asemenea și celui alt, care era răstignit împreună cu Dânsul;

33. iară la Iisus venind și văzând că atuncea murise, nu l-au zdrobit fluerile,

34. ci unul din ostași l-a împuns cu sulita în coastă, și îndată a ieșit sânge și apă

35. și cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui este adevărată; acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți,

36. căci aceasta s'a făcut, ca să se plinească Scriptura: « Niciun os din El nu se va zdrobi ».

37. Și iarăși altă scriptură zice: « Vedeau-vor pe Acela, pe care l-au împuns ».

38. Iară după acestea Iosif din Arimateea, fiind ucenic al lui Iisus, dar pe ascuns, că se temea de Iudei, a rugat pe Pilat, ca să-l lase să pogoare trupul lui Iisus. Pilat i-a dat voie și el a mers și a luat trupul lui Iisus.

39. Și a venit și Nicodim, cel ce venise mai înainte la Iisus, noaptea, și a adus ca la o sută de litre de amestecătură de smirnă și aloe.

40. Și au luat trupul lui Iisus și l-au înfășurat cu giulgiuri, după ce l-au uns cu aromate, cum e obiceiul la Iudei a se îngropa.

41. La locul însă, unde a fost răstignit, era o grădină și în grădină un mormânt nou, în care nimeni niciodată nu fusese pus.

42. Deci, acolo au pus pe Iisus, pentru că era Vinerea Iudeilor și pentru că mormântul acesta era aproape.

CAP. 20.

Învierea lui Hristos. Iisus se arată Mariei Magdalena, apoi apostolilor și la opt zile și lui Toma.

1. În ziua întâia a săptămânii, disdimineată, încă întunec fiind, a venit

la mormânt Maria Magdalena și a văzut piatra răsturnată de pe mormânt.

2. Deci a alergat aceea și a venit la Simon Petru și la celălalt ucenic, pe care-l iubea Iisus, și a zis către dânsii: « Au luat pe Domnul din mormânt și nu știu unde l-au pus ».

3. Și a ieșit Petru și celălalt ucenic și s'au dus la mormânt.

4. Și alergau amândoi împreună; dar celălalt ucenic a alergat mai iute decât Petru și a sosit întâiu el la mormânt;

5. și plecându-se, a văzut giulgiurile singure, dar n'a intrat.

6. După dânsul a venit și Simon Petru și a intrat în mormânt și a văzut numai giulgiurile jos,

7. și mahrama, care fusese pe capul Lui, nu cu giulgiurile zăcând, ci învăluită deosebi în alt loc.

8. Atunci a intrat și celălalt ucenic, care sosise întâiu la mormânt, și a văzut și a crezut.

9. Căci ei nu știau încă din Scriptură, că Iisus trebuia să învie din morți.

10. Și s'au întors ucenicii iarăși la ale sale.

11. Maria însă stătea la mormânt, afară, plângând, și cum plângea, s'a plecat în mormânt

12. și a văzut doi îngeri în vestminte albe, șezând unde fusese pus trupul lui Iisus, unul de către cap și altul de către picioare.

13. Și aceia i-au zis: « Femeie, ce plângi? » Iară ea le-a zis: « Pentru că au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus ».

14. Și aceasta zicând, s'a întors înapoi și a văzut pe Iisus stând, dar nu știa că-i Iisus.

15. Zisu-i-a Iisus: « Femeie, ce plângi? Pe cine cauți? » Iară aceea, socotind că-i grădinarul, a zis către Dânsul: « Domnule, de l-ai luat tu, spune-mi unde l-ai pus și eu îl voi lua ».

16. Zis-a ei Iisus: « Marie! » Iară aceea întorcându-se, l-a zis: « Ravvuni », adică « Învățătorule! »

17. Zis-a ei Iisus: « Nu te atinge de Mine, căci încă nu M'am suit la Tatăl Meu, ci du-te la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru

(31) Deut. 21, 23. Ioan 19, 42. (34) 1 Ioan 5, 6. (35) Ioan 21, 24. (36) Ex. 12, 46. Num. 9, 12. Ps. 33, 20. (37) Ps. 21, 18-19. Zah. 12, 10. Apoc. 1, 7. (38) Mat. 27, 57. Marc. 15, 42-43, 45. Luc. 23, 50-51. (39) Ioan 3, 1-2; 7, 50. (40) Marc. 15, 46-47. (42) Ioan 19, 31. Cap. 20.—(1) Mat. 28, 1. Marc. 16, 1, 4. Luc. 24, 1. (3) Luc.

24, 12. (6) Luc. 24, 12. (9) Ps. 15, 10. Is. 53, 10. Iona 2, 1. Luc. 24, 26, 46. Fapt. 17, 3. (11) Mat. 28, 1, 2-3. Marc. 16, 5. (12) Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. (13) Mat. 28, 5. (14) Mat. 28, 9. Marc. 16, 9-10. Luc. 24, 16. Ioan 21, 4. (17) Ps. 21, 24; 67, 27. Mat. 28, 10. Rom. 8, 29. Evr. 2, 11.

și la Dumnezeu Men și Dumnezeul vostru ».

18. Venit-a Maria Magdalina și a spus ucenicilor, că a văzut pe Domnul și acestea i-a spus ei.

19. Tot în ziua cea dintâi a săptămânii, seara, ușile casei, unde se aflau ucenicii adunați, fiind încuiate de frica Iudeilor, a venit Iisus și a stătut în mijloc și le-a zis: « Pace vouă! »

20. Și aceasta zicând, le-a arătat mâinile și coasta Sa; și s'au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul.

21. Iară Iisus le-a zis iarăși: « Pace vouă! Precum M'a trimes pe Mine Tatăl, vă trimet și Eu pe voi! »

22. Și acestea zicând, a suflat și a zis: « Luați Duh Sfânt:

23. căroră veți ierta păcatele, se vor ierta, și căroră le veți ținea, ținute vor fi ».

24. Iară Toma, unul din cei doisprezece, care se numea gemene, nu era cu dânșii când a venit Iisus.

25. Deci, ceilalți ucenici i-au zis: « Am văzut pe Domnul ». Iară el le-a zis: « De nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede ».

26. Iară după opt zile ucenicii Lui erau iarăși în lăuntru și Toma cu dânșii. Venit-a Iisus, fiind ușile încuiate, și a stătut în mijloc și a zis: « Pace vouă! »

27. Apoi a zis lui Toma: « Adă-ți degetul încoace și vezi mâinile Mele; adă-ți mâna și o pune în coasta Mea, și nu fii necredincios, ci credincios ».

28. Și a răspuns Toma și a zis către Dânsul: « Domnul meu și Dumnezeul meu! »

29. Iară Iisus i-a zis: « Pentru că M'ai văzut Tomo, ai crezut; ferice de cei ce nu M'au văzut și au crezut ».

30. Făcut-a Iisus și alte multe semne înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta.

31. Iară acestea s'au scris ca să credeți, că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și crezând, viață să aveți în numele Lui.

CAP. 21.

Arătarea lui Iisus la marea Tiberiadei. Iisus pune din nou pe Petru în vrednicia de apostol și-i vestește felul morții.

1. După aceasta Iisus S'a arătat iarăși ucenicilor la marea Tiberiadei și S'a arătat așa:

2. erau împreună Simon Petru și Toma, care se numește gemene, Natanail cel din Cana Galileei, fiii lui Zevedeu și alți doi din ucenicii Lui.

3. Zis-a Simon Petru către dânșii: « Mă duc să pescuiesc ». Iară ei au zis: « Mergem și noi cu tine ». Și s'au dus și s'au suit repede în luntre; dar în noaptea aceea n'au prins nimica.

4. Iară când s'a făcut ziuă, Iisus stătea pe mal; însă nu știau ucenicii că este Iisus.

5. Deci, a zis Iisus către dânșii: « Fiilor, aveți ceva de mâncare? » Și ei I-au răspuns: « Nu ».

6. Iară El le-a zis: « Aruncați mreaja în partea dreaptă a luntrei și veți afla ». Și au aruncat mreaja și nu puteau să o tragă de mulțimea peștilor.

7. Atuncea ucenicul acela, pe care-l iubea Iisus, a zis lui Petru: « Domnul este! » Și auzind Simon Petru, că este Domnul, și-a pus haina și cingătoarea, căci era gol, și s'a aruncat în marea.

8. Ceilalți ucenici au venit cu luntrea, trăgând mreaja cu pești, căci nu erau departe de mal, ci ca la două sute de coți.

9. Iar când au ieșit pe uscat, au văzut pâne și jaratec întins, și pe jaratec pește.

10. Zis-a Iisus către dânșii: « Aduceți din peștii ce ați prins acum! »

11. Și s'a suit Simon Petru în luntre și a tras la mal mreaja, plină cu o sută cincizeci și trei de pești mari, și atâția fiind, nu s'a rupt mreaja.

12. Zis-a Iisus către dânșii: « Veniți de prânziți ». Și nimenea din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe: « Cine ești Tu? » știind că este Domnul.

13. Deci, S'a apropiat Iisus, și a luat pâne și le-a dat, asemenea și pește.

(18) Marc. 16, 10. Luc. 24, 20, 22. (19) Marc. 16, 14. Luc. 24, 36. Fapt. 13, 30-31. 1 Cor. 15, 5-7. (20) Cânt. 3, 4. Luc. 24, 39. Ioan 16, 22. (21) Ioan 17, 18. (23) Mat. 16, 19; 18, 18. (25) Ioan 19, 34. (27) Is. 42, 3. Luc. 24, 39. (28) Ps. 117, 28. (29) 1 Petr. 1, 8. 2 Cor. 5, 7. (30) Ioan

21, 25. (31) Ioan 3, 15. 1 Ioan 5, 13. Rom. 15, 4. Cap. 21.— (1) Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 6, 7. Fapt. 1, 3; 10, 30-41. 1 Cor. 15, 5. (3) Ps. 126, 2. (4) Luc. 24, 16. Ioan 20, 41. (5) Luc. 24, 41. (6) Luc. 5, 4. (12) Fapt. 10, 41. (13) Fapt. 10, 41.

14. Aceasta era a treia oară, când se arăta Iisus ucenicilor Săi, după învierea Sa din morți.

15. Iară după ce au prânzit, a zis Iisus către Simon Petru: « Simone al lui Iona, Mă iubești tu oare mai mult decât aceștia? » Răspuns-a Petru: « Adevărat, Doamne, Tu știi că Te iubesc ». Și Iisus i-a zis: « Paște mieluceii Mei! »

16. Zis-a lui iarăși a doua oară: « Simone al lui Iona, Mă iubești tu oare? » Răspunsu-l-a Petru: « Adevărat, Doamne, Tu știi că Te iubesc ». Și Iisus i-a zis: « Paște oile Mele! »

17. Zis-a lui a treia oară: « Simone al lui Iona, Mă iubești tu oare? » Și s'a întristat Petru, că i-a zis a treia oară « Mă iubești tu oare? » și I-a zis: « Doamne, Tu toate le știi, Tu știi că Te iubesc ». Și Iisus i-a zis: « Paște oile Mele ».

18. Adevărul adevărat îți grăiesc: când erai mai tânăr, te încingeai singur și te duceai unde voiai; iar dacă vei îmbătrâni, vei întinde mâinile tale și altul te va încinge și te va duce unde nu voiești.

19. Iar aceasta a spus-o, ca să-i dea a înțelege cu ce moarte va proslăvi Petru pe Dumnezeu. Și zicând aceasta, i-a zis: « Urmează-Mi! »

20. Petru însă întorcându-se și văzând venind după dânsul pe ucenicul, pe care-l iubea Iisus și care la cină reză-mându-și capul pe pieptul Lui, întrebase: « Doamne, cine este cel ce are să Te vândă? » ---

21. pe acesta văzându-l Petru, a zis către Iisus: « Doamne, dar acesta ce? »

22. Iară Iisus i-a zis: « De voi vrea să rămâie acesta până voi veni, ce ai tu? Tu urmează-Mi ».

23. Și s'a lătit vorba aceasta între frați, că ucenicul acela nu va muri. Iisus însă nu i-a zis, că nu va muri, ci: « De voi vrea să rămâie acesta până voi veni, ce ai Tu? »

24. Acesta este ucenicul, care mărturisește despre acestea și a scris acestea: și știm că mărturisirea lui este adevărată.

25. Sunt încă și altele multe câte a făcut Iisus, care de s'ar fi scris cu deamăruntul, mi se pare, că nici în lumea aceasta n'ar fi încăput cărțile, ce s'ar fi scris. Amin.

(14) Ioan. 20, 19-26. (16) 2 Reg. 7, 20. Fapt. 20, 28. 1 Petr. 5, 2. (18) 2 Petr. 1, 14. (19)

2 Petr. 1, 14. (20) Ioan 13, 23. (24) Ioan 19, 35. (25) Ioan 20, 30.